

Sammanfattning av betänkandet Spänning i tillvaron – hur säkrar vi vår framtida elförsörjning? (SOU 2025:47)

Prop. 2025/26:240
Bilaga 1

En väl fungerande elförsörjning kommer att bli alltmer betydelsefull för vårt ekonomiska välbefinnande, näringslivets konkurrenskraft och möjligheterna att nå de klimatpolitiska målen. Riksdagen har fattat beslut om ett planeringsmål med innebörd att planeringen av det svenska elsystemet ska ge förutsättningar för att leverera den el som behövs för en ökad elektrifiering och för att möjliggöra den gröna omställningen. Enligt regeringens bedömning bör Sverige planera för att kunna möta ett elbehov om minst 300 TWh år 2045. Riksdagen har vidare beslutat om ett leveranssäkerhetsmål som innebär att det svenska elsystemet ska ha förmågan att leverera el där efterfrågan finns, i rätt tid och i tillräcklig mängd, i den utsträckning det är samhällsekonomiskt effektivt.

För att göra det möjligt att möta samhällets ökade behov av el och samtidigt säkerställa en trygg och konkurrenskraftig elförsörjning krävs en omfattande utbyggnad av elproduktionskapacitet, elnät och lagringsmöjligheter samt förbättrade möjligheter för flexibilitet. Detta sker i en ny kontext där elsystemet präglas av ökad komplexitet, snabb teknikutveckling, ett försämrat säkerhetspolitiskt läge, fler aktörer och ett mer decentraliserat produktions- och användningsmönster.

Samtidigt har den EU-gemensamma styrningen och regleringen av energisektorn intensifierats. Det rättsliga ramverket blir alltmer omfattande i takt med att EU-länderna höjer sina gemensamma ambitioner inom energiområdet. Även andra regelverk, såsom miljölagstiftningen, har en betydande påverkan på elsystemets utveckling och funktion.

Det är enligt vår uppfattning viktigt att de delar av nuvarande elmarknadsdesign som fungerar väl värnas. Samtidigt måste både konsumenter och företag ha möjlighet att hantera risker på ett ändamålsenligt sätt för att kunna stå emot extremt höga och volatila elpriser. Det är också angeläget att elmarknaden är utformad så att den bidrar till att säkerställa en trygg och konkurrenskraftig elförsörjning och stödjer en fortsatt utbyggnad av fossilfri elproduktion på ett kostnadseffektivt sätt.

Utvecklingen av elsystemets rättsliga ramverk

Omregleringen av elmarknaden år 1996 innebar att produktion och försäljning av el blev konkurrensutsatta verksamheter. Svenska elkunder fick därmed möjligheten att själva välja vilken elleverantör de ville ha. Elnäten drevs däremot fortsatt som monopolverksamhet. Det senare innebär att en kund är hänvisad till ett visst elnätsföretag som är verksam där kunden finns. För att säkerställa en rättvis konkurrens har elnätsföretagen successivt omfattats av allt striktare krav på att hålla nätverksamheten åtskild från den konkurrensutsatta verksamheten i form av elproduktion, elhandel och, på senare tid, även ägande av energilager. Dessa regler motverkar en direkt samplanering av nätverksamhet och elproduktion inom koncerner, och syftar till att förhindra att ekonomiska överskott från monopolverksamheten förs över till den konkurrensutsatta

marknaden. Tanken är att nätföretagen så långt det är möjligt ska anskaffa de kompletterande stödtjänster och avhjälpande åtgärder som behövs för en effektiv nät drift genom ett marknadsbaserat förfarande. Tekniska krav vid nyanslutning, nätavgifter och andra incitament är också viktiga verktyg för att säkerställa att nödvändiga systemförmågor placeras strategiskt och effektivt inom elsystemet.

Den kortsiktiga koordineringen mellan elanvändare och elproducenter sker generellt med hjälp av marknader, nätavgifter och avtalsvillkor, exempelvis i anslutnings- och nyttjandavtal. EU-rätten och dess genomförande i nationell rätt styr i hög grad hur dessa mekanismer är utformade, även om det finns viss nationell rådgighet.

Hur samordningen ska gå till mellan nätägare på olika spänningsnivåer respektive samma spänningsnivå har historiskt inte varit särskilt hårt reglerat utan har vuxit fram organiskt över tid i form av frivilliga avtal och branschgemensamma överenskommelser. Denna ordning har fungerat relativt väl så länge det har funnits viss överkapacitet i elsystemet och relativt förutsägbara och stabila elflöden i nätet. Det senaste decenniet har dock präglats av en snabb teknologisk utveckling och energiomställning, med bland annat en större andel variabel elproduktion från vind- och solkraftanläggningar som ansluts på lägre spänningsnivåer, alltmer avancerad kraftelektronik samt nya aktörer och ny teknik för lagring och styrning. Detta har ändrat förutsättningarna för en effektiv systemplanering och systemdrift. Mot denna bakgrund har det tillkommit nya regelverk inom EU som syftar till att utveckla systemansvaret med särskild tonvikt på teknisk kravställning på nätkunder, en framåtsyftande systemplanering och marknadsbaserad anskaffning av flexibilitetstjänster samt andra åtgärder i syfte att öka utnyttjandegraden av den befintliga nätinfrastrukturen. Parallellt med det har det vuxit fram ett europeiskt regelverk om hur överföringskapaciteten mellan elområden ska hanteras i elmarknaden.

Ett reviderat elmarknadspaket för EU-länderna beslutades 2024. Det har utformats mot bakgrund av erfarenheter från energikrisen och behovet av en mer trygg, hållbar och konkurrenskraftig elförsörjning. I paketet introduceras flera nya verktyg som ger staten utökade möjligheter att främja investeringar i flexibilitet och fossilfri elproduktion. Samtidigt syftar reformerna till att stärka konsumenternas möjligheter att hantera höga och varierande elpriser.

Riskhantering och riskdelning (kapitel 4)

Utredningen ska undersöka hur den finansiella elmarknaden, inklusive handeln med långsiktiga elköpsavtal, kan utvecklas med syfte att säkerställa ändamålsenliga prissäkringsinstrument och god marknadslikviditet. I uppdraget ingår också att utreda vilken roll statlig riskdelning genom dubbelriktade differenskontrakt (så kallade contracts for difference, CfD) kan ha på en framtida elmarknad.

Utredningen ska enligt sina direktiv undersöka hur den befintliga finansiella elmarknaden kan utvecklas med syfte att säkerställa ändamålsenliga prissäkringsinstrument och god marknadslikviditet med syfte att marknadsaktörerna ska kunna hantera sin elprisrisk på ett kostnadseffektivt sätt. Handeln med standardiserade prissäkringskontrakt har minskat kraftigt sedan den globala finanskrisen 2008. Utredningen har gjort ett antal bedömningar som syftar till att stärka aktörernas möjlighet att hantera sin elprisrisk.

- Svenska tillsynsmyndigheter inom energi- och finansmarknadsområdet tillsammans med myndigheter i andra nordiska länder bör inleda en dialog med de aktörer som erbjuder börshandel, för att ta del av information och för att framföra vad som kan vara viktigt för att öka likviditeten och för att öka clearingen av bilateral handel.
- Prisområdeskontrakt (EPAD) är centrala för att hantera finansiella risker på grund av prisskillnader mellan elområden. Det är angeläget att Sverige deltar i den pågående översynen av Kommissionens förordning (EU) 2016/1719 om förhandstilldelning av kapacitet (FCA). Sverige bör aktivt lyfta fram de fördelar för aktörernas prissäkringsmöjligheter som erhålls med den nordiska modellen med EPAD-kontrakt i kombination med systempriskontrakt. Sverige bör även redovisa de positiva erfarenheterna av det pilotprojekt där Svenska kraftnät auktionerar EPAD-kontrakt med syfte att förbättra aktörernas möjligheter till effektiv prissäkring mellan elområden.
- Svenska kraftnäts auktionering av prisområdeskontrakt (EPAD), som marknadsaktörer kan använda för att hantera prisskillnader mellan elområden, är en marknadsvårdande åtgärd som bör fortsätta tills vidare. Svenska kraftnät bör kontinuerligt utvärdera hur exempelvis införandet av en flödesbaserad kapacitetsberäkningsmetod och eventuella förändringar av elområdesgränser har påverkat behovet av marknadsvårdande åtgärder. Marknadsvårdande åtgärder bör utformas på ett sätt som bedöms ändamålsenligt för att säkerställa konkurrensneutralitet och motverka snedvridning mellan olika handels- och clearingplattformar som tillhandahåller prissäkringsprodukter.
- Svenska myndigheter bör undersöka möjligheterna för fler banker att bli godkända för att ställa ut bankgarantier till Nasdaq Clearing.
- Det finns även anledning att inrätta en mer formaliserad samverkan mellan berörda myndigheter för att bland annat ge Finansinspektionen förutsättningar att aktivt medverka i Europeiska värdepappers- och marknadsmyndighetens (ESMA) framtagande av den tekniska standard som ska ange de villkor som ska vara uppfyllda. Det är angeläget att omotiverade begränsningar för en bredare användning av bankgarantier undanröjs.
- Sverige bör också uppmärksamma frågan om förlusttäckning för clearinghus till ESMA, för att säkerställa att marknads riskhanteringsmekanismer inte motverkar att aktörer väljer icke-clearad handel framför clearad handel.

- Sverige bör skapa beredskap för att införa en statlig kreditgaranti liknande den som beslutades i samband med energikrisen 2022, för att stärka den finansiella elmarknadens motståndskraft i krissituationer.

Utredningen ska enligt sina direktiv också analysera och vid behov föreslå hur handeln med långsiktiga bilaterala elköpsavtal (så kallade power purchase agreements, PPA) kan utvecklas för att öka transparensen och minska transaktionskostnaderna och hur avtalen kan utvecklas för att skapa förutsättningar för effektiv handel. Långsiktiga elköpsavtal bidrar till att samordna utbud och efterfrågan i elsystemet, och behöver utformas med hänsyn till de specifika behov som olika elproducenter och elanvändare har.

- Utredningen bedömer att Sveriges hållning bör vara att standardiserade avtal för långsiktiga elköpsavtal inom EU inte ska införas.

Statlig riskdelning genom dubbelriktade differenskontrakt

Utredningen ska utreda vilken roll statlig riskdelning genom dubbelriktade differenskontrakt kan ha på en framtida elmarknad utifrån de förutsättningar som ges i den europeiska elmarknadslagstiftningen.

Det är osäkert om marknaden på egen hand kommer att få till stånd den mångfald och volym av investeringar i elproduktion som krävs på rätt plats och vid rätt tidpunkt. Utredningen bedömer därför att statlig riskdelning genom dubbelriktade differenskontrakt för investeringar i ny fossilfri elproduktion kan vara motiverad, men kräver noggranna överväganden. Införandet av dubbelriktade differenskontrakt kan minska investeringsrisken och underlätta finansiering av kapitalintensiv fossilfri elproduktion, särskilt i en situation med hög osäkerhet kring framtida elbehov och priser. Samtidigt finns det en risk för att sådana kontrakt tränger undan marknadsbaserade investeringar, försämrar elmarknadens funktion och bidrar till en ökad politisk risk på elmarknaden. Minskade incitament för aktörer att delta på prissäkringsmarknaden kan försämra dess funktion och öka kostnaderna för elanvändare att hantera elprisrisk. Dessutom kan gränsöverskridande läckage av stödsystemets nyttor till andra länder motivera ett ökat fokus på samordning med angränsande länder vid utformningen av sådana kontrakt.

Regeringen har nyligen föreslagit att det införs en mekanism för statlig riskdelning för nya kärnkraftverk, vilket syftar till att underlätta investeringar och minska de ekonomiska riskerna för aktörer inom sektorn. Havsbaserad vindkraft är också förknippad med stora investeringskostnader. På grund av stora osäkerheter avseende elprisets utveckling bedömer utredningen att investeringar i sådana kraftverk dagsläget inte är ekonomiskt lönsamma utan statlig riskdelning. Det kan därför vara befogat att införa dubbelriktade differenskontrakt för havsbaserad vindkraft för att möjliggöra investeringar i nya projekt om statsmakterna finner det motiverat.

Om sådana kontrakt införs bedömer utredningen att ett auktionsbaserat förfarande avseende statligt anvisade platser är att föredra på sikt eftersom

det ger staten möjlighet att effektivt koordinera nätanslutning, lokalisering av elproduktion och hantering av motstående samhällsintressen.

Prop. 2025/26:240
Bilaga 1

För att marknadens förtroende ska bibehållas och värdefull tid inte ska gå till spillo förordar utredningen en ordnad övergång från nuvarande system där befintliga projekt erbjuds möjlighet att konkurrera om differenskontrakt i ett antal allokeringrundor.

Systemansvar (kapitel 5)

Utredningen ska föreslå hur termerna systemansvarig för överförings-system och systemansvarig för distributionssystem kan införas i svensk rätt samt hur de systemansvarigas respektive ansvarsområden kan tydliggöras. I uppdraget ingår också att utreda om det bör införas ett krav på certifiering som systemansvarig för överföringssystem för andra aktörer än Svenska kraftnät samt föreslå hur det långsiktiga ansvaret för planering av överföringssystem och planering av distributionssystem bör tydliggöras i regleringen. Slutligen ska utredningen föreslå hur Svenska kraftnäts uppgifter som systemansvarig för överföringssystemet och de uppgifter som Svenska kraftnät utför i egenskap av myndighet kan tydliggöras och särskiljas i regleringen. Bakgrunden är det ökade behovet av koordinering som förväntas till följd av utvecklingen på elmarknaden.

Terminologi

Termerna systemansvarig för överföringssystem och systemansvarig för distributionssystem infördes i den europeiska elmarknadslagstiftningen i samband med avregleringen av elmarknaden och genom EU:s första elmarknadsdirektiv 96/92/EG. De systemansvarigas respektive ansvarsområden har därefter successivt utvecklats och förtydligats, exempelvis genom det gällande elmarknadsdirektivet, där de nuvarande definitionerna framgår. Termerna har däremot inte kommit att införas i svensk rätt utan har i stället sina respektive motsvarigheter i transmissionsnätsföretag och distributionsnätsföretag. Elmarknadsdirektivets terminologi och ansvarsfördelning mellan olika aktörer har samtidigt en genomgripande inverkan på elsystemets utveckling och elmarknadens funktionssätt då den europeiska elmarknadslagstiftningen använder direktivets definitioner som utgångspunkt i de rättsakter som är direkt tillämpliga, exempelvis EU:s elmarknadsförordning.

Energimarknadsinspektionen (Ei) har tidigare föreslagit att definitioner motsvarande elmarknadsdirektivets terminologi införs i ellagen (1997:857). Regeringen bedömde dock att termen nätföretag även i fortsättningen skulle användas i fråga om alla företag som är systemansvariga i elmarknadsdirektivets mening, både distributionsnätsföretag och transmissionsnätsföretag. Regeringen tydliggjorde även att förslaget inte innebar någon ändring i sak, dvs. att det inte infördes något nytt systemansvar eftersom nätföretagen redan har ett ansvar för överförings- respektive distributionssystemen enligt gällande bestämmelser och att uppgiftsfördelningen mellan distributionsnätsföretagen och transmissionsnätsföretagen var oförändrad.

Även om systemansvaret har sin faktiska motsvarighet i ellagen används inte samma termer i lagen vilket leder till otydlighet avseende uppgifterna för, och ansvarsfördelningen mellan, aktörerna i det svenska elsystemet. Denna otydlighet medför en risk för att den svenska tillämpningen avviker från hur EU-rätten tillämpas i andra medlemsstater.

Mot bakgrund av den snabba pågående elektrifieringen av det svenska energisystemet och den ökande mängden direkt tillämpliga EU-rättsakter finns det enligt utredningen anledning att i lagstiftningen införa en tydligare ansvarsfördelning, bland annat genom en enhetlig terminologi. Utredningen föreslår därför följande terminologi för bättre överensstämmelse med EU-rättens terminologi:

- *Systemansvar* är det ansvar och de skyldigheter som följer av att bedriva nätverksamhet. Det innebär att det ansvar och de skyldigheter som ingår i systemansvaret förutsätter att företaget bedriver nätverksamhet, men kan avse sådant som inte direkt ingår i nätverksamheten. Detta bör även förtydligas i regleringen av intäktsramar genom att det anges att driften inkluderar utövandet av det systemansvar som följer av att bedriva nätverksamhet. De grundläggande skyldigheterna för en systemansvarig enligt direktivet, såsom drift och underhåll, samt att nätet på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på transport av el, framgår av 3 kap. 1 § ellagen. Eftersom systemansvaret successivt utvecklas är det olämpligt att i författningstext göra en uttömmande sammanställning av innehållet. Det handlar dock om ansvar och skyldigheter enligt
  - ellagen med tillhörande förordningar och föreskrifter
  - EU-rätten, främst förordningar samt rättsakter från Acer
  - avtal som ingåtts enligt ovanstående nationell och europeisk rätt.
- *Systemansvarig* är den som bedriver nätverksamhet. Ersätter *nät-företag*.
- *Transport* ersätter *överföring*.
- *Transport av el för någon annans räkning* innebär transport av el för minst två kunder eller transport av el för en kund som inte ingår i samma koncern som den systemansvarige.
- *Systemansvarig för distributionssystem* är en systemansvarig som innehar ett lokalnät eller ett regionnät. Ersätter *distributionsnät-företag*.
- *Överföring* är transport av el för någon annans räkning genom ett överföringssystem. Ersätter *transmission*.
- *Överföringsnät* är ett tekniskt och driftsmässigt sammanhängande ledningsnät som har en spänning om 220 kilovolt eller mer sträcker sig över flera nätregioner i Sverige och länkar samman det nationella elnätet med elnät i andra länder. Ersätter *transmissionsnät*.
- *Sammanlänkning för överföring* är en ledning som har en spänning om 220 kilovolt eller mer och som länkar samman ett överföringsnät med ett motsvarande nät i ett annat land, men som inte ingår i ett överföringsnät.
- *Överföringssystem* är ett överföringsnät eller en sammanlänkning för överföring.

- *Systemansvarig för överföringssystem* är en systemansvarig som innehar ett överföringssystem. Ersätter *transmissionsnätsföretag*.

Ansvarsområden för systemansvariga

Det bör vara tydligt att systemansvaret omfattar ansvar för att säkerställa att systemet på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på överföring och distribution av el i enlighet med elmarknadsdirektivet och enligt 3 kap. 1 § ellagen. Det innebär att de systemansvariga behöver göra en långsiktig systemplanering och arbeta proaktivt för att tillgängliggöra kapacitet till elsystemets användare i tid och på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt. Detta är av särskild vikt i ljuset av den väntade kraftigt ökade efterfrågan på fossilfri el med lokalt höga effektuttag för industrins och transport-systemets klimatomställning, där aktörer behöver en tydlig och transparent process samt tidiga och säkra besked om tilldelning av effekt.

Utredningen föreslår att enstaka koncessionerade ledningar med endast en ansluten kund för inmatning eller uttag undantas från den reglerade nätverksamheten om den anslutna kunden ingår i samma koncern som koncessionshavaren. Ledningen bör regleringsmässigt i stället hanteras tillsammans med produktions- respektive förbrukningsanläggningen. Avgörande är huruvida koncessionshavaren utövar nätverksamhet. Förslaget innebär att en koncessionshavare med endast en koncernintern kund som har flera anläggningar med var sin anslutningsledning inte bedriver nätverksamhet. Om däremot en systemansvarig ansluter en koncernintern kund till sitt nät kommer även anslutningsledningen att ingå i nätverksamheten. På en sammanlänkning för överföring får vid tillämpningen el anses transporteras för någon annans räkning även om någon kund i form av produktions- eller förbrukningsanläggning inte är ansluten.

Vidare föreslår utredningen att lämplighetsprövningen i 2 kap. 16 § ellagen förtydligas och kopplas till de grundläggande ansvarsområdena för systemansvariga om den som söker nätkoncession ska bedriva nätverksamhet. Regeringen bemyndigas att ta fram föreskrifter på området. Om en nätkoncessionshavare endast har bedömts avseende lämpligheten att inneha nätkoncession och senare avser att börja utöva nätverksamhet, ska nätkoncessionshavaren meddela detta till nätmyndigheten. Innan nätkoncessionshavaren får börja utöva nätverksamhet ska nätmyndigheten göra en bedömning avseende nätkoncessionshavarens lämplighet från allmän synpunkt att utöva nätverksamhet.

Några frågor kopplade till systemansvaret behöver utredas vidare. Förslaget är därför att Ei ges i uppdrag att dels närmare utreda frågan om systemansvar för icke koncessionspliktiga nät, dels närmare utreda om regelverket bör ändras så att nätkoncession för ledningar under 220 kilovolt i första hand ska beviljas en befintlig systemansvarig för distributionssystem som är verksam i området på aktuell spänningsnivå.

Ansvarsfördelningen mellan systemansvariga

Flera av utredningens förslag som presenterats ovan bidrar till att lösa de problem som anges i våra direktiv eller som har framförts till utredningen av olika aktörer avseende ansvarsfördelningen mellan systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem:

- att i svensk lagstiftning införa samma terminologi som i EU-rätten,
- att enstaka koncessionerade ledningar med endast en ansluten kund för inmatning eller uttag undantas från den reglerade nätverksamheten om den anslutna kunden ingår i samma koncern som koncessionshavaren, och
- att lämplighetsprövningen i ellagen förtydligas och kopplas till de grundläggande ansvarsområdena för systemansvariga om den som söker nätkoncession ska bedriva nätverksamhet.

Därutöver föreslår utredningen att ellagen kompletteras med ett krav på ett formaliserat och kontinuerligt samarbete mellan systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem. Systemansvariga för distributionssystem, med regionnät som är direkt anslutet till ett överföringsnät, ska också ingå ett gemensamt avtal avseende driften av överföringsnätet och regionnätet med den systemansvarige för överföringssystemet, i syfte att säkerställa driftsäkerheten i överföringsnätet och de anslutna regionnäten.

Utredningen gör också bedömningen att det behövs ytterligare resurstillskott till Ei för att säkerställa erforderliga resurser och relevant kompetens för att utöva tillsyn.

Några frågor som berör ansvarsfördelningen behöver utredas vidare. Utredningen föreslår därför att Ei ges i uppdrag att dels skyndsamt och i samråd med elnätsbranschen närmare utreda utformningen av en eventuell lagreglering av ansvaret för att åtgärda bristande kapacitet i överliggande nät, dels kartlägga frågor och oklarheter kopplade till subtransmission och beskriva problemen. Frågan om ansvar och lämpliga åtgärder för att åtgärda kapacitetsbrist gentemot befintliga kunder när en större anläggning kopplas bort bör utredas särskilt.

Ett förslag från Svenska kraftnät om krav, metoder och villkor som följer av EU-rätten samt nationella bestämmelser bör analyseras närmare inom Regeringskansliet avseende såväl genomförbarhet som innehåll.

Andra systemansvariga för överföringssystem

I dag krävs det att en aktör som är systemansvarig för överföringssystemet är certifierad enligt lagen (2011:710) om certifiering av transmissionsnätsföretag för el. I Sverige är det endast Svenska kraftnät som är certifierat på detta sätt. I andra länder inom EU är denna reglering delvis annorlunda. Baltic Cable AB, som äger en ledning mellan Sverige och Tyskland, har till exempel blivit certifierat som systemansvarig för överföringssystem i Tyskland men inte i Sverige. En fråga är därför om den svenska regleringen på området behöver anpassas så att även andra aktörer än Svenska kraftnät kan certifieras som systemansvariga för överföringssystem och hur det i så fall skulle påverka skyddet av kritisk infrastruktur.

Förslaget från utredningen är att en systemansvarig för överföringssystem med en sammanlänkning för överföring och som har certifierats enligt elmarknadsdirektivet i ett annat land undantas från dels de svenska åtskillnadsreglerna i ellagen, dels krav på certifiering enligt lagen om certifiering av transmissionsnätsföretag för el. Fördelning av röstvärden och kostnadsdelning avseende Sveriges deltagande i europeiska

samarbeten relaterat till frågor om systemansvariga för överföringssystem ska endast involvera systemansvariga för överföringssystem som är certifierade i Sverige enligt lagen om certifiering av transmissionsnät-företag för el.

De bestämmelser i ellagen med tillhörande förordningar, som endast är relevanta för systemansvariga för överföringssystem som driver ett överföringsnät, justeras så att de endast träffar en sådan systemansvarig. Ansvarsfördelningen enligt kommissionsförordningar mellan flera systemansvariga för överföringssystem görs genom ett bemyndigande i lag till regeringen att utse en bestämd systemansvarig för överföringssystem med ett överföringsnät att fullgöra de skyldigheter enligt berörda förordningar som berör funktioner som en systemansvarig för överföringssystem med endast en sammanlänkning saknar. Ei ges i uppgift att genom beslut i detalj fastställa ansvarsfördelningen enligt kommissionsförordningarna mellan de systemansvariga för överföringssystem. Beslutet ska också ge vägledning om hur fördelningen av kostnader som är hänförliga till denna ansvarsfördelning ska ske.

Utredningen konstaterar att det inte är certifieringen i sig som ger skydd åt kritisk infrastruktur. Om hittillsvarande bedömning avseende Svenska kraftnätets roll som systemansvarig för överföringssystemet i Sverige kvarstår och den positionen ska skyddas, bland annat med hänsyn till skyddet av kritisk infrastruktur, krävs i stället andra åtgärder för att begränsa möjligheterna för framväxt av överföringsnät som inte drivs och förvaltas av Svenska kraftnät eller Baltic Cable AB. Utredningen föreslår här att Ei ges i uppdrag att närmare utreda definitionen av en utlandsförbindelse samt om nätkoncession för ledningar om minst 220 kilovolt i första hand ska beviljas en systemansvarig för överföringssystem. Kravet på att den som söker en nätkoncession ska lämna in en samhällsekonomisk lönsamhetsbedömning föreslås utökas till att gälla samtliga ledningar med en spänning om 220 kilovolt eller mer.

Systemansvarig myndighet

Utöver att vara systemansvarig för överföringssystemet enligt elmarknadsdirektivet har Svenska kraftnät rätt att meddela föreskrifter och har ansvar för uppgifter i egenskap av systemansvarig myndighet enligt förordningen (2023:241) om det nationella elsystemet och som elberedskapsmyndighet enligt förordningen (1997:294) om elberedskap. Det kan finnas behov av att de uppgifter som Svenska kraftnät har som systemansvarig för överföringssystemet och som Svenska kraftnät utför i egenskap av myndighet ska vara tydligare och åtskilda.

Utredningen konstaterar att rollerna systemansvarig myndighet och systemansvarig för överföringssystem i dag är delvis överlappande, vilket bland annat skapar en otydlighet om i vilken roll Svenska kraftnät agerar i specifika situationer. Även om EU-rätten inte reglerar myndighetsrollen, så har utvecklingen över tid lett till en överlappning gentemot rollen som systemansvarig för överföringssystem. Detta skapar en otydlighet både internt och externt om vilket mandat Svenska kraftnät har som systemansvarig myndighet. Sett utifrån är det särskilt svårt att hålla isär innehållet i de angivna rollerna, eftersom termen systemansvarig används i båda sammanhangen. Förhållandet leder också till rättsosäkerhet, efter-

som Svenska kraftnäts möjlighet att agera i ett enskilt ärende kan vara beroende av om Svenska kraftnät handlar i egenskap av myndighet eller som systemansvarig för överföringssystem.

Sammanfattningsvis gör utredningen bedömningen att funktionen systemansvarig myndighet bör tas bort ur lagstiftningen. De uppgifter som i dag ligger på den systemansvariga myndigheten, och som inte redan fullgörs av Svenska kraftnät i egenskap av systemansvarig för överföringssystem, bör antingen generellt läggas på systemansvariga för överföringssystem eller på Svenska kraftnät som systemansvarig för överföringssystem i enlighet med vad regeringen har bestämt. Reglerna samlas i ellagen och förordningen om det nationella elsystemet. Tillsynsansvaret för driftsäkerheten bör flyttas över från Svenska kraftnät till Ei.

Värdering av systemnyttor (kapitel 6)

Utredningen ska enligt sina direktiv utvärdera åtgärder som kan öka leveranssäkerheten, skapa långsiktiga planeringsförutsättningar och ge fossilfria kraftslag och flexibla resurser marknadsmässig ersättning för de nyttor som de bidrar med. Fokus ligger på nyttor som är kopplade till frekvensreglering, resurstillräcklighet, kapacitetsbrist i elnätet, spänningsstabilitet, dödnätsstart och ö-drift. För att effektivt hantera och tillgodose dessa behov krävs en tydlig ansvarsstruktur för att säkerställa nödvändiga systemförmågor. En viktig aspekt är i vilken mån olika kraftslag bidrar med sådana förmågor, och vilken ekonomisk ersättning de bör få för detta. Det är därför avgörande att analysera och utveckla metoder för hur dessa förmågor ska dimensioneras, anskaffas och värderas så att de kan integreras och utnyttjas på ett tekniskt och ekonomiskt hållbart sätt.

En trygg elförsörjning innefattar, enligt utredningen, både hög driftsäkerhet och tillräckliga resurser på elmarknaden, såväl i fredstid som vid krisituationer och höjd beredskap. Den omfattar även elsystemets förmåga att inom rimlig tid tillgodose nya behov av nätanslutning. Svenska kraftnät är skyldigt att ta fram en nätutvecklingsplan och en resurstillräcklighetsbedömning med ett tioårigt perspektiv. Dessa planer är viktiga instrument för att göra det möjligt att planera elsystemet och säkerställa de förmågor som krävs för att tillgodose det prognostiserade elbehovet i framtiden. Ansvar för en systemansvarig för distributionssystem innebär bland annat att denne ska ta fram en tioårig nätutvecklingsplan så att nätet på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på transport av el.

Det leveranssäkerhetsmål som riksdagen har beslutat om innebär att Sverige ska ha en samhällsekonomiskt effektiv elförsörjning där elsystemet utformas och drivs så att det totala välförhållandet i samhället maximeras. Detta innebär att kostnaderna för producenter, elanvändare och samhället i stort minimeras, samtidigt som tekniska förmågor och miljöhänsyn beaktas. En samhällsekonomisk analys av kostnader och nyttor ger vägledning om hur elsystemets delsystem bör utformas. Den kan även ligga till grund för att bestämma kravspecifikationer och kvantifiera nödvändiga förmågor i elsystemet.

Resurstillräcklighet

Utredningen har i uppdrag att analysera om Svenska kraftnäts förslag om en marknadsomfattande kapacitetsmekanism på ett ändamålsenligt sätt bidrar till resurstillräcklighet och leveranssäkerhet på elmarknaden och vid behov föreslå hur förslaget kan utvecklas. Vidare ska utredningen analysera hur möjligheter till flexibilitet och lagring enligt EU:s elmarknadsförordning kan bidra till resurstillräcklighet och leveranssäkerhet på elmarknaden.

Resurstillräcklighet uttrycker förutsättningarna för elmarknadens aktörer att säkerställa behovet av kapacitet i ett elområde, dvs. i vilken mån tillgänglig produktion, flexibla elanvändare, energilager och import förväntas kunna balansera efterfrågan på elenergi inom ett elområde under årets alla timmar. Om detta misslyckas uppstår effektbrist, och Svenska kraftnät i egenskap av systemansvarig för överföringssystemet kan som sista utväg behöva beordra fram ökad elproduktion eller koppla bort elanvändare i ett underskottsområde tills balansen återställs.

Tillförlitlighetsnormen är ett funktionskrav som anger hur ofta en ofrivillig bortkoppling av elförbrukning anses vara acceptabel utifrån ett samhällsekonomiskt perspektiv. Regeringen har beslutat att tillförlitlighetsnormen i Sverige ska vara en (1) timme per år. Om risken för effektbrist är större än så kan det vara motiverat att införa en kapacitetsmekanism. En kapacitetsmekanism är ett styrmedel som syftar till att säkerställa att det finns tillräcklig elproduktion, energilager, eller efterfrågefleksibilitet för att möta effektbehovet även i ansträngda situationer. Kapacitetsmekanismer kan vara utformade på olika sätt. En strategisk reserv hålls utanför den ordinarie elmarknaden och aktiveras endast vid risk för effektbrist. En marknadsomfattande kapacitetsmekanism ersätter däremot alla tillgängliga resurser ekonomiskt för att de ska hålla sig redo att leverera kapacitet vid behov. En marknadsomfattande kapacitetsmekanism innebär ett större ingrepp i elmarknadens funktion och har en stor påverkan på våra grannländer.

Utredningen bedömer att en strategisk reserv är en ändamålsenlig mekanism för att säkerställa tillräckliga resurser i elmarknaden i enlighet med Sveriges tillförlitlighetsnorm under den kommande tioårsperioden. Det är däremot inte motiverat att nu införa en marknadsomfattande kapacitetsmekanism i enlighet med Svenska kraftnäts förslag eftersom nyttorna understiger kostnaderna.

Det är svårt att bedöma resurstillräckligheten för en längre period än mellan fem och tio år. Ett godkännande av en kapacitetsmekanism från EU-kommissionen kan maximalt ges för tio år. Därför bör Svenska kraftnät löpande utvärdera behovet av en kapacitetsmekanism.

De nya möjligheterna enligt EU-rätten att införa stödsystem för ny icke-fossil flexibilitet – såsom efterfrågefleksibilitet, icke-fossil värmekraft (exempelvis gasturbiner och kraftvärme), stora vätgaslager eller pumpkraftverk – skapar förutsättningar att främja flexibilitetsresurser med olika tekniska egenskaper och geografisk fördelning, anpassade till elsystemets behov. Det råder dock fortfarande oklarhet om hur reglerna mer exakt får tillämpas. Svenska kraftnät bör ta del av erfarenheter från andra länder och vid behov lämna förslag till hur ett svenskt stödsystem skulle kunna utformas.

Driftsäkerhet

Driftsäkerhet i elnätet avser systemets förmåga att transportera el på ett pålitligt och robust sätt, även under olika belastningar och störningar. En säker drift bygger på tydliga funktionskrav, specifika driftsäkerhetsgränser och principer samt ett strukturerat informationsutbyte och effektiv koordinering mellan systemansvariga. De ekonomiska konsekvenserna för samhället av ett elavbrott är större ju högre spänningsnivå som felet inträffar på. Därför tillämpas mer rigorösa funktionskrav avseende driftsäkerhet på högre spänningsnivåer än på lägre.

I överföringssystemet, som Svenska kraftnät ansvarar för, regleras funktionskraven främst av EU-kommissionsförordningar. Dessa förordningar fastställer tydliga funktionskrav med specifika gränsvärden samt principer för att bedöma systemets drifttillstånd. På lokalnät- och regionnät-nivå regleras funktionskraven främst av nationella bestämmelser.

Utredningen föreslår att det nationella driftsäkerhetsmålet ska upphävas eftersom EU-rätten innehåller generella funktionskrav avseende driftsäkerheten i överföringssystemet.

Utredningen bedömer vidare att regeringen bör ge Svenska kraftnät i uppdrag att årligen redovisa driftsäkerhetsindikatorer med utgångspunkt från de krav som anges i artikel 15 i Kommissionens förordning (EU) 2017/1485 om fastställande av riktlinjer för driften av elöverföringssystem (SO GL) samt de samhällsekonomiska överväganden kring nyttor och kostnader som legat till grund för Svenska kraftnäts beslut om allokering av aktiva och reaktiva reserver till olika systemdrifttillstånd. Redovisningen bör också innehålla en beskrivning av hur besluten har påverkat volymen överföringskapacitet som har tilldelats elmarknaden.

Det bör utredas om funktionskraven ska harmoniseras inom Svenska kraftnäts så kallade observerbarhetsområde, vilket kan gå ned till 70 kilovolt.

Regeringen bör uppdraga åt Energimyndigheten att, inom ramen för sitt pågående uppdrag om planering för prioritering och ransonering av el, överväga att vidareutveckla ramverket för bortkoppling av elförbrukning (Styrel). Vid behov ska Energimyndigheten ta fram författningsförslag som ger de planeringsansvariga utökade mandat för att säkerställa att fränkopplingar genomförs på ett sätt som minimerar samhällets negativa konsekvenser. Energimyndigheten bör också genomföra en samlad utvärdering av hur Styrel och fördelningen av elberedskapsanslaget kan samordnas för att uppnå bästa möjliga effekt vid en elkris. En sådan analys bör beakta de krav inom EU-rätten som rör högprioriterade nätanvändare och deras särskilda villkor för fränkoppling, för att säkerställa att den nationella beredskapslagstiftningen och Styrel-processen står i överensstämmelse med dessa krav.

Utredningen konstaterar att ansvaret för beredskapsåtgärder som är kopplade till elförsörjningen är fördelat på många aktörer, inom både offentlig och privat verksamhet. Det är därmed angeläget att tydliggöra ansvarsfördelningen mellan berörda aktörer när det gäller att kartlägga totalförsvarets behov av el på nationell och regional nivå. Det behöver också klargöras vilka åtgärder som kan säkerställa dessa behov på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. Mot bakgrund av detta föreslår utredningen att regeringen tillsätter en utredning med syfte att tydliggöra

ansvarsförhållandena för de aktörer som har uppgifter inom elberedskap för framtida krissituationer och höjd beredskap. Ett delsyfte bör vara att ta fram en metod för att specificera totalförsvarets behov av el vid höjd beredskap.

Nyanslutning

Elsystemets förmåga att inom rimlig tid tillgodose tillkommande behov av nätanslutning för produktion och förbrukning är en aspekt av försörjningstrygghet som har fått stor uppmärksamhet på senare tid men som inte mött så mycket intresse historiskt. Riksdagens beslutade leveranssäkerhetsmål indikerar att tillkommande elbehov är en central utgångspunkt i systemplaneringen. Flera potentiella nätkunder och nätföretag vittnar också om långa ledtider för nätanslutning och om köbildning på flera platser i landet. En bristande förmåga att tillgodose rimliga önskemål om nyanslutning riskerar att hämma samhällets energiomställning och ekonomiska utveckling.

En fråga som uppmärksammas av flera av de nätföretag som utredningen har varit i kontakt med är hur mycket resurser det är skäligt att lägga på att möjliggöra en nätanslutning inom rimlig skälig tid. För att ge vägledning om detta kan det vara motiverat att i lagstiftningen förtydliga vad som menas med samhällsekonomiskt motiverade åtgärder för att hantera kapacitetsbrist i enlighet med 4 kap. 2 § ellagen.

Utredningen bedömer att alla alternativ till förstärkt transportkapacitet som innebär lägre kostnader än den periodiserade kostnaden för att stärka transportkapaciteten bör betraktas som samhällsekonomiskt motiverade i ellagens mening.

Som huvudregel bör gälla att eventuella tillkommande kostnader för åtgärder som möjliggör en tidigarelagd anslutning anses vara samhällsekonomiskt motiverade, förutsatt att den anslutande parten är beredd att betala för dem.

Frekvensreglering med hjälp av aktiv effekt

I Sverige är Svenska kraftnät ansvarigt för att i driftskedet säkerställa att det råder balans mellan tillförd och uttagen aktiv effekt i överförings-systemet. Systemet måste ha tillräckliga reserver av aktiv effekt för att klara av att hantera såväl prognosfel från balansansvariga från det att ordinarie energimarknader stänger en timme innan driftskedet, som normala variationer i effektuttag och i effektinmatning inom marknadens tidsenhet (för närvarande en timme men inom en snar framtid en kvart). Dessutom måste systemet ha tillräckliga reserver med aktiv effekt för att klara rimliga störningar och feltillstånd samt mer utdragna onormala driftförhållanden.

Eftersom överföringssystemet i princip inte kan lagra energi organiserar Svenska kraftnät en marknadsplats som övergripande kallas för balansmarknaden där innehavare av reglerbar aktiv effekt (såväl elproducenter som elanvändare) uppmuntras att delta. På balansmarknaden handlas flera produkter (så kallade stödtjänster) med varierande egenskaper avseende hur snabbt en resurs behöver aktiveras samt vilken uthållighet som den

behöver ha. Den ekonomiska ersättningen är marknadsbaserad och övriga villkor fastställs i enlighet med särskilda principer för respektive produkt.

Utredningen bedömer att handeln med stödtjänster på balansmarknaden i huvudsak fungerar väl men att det finns utvecklingsbehov.

Svenska kraftnät bör överväga att ge ersättning till de anläggningsägare som levererar mekanisk rotationsenergi under perioder då snabb frekvensreserv (FFR) aktiveras för att bättre reflektera den systemnytta som dessa anläggningar bidrar med. Införande av en sådan ersättning bör ske gemensamt med systemansvariga för överföringssystem i våra grannländer.

Svenska kraftnät bör överväga att publicera marknadsinformation i realtid, införa mindre budstorlekar samt löpande utvärdera och uppdatera förkvalificeringskraven för deltagare på balansmarknaden. Svenska kraftnät bör också skapa möjligheter för nya aktörer att förkvalificera sig till marknaden för automatisk frekvensåterställningsreserv (aFRR).

Flexibilitet för att hantera kapacitetsbrist i elnätet

I ett elnät med kapacitetsbrist finns det risk för överbelastning, vilket påverkar driftsäkerheten negativt. En aktiv hantering av överbelastning i elnätet innebär att de systemansvariga ändrar de fysiska flödena i elsystemet genom att förmå nätkunder att ändra produktions- eller förbrukningsmönster. Denna form av flexibilitet är central för att upprätthålla driftsäkerhetsgränserna i elnätet, särskilt vid tider och platser med överbelastning på grund av hög elanvändning eller elproduktion i förhållande till tillgänglig transportkapacitet.

Utredningen gör en distinktion mellan planerbara och flexibla resurser. Planerbara resurser kräver längre framförhållning för att anpassa sin produktion eller förbrukning och kan därmed primärt användas vid prognostiserade överbelastningar eller i samband med planerade underhållsarbeten. Flexibla resurser, däremot, kan snabbt och med kort varsel justera sitt förbruknings- eller produktionsmönster för att hantera akuta överbelastningar i elnätet.

De priser och incitament som en anläggningsägare av flexibla eller planerbara resurser möter inom elsystemet bör i idealfallet spegla det faktiska värdet av de kostnader och nyttor som dessa resurser tillför. Priser och incitament bör också, om möjligt, vara förutsägbara och långsiktiga för att minska riskerna för aktörer i samband med investeringsbeslut.

Elområdespriset är den enskilt starkaste prissignalen för att bestämma värdet av planerbarhet och flexibilitet samt att ange hur värdet varierar i tid och rum. Detta pris främjar en effektiv användning av det befintliga elsystemet och ger lokaliseringssignaler till ny produktion, elanvändning och nätförstärkning. Elpriset har också fördelen att det har hög pristransparens och når producenter och elanvändare på alla nätnivåer. Elpriset innehåller dock ingen information om nätförluster eller eventuell trängsel som uppstår på lägre spänningsnivåer. Här spelar nätavgifterna en viktig roll. Utredningen gör följande bedömningar.

Ei bör utvärdera hur nätavgiften förs vidare mellan olika nätnivåer och vid behov göra förtydliganden av hur det ska ske så att avgiften reflekterar de

samlade kostnaderna för trängsel och nätförluster som uppstår på samtliga spänningsnivåer i elnätet vid olika tidpunkter.

Ei bör inom den pågående översynen av föreskrifter om elnätsavgifter för transport av el se över nätföretagens förutsättningar och incitament att införa lokaliseringssignaler för en begränsad grupp nätkunder för att adressera lokala kapacitetsutmaningar. Det finns tecken på att nuvarande avgiftsstruktur är bristfällig eftersom trängsel uppstår lokalt, medan nätavgifterna är enhetliga inom redovisningsområdet.

Ei bör överväga att ställa krav på en tydlig och transparent beräkningsmodell för att säkerställa att energiavgiften är skälig och bidrar till ett effektivt nätutnyttjande. Energiavgiften bedöms ha outnyttjad potential att skapa värde och förutsägbarhet för nätkunder med flexibla eller planerbara resurser. Dock saknas transparens i hur avgiften bräknas, vilket gör det svårt för kunder att uppskatta värdet av flexibilitet och planerbarhet.

Utredningen bedömer också att nätnytttoersättningen i dess nuvarande form bör avskaffas. Utgångspunkten bör vara att nätavgiften ska spegla de kostnader och nyttor som en kund tillför nätet.

Utredningen konstaterar att marknadsbaserad omdirigering är ett användbart verktyg för att hantera tillfälliga kapacitetsutmaningar i elnätet och kan bidra till en mer effektiv användning av elnätet. Däremot utgör omdirigering ingen långsiktig lösning på kapacitetsbrist, och risker kopplade till strategisk budgivning samt skeva marknadsincitament måste beaktas och hanteras. För att lösa återkommande och varaktiga överbelastningar krävs sannolikt investeringar i mer varaktiga lösningar, eller genom att elområdesgränserna ändras så att de reflekterar strukturella överföringsbegränsningar.

Villkorade avtal lyfts av flera nätföretag fram som ett planeringsverktyg för att möjliggöra snabbare nätanslutning och främja ett effektivt nätutnyttjande i en framtid med stor osäkerhet om hur den faktiska, sammanlagrade, belastningen i elnätet kommer att utvecklas i framtiden.

Utredningen föreslår att Ei ska utreda hur avgiftsstrukturen för villkorade avtal bör vara utformad, om det finns skäl att likt flera länder i Europa tillåta permanenta villkorade avtal och om villkorade avtal ska kunna erbjudas även befintliga kunder. Permanenta villkorade avtal innehåller ofta en nedsatt effektavgift vilket kan öka incitamenten för flexibla resurser såsom elbilar eller batterilager att delta på balansmarknaden.

Ei ska samtidigt se över möjligheten att vidareföra villkorade avtal mellan nätnivåer och ytterst till anslutande kunder. Därmed säkerställs att ledig kapacitet inte blir inlåst på någon nätnivå och att en överbelastning som uppstår i exempelvis överföringsnätet kan hanteras med hjälp av villkorade avtal i underliggande nät.

Ei ska slutligen tydliggöra när omdirigering med hjälp av villkorade avtal kan vidtas i förhållande till elmarknadens ordinarie funktion för att inte skapa obalanser för marknadens aktörer.

Spänningsreglering och reaktiv effekt i elsystemet

För att säkerställa en driftsäker och effektiv elöverföring med hög kvalitet måste spänningen hållas inom specificerade gränser under alla relevanta

driftsförhållanden. I likhet med vad som gäller vid hantering av frekvensavvikelser måste olika tidsperspektiv beaktas vid spänningsreglering. En viktig skillnad är dock att spänningen kan variera lokalt, medan frekvensen förenklat är densamma i hela det synkrona nordiska elsystemet.

Reaktiv effekt är en central parameter i elsystemet, då den bidrar till att upprätthålla acceptabla spänningar och möjliggör effektiv överföring av aktiv effekt. Detta kräver att elsystemets aktörer kan både generera och konsumera reaktiv effekt vid behov. Förändringar i produktions- och förbrukningsmönster har stor betydelse för både reaktiv och aktiv effekt.

Brist på reaktiv effekt kan generellt orsaka spänningsfall, medan ett överskott kan leda till förhöjd spänning. Båda dessa situationer påverkar driftssäkerheten och effektiviteten och kan minska livslängden för elektriska komponenter.

Spänningsreglering kräver att både nätanslutna kunder och systemansvariga har den tekniska förmåga som krävs för att styra den reaktiva effekten. Detta är avgörande för att balansera spänningen i elsystemet och säkerställa en stabil drift. För att kunna upprätthålla spänningsstabilitet måste anslutna anläggningar också vara konstruerade så att de inte kopplas bort vid kortvariga spänningsavvikelser, exempelvis vid ett tillfälligt nätfel.

Utredningen anser att nätföretagen bör använda flera samverkande åtgärder för att effektivt tillgodose behovet av reaktiv effekt. Genom kombination av kravställning, investeringar i egna integrerade nätkomponenter samt användning av ekonomiska incitament kan nätföretagen bidra till att elsystemets spänningsstabilitet förbättras och till att nätets kapacitet utnyttjas mer effektivt.

Svenska kraftnäts pågående arbete med att utveckla en ekonomisk ersättningsmodell för reglerbar reaktiv effekt är en positiv och viktig åtgärd. En sådan modell förväntas bidra till att det reaktiva effektutbytet i anslutningspunkten i större utsträckning prissätts i linje med den systemnytta den kan generera, vilket kan stärka aktörernas incitament att tillhandahålla denna tjänst.

Ö-drift och dödnätsstart

Ö-drift innebär att ett elnät eller delar av det tillfälligt drivs isolerat från det övergripande elsystemet. Sådan drift kan ske antingen planerat eller oplanerat. Den används för återuppbyggnad av elsystemet eller vid stora och långvariga avbrott på överföringsnätet när återuppbyggnad inte är möjlig. Under ö-drift är det avgörande att balansen mellan elproduktion och elanvändning upprätthålls inom det isolerade området, vilket ställer höga krav på lokal produktionskapacitet och regleringsförmåga hos såväl produktions- som förbrukningsanläggningar.

Utredningen bedömer att det på några platser i landet råder brist på elproduktionsanläggningar som kan stödja lokal och regional ö-drift samt bidra till förnyad spänningssättning av överföringssystemet. Svenska kraftnät bör se över den nuvarande ersättningsmodellen och dess finansiering för att säkerställa att befintliga anläggningar bibehålls och att nya kan etableras.

Det behövs ett tydligare regelverk för lokal och regional ö-drift och en mer preciserad ansvarsfördelning mellan bland annat Svenska kraftnät,

systemansvariga för distributionssystem och länsstyrelserna. Det bör vidare utredas hur ansvaret för frekvenshållning under lokal och regional ö-drift hos systemansvariga för distributionssystem kan säkerställas i ellagen.

Samordningen mellan systemansvariga för överförings- och distributionssystem bör stärkas så att systemansvariga för distributionsnät får rimliga planeringsförutsättningar vid lokala fel i Svenska kraftnäts överföringsnät och vid återuppbyggnadstillstånd i överföringssystemet. Processen för att prioritera och besluta om ekonomisk ersättning för elberedskapsåtgärder behöver ske enligt tydliga kriterier för att ge goda planeringsförutsättningar för berörda parter.

Svenska kraftnät bör strategiskt granska återuppbyggnadsplanen för att säkerställa att nödvändiga åtgärder och förmågor är rätt lokaliserade och dimensionerade för ett förändrat säkerhetsläge. Översynen bör ta höjd för ett elsystem med 300 TWh elanvändning år 2045, där en stor andel av den nya elproduktionen ansluts på lägre spänningsnivåer. Detta kan medföra nya utmaningar i fråga om ö-drift och dödnätsstart, vilket kräver att återuppbyggnadsplanen anpassas för att säkerställa försörjningstryggheten vid framtida kriser och höjd beredskap.

Ansvar och roller avseende balansansvar (kapitel 7)

Utredningen ska föreslå hur marknadsaktören leverantör av balanstjänst kan införas i svensk rätt samt föreslå hur ansvarsområden för balansansvarig part, leverantör av balanstjänst och leverantör av aggregeringstjänster kan tydliggöras med beaktande av ansvarsområdet för leverantör av balanstjänst.

Införandet av begreppet leverantör av balanstjänst förväntas bidra till ökad konkurrens och harmonisering av marknaderna för stödtjänster. Det förväntas även bidra till ökad tydlighet avseende de förutsättningar och uppgifter för marknadsaktören oberoende aggregator som införts i svensk rätt.

Marknadsaktörerna leverantör av balanstjänst och balansansvarig part definieras i EU:s elmarknadsförordning. I EU-rätten regleras marknadsaktörernas respektive ansvar för avräkningen av obalansenergi, balansenergi och balanskapacitet.

Marknadsaktörernas uppgifter regleras genom EU:s elmarknadsförordning som är direkt tillämplig i Sverige. Regleringen genomförs i praktiken genom de villkor som Svenska kraftnät föreslår och Ei beslutar om för leverantör av balanstjänst och genom revidering av de villkor som gäller för balansansvarig part.

Den svenska lagstiftningen skiljer sig från bestämmelserna i EU-rättsakterna på så vis att marknadsaktörerna leverantör av balanstjänst och balansansvarig part består av ett sammanhållet ansvar och en roll – den balansansvarige – enligt ellagen och förordningen om det nationella elsystemet. Den balansansvarige i den svenska lagstiftningen har ett ansvar som innefattar både de uppgifter som en leverantör av balanstjänst och en balansansvarig part ansvarar för enligt EU-rätten. Enligt ellagen ska den som åtar sig balansansvar ingå avtal dels med den systemansvariga myndigheten, dels med den som utför avräkningen mellan de balans-

ansvariga. Avtalen är för närvarande utformade så att de upprättas med den balansansvarige, även om avtalsstrukturen är anpassad till EU-rätten. För att tydliggöra gällande regelverk och därigenom öka förutsättningarna för elmarknaden att fungera på ett ändamålsenligt sätt bör även ellagen och berörda förordningar särskilja marknadsaktörernas uppgifter och harmonisera deras respektive ansvar med EU-rätten på området.

Det pågår ett arbete inom Svenska kraftnät med att genomföra villkoren för balansering enligt Ei:s beslut. Vidare har Svenska kraftnät redovisat förslag till modeller för oberoende aggregering och till beräkningsmetod för ekonomisk kompensation. Förslagen bereds för närvarande i Regeringskansliet. Mot denna bakgrund bedömer utredningen att det i dagsläget inte är motiverat att lämna förslag som berör rollen leverantör av aggregeringstjänster och aggregering.

Utredningens förslag är att följande nya definitioner ska införas i ellagen:

- *Leverantör av balanstjänster* är en marknadsaktör som tillhandahåller balansenergi eller balanskapacitet för systemansvariga för överföringssystem.
- *Balansansvarig part* är en marknadsaktör eller dennes valda företrädare som ansvarar för aktörens obalanser på elmarknaden.

Ellagens bestämmelser om balansansvar som även framgår av direkt tillämplig EU-rätt tas bort. I anslutning till ellagens bestämmelser om balansansvar hänvisas till relevanta EU-förordningar:

- EU:s elmarknadsförordning
- kommissionens förordning (EU) 2017/2195 av den 23 november 2017 om fastställande av riktlinjer för balanshållning avseende el.

I förordningen om det nationella elsystemet införs en bestämmelse om att balansansvariga parter ska rapportera planerad produktion till Svenska kraftnät.

Anvisade elavtal och utsatta kunder (kapitel 8)

Utredningen ska föreslå hur systemet med anvisade elavtal på slutkundsmarknaden kan avvecklas, föreslå hur sårbara kunder ska kunna ges möjlighet att ingå ett avtal om leverans av el och lämna nödvändiga författningsförslag. Utredningen ska bedöma hur den föreslagna avvecklingen av anvisade elavtal kommer att påverka slutkundsmarknaden och de elanvändare som i dag har anvisade avtal för sin elförbrukning.

Utredningen föreslår att bestämmelserna om anvisade elavtal upphävs. För att få leverans av el föreslår vi att elanvändare i fortsättningen måste ingå ett avtal om elleverans. Dessutom införs en skyldighet för elleverantörer att underrätta nätföretag om elleverantören säger upp avtal med en elanvändare.

För att säkra leverans av el till utsatta kunder, dvs. privatpersoner som varaktigt saknar förmåga att betala för sin el, införs bestämmelser om leveransskyldig sistahandsleverantör. Varje nätföretag ska utse en sistahandsleverantör som är skyldig att ingå avtal och leverera el till el-

användare med en förväntad årsförbrukning under 100 000 kWh. Även en sådan leverans förutsätter dock att elanvändaren tecknar ett avtal. Utredningen har föreslagit övergångsbestämmelser för att säkerställa att anvisade kunder som inte tecknar avtal inför övergången till det nya systemet fortsatt får leverans av el. Om en anvisad kund inte har tecknat ett elavtal, trots uppmaning, föreslår utredningen att kunden flyttas över till sistahandsleverantören. Sistahandsleverantören ska erbjuda dessa kunder ett avtal med rörligt pris. Anvisade kunder som blir överflyttade föreslås få en uppsägningstid om 14 dagar.

Utredningen föreslår att reglerna om anvisning vid förlust av balansansvar och konkurs justeras så att de elanvändare som berörs av sådana situationer flyttas över till den leveransskyldige sistahandsleverantören.

Förbättrad tillgång till data i elmarknaden (kapitel 9)

I utredningens direktiv anges inte att behovet av ett dataverktyg ska utredas. Under utredningens arbete har det dock framkommit att det finns behov av förbättrad tillgång till data i elmarknaden. Ett dataverktyg skulle främja flexibilitet i elsystemet och bidra till en effektivare datahantering. Vidare skulle ett dataregister bidra till en förenklade processer och bättre kundupplevelse i elmarknaden samt ge myndigheter bättre tillgång till statistik för analyser.

I kapitel 9 redogör vi för de synpunkter som framkommit samt utredningens överväganden. Utredningen föreslår att regeringen ger Ei i uppdrag att, i samråd med Svenska kraftnät, Energimyndigheten, Integritetsskyddsmyndigheten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, ta fram ett förslag till ett verktyg som på ett säkert sätt förbättrar tillgången till data i elmarknaden. I uppdraget bör ingå att utreda vilka funktioner verktyget ska ha, kostnaden och tidsplanen för att utveckla verktyget, hur det ska ägas, förvaltas och finansieras samt att ta fram nödvändiga författningsförslag.

Vägen mot en trygg och konkurrenskraftig elförsörjning (kapitel 10)

Kapitel 10 innehåller sammanfattande slutsatser om vilka problem som vår framtida elförsörjning står inför och hur våra förslag och bedömningar kan bidra till att lösa dem.

Betänkandets lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1994:1776) om skatt på energi att 11 kap. 5 och 7 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

5 §

Skyldig att betala energiskatt (skattskyldig) är den som i Sverige

1. framställer skattepliktig elektrisk kraft (producent),

2. är nättinnehavare,

3. godkänts som frivilligt skattskyldig enligt 6 §, eller

4. innehar ett elnät för vilket koncession inte meddelats och som via detta elnät för in elektrisk kraft till Sverige.

Skattskyldig enligt första stycket 1 är inte den som framställer elektrisk kraft enbart i enlighet med 2 § första stycket 1 a och b. Skattskyldig enligt första stycket 2 är inte *den myndighet som är systemansvarig enligt 8 kap. 1 § ellagen (1997:857)*. Införsel av elektrisk kraft till Sverige via ett elnät på Öresundsbron medför inte att den som för in den elektriska kraften blir skattskyldig för införseln enligt första stycket 4.

Skattskyldig enligt första stycket 1 är inte den som framställer elektrisk kraft enbart i enlighet med 2 § första stycket 1 a och b. Skattskyldig enligt första stycket 2 är inte *en systemansvarig för överföringssystem som är en myndighet*. Införsel av elektrisk kraft till Sverige via ett elnät på Öresundsbron medför inte att den som för in den elektriska kraften blir skattskyldig för införseln enligt första stycket 4.

7 §

Skyldigheten att betala energiskatt inträder

1. för den som är skattskyldig enligt 5 § första stycket 1, 2 eller 3, när skattepliktig elektrisk kraft

a) överförs till någon som inte är skattskyldig enligt 5 § första stycket 1, 2 eller 3, eller

b) förbrukas av den skattskyldige, och

2. för den som är skattskyldig enligt 5 § första stycket 4, när elektrisk kraft förs in till Sverige

Skattskyldighet enligt första stycket 1 a inträder inte vid överföring av elektrisk kraft till *det* elnät som ägs *av den myndighet som är systemansvarig enligt 8 kap. 1 § ellagen (1997:857)*.

Skattskyldighet enligt första stycket 1 a inträder inte vid överföring av elektrisk kraft till *ett* elnät som ägs *eller förvaltas av en systemansvarig för överföringssystem som är en myndighet*.

Skattskyldighet enligt första stycket 1 a inträder inte vid överföring av elektrisk kraft till ett järnvägsfordon om den elektriska kraften omfattas av 18 § första stycket.

Prop. 2025/26:240
Bilaga 2

Skattskyldighet enligt första stycket 1 inträder inte om skattskyldighet för den elektriska kraften redan har inträtt, utom i fråga om elektrisk kraft som omfattas av rätt till återbetalning enligt 13 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027

Förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857)

Härigenom föreskrivs i fråga om ellagen (1997:857)

dels att 8 kap., 5 kap. 17 § och 9 kap. 3–10 §§ ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 9 kap. 3 § ska utgå,

dels att 1 kap. 1 och 4 §§, 2 kap. 16, 49 och 67 §§, 3 kap. 1, 3–4, 6–7, 9–12, 14–16, 18–19, 21–28, 30–32, 35–39, 41–46, 49, 51, 55–57 och 59–60 §§, 4 kap. 2–3, 5–10, 12–13, 16–20, 22–29, 31, 33–37 och 39–46 §§, 5 kap. 1, 16, 18–19 och 30 §§, 6 kap. 1–9 och 11 §§, 9 kap. 1–2, 14, 18 och 32 §§, 10 kap. 10, 12–13 §§, 11 kap. 1–8 §§, 12 kap. 14 och 16–17 §§, 13 kap. 5 §, rubrikerna till 3, 6 och 11 kap., rubrikerna närmast före 3 kap. 1, 12, 16, 18, 30 och 38 §§, 4 kap. 16, 18, 20, 23, 26, 36 och 43 §§, 5 kap. 16 §, 6 kap. 1 §, 11 kap. 2, 5 och 6 §§, 12 kap. 1, 14 och 16 §§, 13 kap. 1 och 7 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken till 4 kap. ska lyda ”Anslutning till elnätet och transport av el”,

dels att det ska införas ett nytt kapitel, 8 kap., tjuoen nya paragrafer, 2 kap. 16 a och b §§, 3 kap. 10 a, 11 a–11 c, 37 a, 38 a, 62–71 §§, 9 kap. 1 a, 3 och 4 §§, och närmast före 3 kap. 11 a, 62, 64 och 69 §§ och 9 kap. 3 § nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

Lagen är indelad i följande kapitel:

- 1 kap. Inledande bestämmelser,
- 2 kap. Nätkoncession och ledningar vid trafikleder,
- 3 kap. *Nätföretag och drift av elnät,* – 3 kap. *Systemansvar,*
- 4 kap. Anslutning till elnätet och överföring av el, – 4 kap. Anslutning till elnätet och transport av el,
- 5 kap. Intäktsram för nätverksamhet,
- 6 kap. Mätning av överförd el, – 6 kap. Mätning av transporterad el,
- 7 kap. Kommunala elföretag,
- 8 kap. *Övergripande systemansvar och balansansvar,* – 8 kap. *Balansansvar,*
- 9 kap. Leverans av el och aggregeringstjänster,
- 10 kap. Avbrottsersättning,
- 11 kap. Avbrytande av överföring av el till konsumenter, – 11 kap. Avbrytande av distribution av el till konsumenter
- 12 kap. Tillsyn m.m., och
- 13 kap. Övriga bestämmelser.

4 §

Ord och uttryck i lagen har samma betydelse som i elsäkerhetslagen (2016:732).

I övrigt avses i lagen med

Acer: den byrå som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 713/2009 av den 13 juli 2009 om inrättande av en byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter,

aggregering: en sammanslagning av flera elanvändares förbrukning eller sammanslagning av producerad el för försäljning, anskaffning eller auktionering på elmarknader,

aggregeringstjänst: en tjänst som förutsätter aggregering,

balansansvar: det ekonomiska ansvaret för att det nationella elsystemet tillförs lika mycket el som tas ut i en uttagspunkt eller att lika mycket el tas ut från systemet som det tillförs i en inmatningspunkt,

balansansvarig part: en marknadsaktör eller dennes valda företrädare som ansvarar för aktörens obalanser på elmarknaden,

distribution: överföring av el för någon annans räkning genom ett lokalnät eller ett regionnät,

distribution: transport av el för någon annans räkning genom ett lokalnät eller ett regionnät,

distributionsnätsföretag: ett nätföretag som innehar ett lokalnät eller ett regionnät,

dynamiska elpriser: priser som återspeglar de priser som vid varje tidpunkt gäller på spotmarknaderna med ett intervall som minst motsvarar frekvensen för avräkning på marknaden,

efterfrågeflexibilitet: att en elanvändare ändrar sin förbrukning jämfört med sitt normala eller nuvarande förbrukningsmönster som ett svar på marknadssignaler eller med anledning av att någon har antagit elanvändarens anbud att minska eller öka sin förbrukning mot en bestämd ersättning på en sådan organiserad marknad som avses i artikel 2.4 i kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1348/2014 av den 17 december 2014 om rapportering av uppgifter för att genomföra artikel 8.2 och 8.6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi,

elleverantör: den som yrkesmässigt levererar el,

elmarknadsdirektivet: Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU, i den ursprungliga lydelsen,

elmarknadsdirektivet: Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1711,

energilagransanläggning: en sådan anläggning i elsystemet som används för att i systemet skjuta upp den slutliga användningen av el till en senare tidpunkt än produktionstillfället eller för omvandling av elenergi till en form av energi som kan lagras, lagringen av den energin och den följande återomvandlingen av energin till el eller någon annan energibärare,

EU:s elmarknadsförordning: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 av den 5 juni 2019 om den inre marknaden för el,

fastkraftsavtal: avtal om att under en angiven tid leverera en fastställd mängd el,

icke frekvensrelaterad stödtjänst: en stödtjänst som används av ett nätföretag för spänningsreglering i stationärt tillstånd, snabba inmatningar av reaktiv effekt, tröghet för upprätthållande av stabiliteten i lokalnät, kortslutningsström samt förmåga till dödnätsstart och till ödrift,

inmatningspunkt: den punkt på elnätet där en elproducent, enligt avtal med ett nätföretag, matar in el från en produktionsanläggning,

intäktsram: de samlade intäkter som en nätkoncessionshavare högst får uppbära från nätverksamheten under en tillsynsperiod,

konsument: en fysisk person som el överförs eller levereras till huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet,

laddningspunkt: ett gränssnitt där el kan överföras till ett elfordon i taget eller där batteriet på ett elfordon i taget kan bytas ut,

leveranspunkt: en inmatnings- eller uttagpunkt,

lokalnät: ett ledningsnät som omfattas av en nätkoncession för område utan en lägsta tillåtna spänning,

nätföretag: den som bedriver nätverksamhet,

nätverksamhet: att med stöd av nätkoncession ställa en starkströmsledning till förfogande för överföring av el för någon annans räkning och vidta de åtgärder som behövs för överföringen,

regionnät: en ledning eller ett ledningsnät som inte ingår i ett transmissionsnät och som omfattas av en nätkoncession för linje eller av en nätkoncession för område med en lägsta tillåtna spänning,

icke frekvensrelaterad stödtjänst: en stödtjänst som används av en systemansvarig för spänningsreglering i stationärt tillstånd, snabba inmatningar av reaktiv effekt, tröghet för upprätthållande av stabiliteten i lokalnät, kortslutningsström samt förmåga till dödnätsstart och till ödrift,

inmatningspunkt: den punkt på elnätet där en elproducent, enligt avtal med en systemansvarig, matar in el från en produktionsanläggning,

konsument: en fysisk person som el transporteras eller levereras till huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet,

laddningspunkt: ett gränssnitt där el kan transporteras till ett elfordon i taget eller där batteriet på ett elfordon i taget kan bytas ut,

leverantör av balans tjänster: en marknadsaktör som tillhandahåller balansenergi eller balanskapacitet för systemansvariga för överföringssystem,

nätverksamhet: att med stöd av nätkoncession ställa en starkströmsledning till förfogande för transport av el för någon annans räkning och vidta de åtgärder som behövs för transporten,

regionnät: en ledning eller ett ledningsnät som inte ingår i ett överföringssystem och som omfattas av en nätkoncession för linje eller av en nätkoncession för område med en lägsta tillåtna spänning,

sammanlänkning för överföring: en ledning som har en spänning om 220 kilovolt eller mer och som

länkar samman ett överföringsnät med ett motsvarande nät i ett annat land, men som inte ingår i ett överföringsnät,

små företag: företag som sysselsätter färre än 50 personer och vars omsättning eller balansomslutning inte överstiger 10 miljoner euro per år,

stødtjänst: en tjänst som behövs för driften av ett nätföretags elnät med undantag för hantering av överbelastning,

stødtjänst: en tjänst som behövs för driften av en systemansvarigs elnät med undantag för hantering av överbelastning,

systemansvar: det ansvar och de skyldigheter som följer av att bedriva nätverksamhet,

systemansvarig: den som bedriver nätverksamhet,

systemansvarig för distributions-system: en systemansvarig som innehar ett lokalnät eller ett regionnät,

systemansvarig för överförings-system: en systemansvarig som innehar ett överföringssystem,

transmission: överföring av el för någon annans räkning genom ett transmissionsnät,

transmissionsnät: ett tekniskt och driftsmässigt sammanhängande ledningsnät som har en spänning om 220 kilovolt eller mer, sträcker sig över flera nätregioner i Sverige och länkar samman det nationella elnätet med elnät i andra länder,

transmissionsnätsföretag: ett nätföretag som innehar en ledning som ingår i ett transmissionsnät,

transport av el för någon annans räkning: transport av el för minst två kunder eller transport av el för en kund som inte ingår i samma koncern som den systemansvarige,

uttagspunkt: den punkt på ett elnät där en elanvändare, enligt avtal med ett nätföretag, tar ut el för förbrukning.

uttagspunkt: den punkt på ett elnät där en elanvändare, enligt avtal med en systemansvarig, tar ut el för förbrukning,

överföring: transport av el för någon annans räkning genom ett överföringssystem,

överföringsnät: ett tekniskt och driftsmässigt sammanhängande ledningsnät som har en spänning om 220 kilovolt eller mer, sträcker

sig över flera nätregioner i Sverige och länkar samman det nationella elnätet med elnät i andra länder, överföringsssystem: ett överföringsnät eller en sammanlänkning för överföring.

2 kap.

16 §

En nätkoncession får beviljas endast *om nätkoncessionshavaren* från allmän synpunkt är lämplig att utöva nätverksamhet. En nätkoncession för område får beviljas endast den som dessutom är lämplig att bedriva nätverksamhet inom koncessionsområdet.

Endast *transmissionsnätsföretag* eller juridiska personer där ett sådant företag har ett bestämmande inflytande får beviljas och inneha en nätkoncession för en utlandsförbindelse. Detta gäller dock inte om ledningen endast har liten betydelse för den samlade *överföringen* av el till och från utlandet.

En nätkoncession får beviljas *och innehas* endast av den som från allmän synpunkt är lämplig att *inneha* nätkoncession. En nätkoncessionshavare som ska utöva nätverksamhet ska dessutom från allmän synpunkt vara lämplig att utöva nätverksamhet. En nätkoncession för område får beviljas *och innehas* av endast den som dessutom är lämplig att bedriva nätverksamhet inom koncessionsområdet.

Endast *en systemansvarig för överföringsystem* eller juridiska personer där ett sådant företag har ett bestämmande inflytande får beviljas och inneha en nätkoncession för en utlandsförbindelse. Detta gäller dock inte om ledningen endast har liten betydelse för den samlade *transporten* av el till och från utlandet.

16 a §

Regeringen får meddela föreskrifter om hur lämpligheten för att utöva nätverksamheten ska prövas enligt 16 §.

16 b §

Om en nätkoncessionshavare, som enligt 16 § första stycket endast har bedömts avseende lämpligheten att inneha nätkoncession, avser att börja utöva nätverksamhet, ska nätkoncessionshavaren meddela detta till nätmyndigheten.

Innan nätkoncessionshavaren får börja utöva nätverksamhet ska nätmyndigheten göra en bedömning avseende nätkoncessionshavarens

49 §

En nätkoncession ska återkallas helt eller delvis, om

1. en ledning eller ett ledningsnät som omfattas av koncessionen inte längre behövs för en säker elförsörjning,

2. koncessionen inte längre behövs för att bygga eller använda den ledning som omfattas av koncessionen,

3. staten, med stöd av 1 kap. 5 § lagen (2004:875) om särskild förvaltning av vissa elektriska anläggningar, löser in den eller de ledningar som omfattas av koncessionen, eller

4. koncessionen avser en utlandsförbindelse och nätkoncessionshavaren inte längre är *ett transmissionsnätsföretag* eller en juridisk person där ett sådant företag har ett bestämmande inflytande.

4. koncessionen avser en utlandsförbindelse och nätkoncessionshavaren inte längre är *en systemansvarig för överföringsystem* eller en juridisk person där ett sådant företag har ett bestämmande inflytande.

67 §

Om syftet med en ledning är att *överföra* el för belysning av en allmän väg, ska väghållaren ersätta ledningens innehavare för de kostnader som avses i 66 §. Om ledningen även har något annat ändamål, ska ersättningen bestämmas efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

Om syftet med en ledning är att *transportera* el för belysning av en allmän väg, ska väghållaren ersätta ledningens innehavare för de kostnader som avses i 66 §. Om ledningen även har något annat ändamål, ska ersättningen bestämmas efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

3 kap.

Nätföretag och drift av elnät

Systemansvar

Nätföretagets grundläggande skyldigheter

Den systemansvariges grundläggande skyldigheter

1 §

Ett nätföretag ska i fråga om sitt elnät ansvara för

En systemansvarig ska i fråga om sitt elnät ansvara för

1. drift och underhåll,
2. utbyggnad vid behov,
3. eventuella anslutningar till andra ledningsnät,
4. att nätet är säkert, tillförlitligt och effektivt, och
5. att nätet på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på *överföring* av el.

5. att nätet på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på *transport* av el.

El som ett nätföretag använder i nätverksamheten

El som en systemansvarig använder i nätverksamheten

3 §

Ett nätföretag ska anskaffa den el som är avsedd att täcka nätförluster eller som behövs för driften av ledningsnätet på ett öppet, icke-diskriminerande och marknadsorienterat sätt.

Nätföretaget får inte med hänvisning endast till kraftslag ställa upp villkor som utesluter elproducenter från att tillhandahålla el som är avsedd att täcka nätförluster eller behövs för driften av ledningsnätet.

En systemansvarig ska anskaffa den el som är avsedd att täcka nätförluster eller som behövs för driften av ledningsnätet på ett öppet, icke-diskriminerande och marknadsorienterat sätt.

Den systemansvarige får inte med hänvisning endast till kraftslag ställa upp villkor som utesluter elproducenter från att tillhandahålla el som är avsedd att täcka nätförluster eller behövs för driften av ledningsnätet.

4 §

Ett nätföretag ska anskaffa icke frekvensrelaterade stödtjänster på ett öppet, icke-diskriminerande och marknadsorienterat sätt.

Första stycket ska inte tillämpas om

1. lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna gäller för anskaffningen,

2. anskaffningen gäller en nätkomponent som är integrerad i elnätet och används uteslutande för att säkerställa en säker och tillförlitlig drift av nätet, dock inte för balansering eller hantering av överbelastning, eller

3. nätmyndigheten har beviljat dispens i det enskilda fallet.

En systemansvarig ska anskaffa icke frekvensrelaterade stödtjänster på ett öppet, icke-diskriminerande och marknadsorienterat sätt.

6 §

Ett nätföretag som anskaffar stödtjänster ska i förhållande till elproducenter behandla aktörer som tillhandahåller efterfrågeflexibilitet genom aggregering på ett icke-diskriminerande sätt på grundval av aktörernas tekniska kapacitet.

En systemansvarig som anskaffar stödtjänster ska i förhållande till elproducenter behandla aktörer som tillhandahåller efterfrågeflexibilitet genom aggregering på ett icke-diskriminerande sätt på grundval av aktörernas tekniska kapacitet.

7 §

Ett nätföretag får inte ingå avtal om stödtjänster förrän nätmyndigheten har godkänt de metoder som har använts för att utforma avtalen.

Första stycket gäller inte avtal enligt 8 kap. 14 §.

En systemansvarig får inte ingå avtal om stödtjänster förrän nätmyndigheten har godkänt de metoder som har använts för att utforma avtalen.

Första stycket gäller inte avtal enligt 8 kap. 2 §.

9 §

Ett nätföretag ska offentliggöra de villkor som företaget tillämpar i avtalen enligt 7 § första stycket och utan dröjsmål ge den som begär det skriftlig information om villkoren.

En systemansvarig ska offentliggöra de villkor som företaget tillämpar i avtalen enligt 7 § första stycket och utan dröjsmål ge den som begär det skriftlig information om villkoren.

10 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur ett *distributionsnät*s-företag ska ta fram och utforma riktlinjer för att anskaffa stödtjänster,

2. skyldighet för ett *transmissionsnät*s-företag att ta fram specifikationer för de icke frekvensrelaterade stödtjänster som företaget anskaffar och standardiserade marknadsprodukter för sådana tjänster och lämna specifikationerna och marknadsprodukterna till nätmyndigheten för godkännande,

3. vilka krav som ska vara uppfyllda för att nätmyndigheten ska godkänna sådana specifikationer och marknadsprodukter som avses i 2, och

4. vilka tekniska villkor i övrigt som ett *nätföretag* får ställa i fråga om stödtjänster.

1. hur en *systemansvarig* för *distributionssystem* ska ta fram och utforma riktlinjer för att anskaffa stödtjänster,

2. skyldighet för en *systemansvarig* för *överföringssystem* att ta fram specifikationer för de icke frekvensrelaterade stödtjänster som företaget anskaffar och standardiserade marknadsprodukter för sådana tjänster och lämna specifikationerna och marknadsprodukterna till nätmyndigheten för godkännande,

3. vilka krav som ska vara uppfyllda för att nätmyndigheten ska godkänna sådana specifikationer och marknadsprodukter som avses i 2, och

4. vilka tekniska villkor i övrigt som en *systemansvarig* får ställa i fråga om stödtjänster.

Samarbete och informationsutbyte

10 a §

Systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem ska strukturerat och kontinuerligt samarbeta i syfte att säkerställa en säker drift, ett säkert och effektivt utbyte av information, samt en samordnad planering och utveckling av sina nät.

De systemansvariga ska gemensamt ta fram och fastställa rutiner för samarbetet enligt första stycket. De fastställda rutinerna ska sändas in till nätmyndigheten.

Om de systemansvariga inte kan enas om att fastställa rutiner enligt andra stycket får nätmyndigheten fastställa rutinerna.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för

1. *nätföretag* att samarbeta med varandra i frågor som rör möjligheten för den som är ansluten till elnätet att delta på marknader för el,

2. *nätföretag* och andra företag som är verksamma på elmarknaden att samarbeta i frågor som rör möjligheten att delta på marknader för stödtjänster,

3. *nätföretag* att utbyta information, och

4. *nätföretag* att sända underrettelser med anledning av att en elleverantör påbörjar eller övertar leveranserna av el i en uttagspunkt.

1. *systemansvariga* att samarbeta med varandra i frågor som rör möjligheten för den som är ansluten till elnätet att delta på marknader för el,

2. *systemansvariga* och andra företag som är verksamma på elmarknaden att samarbeta i frågor som rör möjligheten att delta på marknader för stödtjänster,

3. *systemansvariga* att utbyta information, och

4. *systemansvariga* att sända underrettelser med anledning av att en elleverantör påbörjar eller övertar leveranserna av el i en uttagspunkt.

Avtal om upprätthållande av driftsäkerheten i överföringsnät och regionnät

11 a §

Alla systemansvariga för distributionssystem som innehar ett regionnät direkt anslutet till ett överföringsnät, ska ingå ett gemensamt avtal med den systemansvarige för överföringssystem i fråga om driften av överföringsnätet och regionnäten med syfte att säkerställa driftsäkerheten i överföringsnätet och de anslutna regionnäten (driftsäkerhetsavtal).

Ett driftsäkerhetsavtal ska innehålla villkor i fråga om

1. *gemensamma principer för driftsäkerhetsgränser för distributionssystem,*

2. *gemensam metod för driftsäkerhetsanalys för distributionssystem,*

3. *metod för avbrottskoordination mellan systemansvariga för distributionssystem, och*

4. *metod för avbrottskoordination mellan systemansvarig för överföringssystem och system-*

ansvariga för distributionssystem för avbrott som inte omfattas av kommissionens förordning (EU) 2017/1485 av den 2 augusti 2017 om fastställande av riktlinjer för driften av elöverföringssystem.

För andra stycket 4 ska likvärdiga befogenheter som ges den systemansvarige för överföringssystem i förordning (EU) 2017/1485 gälla för den nationella avbrottskoordineringen.

11 b §

Om de systemansvariga inte kan enas om hela eller delar av innehållet i ett driftsäkerhetsavtal, ska den systemansvarige för överföringssystem och de systemansvariga för distributionssystem som innehar ett regionnät direkt anslutet till ett överföringsnät gemensamt ge in sina förslag på de delar i avtalet där parterna inte kunnat enas till nätmyndigheten för prövning av dessa. Det som framgår av första stycket gäller även ändring av ett sådant avtal som avses i 11 a §.

11 c §

Nätmyndigheten ska fastställa villkoren i de delar där parterna enligt 11 b § inte har kunnat enas om det bidrar till driftsäkerheten i det nationella elsystemet utifrån principerna om proportionalitet och icke-diskriminering, samt med hänsyn till optimering mellan högsta totala effektivitet och lägsta totala kostnader för alla berörda parter.

Nätmyndigheten ska fastställa villkoren enligt första stycket inom sex månader från det att nätmyndigheten har tagit emot underlaget.

12 §

Ett nätföretag får inte bedriva någon annan verksamhet än nätverksamhet.

En systemansvarig får inte bedriva någon annan verksamhet än nätverksamhet.

Företaget får dock

1. förvalta eller driva andra nät än elnät,
2. producera el, om produktionen sker tillfälligt för att ersätta utebliven el vid elavbrott, och
3. reparera och underhålla ett annat företags nät.

14 §

Nätmyndigheten får i det enskilda fallet bevilja dispens från förbudet i 12 § första stycket, om *ett nätföretag* behöver bedriva annan verksamhet än nätverksamhet för att kunna fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag eller andra föreskrifter som genomför elmarknadsdirektivet eller enligt EU:s elmarknadsförordning.

Nätmyndigheten får i det enskilda fallet bevilja dispens från förbudet i 12 § första stycket, om *en systemansvarig* behöver bedriva annan verksamhet än nätverksamhet för att kunna fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag eller andra föreskrifter som genomför elmarknadsdirektivet eller enligt EU:s elmarknadsförordning.

15 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. skyldighet för ett *distributionsnätsföretag* att

1. skyldighet för *en systemansvarig för distributionssystem* att

- a) ta fram specifikationer för de flexibilitetstjänster som företaget anskaffar och standardiserade marknadsprodukter för sådana tjänster,
- b) lämna specifikationerna och marknadsprodukterna till nätmyndigheten för godkännande, och

c) offentliggöra en förteckning över marknadsprodukterna, och

2. vilka krav som specifikationer och marknadsprodukter ska uppfylla.

**Nätutvecklingsplan för
distributionsnätsföretag**

**Nätutvecklingsplan för
systemansvariga för
distributionssystem**

16 §

Ett distributionsnätsföretag ska vartannat år

En systemansvarig för distributionssystem ska vartannat år

1. ta fram en plan för hur nätverksamheten ska utvecklas (nätutvecklingsplan),
2. offentliggöra planen, och
3. ge in planen till nätmyndigheten.

18 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för ett transmissionsnätetsföretag att ta fram en investeringsplan och ge in den till nätmyndigheten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för en systemansvarig för överföringssystem att ta fram en investeringsplan och ge in den till nätmyndigheten.

19 §

Ett distributionsnätetsföretag får inte äga, utveckla, förvalta eller driva en laddningspunkt. Detta gäller inte laddningspunkter som företaget innehar uteslutande för eget bruk.

En systemansvarig för distributionssystem får inte äga, utveckla, förvalta eller driva en laddningspunkt. Detta gäller inte laddningspunkter som företaget innehar uteslutande för eget bruk.

21 §

Ett distributionsnätetsföretag som ingår i en koncern vars samlade elnät har minst 100 000 elanvändare

En systemansvarig för distributionssystem som ingår i en koncern vars samlade elnät har minst 100 000 elanvändare

1. ska ha en organisation och ett beslutsfattande som är åtskilda från företag som producerar eller handlar med el, och

2. får inte ha en styrelseledamot, verkställande direktör eller firmateknare som samtidigt är styrelseledamot, verkställande direktör eller firmateknare i ett företag som producerar eller handlar med el.

Med elanvändare avses i första stycket den som enligt avtal med distributionsnätetsföretaget tar ut el från elnätet i en eller flera uttagspunkter.

Med elanvändare avses i första stycket den som enligt avtal med en systemansvarig för distributionssystem tar ut el från elnätet i en eller flera uttagspunkter.

22 §

Ett distributionsnätetsföretag som avses i 21 § får inte ge anställda i ledande ställning i nätföretaget löner eller andra förmåner som grundar sig på resultatet i de delar av koncernen som producerar eller handlar med el.

En systemansvarig för distributionssystem som avses i 21 § får inte ge anställda i ledande ställning i den systemansvarige löner eller andra förmåner som grundar sig på resultatet i de delar av koncernen som producerar eller handlar med el.

23 §

Ett distributionsnätetsföretag som avses i 21 § och dess moderföretag ska se till att nätföretaget har den

En systemansvarig för distributionssystem som avses i 21 § och dess moderföretag ska se till att den

faktiska beslutanderätten när det gäller de tillgångar som *nätföretaget* behöver för att trygga drift, underhåll och utbyggnad av nätet och att den beslutanderätten är självständig i förhållande till övriga delar av koncernen.

Trots första stycket får *distributionsnätetsföretagets* ägare ha sådan insyn och utöva sådan styrning som krävs för att säkerställa en rimlig avkastning på de investeringar som gjorts i *nätföretaget*. Ett moderföretag får dock ge instruktioner för den löpande förvaltningen eller för särskilda beslut om byggande eller modernisering av ledningsnät endast om instruktionerna avser beslut som går utöver de ekonomiska ramar som fastställts av bolagsstämman eller motsvarande organ i ett dotterföretag.

systemansvarige har den faktiska beslutanderätten när det gäller de tillgångar som *den systemansvarige* behöver för att trygga drift, underhåll och utbyggnad av nätet och att den beslutanderätten är självständig i förhållande till övriga delar av koncernen.

Trots första stycket får *ägaren till den systemansvarige för distributionssystem* ha sådan insyn och utöva sådan styrning som krävs för att säkerställa en rimlig avkastning på de investeringar som gjorts i *den systemansvarige*. Ett moderföretag får dock ge instruktioner för den löpande förvaltningen eller för särskilda beslut om byggande eller modernisering av ledningsnät endast om instruktionerna avser beslut som går utöver de ekonomiska ramar som fastställts av bolagsstämman eller motsvarande organ i ett dotterföretag.

24 §

Ett distributionsnätetsföretag som ingår i samma koncern som ett företag som producerar eller handlar med el ska ha en övervakningsplan och se till att planen följs.

En systemansvarig för distributionssystem som ingår i samma koncern som ett företag som producerar eller handlar med el ska ha en övervakningsplan och se till att planen följs.

25 §

Ett distributionsnätetsföretag ska i en övervakningsplan enligt 24 §

En systemansvarig för distributionssystem ska i en övervakningsplan enligt 24 §

1. ange vilka åtgärder som *distributionsnätetsföretaget* ska vidta för att förhindra diskriminerande beteende gentemot andra aktörer på elmarknaden, och

1. ange vilka åtgärder som *den systemansvarige för distributionssystem* ska vidta för att förhindra diskriminerande beteende gentemot andra aktörer på elmarknaden, och

2. särskilt ange de särskilda skyldigheter som företagets anställda har för att förhindra sådan diskriminering som avses i 1.

26 §

Ett distributionsnätetsföretag ska ha en övervakningsplan enligt 24 § ska

En systemansvarig för distributionssystem som ska ha en övervakningsplan enligt 24 § ska

1. utse en övervakningsansvarig som

- a) självständigt bevakar att planen finns och följs,
  - b) har de befogenheter och den tillgång till information som krävs för att utföra uppdraget, och
  - c) årligen upprättar en rapport över de åtgärder som vidtagits enligt planen och ger in rapporten till nätmyndigheten, och
2. offentliggöra den rapport som avses i 1 c.

27 §

Om ett distributionsnätsföretag och ett företag som producerar eller handlar med el ingår i samma koncern, ska företagen när de vänder sig till enskilda elanvändare eller allmänheten ange sin identitet på ett sådant sätt att det tydligt framgår vilken verksamhet som vart och ett av företagen bedriver.

Om en systemansvarig för distributionssystem och ett företag som producerar eller handlar med el ingår i samma koncern, ska företagen när de vänder sig till enskilda elanvändare eller allmänheten ange sin identitet på ett sådant sätt att det tydligt framgår vilken verksamhet som vart och ett av företagen bedriver.

28 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från kraven i 24–27 §§ i fråga om distributionsnätsföretag vars ledningar i huvudsak matar in el från anläggningar för produktion av förnybar el. Undantag får dock inte göras för distributionsnätsföretag som avses i 21 §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från kraven i 24–27 §§ i fråga om systemansvariga för distributionssystem vars ledningar i huvudsak matar in el från anläggningar för produktion av förnybar el. Undantag får dock inte göras för systemansvariga för distributionssystem som avses i 21 §.

Åtskillnad av transmission

Åtskillnad av överföring

30 §

Ett transmissionsnätfsföretag ska vara oberoende av företag som producerar eller handlar med el eller naturgas.

En systemansvarig för överföringssystem ska vara oberoende av företag som producerar eller handlar med el eller naturgas.

31 §

Den som ensam eller tillsammans med någon annan utövar kontroll över ett företag som producerar eller handlar med el eller naturgas får inte utöva kontroll över ett transmissionsnätfsföretag eller använda någon rättighet gentemot företaget.

Den som ensam eller tillsammans med någon annan utövar kontroll

Den som ensam eller tillsammans med någon annan utövar kontroll över ett företag som producerar eller handlar med el eller naturgas får inte utöva kontroll över en systemansvarig för överföringssystem eller använda någon rättighet gentemot företaget.

Den som ensam eller tillsammans med någon annan utövar kontroll

över *ett transmissionsnät*företag får inte utöva kontroll över ett företag som producerar eller handlar med el eller naturgas eller använda någon rättighet gentemot företaget.

över *en systemansvarig för överföringssystem* får inte utöva kontroll över ett företag som producerar eller handlar med el eller naturgas eller använda någon rättighet gentemot företaget.

32 §

Den som ensam eller tillsammans med någon annan får utse ledamöter till styrelsen eller motsvarande organ hos *ett transmissionsnät*företag får inte utöva kontroll över ett företag som producerar eller handlar med el eller använda någon rättighet gentemot företaget.

Den som ensam eller tillsammans med någon annan får utse ledamöter till styrelsen eller motsvarande organ hos *en systemansvarig för överföringssystem* får inte utöva kontroll över ett företag som producerar eller handlar med el eller använda någon rättighet gentemot företaget.

35 §

Trots 30–32 §§ får *ett transmissionsnät*företag bedriva sådan elproduktion som avses i 12 § andra stycket 2 och ingå i samma koncern som ett företag vars elproduktion uteslutande är knuten till driften av *transmissionsnät*företagets ledningsnät.

Trots 30–32 §§ får *ett en systemansvarig för överföringssystem* bedriva sådan elproduktion som avses i 12 § andra stycket 2 och ingå i samma koncern som ett företag vars elproduktion uteslutande är knuten till driften av *det ledningsnät som tillhör den systemansvarige för överföringssystem*.

36 §

En styrelseledamot, verkställande direktör, firmatecknare eller annan person med liknande ställning i *ett transmissionsnät*företag får samtidigt ha en motsvarande ställning i ett företag som producerar eller handlar med el endast om det sistnämnda företaget är ett sådant produktionsföretag som avses i 35 §.

En styrelseledamot, verkställande direktör, firmatecknare eller annan person med liknande ställning i *en systemansvarig för överföringssystem* får samtidigt ha en motsvarande ställning i ett företag som producerar eller handlar med el endast om det sistnämnda företaget är ett sådant produktionsföretag som avses i 35 §.

37 §

Om *ett transmissionsnät*företag ingår i en koncern där ett annat företag producerar eller handlar med el, får åtgärder som vidtas av företaget i koncernen för att säkerställa att kraven i 30–32 och 36 §§ är uppfyllda inte innebära att personal eller kommersiellt känsliga uppgifter överförs från *trans-*

Om *en systemansvarig för överföringssystem* ingår i en koncern där ett annat företag producerar eller handlar med el, får åtgärder som vidtas av företaget i koncernen för att säkerställa att kraven i 30–32 och 36 §§ är uppfyllda inte innebära att personal eller kommersiellt känsliga uppgifter överförs från

missionsnätetsföretaget till ett företag som producerar eller handlar med el.

den systemansvarige för överföringssystem till ett företag som producerar eller handlar med el.

Prop. 2025/26:240
Bilaga 2

37 a §

Kraven i 30–36 §§ ska inte tillämpas i fråga om en sådan systemansvarig för överföringssystem som

1. i Sverige endast har en sammanlänkning mellan Sverige och en stat som har genomfört elmarknadsdirektivet, och

2. är godkänd som och utnämnd till systemansvarig för överföringssystem i den andra staten.

Certifiering av transmissionsnätetsföretag

I lagen (2011:710) om certifiering av transmissionsnätetsföretag för el finns bestämmelser om certifiering av transmissionsnätetsföretag.

Certifiering av systemansvariga för överföringssystem

38 §

I lagen (2011:710) om certifiering av systemansvariga för överföringssystem för el finns bestämmelser om certifiering av systemansvariga för överföringssystem.

38 a §

Frågor om fördelning av röstvärden och kostnadsdelning avseende Sveriges deltagande i europeiska samarbeten mellan systemansvariga för överföringssystem ska endast involvera systemansvariga för överföringssystem som är certifierade i Sverige enligt lagen (2011:710) om certifiering av systemansvariga för överföringssystem för el.

39 §

Ett nätföretag får inte äga, utveckla, förvalta eller driva en energilagringsanläggning.

En systemansvarig får inte äga, utveckla, förvalta eller driva en energilagringsanläggning.

41 §

Ett nätföretag får inte ställa tekniska krav eller andra villkor som försvårar efterfrågeflexibilitet.

En systemansvarig får inte ställa tekniska krav eller andra villkor som försvårar efterfrågeflexibilitet.

Dock får de villkor ställas som behövs för en säker, tillförlitlig och effektiv drift av ledningsnätet.

Dock får de villkor ställas som behövs för en säker, tillförlitlig och effektiv drift av ledningsnätet.

42 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka tekniska krav som *nätföretag* får ställa i fråga om efterfrågeflexibilitet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka tekniska krav som *systemansvariga* får ställa i fråga om efterfrågeflexibilitet.

43 §

Den som har en elproduktionsanläggning har rätt till ersättning av *det nätföretag* till vars ledningsnät anläggningen är ansluten.

Den som har en elproduktionsanläggning har rätt till ersättning av *den systemansvarige* till vars ledningsnät anläggningen är ansluten.

Ersättningen ska motsvara

1. värdet av den minskning av energiförluster som inmatning av el från anläggningen medför i *nätföretagets* ledningsnät, och

1. värdet av den minskning av energiförluster som inmatning av el från anläggningen medför i *den systemansvariges* ledningsnät, och

2. värdet av den reduktion av *nätföretagets* avgifter för att ha sitt ledningsnät anslutet till *ett annat nätföretags* ledningsnät som blir möjlig genom att anläggningen är ansluten till ledningsnätet.

2. värdet av den reduktion av *den systemansvariges* avgifter för att ha sitt ledningsnät anslutet till *en annan systemansvarigs* ledningsnät som blir möjlig genom att anläggningen är ansluten till ledningsnätet.

44 §

Nätmyndigheten ska ta upp en tvist om vilken rätt till ersättning för inmatad el som finns enligt 43 §.

En tvist ska inte prövas om ansökan om prövning kommit in till nätmyndigheten senare än två år efter det att *nätföretaget* skickat ett skriftligt ställningstagande till den berörda parten under partens senaste kända adress.

En tvist ska inte prövas om ansökan om prövning kommit in till nätmyndigheten senare än två år efter det att *den systemansvarige* skickat ett skriftligt ställningstagande till den berörda parten under partens senaste kända adress.

45 §

Ett distributionsnätsföretag ska årligen

En systemansvarig för distributionssystem ska årligen

1. upprätta en risk- och sårbarhetsanalys avseende leveranssäkerheten i elnätet,

2. upprätta en åtgärdsplan som visar hur leveranssäkerheten i det egna elnätet ska förbättras, och

3. till nätmyndigheten ge in en redovisning som baseras på analysen och planen.

Prop. 2025/26:240
Bilaga 2

46 §

Ett distributionsnät-företag ska informera elanvändarna om
En systemansvarig för distributionssystem ska informera elanvändarna om

1. leveranssäkerheten i elnätet,
2. rätten till avbrottsersättning enligt 10 kap., och
3. rätten till skadestånd enligt 11 kap.

49 §

Nätverksamhet ska ekonomiskt redovisas skilt från annan verksamhet. *Transmission* och distribution ska redovisas var för sig.
Nätverksamhet ska ekonomiskt redovisas skilt från annan verksamhet. *Överföring* och distribution ska redovisas var för sig.

51 §

Trots 50 § ska nätmyndigheten besluta att *ett distributionsföretags* samtliga områden utan en lägsta tillåtna spänning ska redovisas samlat, om inte områdena sammantagna utgör en olämplig enhet för nätverksamhet.
Trots 50 § ska nätmyndigheten besluta att *en systemansvarig för distributionssystem*s samtliga områden utan en lägsta tillåtna spänning ska redovisas samlat, om inte områdena sammantagna utgör en olämplig enhet för nätverksamhet.

Nätmyndigheten ska, om det behövs, fatta beslut i frågan om samlad redovisning när det finns ett beslut som har fått laga kraft och som innebär att

1. en nätkoncession har beviljats,
2. gränserna för en nätkoncession för område har ändrats,
3. ett tillstånd till överlåtelse av en nätkoncession har beviljats, eller
4. en nätkoncession har återkallats.

Nätmyndigheten får besluta om samlad redovisning även i andra fall, om det är motiverat med hänsyn till ändrade förhållanden.

55 §

En nätkoncession för område med en lägsta tillåtna spänning ska redovisas tillsammans med *nät-företagets* nätkoncessioner för linje.
En nätkoncession för område med en lägsta tillåtna spänning ska redovisas tillsammans med *den systemansvariges* nätkoncessioner för linje.

56 §

En ledning som byggs och används av ett *nätföretag* med stöd av ett medgivande enligt 2 kap. 11 §, ska utifrån sin funktion redovisas
En ledning som byggs och används av *en systemansvarig* med stöd av ett medgivande enligt 2 kap. 11 §, ska utifrån sin funktion

som lokalnät eller regionnät hos *det nätföretag* som har fått medgivandet.

Nätföretaget ska inom sex månader från medgivandet meddela nätmyndigheten hur ledningen ska redovisas.

redovisas som lokalnät eller regionnät hos *den systemansvarige* som har fått medgivandet.

Den systemansvarige ska inom sex månader från medgivandet meddela nätmyndigheten hur ledningen ska redovisas.

57 §

I 4 kap. 29 och 30 §§ finns bestämmelser om avgifter för *överföring* av el för sådana nätkoncessioner som redovisas samlat.

I 4 kap. 29 och 30 §§ finns bestämmelser om avgifter för *transport* av el för sådana nätkoncessioner som redovisas samlat.

59 §

Den som är revisor hos *ett nätföretag* ska

1. göra en särskild granskning av och

2. årligen i ett särskilt intyg avge ett utlåtande i frågan om huruvida redovisningen av nätverksamheten skett enligt gällande bestämmelser.

Den som är revisor hos *en systemansvarig* ska

redovisningen av nätverksamheten,

60 §

Nätföretaget ska ge in det intyg som avses i 59 § 2 till nätmyndigheten.

Den systemansvarige ska ge in det intyg som avses i 59 § 2 till nätmyndigheten.

Ansvarig systemansvarig för överföringssystem

62 §

Regeringen får, i enlighet med följande bestämmelser, utse en systemansvarig för överföringssystem med ett överföringsnät som ansvarig att fullgöra de skyldigheter enligt berörda förordningar som berör funktioner som en systemansvarig för överföringssystem med endast en sammanlänkning för överföring saknar:

1. artikel 1.3 i kommissionens förordning (EU) 2015/1222 av den 24 juli 2015 om fastställande av riktlinjer för kapacitetstilldelning och hantering av överbelastning, i den ursprungliga lydelsen,

2. artikel 1.3 i kommissionens förordning (EU) 2016/1719 av den

26 september 2016 om fastställande av riktlinjer för förhandstilldelning av kapacitet, i den ursprungliga lydelsen,

3. artikel 2.3 i kommissionens förordning (EU) 2017/1485 av den 2 augusti 2017 om fastställande av riktlinjer för driften av elöverföringssystem, i den ursprungliga lydelsen,

4. artikel 1.4 i kommissionens förordning (EU) 2017/2195 av den 23 november 2017 om fastställande av riktlinjer för balanshållning avseende el, i den ursprungliga lydelsen, och

5. artikel 1.7 i kommissionens förordning (EU) 2017/2196 av den 24 november 2017 om fastställande av nätföreskrifter för nödsituationer och återuppbyggnad avseende elektricitet, i den ursprungliga lydelsen.

63 §

Om regeringen enligt 62 § har utsett en systemansvarig för överföringssystem ska nätmyndigheten fastställa ansvarsfördelningen enligt de berörda förordningarna mellan de systemansvariga för överföringssystem som är verk samma i Sverige. Nätmyndigheten ska i beslutet även fastställa hur fördelningen av kostnader som är hänförliga till denna ansvarsfördelning ska ske.

Särskilda åtgärder för att öka eller minska produktionen eller förbrukningen av el

64 §

I den utsträckning som det behövs för att säkerställa driftsäkerheten i det nationella elsystemet och utöver vad som framgår av kommissionens förordning (EU) 2017/ 2196 av den 24 november 2017 om fastställande av nätföreskrifter för nödsituationer och åter-

uppbyggnad avseende elektricitet, i den ursprungliga lydelsen, får den systemansvarige för överförings-system beordra

1. leverantörer av balanstjänster att öka eller minska produktionen eller förbrukningen av el, och

2. elproducenter att öka eller minska produktionen av el.

65 §

Den som enligt 64 § på direkt eller indirekt begäran av en systemansvarig för överföringssystem ska öka eller minska produktionen eller förbrukningen av el har rätt att av den systemansvarige för överföringssystem få marknadsmässig ersättning för ökningen eller minskningen.

66 §

Om driftsäkerheten i ett överföringssystem inte kan säkerställas med åtgärder enligt 64 §, får den systemansvarige för överförings-system i den utsträckning som behövs beordra systemansvariga för distributionssystem att begränsa eller avbryta transport av el till elanvändare.

I den utsträckning det är möjligt ska begränsningen eller avbrytandet genomföras så att samhällsviktiga elanvändare prioriteras.

67 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om de åtgärder som får vidtas enligt 66 §.

68 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för balansansvariga parter, leverantörer av balanstjänster och innehavare av elektriska anläggningar att till den systemansvarige för överföringssystem lämna de

uppgifter om produktion, överföring eller förbrukning av el som behövs för att den systemansvarige för överföringssystem ska kunna säkerställa driftsäkerheten i överföringssystemet.

Driftsäkerhet

69 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana generellt tillämpliga krav för anslutning av anläggningar till elnätet som avses i

1. artikel 7.1 i kommissionens förordning (EU) 2016/631 av den 14 april 2016 om fastställande av nätföreskrifter med krav för nätanslutning av generatorer, i den ursprungliga lydelsen,

2. artikel 6.1 i kommissionens förordning (EU) 2016/1388 av den 17 augusti 2016 om fastställande av nätföreskrifter för anslutning av förbrukare, i den ursprungliga lydelsen, och

3. artikel 5.1 i kommissionens förordning (EU) 2016/1447 av den 26 augusti 2016 om fastställande av nätföreskrifter med krav för nätanslutning av system för högspänd likström och likströmsanslutna kraftparksmoduler, i den ursprungliga lydelsen.

70 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om kontroll, provning, besiktning eller andra krav för att säkerställa driftsäkerheten hos det nationella elsystemet när det gäller

1. elektriska anläggningar,
2. anordningar avsedda att anslutas till en elektrisk anläggning,
3. elektrisk materiel, och
4. elektriska installationer.

71 §
Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådant datautbyte som avses i artikel 40.5 i kommissionens förordning (EU) 2017/1485 av den 2 augusti 2017 om fastställande av riktlinjer för driften av elöverföringssystem, i den ursprungliga lydelsen.

Anslutning till elnätet och överföring av el	4 kap. Anslutning till elnätet och transport av el
---	---

2 §

Avsteg från skyldigheten enligt 1 § får göras, om det

1. saknas ledig kapacitet och inte finns förutsättningar att åtgärda kapacitetsbristen på ett sätt som är samhällsekonomiskt motiverat utan att förstärka ledningen eller ledningsnätet, eller

2. finns andra särskilda skäl.

Trots första stycket får ett *distributionsnätsföretag*, i fråga om en anläggning för produktion av förnybar el vars inmatning kan ske med en effekt om högst 43,5 kilowatt, göra avsteg från anslutnings-skyldigheten endast om

1. företaget underrättar den som begär anslutning om detta, och
2. underrättelsen lämnas inom en månad från det att företaget har tagit emot begäran.

3 §

Om någon vill ansluta en elektrisk anläggning till ett region- eller *transmissionsnät* i stället för till lokalnätet, får innehavaren av region- eller *transmissionsnätet* ansluta anläggningen endast om

1. innehavaren av lokalnätet har medgett det, eller
2. nätmyndigheten har beviljat tillstånd till anslutningen efter ansökan av innehavaren av region- eller *transmissionsnätet*.

Om någon vill ansluta en elektrisk anläggning till ett region- eller *överföringsnät* i stället för till lokalnätet, får innehavaren av region- eller *överföringsnätet* ansluta anläggningen endast om

2. nätmyndigheten har beviljat tillstånd till anslutningen efter ansökan av innehavaren av region- eller *överföringsnätet*.

5 §

Ett nätföretag som ska ansluta en anläggning enligt 1 § ska genomföra anslutningen inom skälig tid från det att företaget har tagit emot

En systemansvarig som ska ansluta en anläggning enligt 1 § ska genomföra anslutningen inom skälig tid från det att företaget har

en begäran om anslutning. Tiden får vara längre än två år endast om det är nödvändigt med hänsyn till anslutningens omfattning och tekniska utformning eller det finns andra särskilda skäl.

tagit emot en begäran om anslutning. Tiden får vara längre än två år endast om det är nödvändigt med hänsyn till anslutningens omfattning och tekniska utformning eller det finns andra särskilda skäl.

6 §

Ett nätföretag ska ha standardiserade rutiner för anslutning av elproduktionsanläggningar och energilagringsanläggningar. Sådana rutiner ska, så långt det är möjligt och ändamålsenligt, säkerställa en snabb och enkel anslutning.

En systemansvarig ska ha standardiserade rutiner för anslutning av elproduktionsanläggningar och energilagringsanläggningar. Sådana rutiner ska, så långt det är möjligt och ändamålsenligt, säkerställa en snabb och enkel anslutning.

7 §

Ett nätföretag ska utan dröjsmål ge den som begär det skriftlig information om de allmänna villkor som företaget tillämpar för anslutning.

En systemansvarig ska utan dröjsmål ge den som begär det skriftlig information om de allmänna villkor som företaget tillämpar för anslutning.

I samband med en begäran om en ny anslutning ska uppgifter om avgift och övriga villkor för anslutningen lämnas inom skälig tid.

8 §

Ett nätföretag som har tagit emot en begäran om anslutning av en elproduktionsanläggning ska ta fram en tidsplan för sin handläggning av ärendet och lämna planen till den som vill ansluta anläggningen.

En systemansvarig som har tagit emot en begäran om anslutning av en elproduktionsanläggning ska ta fram en tidsplan för sin handläggning av ärendet och lämna planen till den som vill ansluta anläggningen.

När uppgifter enligt 7 § andra stycket lämnas i fråga om anslutning av en elproduktionsanläggning, ska *nätföretaget* även ange en tidsplan för anslutningen.

När uppgifter enligt 7 § andra stycket lämnas i fråga om anslutning av en elproduktionsanläggning, ska *den systemansvarige* även ange en tidsplan för anslutningen.

9 §

Ett nätföretag som har vägrat ansluta en anläggning till en ledning eller ett ledningsnät med hänvisning till att ledningen eller nätet saknar kapacitet, ska mot skälig ersättning ge den som begär det information om vilka åtgärder som krävs för att anslutningen ska kunna genomföras.

En systemansvarig som har vägrat ansluta en anläggning till en ledning eller ett ledningsnät med hänvisning till att ledningen eller nätet saknar kapacitet, ska mot skälig ersättning ge den som begär det information om vilka åtgärder som krävs för att anslutningen ska kunna genomföras.

Om anläggningen är en laddningspunkt, ska *nätföretaget* utan särskild begäran lämna informationen tillsammans med meddelandet om att anslutning vägras. *Nätföretaget* ska lämna informationen utan ersättning.

Om anläggningen är en laddningspunkt, ska *den systemansvarige* utan särskild begäran lämna informationen tillsammans med meddelandet om att anslutning vägras. *Den systemansvarige* ska lämna informationen utan ersättning.

10 §

Avgiften för anslutning till en ledning eller ett ledningsnät ska utformas så att nätkoncessionshavarens skäliga kostnader för anslutningen täcks. Särskild hänsyn ska tas till anslutningspunktens geografiska läge och den avtalade effekten i anslutningspunkten.

Om staten enligt ett avtal med *ett nätföretag* har finansierat åtgärder som är nödvändiga för att öka elnätets kapacitet för att underlätta anslutningen av anläggningar för produktion av förnybar el, ska avgiften för anslutning utformas så att den som vill ansluta en anläggning ersätter *nätföretagets* kostnader för sådana åtgärder i den del som svarar mot anläggningens andel av den totala kapacitetsökningen. Detta gäller även om nätkoncessionen överläts.

Om staten enligt ett avtal med *en systemansvarig* har finansierat åtgärder som är nödvändiga för att öka elnätets kapacitet för att underlätta anslutningen av anläggningar för produktion av förnybar el, ska avgiften för anslutning utformas så att den som vill ansluta en anläggning ersätter *den systemansvariges* kostnader för sådana åtgärder i den del som svarar mot anläggningens andel av den totala kapacitetsökningen. Detta gäller även om nätkoncessionen överläts.

12 §

Ett nätföretag ska offentliggöra principer för hur kostnaderna för teknisk anpassning ska fördelas vid anslutning till elnätet.

En systemansvarig ska offentliggöra principer för hur kostnaderna för teknisk anpassning ska fördelas vid anslutning till elnätet.

13 §

Nätmyndigheten ska ta upp en tvist om vilka skyldigheter en nätkoncessionshavare har enligt 1 § eller *ett nätföretag* har enligt 5 eller 9 §.

En tvist ska inte prövas, om ansökan om prövning kommit in till nätmyndigheten senare än två år efter det att nätkoncessionshavaren eller *nätföretaget* skickat ett skriftligt ställningstagande till den berörda parten under partens senaste kända adress.

Nätmyndigheten ska ta upp en tvist om vilka skyldigheter en nätkoncessionshavare har enligt 1 § eller *en systemansvarig* har enligt 5 eller 9 §.

En tvist ska inte prövas, om ansökan om prövning kommit in till nätmyndigheten senare än två år efter det att nätkoncessionshavaren eller *den systemansvarige* skickat ett skriftligt ställningstagande till den berörda parten under partens senaste kända adress.

16 §

En nätkoncessionshavare är skyldig att *överföra* el för någon annans räkning på objektiva, icke-diskriminerande och i övrigt skäliga villkor.

En nätkoncessionshavare är skyldig att *transportera* el för någon annans räkning på objektiva, icke-diskriminerande och i övrigt skäliga villkor.

17 §

Ett nätföretag ska utforma sina villkor för *överföring* av el så att en betald anslutningsavgift ger rätt att använda elnätet inom Sverige, med undantag för utlandsförbindelser med en spänning som understiger 220 kilovolt.

En systemansvarig ska utforma sina villkor för *transport* av el så att en betald anslutningsavgift ger rätt att använda elnätet inom Sverige, med undantag för utlandsförbindelser med en spänning som understiger 220 kilovolt.

God kvalitet på överföringen av el**God kvalitet på transporten av el**

18 §

Ett nätföretags överföring av el för någon annans räkning ska ha god kvalitet.

En systemansvarigs transport av el för någon annans räkning ska ha god kvalitet.

Nätföretaget ska avhjälpa brister i *överföringen* i den utsträckning kostnaderna för att avhjälpa bristerna är rimliga i förhållande till de olägenheter för elanvändarna som är förknippade med bristerna.

Den systemansvarige ska avhjälpa brister i *transporten* i den utsträckning kostnaderna för att avhjälpa bristerna är rimliga i förhållande till de olägenheter för elanvändarna som är förknippade med bristerna.

19 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om innebörden av att *överföringen* av el har god kvalitet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om innebörden av att *transporten* av el har god kvalitet.

Funktionskrav vid överföring av el**Funktionskrav vid transport av el**

20 §

Ett nätföretag ska se till att avbrott i *överföringen* av el till en elanvändare aldrig överstiger tjugofyra timmar eller den kortare tid som följer av 18 § eller av föreskrifter som meddelats med stöd av 19 §.

En systemansvarig ska se till att avbrott i *transporten* av el till en elanvändare aldrig överstiger tjugofyra timmar eller den kortare tid som följer av 18 § eller av föreskrifter som meddelats med stöd av 19 §.

Detta gäller inte om *nätföretaget* visar att avbrottet beror på ett hinder utanför företagets kontroll som företaget inte skäligen kunde förväntas ha räknat med och vars följder det inte heller skäligen kunde ha undvikit eller övervunnit.

Detta gäller inte om *den systemansvarige* visar att avbrottet beror på ett hinder utanför företagets kontroll som företaget inte skäligen kunde förväntas ha räknat med och vars följder det inte heller skäligen kunde ha undvikit eller övervunnit.

22 §

Nätmyndigheten får i det enskilda fallet bevilja dispens från kravet i 20 § i en del av ett koncessionsområde om

1. kravet är oskäligt betungande med hänsyn till *nätföretagets* ekonomiska situation, eller

1. kravet är oskäligt betungande med hänsyn till *den systemansvariges* ekonomiska situation, eller

2. det finns synnerliga skäl.

Dispens får ges i sammanlagt högst tre år.

**Uppgifter om villkor för
överföring**

**Uppgifter om villkor för
transport**

23 §

Ett nätföretag ska

1. utan dröjsmål ge den som begär det skriftlig information om avgifter och övriga villkor för *överföring* av el, och

2. offentliggöra sådana uppgifter.

En systemansvarig ska

1. utan dröjsmål ge den som begär det skriftlig information om avgifter och övriga villkor för *transport* av el, och

24 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för *nätföretag* att lämna uppgifter till nätmyndigheten om avgifter och övriga villkor för *överföring* av el.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för *systemansvariga* att lämna uppgifter till nätmyndigheten om avgifter och övriga villkor för *transport* av el.

25 §

Ett nätföretag ska informera elanvändarna om

1. hur avgifterna för *överföring* av el är utformade, och

2. vilka möjligheter elanvändarna har att påverka sina kostnader för *överföring* av el genom att välja andra avtalsvillkor eller ändra förbrukningsmönster.

En systemansvarig ska informera elanvändarna om

1. hur avgifterna för *transport* av el är utformade, och

2. vilka möjligheter elanvändarna har att påverka sina kostnader för *transport* av el genom att välja andra avtalsvillkor eller ändra förbrukningsmönster

26 §

Ett nätföretag ska utforma sina avgifter för *överföring* av el på ett sätt som är förenligt med ett effektivt utnyttjande av elnätet och en effektiv elproduktion och elanvändning.

En *systemansvarig* ska utforma sina avgifter för *transport* av el på ett sätt som är förenligt med ett effektivt utnyttjande av elnätet och en effektiv elproduktion och elanvändning.

27 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur avgifterna för *överföring* av el ska utformas för att främja ett effektivt utnyttjande av elnätet eller en effektiv elproduktion och elanvändning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur avgifterna för *transport* av el ska utformas för att främja ett effektivt utnyttjande av elnätet eller en effektiv elproduktion och elanvändning.

28 §

En avgift för *överföring* av el på ett lokalnät får inte utformas med hänsyn till var en anslutning finns inom ett koncessionsområde.

En avgift för *transport* av el på ett lokalnät får inte utformas med hänsyn till var en anslutning finns inom ett koncessionsområde.

Om ett eller flera koncessionsområden slås samman helt eller delvis, ska avgifterna för det nya området vara enhetliga senast tre år efter sammanslagningen.

29 §

I områden som redovisas samlat enligt 3 kap. 51 § ska enhetliga avgifter för *överföring* av el på ett lokalnät tillämpas från den dag som nätmyndigheten beslutar. Den dagen får inte infalla senare än fem år från beslutet om samlad redovisning eller beslutet om ändring av ett sådant beslut.

I områden som redovisas samlat enligt 3 kap. 51 § ska enhetliga avgifter för *transport* av el på ett lokalnät tillämpas från den dag som nätmyndigheten beslutar. Den dagen får inte infalla senare än fem år från beslutet om samlad redovisning eller beslutet om ändring av ett sådant beslut.

31 §

Trots 28 och 29 §§ får inom ett koncessionsområde eller inom flera koncessionsområden som redovisas samlat särskilda avgifter för *överföring* av el gälla för en begränsad krets av elanvändare, om

1. det behövs för att utveckla sådana avgifter för *överföring* av el som främjar ett effektivt utnyttjande av elnätet, och

Trots 28 och 29 §§ får inom ett koncessionsområde eller inom flera koncessionsområden som redovisas samlat särskilda avgifter för *transport* av el gälla för en begränsad krets av elanvändare, om

1. det behövs för att utveckla sådana avgifter för *transport* av el som främjar ett effektivt utnyttjande av elnätet, och

2. *nätföretaget* har informerat nätmyndigheten.

2. *den systemansvarige* har informerat nätmyndigheten.

Sådana avgifter får inte tillämpas under en längre tid än tre år utan tillstånd av nätmyndigheten.

33 §

På ett regionnät får en avgift för *överföring* av el för varje spänningsnivå inte utformas med hänsyn till var en uttagpunkt finns i förhållande till nätets anslutning till *ett annat nätföretags* region- eller *transmissionsnät*.

På ett regionnät får en avgift för *transport* av el för varje spänningsnivå inte utformas med hänsyn till var en uttagpunkt finns i förhållande till nätets anslutning till *en annan systemansvarigs* region- eller *överföringsnät*.

34 §

Om en avgift för *överföring* av el på ett regionnät avser en elektrisk anläggning som tar ut el direkt från en transformator på ett regionnät, ska avgiften utformas med utgångspunkt i avgiften för spänningsnivån omedelbart före transformatorn med ett skäligt tillägg för nedtransformeringen.

Om en avgift för *transport* av el på ett regionnät avser en elektrisk anläggning som tar ut el direkt från en transformator på ett regionnät, ska avgiften utformas med utgångspunkt i avgiften för spänningsnivån omedelbart före transformatorn med ett skäligt tillägg för nedtransformeringen.

35 §

Avgiften för *överföring* av el på ett regionnät inom varje normalt spänningsintervall ska utformas utifrån de samlade kostnader som *nätföretaget* har för regionnät i Sverige i den utsträckning som kostnaderna kan hänföras till spänningsintervallet.

Avgiften för *transport* av el på ett regionnät inom varje normalt spänningsintervall ska utformas utifrån de samlade kostnader som *den systemansvarige* har för regionnät i Sverige i den utsträckning som kostnaderna kan hänföras till spänningsintervallet.

Den del av de beräknade kostnaderna som avser betalning för *överföring på transmissionsnät* och på andra regionnät ska dock läggas till grund för avgiften endast i den utsträckning som kostnaderna avser *nätföretagets* kostnader för regionnät inom den nätregion där den ledning finns som avgiften tas ut på.

Den del av de beräknade kostnaderna som avser betalning för *transport på överföringsnät* och på andra regionnät ska dock läggas till grund för avgiften endast i den utsträckning som kostnaderna avser *den systemansvariges* kostnader för regionnät inom den nätregion där den ledning finns som avgiften tas ut på.

Avgift för transmission

Avgift för överföring

36 §

På ett *transmissionsnät* får avgiften för *överföring* av el utformas

På ett *överföringsnät* får avgiften för *transport* av el utformas med

med hänsyn till var på nätet en anslutningspunkt finns.

hänsyn till var på nätet en anslutningspunkt finns.

Prop. 2025/26:240
Bilaga 2

37 §

Trots 26–36 §§ ska avgiften för inmatning av el från en produktionsanläggning som kan leverera en effekt om högst 1 500 kilowatt motsvara endast den årliga kostnaden för sådan mätning, registrering, beräkning och rapportering som *nätföretaget* är skyldigt att utföra enligt 6 kap. eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till det kapitlet.

Trots 26–36 §§ ska avgiften för inmatning av el från en produktionsanläggning som kan leverera en effekt om högst 1 500 kilowatt motsvara endast den årliga kostnaden för sådan mätning, registrering, beräkning och rapportering som *den systemansvarige* är skyldigt att utföra enligt 6 kap. eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till det kapitlet.

Om flera sådana anläggningar finns i närheten av varandra och gemensamt matar in el på ledningsnätet, ska anläggningarna betraktas som separata anläggningar när första stycket tillämpas.

39 §

Nätmyndigheten ska ta upp en tvist om avgiftens storlek enligt 37 § eller avgiftsbefrielse enligt 38 §.

En tvist ska inte prövas, om ansökan om prövning kommit in till nätmyndigheten senare än två år efter det att *nätföretaget* skickat ett skriftligt ställningstagande till den berörda parten under partens senaste kända adress.

En tvist ska inte prövas, om ansökan om prövning kommit in till nätmyndigheten senare än två år efter det att *den systemansvarige* skickat ett skriftligt ställningstagande till den berörda parten under partens senaste kända adress.

40 §

Ett *nätföretag* ska ha fastställda rutiner för hanteringen av klagomål från kunder som är konsumenter.

En systemansvarig ska ha fastställda rutiner för hanteringen av klagomål från kunder som är konsumenter.

41 §

Ett avtal mellan en konsument och *ett nätföretag* ska innehålla uppgifter om

1. *nätföretagets* namn, adress, telefonnummer och webbplats,

2. när avtalet träffas och dess giltighetstid,

3. *nätföretagets* åtagande gentemot konsumenten,

4. villkoren för fakturering och betalning,

5. villkoren för uppsägning av avtalet,

6. villkoren för ersättning om *nätföretaget* inte uppfyller sitt åtagande enligt avtalet,

Ett avtal mellan en konsument och *en systemansvarig* ska innehålla uppgifter om

1. *den systemansvariges* namn, adress, telefonnummer och webbplats,

3. *den systemansvariges* åtagande gentemot konsumenten,

6. villkoren för ersättning om *den systemansvarige* inte uppfyller sitt åtagande enligt avtalet,

7. var konsumenten kan hitta information om *nätföretagets* priser och övriga villkor, och

8. hur konsumentrelaterad information tillhandahålls.

7. var konsumenten kan hitta information om *den systemansvariges* priser och övriga villkor, och

42 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilken konsumentrelaterad information *ett nätföretag* ska tillhandahålla och hur informationen ska tillhandahållas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilken konsumentrelaterad information *en systemansvarig* ska tillhandahålla och hur informationen ska tillhandahållas.

Fakturering och information som *nätföretag* ska lämna till elanvändare

Fakturering och information som *systemansvariga* ska lämna till elanvändare

43 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om *nätföretags* fakturering av elanvändare och om skyldighet för *nätföretag* att lämna viss information till elanvändaren i samband med fakturering.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om *systemansvarigas* fakturering av elanvändare och om skyldighet för *systemansvariga* att lämna viss information till elanvändaren i samband med fakturering.

44 §

Ett nätföretag får inte ta ut någon avgift för att tillhandahålla elanvändaren fakturor och information enligt 43 §.

En systemansvarig får inte ta ut någon avgift för att tillhandahålla elanvändaren fakturor och information enligt 43 §.

45 §

Om *ett nätföretag* tillämpar ett system med förskottsbetalning, ska villkoren vara skäliga.

Om *en systemansvarig* tillämpar ett system med förskottsbetalning, ska villkoren vara skäliga.

46 §

Ett nätföretag får inte ingå avtal i frågor om anslutning till elnätet eller *överföring* av el förrän de metoder som ska användas för att utforma avtalsvillkoren har prövats av nätmyndigheten. Prövningen ska dock inte omfatta metoder för att utforma avgifter för anslutning eller *överföring*.

En systemansvarig får inte ingå avtal i frågor om anslutning till elnätet eller *transport* av el förrän de metoder som ska användas för att utforma avtalsvillkoren har prövats av nätmyndigheten. Prövningen ska dock inte omfatta metoder för att utforma avgifter för anslutning eller *transport*.

5 kap.

1 §

En nätverksamhet ska för en tillsynsperiod ha en bestämd intäktsram som inte ska vara större än vad som behövs för att

1. täcka kostnader för driften av en nätverksamhet som har likartade objektiva förutsättningar och bedrivs på ett ändamålsenligt och effektivt sätt,

1. täcka kostnader för driften, *inklusive utövandet av det systemansvar som följer av att bedriva nätverksamhet*, av en nätverksamhet som har likartade objektiva förutsättningar och bedrivs på ett ändamålsenligt och effektivt sätt,

2. täcka avskrivningar, och

3. ge en sådan avkastning på kapitalbasen som behövs för att i konkurrens med alternativa placeringar med motsvarande risk få tillgång till kapital för investeringar.

Med kapitalbas avses det kapital som krävs för att bedriva verksamheten.

Intäktsram för transmissionsnät**Intäktsram för överföringssystem**

16 §

En intäktsram ska bestämmas för intäkter från ett *transmissionsnät*.

En intäktsram ska bestämmas för intäkter från ett *överföringssystem*.

18 §

Om ett *transmissionsnätsföretag* deltar i ett europeiskt samarbete som syftar till att utveckla och vidmakthålla en fungerande europeisk marknad för el, ska även den verksamheten anses ingå i företagets nätverksamhet när intäktsramen bestäms.

Om en *systemansvarig för överföringssystem* deltar i ett europeiskt samarbete som syftar till att utveckla och vidmakthålla en fungerande europeisk marknad för el, ska även den verksamheten anses ingå i företagets nätverksamhet när intäktsramen bestäms.

19 §

Om ett *transmissionsnätsföretag* är en statlig myndighet och har finansierat en förstärkning av elnätet enligt ett sådant avtal som avses i 4 kap. 10 § andra stycket, ska, när intäktsramen bestäms, företagets kostnader med anledning av avtalet anses ha uppstått i företagets nätverksamhet.

Om en *systemansvarig för överföringssystem* är en statlig myndighet och har finansierat en förstärkning av elnätet enligt ett sådant avtal som avses i 4 kap. 10 § andra stycket, ska, när intäktsramen bestäms, företagets kostnader med anledning av avtalet anses ha uppstått i företagets nätverksamhet.

30 §

Om ett *transmissionsnätsföretag* är en statlig myndighet och har finansierat en förstärkning av elnätet enligt ett sådant avtal som avses i 4 kap. 10 § andra stycket,

Om en *systemansvarig för överföringssystem* är en statlig myndighet och har finansierat en förstärkning av elnätet enligt ett sådant avtal som avses i 4 kap. 10 § andra

ska intäkter med anledning av avtalet anses vara intäkter från *överföring* av el vid avstämning mot intäktsramen.

stycket, ska intäkter med anledning av avtalet anses vara intäkter från *transport* av el vid avstämning mot intäktsramen.

6 kap.

Mätning av *överförd* el

Mätning av *transporterad* el

Skyldighet att mäta *överförd* el

Skyldighet att mäta *transporterad* el

1 §

Ett nätföretag ska mäta och registrera mängden *överförd* el.

En systemansvarig ska mäta och registrera mängden *transporterad* el.

2 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. mätning och registrering enligt 1 §,
2. skyldighet för *nätföretag* att beräkna mängden *överförd* el, och *systemansvariga* att beräkna mängden *transporterad* el, och
3. de funktionskrav som mätsystem och mätutrustning ska uppfylla.

3 §

I kommissionens genomförandeförordning (EU) 2023/1162 av den 6 juni 2023 om krav på driftskompatibilitet och icke-diskriminerande och transparenta förfaranden för tillgång till mät- och förbrukningsuppgifter finns bestämmelser om tillgång till mätresultat.

Ett nätföretag har de skyldigheter och ska utföra de uppgifter som enligt kommissionens genomförandeförordning (EU) 2023/1162 gäller för

En systemansvarig har de skyldigheter och ska utföra de uppgifter som enligt kommissionens genomförandeförordning (EU) 2023/1162 gäller för

1. administratörer av mätuppgifter, med undantag för vad som anges i artikel 5.3,
2. mätpunktsadministratörer,
3. leverantörer av uppgiftstillgång, och
4. tillståndsadministratörer.

3 a §

Ett nätföretag ska på begäran av en elproducent rapportera resultaten av de mätningar som görs enligt 1 § till ett företag som elproducenten har utsett.

En systemansvarig ska på begäran av en elproducent rapportera resultaten av de mätningar som görs enligt 1 § till ett företag som elproducenten har utsett.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. skyldighet för *nätföretag* att rapportera

a) mätresultat,

b) beräkningar av mängden *överförd* el, och

1. skyldighet för *systemansvariga* att rapportera

b) beräkningar av mängden *transporterad* el, och

2. vad som ska gälla på kommunikations- och komponentnivåerna vid informationsutbyte enligt kommissionens genomförandeförordning (EU) 2023/1162.

5 §

En elanvändare som begär att elförbrukningen ska mätas på något annat sätt än enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 2 § 1 ska av *nätföretaget* debiteras merkostnaden för denna mätning och för rapporteringen av resultaten av dessa mätningar. Om mätningen av elanvändarens förbrukning då kräver en annan mätutrustning än vid mätning enligt de nämnda föreskrifterna, ska elanvändaren betala kostnaden för mätaren med tillhörande insamlingsutrustning och för dess installation i uttagspunkten.

En elanvändare som begär att elförbrukningen ska mätas på något annat sätt än enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 2 § 1 ska av *den systemansvarige* debiteras merkostnaden för denna mätning och för rapporteringen av resultaten av dessa mätningar. Om mätningen av elanvändarens förbrukning då kräver en annan mätutrustning än vid mätning enligt de nämnda föreskrifterna, ska elanvändaren betala kostnaden för mätaren med tillhörande insamlingsutrustning och för dess installation i uttagspunkten.

En elanvändare får inte debiteras merkostnader för att den har

1. ingått ett avtal om leverans av el som förutsätter att mängden *överförd* el ska mätas per kvart eller per timme, eller

2. begärt att *nätföretaget* ska lämna information som visar elanvändarens förbrukning per kvart eller per timme.

1. ingått ett avtal om leverans av el som förutsätter att mängden *transporterad* el ska mätas per kvart eller per timme, eller

2. begärt att *den systemansvarige* ska lämna information som visar elanvändarens förbrukning per kvart eller per timme.

6 §

Ett nätföretag ska debitera en elproducent kostnaden för en mätare med tillhörande insamlingsutrustning och för dess installation i inmatningspunkten hos elproducenten. Detta gäller dock inte de elproducenter som avses i 4 kap. 37 §.

En systemansvarig ska debitera en elproducent kostnaden för en mätare med tillhörande insamlingsutrustning och för dess installation i inmatningspunkten hos elproducenten. Detta gäller dock inte de elproducenter som avses i 4 kap. 37 §.

7 §

Ett nätföretag får debitera enskilda elanvändare och elproducenter kostnader för mätning endast i den utsträckning som anges i 5 och 6 §§.

En systemansvarig får debitera enskilda elanvändare och elproducenter kostnader för mätning endast i den utsträckning som anges i 5 och 6 §§.

7 a §

Ett nätföretag ska debitera en sådan berättigad part som avses i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2023/1162 kostnader som uppstår på grund av att *nätföretaget*

En systemansvarig ska debitera en sådan berättigad part som avses i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2023/1162 kostnader som uppstår på grund av att *den systemansvarige*

1. hanterar en begäran om att ge den berättigade parten tillgång till mätresultat,

2. hanterar en begäran från den berättigade parten om att avsluta överföring av mätresultat, eller

3. ger den berättigade parten tillgång till mätresultat.

8 §

Nätmyndigheten ska ta upp en tvist om vilka kostnader som ska debiteras enligt 5, 6 eller 7 a §.

En tvist ska dock inte prövas om ansökan om prövning kommit in till nätmyndigheten senare än två år efter det att *nätföretaget* skickat ett skriftligt ställningstagande till den berörda parten under partens senaste kända adress.

En tvist ska dock inte prövas om ansökan om prövning kommit in till nätmyndigheten senare än två år efter det att *den systemansvarige* skickat ett skriftligt ställningstagande till den berörda parten under partens senaste kända adress.

9 §

Ett nätföretag ska se till att elanvändare får lämplig information i samband med installation av nya mätare.

En systemansvarig ska se till att elanvändare får lämplig information i samband med installation av nya mätare.

11 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för *nätföretag* att lämna sådana upplysningar som är nödvändiga för att Sverige ska kunna uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 10 i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2023/1162.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för *systemansvariga* att lämna sådana upplysningar som är nödvändiga för att Sverige ska kunna uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 10 i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2023/1162.

1 §

Detta kapitel innehåller bestämmelser om balansansvar. Bestämmelserna kompletterar vad som framgår om balansansvar i EU:s elmarknadsförordning och kommissionens förordning (EU) 2017/2195 av den 23 november 2017 om fastställande av riktlinjer för balanshållning avseende el, samt de metoder som är framtagna med stöd av förordningen.

Avtal om balansansvar**2 §**

Den som åtar sig att vara balansansvarig part eller leverantör av balanstjänster ska ingå avtal dels med den systemansvarige för överföringssystem, dels med den som utför avräkningen mellan balansansvariga parter och leverantörer av balanstjänster.

Villkoren i avtalen ska vara objektiva och icke-diskriminerande.

3 §

Ett avtal enligt 2 § mellan leverantören av balanstjänster och den systemansvarige för överföringssystem ska innehålla ett åtagande av leverantören av balanstjänster att betala en ersättning till den systemansvarige för överföringssystem om balansansvaret omfattar sådana obalanser som kan uppkomma vid tillhandahållande av tjänster för efterfrågefleksibilitet genom aggregering.

Ersättning enligt första stycket ska motsvara sådana kostnader som den systemansvarige för överföringssystem enligt 6 § första stycket ska kompensera elleverantörer för.

Metoden för att beräkna ersättning enligt första stycket ska utformas så att

1. den inte hindrar aggregering eller efterfrågefleksibilitet,

2. kompensationen för balansansvariga parter och elleverantörer avser endast de kostnader för att anskaffa el som uppkommer under aktiveringen av efterfrågefleksibiliteten, och

3. hänsyn tas till de fördelar som aggregeringstjänsten kan innebära för någon annan som åtagit sig balansansvar eller som levererar el i leveranspunkten.

4 §

Ett avtal enligt 2 § mellan

1. balansansvariga parter eller leverantörer av balanstjänster, och

2. den som utför avräkningen mellan balansansvariga parter och leverantörer av balanstjänster ska innehålla villkoren för avräkningen.

Anskaffning av produktionskapacitet för att fullgöra ett åtagande

5 §

En leverantör av balanstjänster som använder någon annans produktionskapacitet särskilt för att fullgöra sina åtaganden enligt sådana avtal som avses i 2 § får inte ställa upp villkor som utesluter elproducenter från att tillhandahålla sådan kapacitet med hänvisning endast till kraftslag. Leverantören av balanstjänster ska anskaffa kapacitet på ett öppet, icke-diskriminerande och marknadsorienterat sätt.

Ersättning till elleverantörer

6 §

Den systemansvarige för överföringssystem ska ersätta el-

leverantörer som har anmält till den systemansvarige att de levererar el i en uttagspunkt för sådana kostnader för att anskaffa el som en leverantör av aggregeringstjänster orsakar genom att tillhandahålla tjänster för efterfrågefleksibilitet i uttagspunkten, om kostnaderna uppkommer under aktiveringen av efterfrågefleksibiliteten genom ökad produktion eller minskad förbrukning.

Ersättningen ska beräknas enligt grunder som anges i sådana avtal som avses i 3 §.

Övertagande av balansansvar i en leveranspunkt

7 §

Ett övertagande av balansansvaret i en leveranspunkt där någon har åtagit sig balansansvaret får, när det inte samtidigt sker ett byte av elleverantör, göras endast från och med den första dagen i en kalendermånad.

Balansansvaret får i ett sådant fall övertas endast om den elleverantör som vill byta balansansvarig part har informerat den systemansvarige om bytet senast en månad före övertagandet.

8 §

Den systemansvarige för överföringssystem får i det enskilda fallet medge att balansansvaret i en leveranspunkt ska börja gälla tidigare än vad som följer av 7 §, om det finns särskilda skäl.

9 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för en systemansvarig att sända underrättelser med anledning av en anmälan enligt 7 § andra stycket.

**Underrättelser om att
balansansvaret upphör**

10 §

Om den systemansvarige för överföringssystem får kännedom om att ett avtal enligt 2 § ska upphöra att gälla, ska den systemansvarige för överföringssystem genast underrätta de systemansvariga på vilkas ledningsnät de leveranspunkter är belägna för vilka balansansvaret kommer att upphöra. Detta gäller dock endast om det rör sig om ett avtal som har ingåtts med någon som i ett avtal med en elleverantör har åtagit sig balansansvaret i leveranspunkter där elleverantören levererar eller tar emot el.

11 §

Den som i ett avtal med en elleverantör har åtagit sig balansansvaret i de leveranspunkter där elleverantören levererar eller tar emot el ska, när den får kännedom om att avtalet ska upphöra att gälla, utan dröjsmål underrätta den systemansvarige för överföringssystem och de systemansvariga på vars ledningsnät de leveranspunkter är belägna där balansansvaret kommer att upphöra att gälla.

12 §

En systemansvarig som tar emot en underrättelse enligt 10 eller 11 § ska utan dröjsmål underrätta berörda elleverantörer om att balansansvaret kommer att upphöra.

Återställande av balansansvar

13 §

En elleverantör som med omedelbar verkan förlorat sitt balansansvar får återställa balansansvaret inom en tidsfrist om tio vardagar, dock högst femton

kalenderdagar. Tidsfristen börjar löpa dagen efter den dag då elleverantören har tagit del av eller haft möjlighet att ta del av den först mottagna underrättelsen enligt 12 §.

Den tidsfrist för att återställa balansansvaret som anges i första stycket gäller också en elleverantör vars avtal om balansansvar sagts upp och upphör att gälla före fristens utgång.

14 §

En elleverantör kan inte återställa sitt balansansvar enligt 13 § om elleverantören har trätt i likvidation, ställt in betalningarna, försatts i konkurs eller har förklarat sig inte ha för avsikt att återställa balansansvaret.

Om elleverantören under tidsfristen träder i likvidation, ställer in betalningarna, försatts i konkurs eller förklarar sig inte ha för avsikt att återställa balansansvaret, upphör tidsfristen omedelbart att löpa.

15 §

För att balansansvaret ska bli återställt ska elleverantören underätta berörda systemansvariga om vem som har åtagit sig balansansvaret i de leveranspunkter där elleverantören levererar eller tar emot el. Underrättelsen ska ha tagits emot inom tidsfristen.

16 §

Ett återställt balansansvar gäller från och med dagen efter det att en underrättelse enligt 15 § har tagits emot.

Upphörande av balansansvar

17 §

Om den systemansvarige inte har tagit emot en underrättelse från elleverantören om vem som är ny balansansvarig part i berörda

leveranspunkter innan den tidsfrist som anges i 13 § har löpt ut, ska den systemansvarige dagen efter fristens utgång flytta berörda elanvändare och elproducenter till den leveransskyldige sistahandsleverantör som är utsedd enligt 9 kap. 3 §.

18 §

Om en elleverantör inte får återställa balansansvaret enligt 13 § eller om den tidsfrist som anges där upphör att löpa enligt 14 § andra stycket, ska den systemansvarige så snart som möjligt flytta berörda elanvändare eller elproducenter till den leveransskyldige sistahandsleverantören.

19 §

Den systemansvarige ska utan dröjsmål underrätta

1. elanvändarna och elproducenterna om den leveransskyldige sistahandsleverantör till vilken flytt skett enligt 17 eller 18 §, och

2. elanvändarna om bestämmelserna i denna lag om byte av elleverantör.

20 §

En leveransskyldig sistahandsleverantör som har övertagit elanvändare eller elproducenter enligt 17 eller 18 § ska utan dröjsmål underrätta

1. elanvändarna om leverantörens villkor för leveransen, och

2. elproducenterna om leverantörens villkor för mottagande av el.

För leverans av el enligt punkt 1 ovan gäller 9 kap. 4 §.

Den leveransskyldige sistahandsleverantören ska utan dröjsmål efter övertagande av elanvändare eller producenter uppmana dessa att snarast teckna ett nytt elhandelsavtal med valfri elleverantör.

21 §

Om en systemansvarig enligt 17 eller 18 § flyttar elanvändare eller producenter till den leveransskyldige sistahandsleverantören, gäller ett balansansvar som en ny balansansvarig part åtagit sig från och med dagen för flytten.

Skyldighet för systemansvariga att underrätta den systemansvarige för överföringssystem

22 §

En systemansvarig ska hålla den systemansvarige för överföringssystem underrättad om vem som har åtagit sig balansansvaret för den systemansvariges egna inköp.

23 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för en systemansvarig att hålla den systemansvarige för överföringssystem underrättad om byte av balansansvariga parter enligt detta kapitel.

9 kap.

1 §

För leverans av el krävs att elanvändare tecknar avtal med den systemansvarige och en elleverantör.

En elleverantör får ingå avtal om leverans av el i en uttagspunkt enbart med den elanvändare som enligt avtal med *det* berörda nätföretaget har rätt att ta ut el i uttagspunkten.

En elleverantör får ingå avtal om leverans av el i en uttagspunkt enbart med den elanvändare som enligt avtal med *den* berörda systemansvarige har rätt att ta ut el i uttagspunkten.

1 a §

Om en elleverantör säger upp avtal med en elanvändare är elleverantören skyldig att samma dag underrätta den systemansvarige om uppsägningen.

En elleverantör, som ska börja leverera el i en uttagpunkt eller överta leveranserna till en elanvändare i dennes uttagpunkt, ska omedelbart anmäla till *det* berörda *nätföretaget* att leverans ska påbörjas. Anmälan ska även innehålla en uppgift om vem som har åtagit sig balansansvaret i uttagpunkten.

En elleverantör får överta leveranserna till en elanvändare i dennes uttagpunkt fjorton dagar efter anmälan.

Första och andra styckena gäller inte elleverantörer som avser att leverera el enligt fastkraftsavtal. Leverans får i dessa fall påbörjas endast efter att elleverantören anmält det till den elleverantör som enligt 14 § första stycket är leveransskyldig i elanvändarens uttagpunkt och till den som åtagit sig balansansvaret i den uttagpunkten.

Leveransskyldig sistahandsleverantör

3 §

Den elleverantör som har störst marknadsandel inom en systemansvarigs nätkoncession för område eller nätkoncessioner för områden som redovisas samlat enligt 3 kap. 51 § ska, efter förfrågan från elanvändare med en förväntad årsförbrukning under 100 000 kilowattimmar el, mot betalning leverera el inom den systemansvariges område.

Störst marknadsandel har den elleverantör, beräknat per den 1 december, som under den föregående tolvmånadersperioden har levererat störst antal kilowattimmar el till elanvändare med en förväntad årsförbrukning under 100 000 kilowattimmar.

4 §

En leveransskyldig sistahandsleverantör ska låta sådana elanvändare som avses i 3 § fritt välja elavtal ur elleverantörens standardutbud.

14 §

En elleverantör som levererar el till en elanvändare i en uttagpunkt är, oavsett vad som avtalats, skyldig att fortsätta leverera el till dess

1. elanvändaren slutar att ta ut el i uttagpunkten,
2. någon annan elleverantör börjar leverera el till elanvändaren i uttagpunkten, eller
3. *överföringen* av el enligt 11 kap. 2 eller 3 § eller enligt avtal får avbrytas på grund av att elanvändaren har åsidosatt sina skyldigheter gentemot elleverantören.
3. *distributionen* av el enligt 11 kap. 2 eller 3 § eller enligt avtal får avbrytas på grund av att elanvändaren har åsidosatt sina skyldigheter gentemot elleverantören.

Första stycket gäller inte leverans av el enligt ett fastkraftsavtal.

18 §

En elleverantör som har leveransavtal med fler än 200 000 elanvändare ska kunna erbjuda avtal med dynamiska elpriser till elanvändare som har en mätare och mätutrustning som kan mäta mängden *överförd* el och registrera den med ett tidsintervall som minst motsvarar frekvensen för avräkning på marknaden.

En elleverantör som har leveransavtal med fler än 200 000 elanvändare ska kunna erbjuda avtal med dynamiska elpriser till elanvändare som har en mätare och mätutrustning som kan mäta mängden *transporterad* el och registrera den med ett tidsintervall som minst motsvarar frekvensen för avräkning på marknaden.

32 §

Innan en leverantör av aggregeringstjänster börjar tillhandahålla sådana tjänster i en elanvändares uttagpunkt ska leverantören göra en anmälan till *det nätföretag* som elanvändaren har avtal med. Motsvarande gäller innan leverantören övertar leveranser av aggregeringstjänster från en annan leverantör av sådana tjänster.

Innan en leverantör av aggregeringstjänster börjar tillhandahålla sådana tjänster i en elanvändares uttagpunkt ska leverantören göra en anmälan till *den systemansvarige* som elanvändaren har avtal med. Motsvarande gäller innan leverantören övertar leveranser av aggregeringstjänster från en annan leverantör av sådana tjänster.

10 kap.

10 §

Om uttagpunkten är elektriskt fränkopplad i en eller flera faser från spänningssatt koncessionerat nät under en sammanhängande period om minst tolv timmar har elanvändaren rätt till avbrottsersättning.

Elanvändaren har inte rätt till avbrottsersättning om

1. avbrottet beror på elanvändarens försummelse,
2. *överföringen* av el avbryts för att vidta åtgärder som är motiverade av elsäkerhetsskäl eller för att upprätthålla en god drift- och leveranssäkerhet och avbrottet inte pågår längre än åtgärden kräver,
2. *distributionen* av el avbryts för att vidta åtgärder som är motiverade av elsäkerhetsskäl eller för att upprätthålla en god drift- och leveranssäkerhet och avbrottet inte pågår längre än åtgärden kräver,

3. avbrottet är hänförligt till ett fel i en koncessionshavares ledningsnät och felet beror på ett hinder utanför den koncessionshavarens kontroll som koncessionshavaren inte skäligen kunde förväntas ha räknat med och vars följder koncessionshavaren inte heller skäligen kunde ha undvikit eller övervunnit, eller

4. avbrottet är hänförligt till ett fel i ett ledningsnät vars ledningar har en spänning om 220 kilovolt eller mer.

12 §

När avbrottsersättning beräknas ska en period med avbruten *överföring* av el (avbrottsperiod) anses avslutad vid den tidpunkt då avbrottet upphört, om *överföringen* därefter har fungerat oavbrutet under de närmast följande två timmarna.

Avbrottsersättningen ska för en avbrottsperiod om minst tolv timmar och högst tjugofyra timmar betalas med 12,5 procent av elanvändarens beräknade årliga nätkostnad, dock lägst 2 procent av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken avrundat till närmast högre hundratal kronor.

Om avbrottsperioden är längre än tjugofyra timmar ska för varje därefter påbörjad tjugofyrtimmarsperiod ytterligare ersättning betalas med 25 procent av elanvändarens beräknade årliga nätkostnad, dock lägst 2 procent av prisbasbeloppet avrundat till närmast högre hundratal kronor.

Avbrottsersättningen ska för en avbrottsperiod uppgå till högst 300 procent av elanvändarens beräknade årliga nätkostnad.

13 §

Om skyldigheten att betala avbrottsersättning är oskäligt betungande med hänsyn till de ekonomiska förhållandena hos den som är ersättningsskyldig enligt 11 § eller den som slutligt *skall* betala ersättningen enligt 16 §, får ersättningen jämkas efter vad som är skäligt.

Ersättningen får också jämkas efter vad som är skäligt, om arbetet med att få i gång *överföringen* av el har behövt försenas för att inte utsätta arbetstagarna för betydande risker.

Om skyldigheten att betala avbrottsersättning är oskäligt betungande med hänsyn till de ekonomiska förhållandena hos den som är ersättningsskyldig enligt 11 § eller den som slutligt *ska* betala ersättningen enligt 16 §, får ersättningen jämkas efter vad som är skäligt.

Ersättningen får också jämkas efter vad som är skäligt, om arbetet med att få i gång *distributionen* av el har behövt försenas för att inte utsätta arbetstagarna för betydande risker.

11 kap.

Avbrytande av överföring av el till konsumenter**Avbrytande av distribution av el till konsumenter**

1 §

Detta kapitel gäller avbrytande av *överföring* av el till konsumenter.

Detta kapitel gäller avbrytande av *distribution* av el till konsumenter.

Avtalsvillkor som i jämförelse med bestämmelserna i kapitlet är till nackdel för konsumenten är utan verkan mot denne.

Avbrytande av överföring av el på grund av konsumentens avtalsbrott**Avbrytande av distribution av el på grund av konsumentens avtalsbrott**

2 §

Överföring av el till en konsument får avbrytas, om

Distribution av el till en konsument får avbrytas, om

1. konsumenten har åsidosatt sina skyldigheter enligt avtalet med *nätföretaget* eller elleverantören om *överföring* eller leverans av el,

1. konsumenten har åsidosatt sina skyldigheter enligt avtalet med *den systemansvarige* eller elleverantören om *distribution* eller leverans av el,

2. det rör sig om ett väsentligt avtalsbrott,

3. konsumenten har uppmanats att inom en viss skälig tid vidta rättelse och, om det inte rör sig om utebliven betalning, tillsammans med uppmaningen informerats om att *överföringen* annars kan komma att avbrytas,

3. konsumenten har uppmanats att inom en viss skälig tid vidta rättelse och, om det inte rör sig om utebliven betalning, tillsammans med uppmaningen informerats om att *distributionen* annars kan komma att avbrytas,

4. den tid som avses i 3 har löpt ut,

5. rättelse inte har skett, och

6. omständigheterna är sådana att det saknas anledning att befara att ett avbrott skulle medföra en personskada som inte är obetydlig eller en omfattande sakskada.

Om konsumenten har handlat otillbörligt, får *överföringen* avbrytas trots att omständigheterna inte är sådana som anges i första stycket 6.

Om konsumenten har handlat otillbörligt, får *distributionen* avbrytas trots att omständigheterna inte är sådana som anges i första stycket 6.

3 §

Vid utebliven betalning får *överföringen* av el till en konsument avbrytas endast om

Vid utebliven betalning får *distributionen* av el till en konsument avbrytas endast om

1. betalningen avser *överföring* eller leverans av el,

1. betalningen avser *distribution* eller leverans av el,

2. förutsättningarna för avbrytande enligt 2 § är uppfyllda och konsumenten i god tid har informerats

2. förutsättningarna för avbrytande enligt 2 § är uppfyllda och konsumenten i god tid har informerats

om vilka alternativ som finns för att undvika att *överföringen* avbryts,

3. konsumenten efter att den tid för rättelse som avses i 2 § första stycket 3 löpt ut har uppmanats att betala inom tre veckor från det att konsumenten har delgetts uppmaningen tillsammans med information om att *överföringen* annars kan avbrytas,

4. ett meddelande om den uteblivna betalningen samtidigt med uppmaningen enligt 3 har lämnats till socialnämnden i den kommun där konsumenten får elen *överförd*,

5. de tre veckorna som avses i 3 har löpt ut,

6. socialnämnden inte inom de tre veckorna skriftligen har meddelat den som lämnade meddelandet enligt 4 att nämnden tar på sig betalningsansvaret för skulden,

7. betalningen inte har skett, och

8. fordringen inte är tvistig.

om vilka alternativ som finns för att undvika att *distributionen* avbryts,

3. konsumenten efter att den tid för rättelse som avses i 2 § första stycket 3 löpt ut har uppmanats att betala inom tre veckor från det att konsumenten har delgetts uppmaningen tillsammans med information om att *distributionen* annars kan avbrytas,

4. ett meddelande om den uteblivna betalningen samtidigt med uppmaningen enligt 3 har lämnats till socialnämnden i den kommun där konsumenten får elen *distribuerad*,

4 §

Ett nätföretag och en elleverantör har rätt till skälig ersättning av en konsument för kostnaderna för

1. uppmaningar och information till konsumenten enligt 2 och 3 §§, dock inte i fråga om information som rör vilka alternativ som finns för att undvika att *överföringen* avbryts,

2. meddelanden till socialnämnden enligt 3 §, och

3. avstängningsåtgärden.

Avbrytande av *överföring* av el av säkerhetsskäl

En systemansvarig och en elleverantör har rätt till skälig ersättning av en konsument för kostnaderna för

1. uppmaningar och information till konsumenten enligt 2 och 3 §§, dock inte i fråga om information som rör vilka alternativ som finns för att undvika att *distributionen* avbryts,

2. meddelanden till socialnämnden enligt 3 §, och

Avbrytande av *distribution* av el av säkerhetsskäl

5 §

Nätföretaget får avbryta *överföringen* av el till en konsument om det behövs för att företaget ska kunna

1. vidta åtgärder som är motiverade av elsäkerhetsskäl, eller

2. upprätthålla en god drift- och leveranssäkerhet.

Ett sådant avbrott får inte pågå längre än vad åtgärden kräver.

Om *nätföretaget* kan förutse annat än kortvariga avbrott i *överföringen*, ska konsumenten under-

Den systemansvarige får avbryta *distributionen* av el till en konsument om det behövs för att företaget ska kunna

Om *den systemansvarige* kan förutse annat än kortvariga avbrott i *distributionen*, ska konsumenten

rättas om detta i god tid före avbrottet. Konsumenten ska underrättas personligen eller, om det är lämpligt, genom anslag.

underrättas om detta i god tid före avbrottet. Konsumenten ska underrättas personligen eller, om det är lämpligt, genom anslag.

Skadestånd vid avbruten överföring av el

Skadestånd vid avbruten distribution av el

6 §

Om *överföringen* av el avbryts med hänvisning till konsumentens avtalsbrott utan att förutsättningarna i 2 eller 3 § är uppfyllda har konsumenten rätt till ersättning för skada som har orsakats av *nätföretaget*.

Om *överföringen* av el har avbrutits på begäran av elleverantören, ska i stället denne ersätta konsumenten för den uppkomna skadan.

Om *distributionen* av el avbryts med hänvisning till konsumentens avtalsbrott utan att förutsättningarna i 2 eller 3 § är uppfyllda har konsumenten rätt till ersättning för skada som har orsakats av *den systemansvarige*.

Om *distributionen* av el har avbrutits på begäran av elleverantören, ska i stället denne ersätta konsumenten för den uppkomna skadan.

7 §

Om *nätföretaget* inte har underrättat konsumenten enligt 5 § tredje stycket, har konsumenten rätt till ersättning för skada som har orsakats av *nätföretaget*.

Om *den systemansvarige* inte har underrättat konsumenten enligt 5 § tredje stycket, har konsumenten rätt till ersättning för skada som har orsakats av *den systemansvarige*.

8 §

En konsument har rätt till ersättning för skada som har orsakats av *nätföretaget*, om *överföringen* av el avbryts utan att det beror på konsumentens avtalsbrott och utan att det finns rätt att avbryta *överföringen* enligt 5 § första stycket. Detta gäller dock inte om *nätföretaget* visar att avbrottet beror på ett hinder utanför dess kontroll som *nätföretaget* inte skäligen kunde förväntas ha räknat med och vars följder företaget inte heller skäligen kunde ha undvikit eller övervunnit.

En konsument har rätt till ersättning för skada som har orsakats av *den systemansvarige*, om *distributionen* av el avbryts utan att det beror på konsumentens avtalsbrott och utan att det finns rätt att avbryta *distributionen* enligt 5 § första stycket. Detta gäller dock inte om *den systemansvarige* visar att avbrottet beror på ett hinder utanför dess kontroll som *den systemansvarige* inte skäligen kunde förväntas ha räknat med och vars följder företaget inte heller skäligen kunde ha undvikit eller övervunnit.

Om avbrottet beror på någon som *nätföretaget* har anlitat för att utföra underhåll, reparation eller liknande arbete, är *nätföretaget* fritt från skadeståndsskyldighet endast om också den som företaget har

Om avbrottet beror på någon som *den systemansvarige* har anlitat för att utföra underhåll, reparation eller liknande arbete, är *den systemansvarige* fritt från skadeståndsskyldighet endast om också den

anlitat skulle vara fri enligt första stycket.

som företaget har anlitat skulle vara fri enligt första stycket.

12 kap.

1 §

Den eller de myndigheter som regeringen bestämmer utövar tillsyn över att denna lag och föreskrifter eller villkor som har meddelats i anslutning till lagen följs när det gäller frågor om driftsäkerheten hos det nationella elsystemet.

I övrigt utövar nätmyndigheten tillsyn över att lagen och föreskrifter eller villkor som har meddelats i anslutning till lagen följs. Tillsynen omfattar inte att 7, 10 och 11 kap. följs. När det gäller elleverantörers skyldigheter enligt 8 kap. omfattar tillsynen endast att elleverantörerna följer 8 kap. 40 §.

I övrigt utövar nätmyndigheten tillsyn över att lagen och föreskrifter eller villkor som har meddelats i anslutning till lagen följs. Tillsynen omfattar inte att 7, 10 och 11 kap. följs. När det gäller elleverantörers skyldigheter enligt 8 kap. omfattar tillsynen endast att elleverantörerna följer 8 kap. 20 §.

Nätmyndigheten är tillsynsmyndighet enligt EU:s elmarknadsförordning.

Tidsfrister för beslut efter anmälan mot ett nätföretag

Tidsfrister för beslut efter anmälan mot en systemansvarig

14 §

Nätmyndigheten ska fatta beslut i ett ärende inom två månader från det att en anmälan kom in till myndigheten om anmälan

1. har lämnats in av någon som har ett intresse i saken, och
2. innehåller ett påstående om att *ett nätföretag* inte följer bestämmelser som omfattas av nätmyndighetens tillsyn enligt 1 §.
2. innehåller ett påstående om att *en systemansvarig* inte följer bestämmelser som omfattas av nätmyndighetens tillsyn enligt 1 §.

Om nätmyndigheten behöver ytterligare tid för att avgöra ärendet, får myndigheten förlänga tiden med två månader eller, om sökanden medger det, med den ytterligare tid som kan behövas för att ärendet ska kunna avgöras.

Första och andra styckena gäller inte om en tvist i fråga om den skyldighet som anmälan avser ska tas upp av nätmyndigheten enligt 3 kap. 44 §, 4 kap. 13 eller 39 § eller 6 kap. 8 §.

Skyldighet att informera myndighet om avbrytande av överföringen av el

Skyldighet att informera myndighet om avbrytande av distributionen av el

16 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för nätkoncessionshavare att informera en myndighet om avbrytande

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för nätkoncessionshavare att informera en myndighet om avbrytande

av *överföringen* av el till elanvändare och skälen till avbrytandet.

av *distributionen* av el till elanvändare och skälen till avbrytandet.

Prop. 2025/26:240
Bilaga 2

17 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för *nätföretag* att till nätmyndigheten lämna information som myndigheten behöver för att fullgöra sina uppgifter enligt artikel 59.1 i elmarknadsdirektivet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för *systemansvariga* att till nätmyndigheten lämna information som myndigheten behöver för att fullgöra sina uppgifter enligt artikel 59.1 i elmarknadsdirektivet.

13 kap.

1 §

Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. bryter mot 2 kap. 1 eller 3 §, eller

2. bryter mot villkor som meddelats med stöd av 2 kap. 18 §.

Till böter döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. bryter mot 2 kap. 47 §, eller

2. bryter mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 8 kap. 10 §. 2. bryter mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 3 kap. 70 §.

I ringa fall ska gärningen inte utgöra brott.

5 §

Följande beslut av nätmyndigheten får överklagas till regeringen:

1. beslut enligt 2 kap. 1, 6–9, 22, 25–29, 31, 39, 41, 43, 44 och 48 §§, om ärendet avser en ledning som ingår i ett *transmissionsnät*,

2. beslut att inte inleda en omprövning efter en ansökan som avses i 2 kap. 32 §, om ärendet avser en ledning som ingår i ett *transmissionsnät* eller avser en utlandsförbindelse, och

3. beslut i frågor om tillträde till mark enligt 2 kap. 57 och 62 §§.

1. beslut enligt 2 kap. 1, 6–9, 22, 25–29, 31, 39, 41, 43, 44 och 48 §§, om ärendet avser en ledning som ingår i ett *överföringssystem*,

2. beslut att inte inleda en omprövning efter en ansökan som avses i 2 kap. 32 §, om ärendet avser en ledning som ingår i ett *överföringssystem* eller avser en utlandsförbindelse, och

7 §

Andra beslut av en förvaltningsmyndighet enligt denna lag än de som avses i 5 och 6 §§ får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Den systemansvariga myndighetens beslut enligt 8 kap. 2 och 5 §§ får dock inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

2. Fastställda rutiner enligt 3 kap. 10 a § ska sändas in till nätmyndigheten senast den 1 januari 2028.

3. Berörda systemansvariga för distributionssystem och systemansvariga för överföringssystem ska senast den 1 januari 2028 ha in gått ett sådant avtal som avses i 3 kap. 11 a §.

4. En anvisad elleverantör ska utan dröjsmål efter den 1 januari 2027, dock senast den 1 mars 2027, meddela anvisade kunder följande:

– att systemet med anvisning av elavtal upphörde att gälla från och med den 1 januari 2027,

– att kunden måste teckna ett avtal med valfri elleverantör senast den 1 juni 2027, och

– att kunden, om avtal inte tecknas med en elleverantör före den 1 juni 2027, kommer att flyttas över av den systemansvarige till en leveranspliktig sistahandsleverantör och få elleverans av denne genom ett avtal med rörligt pris.

Med rörligt pris avses här ett pris per förbrukad kilowattimme som inte är förutbestämt för en specificerad avtalsperiod.

5. En anvisad elleverantör är skyldig att fortsätta leverera el enligt den äldre lydelsen av 9 kap. 3–10 §§ ellagen och med oförändrade villkor fram till och med att anvisningskunderna säger upp sitt avtal, tecknar avtal med en ny elleverantör eller har flyttats till den leveransskyldige sistahandsleverantören. Leverans får dock upphöra om förutsättningar för avbrytande av distribution av el enligt 11 kap. är uppfyllda.

6. En leveransskyldig sistahandsleverantör som övertagit tidigare anvisningskunder som inte tecknat elavtal före den 1 juni 2027, är skyldig att till dessa tillhandahålla ett avtal med rörligt pris samt underrätta de tidigare anvisningskunderna om

– elleverantörens villkor för leveransen, och

– om möjligheten att teckna elavtal med valfri elleverantör

Med rörligt pris avses här ett pris per förbrukad kilowattimme som inte är förutbestämt för en specificerad avtalsperiod.

7. För kunder som flyttas till den leveransskyldige sistahandsleverantören till följd av punkt 4 gäller en uppsägningstid för avtalet hos den leveransskyldige sistahandsleverantören om 14 dagar. Detta gäller dock inte om kunden skriftligen godtar leveransvillkoren eller om kunden väljer att ingå ett annat avtal med sistahandsleverantören.

Förslag till lag om ändring i lagen (2011:710) om certifiering av transmissionsnätsföretag för el

Prop. 2025/26:240
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att rubriken till lagen (2011:710) om certifiering av transmissionsnätsföretag för el samt 1 kap. 1 §, 2 kap. 1–2 §§, 3 kap. 5–7 och 9 §§, 4 kap. 5 § och 5 kap. 1 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Lag om certifiering av transmissionsnätsföretag för el

Lag om certifiering av systemansvariga för överföringssystem för el

1 kap.

1 §

I denna lag finns bestämmelser om certifiering av *transmissionsnät*s-företag.

Bestämmelser om certifiering finns även i artikel 51 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 av den 5 juni 2019 om den inre marknaden för el (EU:s elmarknadsförordning).

I denna lag finns bestämmelser om certifiering av *systemansvariga för överföringssystem*.

2 kap.

1 §

Ett nätföretag får inte bedriva *överföring* av el för annans räkning genom ett *transmissionsnät* utan certifiering enligt denna lag.

En systemansvarig får inte bedriva *transport* av el för annans räkning genom ett *överföringssystem* utan certifiering enligt denna lag.

Kravet gäller inte en sådan systemansvarig för överföringssystem som avses i 3 kap. 37 a § ellagen (1997:857).

2 §

Certifiering får beviljas efter ansökan av den som avser att bedriva *transmission*, om kraven i 3 kap. 12 och 30–36 §§ ellagen (1997:857) är uppfyllda.

Certifiering får beviljas efter ansökan av den som avser att bedriva *överföring*, om kraven i 3 kap. 12 och 30–36 §§ ellagen (1997:857) är uppfyllda.

I fråga om en person från ett tredjeland, eller ett företag som kontrolleras av eller kan antas komma att kontrolleras av en eller flera personer från ett tredjeland, krävs vidare att en certifiering inte äventyrar en trygg energiförsörjning i någon medlemsstat i Europeiska unionen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om krav för certifiering när det gäller en sådan person eller ett sådant företag som avses i andra stycket.

3 kap.

5 §

Ett certifierat transmissionsnät-företag ska till nätmyndigheten anmäla planerade transaktioner som har betydelse för bedömningen av om företaget uppfyller kraven i 3 kap. 12 och 30–36 §§ ellagen (1997:857).

En certifierad systemansvarig för överföringssystem ska till nätmyndigheten anmäla planerade transaktioner som har betydelse för bedömningen av om företaget uppfyller kraven i 3 kap. 12 och 30–36 §§ ellagen (1997:857).

6 §

Nätmyndigheten ska ompröva en certifiering

1. efter en anmälan enligt 5 §,
2. efter en begäran från Europeiska kommissionen, eller
3. om det annars finns anledning att anta att *ett transmissionsnät-företag* inte uppfyller kraven i 3 kap. 12 och 30–36 §§ ellagen (1997:857).

3. om det annars finns anledning att anta att *en systemansvarig för överföringssystem* inte uppfyller kraven i 3 kap. 12 och 30–36 §§ ellagen (1997:857).

7 §

Nätmyndigheten ska återkalla en certifiering, om *transmissionsnät-företaget* inte längre uppfyller kraven i 3 kap. 12 och 30–36 §§ ellagen (1997:857).

Nätmyndigheten ska återkalla en certifiering, om *den systemansvarige för ett överföringssystem* inte längre uppfyller kraven i 3 kap. 12 och 30–36 §§ ellagen (1997:857).

9 §

Europeiska kommissionen och nätmyndigheten får begära att från *ett transmissionsnät-företag* eller ett företag som producerar eller handlar med el få de upplysningar och få ta del av de handlingar som de anser behövas för att förutsättningarna för certifiering ska kunna bedömas.

Europeiska kommissionen och nätmyndigheten får begära att från *en systemansvarig för överföringssystem* eller ett företag som producerar eller handlar med el få de upplysningar och få ta del av de handlingar som de anser behövas för att förutsättningarna för certifiering ska kunna bedömas.

4 kap.

5 §

Ett transmissionsnät-företag ska till nätmyndigheten anmäla omständigheter som kan leda till att en eller flera personer från ett tredjeland får kontroll över transmissionsnät-företaget eller transmissionsnätet.

En systemansvarig för överföringssystem ska till nätmyndigheten anmäla omständigheter som kan leda till att en eller flera personer från ett tredjeland får kontroll över den systemansvarige för överföringssystemet eller överföringssystemet.

5 kap.

1 §

Prop. 2025/26:240

Bilaga 2

Nätmyndigheten utövar tillsyn
över att *transmissionsnätsföretag*
följer denna lag.

Nätmyndigheten utövar tillsyn
över att *systemansvariga för över-
föringssystem* följer denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

Förslag till lag om ändring i lagen (2021:311) om särskilt investeringsutrymme för elnätsverksamhet

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2021:311) om särskilt investeringsutrymme för elnätsverksamhet att 1 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag syftar till att skapa särskilda drivkrafter för *elnätsföretag* att göra investeringar som ökar kapaciteten i elnätet.

Lagen ska tillämpas i fråga om investeringar som en nätkoncessionshavare gör under tillsynsperioderna 2020–2023 och 2024–2027.

Denna lag syftar till att skapa särskilda drivkrafter för *systemansvariga* att göra investeringar som ökar kapaciteten i elnätet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

Efter remiss har yttrande över betänkandet Spänning i tillvaron – hur säkrar vi vår framtida elförsörjning? (SOU 2025:47) kommit in från Affärsverket svenska kraftnät, Baltic Cable, Bodecker Partners, Chalmers tekniska högskola, Elinorr, Ellevio, Elsäkerhetsverket, Energiföretagen Sverige AB, Energikontoren Sverige, Energimarknadsinspektionen, E.ON Sverige AB, Fastighetsägarna Sverige, Finansinspektionen, Fortum Sweden AB, Företagarna, Försvarsmakten, Förvaltningsrätten i Linköping, Göteborg Energi, Göteborgs universitet (Juridiska institutionen), Holmen AB, Hyresgästföreningen, Institutet för Näringslivsforskning (IFN), Jernkontoret, Kammarrätten i Jönköping, Kommerskollegium, Konkurrensverket, Konsumentverket, Kungl. Tekniska högskolan, Landsorganisationen i Sverige (LO), Lantbrukarnas Riksförbund (LRF), Lokalkraft Sverige AB, Luleå tekniska universitet, Mobility Sweden, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Power Circle AB, Regelrådet, Region Norrbotten, Region Värmland Region Skåne, Riksgäldskontoret, Skatteverket, Skellefteå Kraft AB, Skogen, Kemin, Gruvorna och Stålet (SKGS), Skogsindustrierna, Statens energimyndighet, Statkraft Energi AS, Statskontoret, Stockholm Exergi AB, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac), Svemin, Svensk Solenergi, Svensk vattenkraftförening, Svensk vindenergi (numera Green Power Sweden), Svensk vindkraftförening, Svensk värdepappersmarknad (SVPM), Svenska bioenergiföreningen (numera Svensk Bioenergi, Svebio), Svenskt Näringsliv, Sveriges Allmännyttan, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Teknikföretagen, Tekniska verken, Tillväxtanalys, Trafikverket, Uniper, Uppsala universitet (Juridiska fakultetsnämnden), Vattenfall AB och Västra Götalandsregionen.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att lämna några synpunkter: Axpo Sverige AB, Bostadsrätterna, Euronext, European Energy Exchange AG (EEX), IKEM, Innovations- och kemiindustrierna i Sverige, Jämtkraft AB, Konsumenternas energimarknadsbyrå, LKAB, Lunds universitet (Ekonomihögskolan), Nasdaq, Nord Pool Spot AB, Näringslivets Regelnämnd, Riksrevisionen, Sveriges Konsumenter och Villaägarnas riksförbund.

Därutöver har yttrande kommit in från Deep Wind Offshore, Föreningen Svenskt Landskapsskydd, Ingrid Capacity, OX2 AB, SCA Energy AB, Skyborn Renewables Sweden AB, Svalövs kommun, Svensk nätutveckling AB, Sveriges Energiföreningars Riksorganisation (SERO), Sydsvenska Industri- och Handelskammaren, Öresundskraft AB och Ørsted AB.

2024/1711

26.6.2024

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2024/1711

av den 13 juni 2024

om ändring av direktiven (EU) 2018/2001 och (EU) 2019/944 vad gäller förbättring av utformningen av unionens elmarknad

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 194.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande ⁽²⁾,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) Mycket höga priser och volatilitet på elmarknaderna har observerats sedan september 2021. Såsom fastställdes av Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (Acer) i dess slutliga bedömning av utformningen av EU:s grossistmarknad för el från april 2022 är detta främst en följd av det höga priset på gas, som används som insatsvara för elproduktion.
- (2) Upptrappningen av Rysslands anfallskrig mot Ukraina, som är avtalslutande part i fördraget om energigemenskapen ⁽⁴⁾, och därmed relaterade internationella sanktioner sedan februari 2022 har lett till en gaskris, stort de globala energimarknaderna, förvärrat problemet med höga gaspriser och haft en betydande dominoeffekt på elpriserna. Rysslands anfallskrig mot Ukraina har också skapat osäkerhet om tillgången på andra råvaror, såsom stenkol och råolja, som används i kraftproduktionsanläggningar. Denna osäkerhet har resulterat i en betydande ytterligare ökning av elprisernas volatilitet. Den minskade tillgången till flera kärnreaktorer och låg vattenkraftsproduktion har förstärkt elprisökningen ytterligare.
- (3) Som svar på denna situation föreslog kommissionen i sitt meddelande från den 13 oktober 2021 *Ta itu med stigande energipriser: en verktygslåda för åtgärder och stöd*, en verktygslåda med åtgärder som unionen och dess medlemsstater kan använda för att hantera de omedelbara effekterna av höga energipriser på hushållskunder och företag, inbegripet inkomststöd, skattelättnader, energibesparingar och lagringsåtgärder, och för att stärka resiliensen mot framtida prischocker. I sitt meddelande av den 8 mars 2022 *REPowerEU: Gemensamma europeiska åtgärder för säkrare och hållbarare energi till ett mer överkomligt pris*, presenterade kommissionen en rad ytterligare åtgärder för att stärka verktygslådan och hantera stigande energipriser. Den 23 mars 2022 inrättade kommissionen också en tillfällig ram för statligt stöd för att möjliggöra vissa subventioner som mildrar effekterna av höga energipriser.
- (4) I sitt meddelande av den 18 maj 2022 presenterade kommissionen *Planen REPowerEU* som introducerade ytterligare åtgärder med inriktning på energibesparingar, diversifiering av energiförsörjningen, ett höjt energieffektivitetsmål och en påskyndad utbyggnad av förnybar energi i syfte att minska unionens beroende av ryska fossila bränslen, inbegripet ett förslag om att höja unionens mål för unionens slutliga användning (brutto) av förnybar energi för 2030 till 45 %. I sitt meddelande av den 18 maj 2022 *Kortsiktiga interventioner på energimarknaden och långsiktiga förbättringar av elmarknadens utformning – en handlingslinje* föreslog kommissionen ytterligare kortsiktiga åtgärder för att ta itu med de höga energipriserna, och identifierade därutöver potentiella områden för förbättring av elmarknadens utformning, och tillkännagav sin avsikt att bedöma dessa områden i syfte att ändra den rättsliga ramen.

⁽¹⁾ EUT C 293, 18.8.2023, s. 112.

⁽²⁾ EUT C, C/2023/253, 26.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/253/oj>.

⁽³⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 11 april 2024 (ännu inte offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 21 maj 2024.

⁽⁴⁾ EUT L 198, 22.7.2006, s. 18.

- (5) För att snabbt ta itu med energiprisrisken och säkerhetsproblemen och hantera prisökningarna för medborgarna antog unionen flera rättsakter, inbegripet Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/1032 ⁽⁵⁾, som inrättade ett starkt system för gaslagring, och rådets förordningar (EU) 2022/1369 ⁽⁶⁾, som innehöll effektiva åtgärder för att minska efterfrågan på gas och el, rådets förordning (EU) 2022/1854 ⁽⁷⁾, som fastställde prisbegränsnings-system för att undvika exceptionella vinster inom både gas- och elmarknaderna, och rådets förordning (EU) 2022/2577 ⁽⁸⁾, som fastställde åtgärder för att påskynda tillståndsförfarandena för anläggningar för förnybar energi.
- (6) En väl integrerad energimarknad, som bygger på Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2018/1999 ⁽⁹⁾, (EU) 2019/942 ⁽¹⁰⁾ och (EU) 2019/943 ⁽¹¹⁾ och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 ⁽¹²⁾, (EU) 2018/2002 ⁽¹³⁾ och (EU) 2019/944 ⁽¹⁴⁾, tillsammans vanligen kallade paketet om ren energi för alla i EU, som antogs 2018 och 2019, gör det möjligt för unionen att dra nytta av de ekonomiska fördelarna med en inre energimarknad under alla förhållanden, säkerställer försörjningstrygghet och upprätthåller processen för utfasning av fossila bränslen för att uppnå unionens klimatneutralitetsmål. Gränsöverskridande sammanlänkning säkerställer också en säkrare, tillförlitligare och effektivare drift av elsystem, och bättre resiliens mot kortsiktiga prischocker.
- (7) För att stärka den inre energimarknaden och uppnå målen för klimat- och energiomställningen krävs en betydande uppgradering av unionens elnät för att kunna hantera kraftiga ökningarna av kapaciteten för produktion med förnybar energi, med väderberoende variation i produktionsmängderna och förändrade elflödesmönster i hela unionen, och för att kunna hantera ny efterfrågan på exempelvis elfordon och värmepumpar. Investeringar i elnät, inom och över gränser, är avgörande för att den inre marknaden för el, inbegripet försörjningstrygghet, ska fungera korrekt. Sådana investeringar är nödvändiga för att integrera förnybar energi och efterfrågan i ett sammanhang där de befinner sig längre ifrån varandra än tidigare och, ytterst, för att uppfylla unionens klimat- och energimål. Alla reformer av unionens elmarknad bör därför bidra till ett mer integrerat europeiskt elnät i syfte att säkerställa att varje medlemsstat uppnår en elsammanlänkingsnivå i enlighet med elsammanlänkingsmålet för 2030 på minst 15 % enligt artikel 4 d.1 i förordning (EU) 2018/1999, att sammanlänkingskapaciteten används så mycket som möjligt för gränsöverskridande handel och att unionens infrastruktur för elnät och elkonnektivitet byggs upp eller uppgraderas, såsom unionsprojekten av gemensamt intresse som inrättats enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/869 ⁽¹⁵⁾. Tillräcklig konnektivitet bör tillhandahållas alla unionsmedborgare eftersom detta kan leda till betydande möjligheter för dem att delta i unionens energiomställning och digitala omvandling. Särskild hänsyn bör tas till de yttersta randområden som avses i artikel 349 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), som erkänner deras särskilda begränsningar och föreskriver att specifika åtgärder ska antas med beaktande av dem.

⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/1032 av den 29 juni 2022 om ändring av förordningarna (EU) 2017/1938 och (EG) nr 715/2009 vad gäller gaslagring (EUT L 173, 30.6.2022, s. 17).

⁽⁶⁾ Rådets förordning (EU) 2022/1369 av den 5 augusti 2022 om samordnade åtgärder för att minska efterfrågan på gas (EUT L 206, 8.8.2022, s. 1).

⁽⁷⁾ Rådets förordning (EU) 2022/1854 av den 6 oktober 2022 om en krisintervention för att komma till rätta med de höga energipriserna (EUT L 261 I, 7.10.2022, s. 1).

⁽⁸⁾ Rådets förordning (EU) 2022/2577 av den 22 december 2022 om fastställande av en ram för att påskynda utbyggnaden av förnybar energi (EUT L 335, 29.12.2022, s. 36).

⁽⁹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999 av den 11 december 2018 om styrningen av energiunionen och av klimatåtgärder samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 663/2009 och (EG) nr 715/2009, Europaparlamentets och rådets direktiv 94/22/EG, 98/70/EG, 2009/31/EG, 2009/73/EG, 2010/31/EU, 2012/27/EU och 2013/30/EU samt rådets direktiv 2009/119/EG och (EU) 2015/652 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 525/2013 (EUT L 328, 21.12.2018, s. 1).

⁽¹⁰⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/942 av den 5 juni 2019 om inrättande av Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (EUT L 158, 14.6.2019, s. 22).

⁽¹¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 av den 5 juni 2019 om den inre marknaden för el (EUT L 158, 14.6.2019, s. 54).

⁽¹²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (EUT L 328, 21.12.2018, s. 82).

⁽¹³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2002 av den 11 december 2018 om ändring av direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet (EUT L 328, 21.12.2018, s. 210).

⁽¹⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU (EUT L 158, 14.6.2019, s. 125).

⁽¹⁵⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/869 av den 30 maj 2022 om riktlinjer för transeuropeisk energiinfrastruktur, om ändring av förordningarna (EG) nr 715/2009, (EU) 2019/942 och (EU) 2019/943 och direktiven 2009/73/EG och (EU) 2019/944, och om upphävande av förordning (EU) nr 347/2013 (EUT L 152, 3.6.2022, s. 45).

- (8) Den nuvarande utformningen av elmarknaden har bland annat bidragit till framväxten av nya och innovativa produkter, tjänster och åtgärder på slutkundsmarknaderna för el, genom att stödja energieffektivitet och spridning av förnybar energi och öka valmöjligheterna, för att hjälpa konsumenter att sänka sina energikostnader, inbegripet genom småskaliga produktionsanläggningar och framväxande tjänster för att tillhandahålla efterfrågeflexibilitet. Att bygga vidare på och utnyttja potentialen i digitaliseringen av energisystemet, t.ex. ett aktivt deltagande från konsumenternas sida, är en central del av framtida elmarknader och elsystem i unionen. Samtidigt finns det ett behov av att respektera konsumenternas val och att göra det möjligt för konsumenterna att dra nytta av flera olika avtalserbjudanden och att skydda hushållskunder mot höga priser under en energikris. Integrering av energisystem är avsett att omfatta planering och drift av energisystemet som helhet, med flera energibärare, infrastrukturer och konsumtionssektorer, genom att skapa starkare kopplingar mellan dessa, i samverkan med varandra och med stöd av digitalisering i syfte att tillhandahålla säker, ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig och hållbar energi.
- (9) I samband med energikrisen har elmarknadens nuvarande utformning avslöjat ett antal brister och oväntade konsekvenser kopplade till den påverkan som höga och volatila priser på fossila bränslen har på kortsiktiga elmarknader, som utsätter hushåll och företag för betydande pristopp och effekter på deras elräkningar som en följd av detta.
- (10) En snabbare utbyggnad av förnybar energi och ren flexibel teknik är det mest hållbara och kostnadseffektiva sättet att genom elektrifiering av energiefterfrågan och integrering av energisystem strukturellt minska efterfrågan på fossila bränslen för elproduktion och möjliggöra direkt elförbrukning. På grund av sina låga driftskostnader kan förnybara energikällor ha en positiv inverkan på elpriserna i hela unionen och minska förbrukningen av fossila bränslen.
- (11) Förändringarna av elmarknadens utformning bör säkerställa att fördelarna med den ökade utbyggnaden av förnybar energi och energiomställningen som helhet kommer konsumenterna till godo, inbegripet de mest utsatta, och ytterst skyddar dem från energikriser och förhindrar att fler hushållskunder hamnar i en energifattigdomsfälla. Dessa förändringar bör begränsa den påverkan som höga priser på fossila bränslen, särskilt gas, har på elpriserna, i syfte att göra det möjligt för hushållskunder och företag att på längre sikt dra nytta av fördelarna med överkomlig och säker energi från hållbara förnybara och koldioxidsnåla källor, samt av energieffektiva lösningar för att minska de totala energikostnaderna, vilket kan minska behovet av en utbyggnad av kraftnät och produktionskapacitet.
- (12) Reformen av elmarknadens utformning syftar till att uppnå ekonomiskt överkomliga och konkurrenskraftiga elpriser för alla konsumenter. Reformen bör som sådan inte bara gynna hushållskunder utan också konkurrenskraften hos unionens industrier genom att underlätta den investering i ren teknik som de behöver för att klara sin omställning till nettonollutsläpp. Energiomställningen i unionen måste stödjas av en stark tillverkningsbas för ren teknik. Dessa reformer kommer att stödja en ekonomiskt överkomlig elektrifiering av industrin och unionens ställning som världsledande inom forskning och innovation inom ren energiteknik.
- (13) Nya produktions- och förbrukningsanläggningars anslutning till nätet, särskilt anläggningar för förnybar energi, drabbas ofta av förseningar när det gäller förfaranden för anslutning till nätet. En av orsakerna till sådana förseningar är bristen på tillgänglig nätkapacitet på den plats som investeraren valt, vilket medför ett behov av utbyggnad eller förstärkningar av nätet för att kunna ansluta anläggningarna till systemet på ett säkert sätt. Ett nytt krav på att systemansvariga för elsystem, både på överförings- och distributionsnivå, ska offentliggöra och uppdatera information om tillgänglig kapacitet för nya anslutningar inom sina verksamhetsområden skulle ge investerare enklare tillgång till information om tillgången till nätkapacitet inom systemet och därmed påskynda beslutsfattandet, vilket i sin tur skulle påskynda den utbyggnad av förnybar energi som krävs. Den informationen bör uppdateras regelbundet, minst en gång i kvartalet av systemansvariga för distributionssystem. Även om medlemsstaterna bör kunna besluta att inte tillämpa detta krav på elföretag som betjänar färre än 100 000 anslutna kunder eller som betjänar små enskilda system, bör de uppmuntra dessa företag att tillhandahålla systemanvändarna denna information en gång om året och främja samarbete mellan systemansvariga för distributionssystem i detta syfte. Systemansvariga för distributionssystem bör också offentliggöra de kriterier som används för att fastställa den tillgängliga nätkapaciteten, såsom befintlig efterfrågan och produktionskapacitet, de antaganden som gjorts för att bedöma möjligheterna till vidare integrering av ytterligare systemanvändare, relevant information om möjliga energibegränsningar och förväntad relevant nätverksutveckling.

- (14) Vidare bör systemansvariga för distributionssystem, för att ta itu med problemet med långa svarstider vid begäran om anslutning till nätet, tillhandahålla tydlig och öppen information till systemanvändarna om statusen för och behandlingen av deras begäran om anslutning. Systemansvariga för distributionssystem bör tillhandahålla sådan information inom tre månader från den dag då begäran lämnas in och bör uppdatera den regelbundet, minst en gång i kvartalet.
- (15) I områden där elnäten har begränsad eller ingen nätkapacitet bör nätanvändare som begär nätanslutning kunna dra nytta av att upprätta ett icke-fast, flexibelt anslutningsavtal. Det anslutningsavtalet skulle exempelvis beakta energilagring eller begränsa den tid under vilken ett kraftverk kan tillföra el till nätet eller den kapacitet som kan exporteras, vilket möjliggör en partiell anslutning. Systemansvariga bör erbjuda möjligheten att upprätta avtal om flexibel anslutning i sådana områden. Tillsynsmyndigheten, eller en annan behörig myndighet om medlemsstaten har föreskrivit detta, bör utarbeta ramar för systemansvariga för att upprätta sådana flexibla anslutningar, säkerställa att nätförstärkningar som tillhandahåller strukturella lösningar prioriteras, att avtal om anslutning görs fasta så snart näten är klara, att flexibla anslutningar möjliggörs som en permanent lösning för områden där nätförstärkningen inte är effektiv och, i den mån det är möjligt, synliggöra de nätanvändare som begär nätanslutning när det gäller de förväntade begränsningsnivåerna enligt avtalet om flexibel anslutning.
- (16) Under energikrisen utsattes konsumenterna för extremt instabila grossistpriser på energi och hade begränsade möjligheter att delta på energimarknaden. Många hushållskunder har därför haft det ekonomiskt svårt och inte kunnat betala sina räkningar. Utsatta kunder och kunder som är påverkade av energifattigdom drabbades hårdast, men hushållskunder med medelinkomst utsattes också utsatts för sådana svårigheter. Höga energipriser kan också ha negativa konsekvenser på konsumenters hälsa, välbefinnande och allmänna livskvalitet. Det är därför viktigt att förbättra konsumenternas rättigheter och skydd så att konsumenterna kan dra nytta av energiomställningen, frikoppla sina elkostnader från kortsiktiga prisrörelser på energimarknaderna och ombalansera risken mellan leverantörer och konsumenter.
- (17) Konsumenterna bör ha tillgång till ett brett utbud av erbjudanden så att de kan välja ett avtal som motsvarar deras behov. Leverantörerna har dock reducerat sina erbjudanden, avtal om leverans av el med fast löptid och fast pris har blivit ovanliga och urvalet av erbjudanden har blivit begränsat. Konsumenterna bör alltid ha möjlighet att välja ett avtal om leverans av el med fast löptid och fast pris till överkomligt pris, och leverantörerna bör inte kunna ensidigt ändra avtalsvillkoren eller avsluta avtalet innan ett det löper ut. Avtal med dynamiska priser är inte desto mindre fortfarande mycket viktiga och en ökad användning av förnybara energikällor kan hjälpa konsumenterna att sänka sina energikostnader. Medlemsstaterna bör kunna undanta leverantörer med mer än 200 000 slutkunder som erbjuder enbart avtal med dynamiska priser från skyldigheten att erbjuda avtal om leverans av el med fast löptid och fast pris, förutsatt att ett sådant undantag inte inverkar negativt på konkurrensen och att det fortfarande finns ett tillräckligt urval av avtal om leverans av el med fast löptid och fast pris.
- (18) Om leverantörerna inte säkerställer att deras elportfölj är tillräckligt risksäkrad kan förändringar i grossistpriserna på el innebära en finansiell risk för dem och leda till konkurser och att kostnaderna vältras över på konsumenterna och andra nätanvändare. Leverantörerna bör därför vara risksäkrade på lämpligt sätt när de erbjuder avtal om leverans av el med fast löptid och fast pris. En lämplig risksäkringsstrategi bör beakta leverantörernas tillgång till sin egen produktion och dess kapitalisering samt dess exponering för förändringar i grossistmarknadspriserna, leverantörernas storlek eller marknadsstrukturen. Förekomsten av lämpliga risksäkringsstrategier kan säkerställas genom allmänna regler som övervakas utan att det görs någon särskild översyn av enskilda leverantörers positioner eller strategier. Stresstester och rapporteringskrav för leverantörer skulle kunna vara verktyg för att bedöma leverantörernas risksäkringsstrategier.
- (19) Konsumenterna bör kunna välja den leverantör som erbjuder dem det pris och den tjänst som bäst passar deras behov. Framsteg inom teknik för mätning och individuell mätning i kombination med informations- och kommunikationsteknik gör det tekniskt möjligt att ha flera leverantörer för enskilda fastigheter. Kunderna bör kunna välja en separat leverantör, särskilt när det gäller el för att driva apparater som värmepumpar eller elfordon som har en särskilt hög förbrukning eller som också har möjlighet att automatiskt ändra sin elförbrukning som svar på prissignaler. Därför bör kunder tillåtas att ha mer än en mät- och faktureringspunkt täckta av den gemensamma anslutningspunkten för sina fastigheter, varvid olika apparater kan mätas och försörjas separat. Mätpunkterna bör vara tydligt åtskilda från varandra och uppfylla kraven i tillämpliga tekniska regler. Bestämmelserna för fördelningen

av de relaterade kostnaderna bör fastställas av medlemsstaterna. Vissa smarta mätarsystem klarar att direkt täcka mer än en mätpunkt och gör det därför möjligt för kunder att ha mer än ett avtal om leverans av el eller energidelningsavtal samtidigt. Leverantörer bör ha balansansvar enbart för de mät- och faktureringspunkter som de levererar till. Genom att möjliggöra användning av särskilda mätningssystem som är kopplade till eller inbyggda i apparater med flexibel, kontrollerbar last kan slutkunderna dessutom delta i andra incitamentsbaserade efterfrågestyrningssystem som tillhandahåller flexibilitetstjänster på elmarknaden och till systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem. På det hela taget bör sådana arrangemang vara kompatibla med energidelning och bidra till ökad användning av efterfrågefleksibilitet och konsumentinflytande så att kunderna får större kontroll över sin energianvändning och sina energikostnader, samtidigt som elsystemet ges ytterligare flexibilitet för att kunna hantera fluktuationer i tillgången och efterfrågan.

- (20) På grund av den ökande komplexiteten i energierbudanden och olika marknadsföringsmetoder har konsumenterna ofta svårt att fullt ut förstå konsekvenserna av leverantörernas erbjudanden eller det avtal som de undertecknar. Det råder i synnerhet ofta oklarhet om hur priset fastställs, om villkoren för förlängning av ett avtal, om konsekvenserna av att säga upp ett avtal eller om skälen till att leverantören ändrat villkoren. Därför bör leverantörer eller marknadsaktörer som deltar i aggregering ge konsumenterna kortfattad och lättförståelig basinformation om energierbudanden innan ett avtal ingås eller förlängs.
- (21) För att säkerställa kontinuitet i försörjningen för konsumenterna, i synnerhet om leverantören går i konkurs, bör medlemsstaterna ha infört ett system med sistahandsleverantörer. Det bör vara möjligt att utse en sistahandsleverantör antingen före eller vid den tidpunkt då leverantören går i konkurs. En sådan sistahandsleverantör kan behandlas som tillhandahållare av samhällsomfattande tjänster. En sistahandsleverantör kan vara försäljningsavdelningen i ett vertikalt integrerat företag som också utför distributionsfunktioner, förutsatt att den uppfyller kraven på åtskillnad i direktiv (EU) 2019/944. Detta innebär dock inte någon skyldighet för medlemsstaterna att leverera till ett visst fast minimipris. Om en medlemsstat ålägger en sistahandsleverantör att leverera el till en kund som inte får marknadsbaserade erbjudanden är de villkor som anges i artikel 5 i direktiv (EU) 2019/944 tillämpliga, och skyldigheten kan omfatta ett reglerat pris endast i den mån kunden har rätt till reglerade priser. Vid bedömningen av huruvida erbjudanden till icke-hushållskunder är marknadsbaserade bör medlemsstaterna ta hänsyn till de enskilda kommersiella och tekniska omständigheterna. Om en medlemsstat, före den 16 juli 2024, redan har utsett en sistahandsleverantör genom ett rättvist, öppet och icke-diskriminerande förfarande är det inte nödvändigt att inleda ett nytt förfarande för att utse en sistahandsleverantör.
- (22) Energidelning kan skapa resiliens mot effekterna av höga och volatila grossistmarknadspriser på konsumenternas energikostnader, ge en bredare grupp konsumenter som annars inte har möjlighet att bli aktiva kunder på grund av ekonomiska eller rumsliga begränsningar, t.ex. utsatta kunder och kunder som påverkas av energifattigdom, och leder till ökad användning av förnybar energi genom att ytterligare privata kapitalinvesteringar mobiliseras och ersättningsvägarna diversifieras. Genom integrering av lämpliga prissignaler och lagringsanläggningar kan eldelning bidra till att lägga grunden till att frigöra mindre konsumenters flexibilitetspotential. Bestämmelserna om energidelning i detta direktiv kompletterar bestämmelserna om egenförbrukning i artikel 21 i direktiv (EU) 2018/2001 och i artikel 15 i direktiv (EU) 2019/944, särskilt när det gäller kollektiv egenförbrukning.
- (23) Aktiva kunder som äger, leasar eller hyr en lagrings- eller produktionsanläggning bör ha rätt att dela överskottsproduktion, mot betalning eller kostnadsfritt, och att ge andra konsumenter möjlighet att bli aktiva konsumenter eller dela den förnybara energi som produceras eller lagras i gemensamt leasade, hyrda eller ägda anläggningar, med en kapacitet på upp till 6 MW, direkt eller genom en tredjepartsorganisatör. När det gäller kunder som deltar i energidelningssystem och som är större än små och medelstora företag bör storleken på den installerade kapaciteten i den produktionsanläggning som är kopplad till energidelningssystemet uppgå till högst 6 MW och energidelningen bör ske inom ett lokalt eller begränsat geografiskt område, enligt medlemsstaternas definition. Betalningar för delning av överskottsproduktion kan antingen regleras direkt mellan aktiva kunder eller automatiseras via en plattform för handel mellan aktörer (peer-to-peer). Energidelningsarrangemang kan antingen baseras på privata avtal mellan aktiva kunder eller organiseras genom en juridisk person. En juridisk person som

införlivar kriterierna för en gemenskap för förnybar energi enligt definitionen i artikel 2.16 i (EU) 2018/2001 eller en medborgarenergigemenskap enligt definitionen i artikel 2.11 i direktiv (EU) 2019/944 kan dela el som produceras på anläggningar som de har full äganderätt till med sina medlemmar. Ramen för skydd och egenmakt för energidelning bör särskilt uppmärksamma utsatta kunder och kunder som påverkas av energifattigdom

- (24) Energidelning möjliggör kollektiv förbrukning av egenproducerad eller lagrad el som matas in i det allmänna nätet av mer än en samverkande aktiv kund. Medlemsstaterna bör inrätta lämplig it-infrastruktur för att möjliggöra administrativ matchning inom en viss tidsram av kundens totala uppmätta förbrukning med egenproducerad eller lagrad förnybar energi som dras av från den totala förbrukningen i syfte att beräkna energikomponenten i energiräkningen från leverantören och därigenom minska kundens energikostnader. Utmatningen från de anläggningarna bör fördelas mellan de aggregerade konsumentbelastningsprofilerna på grundval av statistiska, variabla eller dynamiska beräkningsmetoder som kan fastställas på förhand eller överenskommas av de aktiva kunderna. Aktiva kunder som deltar i energidelning är ekonomiskt ansvariga för de obalanser som de orsakar, utan att det påverkar möjligheten för aktiva kunder att delegera sitt balansansvar till andra marknadsaktörer. Alla rättigheter och skyldigheter för konsumenterna som avses i direktiv (EU) 2019/944 är tillämpliga på slutkunder som deltar i energidelningssystem. Hushåll med en installerad kapacitet på upp till 10,8 kW för enskilda hushåll och upp till 50 kW för flerfamiljshus bör dock inte vara skyldiga att fullgöra leverantörsskyldigheter. Medlemsstaterna bör kunna justera dessa tröskelvärden för att återspegla nationella omständigheter, upp till 30 kW för enskilda hushåll och till mellan 40 kW och 100 kW för flerfamiljshus.
- (25) Insticksklara minisolcellspaneler skulle, tillsammans med andra system och annan teknik, kunna bidra till ökad användning av förnybar energi och ökat medborgardeltagande i energiomställningen. Medlemsstaterna bör kunna främja införandet av dessa system i syfte att minska den administrativa och tekniska bördan. Tillsynsmyndigheterna bör få fastställa nätavgifter för inmatning av el från insticksklara minisolcellspaneler eller fastställa metoden för att beräkna dessa tariffer. Beroende på situationen i en medlemsstat kan avgifterna vara mycket låga eller till och med noll, samtidigt som de återspeglar kostnaderna, är transparenta och icke-diskriminerande.
- (26) Utsatta kunder och kunder som påverkas av energifattigdom bör på lämpligt sätt skyddas från bortkoppling av el och bör inte heller försättas i en situation som tvingar dem att koppla bort sig. Medlemsstaterna bör därför säkerställa att utsatta kunder och kunder som påverkas av energifattigdom skyddas fullt ut från bortkoppling av el, genom att vidta lämpliga åtgärder, inbegripet förbud mot bortkoppling eller andra likvärdiga åtgärder. Medlemsstaterna har tillgång till flera olika verktyg och god praxis, vilket omfattar men inte begränsas till förbud mot bortkoppling året runt eller säsongsvist, skuldförebyggande åtgärder och hållbara lösningar för att hjälpa kunder i svårigheter att betala sina energifakturor. Leverantörerna och alla berörda nationella myndigheter har fortfarande en viktig roll när det gäller att identifiera lämpliga åtgärder, både på kort och på lång sikt, som bör finnas till hands för utsatta kunder och kunder som påverkas av energifattigdom så att de kan hantera sin energianvändning och sina energikostnader, och leverantörer och relevanta nationella myndigheter bör ha ett nära samarbete med socialförsäkringsmyndigheterna.
- (27) Konsumenterna har rätt att använda klagomålsförfaranden som hanteras av deras leverantörer samt förfaranden för tvistlösning utanför domstol för att säkerställa att deras rättigheter tillvaratas på ett effektivt sätt och att de inte missgynnas i händelse av tvist med leverantörerna, särskilt när det gäller fakturor eller utestående belopp. I fall då kunder använder dessa förfaranden bör leverantörerna inte säga upp avtal på grundval av omständigheter som fortfarande är tvistiga. Leverantörer och kunder bör fortsätta att uppfylla sina avtalsenliga rättigheter och skyldigheter, särskilt när det gäller att leverera el och betala för den elen, och klagomålsförfaranden bör inte missbrukas och göra det möjligt för kunder att underlåta att uppfylla sina avtalsenliga skyldigheter, inbegripet att betala sina fakturor. Medlemsstaterna bör införa lämpliga åtgärder för att undvika missbruk av dessa klagomålsförfaranden eller förfaranden för tvistlösning utanför domstol.
- (28) Offentliga ingripanden i prissättningen av el utgör i princip en marknadsnedvridande åtgärd. Sådana ingripanden bör därför genomföras endast när så är lämpligt och som skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster, och de bör omfattas av särskilda villkor. Inom ramen för detta direktiv är reglerade priser, inbegripet priser understigande kostnaderna, möjliga för utsatta kunder och kunder som påverkas av energifattigdom, och, som en övergångsåtgärd, för hushållskunder och mikroföretag, oavsett om det föreligger en elpriskris eller inte. Under en elpriskris, när grossist- och slutkundpriserna på el ökar avsevärt, bör medlemsstaterna tillåtas att tillfälligt utvidga tillämpningen av reglerade priser till att omfatta små och medelstora företag. För hushållskunder och små och medelstora företag bör medlemsstaterna undantagsvis och tillfälligt tillåtas att fastställa reglerade priser som understiger kostnaderna

under en elpriskris, förutsatt att detta inte skapar snedvridning mellan leverantörer och att leverantörerna kompenseras för de kostnader det innebär att leverera till priser som understiger kostnaderna. Det är dock nödvändigt att säkerställa att en sådan prisreglering är målinriktad och inte skapar incitament för att öka förbrukningen. En sådan tillfällig undantagsvis förlängning av en prisreglering bör därför begränsas till 80 % av medianförbrukningen för hushållskunder och till 70 % av föregående års förbrukning för små och medelstora företag. Rådet bör på grundval av ett förslag från kommissionen, genom ett genomförandebeslut, kunna tillkänna en regional eller unionsomfattande elpriskris. Bedömningen av huruvida en sådan elpriskris föreligger bör baseras på en jämförelse med priserna under normala marknadsförhållanden och bör därför exkludera effekterna av tidigare elpriskriser som tillkännagetts enligt detta direktiv. Ett sådant genomförandebeslut bör också ange giltighetstiden för tillkännagivandet av en elpriskris, under vilken den tillfälliga förlängningen av reglerade priser gäller. Den perioden bör inte vara längre än ett år. Om villkoren för det tillkännagivandet av en elpriskris fortfarande är uppfyllda bör det vara möjligt för rådet att, på ett förslag från kommissionen, förlänga genomförandebeslutets giltighetstid. Det är berättigat att tilldela rådet genomförandebefogenheter mot bakgrund av de betydande horisontella konsekvenserna för medlemsstaterna av ett beslut genom vilket en elpriskris tillkännages och därmed de utvidgade möjligheterna till offentliga ingripanden i prissättningen av elförsörjningen. Sådana konsekvenser är betydande både med avseende på antalet berörda kunder och med avseende på storleken på sådana kundkategorier. Tilldelningen av genomförandebefogenheter till rådet tar även adekvat hänsyn till den politiska karaktären av ett sådant beslut om att tillkänna en elpriskris, som kräver en svår balansgång mellan olika politiska överväganden som är av central betydelse för medlemsstaternas beslut att genomföra prissättning av energi. När det gäller utsatta kunder och kunder som påverkas av energifattigdom kan den prisreglering som tillämpas av medlemsstaterna täcka 100 % av priset i enlighet med artikel 5 i direktiv (EU) 2019/944. Under alla omständigheter bör tillkännagivandet av en regional eller unionsomfattande elpriskris säkerställa lika villkor i alla medlemsstater som påverkas av beslutet så att den inre marknaden inte snedvrids på ett otillbörligt sätt.

- (29) Medlemsstaterna bör kunna tillhandahålla stöd, i enlighet med artiklarna 107 och 108 i EUF-fördraget, för industriella kunders extra elkostnader i tider av elkris och exceptionellt allvarliga prisökningar.
- (30) Eftersom Estland, Lettland och Litauen ännu inte är synkroniserade med unionens elsystem står de inför mycket specifika utmaningar när de organiserar balansmarknader och marknadsbaserad upphandling av stödtjänster. Även om framsteg görs mot synkronisering är en av de avgörande förutsättningarna för stabil synkron systemdrift att det finns tillräckliga reserver av balanskapacitet för frekvensreglering. Eftersom de baltiska staterna är beroende av det ryska synkronområdet för frekvenshantering har de emellertid ännu inte kunnat utveckla sin egen fungerande balansmarknad. Rysslands anfällsbarhet mot Ukraina har avsevärt ökat risken för problem med försörjningstryggheten till följd av att länderna saknar egna balansmarknader. Estland, Lettland och Litauen bör därför undantas från kraven i vissa bestämmelser i artiklarna 40.4 och 54.2 i direktiv (EU) 2019/944 i den mån det är nödvändigt för att säkerställa systemsäkerheten under en övergångsperiod. Övergångsperioderna för Estland, Lettland och Litauen bör fasas ut så snart som möjligt efter synkroniseringen och bör utnyttjas för att utveckla lämpliga marknadsinstrument som erbjuder kortsiktiga balansreserver och andra nödvändiga stödtjänster, och bör begränsas till den tid som krävs för den processen.
- (31) Med tanke på att det cypriotiska överföringssystemet inte är anslutet till någon annan medlemsstats system står Cypern inför mycket specifika utmaningar när det organiserar balansmarknader och marknadsbaserad upphandling av stödtjänster. Cypern bör därför undantas från kraven i artiklarna 40.4 och 54.2 i direktiv (EU) 2019/944 i den mån det är nödvändigt för att säkerställa systemsäkerheten under en övergångsperiod, nämligen till dess att det cypriotiska överföringssystemet ansluts till andra medlemsstaters system via sammanlänkningslinjer.
- (32) I detta direktiv fastställs en rättslig grund för behandling av personuppgifter i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679⁽¹⁶⁾. Medlemsstaterna bör säkerställa att alla principer och skyldigheter avseende behandling av personuppgifter som fastställs i förordning (EU) 2016/679 uppfylls, även när det gäller uppgiftsminimering. Om målet med detta direktiv kan uppnås utan behandling av personuppgifter bör personuppgiftsansvariga förlita sig på anonymiserade och aggregerade uppgifter.

⁽¹⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

- (33) I den mån någon av de åtgärder som föreskrivs i detta direktiv utgör statligt stöd, påverkar bestämmelserna om sådana åtgärder inte tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i EUF-fördraget. Kommissionen är behörig att bedöma om statligt stöd är förenligt med den inre marknaden.
- (34) Direktiven (EU) 2018/2001 och (EU) 2019/944 bör därför ändras i enlighet med detta.
- (35) Eftersom målet för detta direktiv, nämligen att förbättra utformningen av den integrerade elmarknaden, i synnerhet för att förebygga orimligt höga elpriser, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna själva utan snarare kan uppnås bättre på unionsnivå, får unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Ändring av direktiv (EU) 2018/2001

I direktiv (EU) 2018/2001 ska artikel 4.3 andra stycket ersättas med följande:

”I det syftet ska stöd, i fråga om system för direkt prisstöd, beviljas i form av en marknadspremie som bland annat kan vara rörlig (sliding) eller fast.

Andra stycket i denna punkt ska inte vara tillämpligt på stöd för el från de källor som anges i artikel 19d.4 i förordning (EU) 2019/943, på vilket artikel 19d.1 i den förordningen är tillämplig.”

Artikel 2

Ändringar av direktiv (EU) 2019/944

Direktiv (EU) 2019/944 ska ändras på följande sätt:

1. Artikel 2 ska ändras på följande sätt:

a) Led 8 ska ersättas med följande:

”8. *aktiv kund*: en slutkund, eller en grupp av samarbetande slutkunder, som förbrukar eller lagrar el som producerats inom den egna fastigheten vilken är belägen inom ett avgränsat område, eller egenproducerad eller delad el på andra platser, eller som säljer egenproducerad el eller deltar i flexibilitets- eller energieffektivitets-system, förutsatt att dessa verksamheter inte är deras huvudsakliga kommersiella verksamhet eller yrkesverksamhet.”

b) Följande led ska införas:

”10a. *energidelning*: aktiva kunders egenförbrukning av förnybar energi som antingen

a) produceras eller lagras på en annan plats, eller på gemensamma platser, av en anläggning som de äger, leasar, eller hyr helt eller delvis, eller

b) till vilken rätten har överförts till dem av en annan aktiv kund mot ett pris eller utan kostnad.”

c) Följande led ska införas:

”15a. *avtal om leverans av el med fast löptid och fast pris*: ett avtal om leverans av el mellan en leverantör och en slutkund som garanterar att avtalsvillkoren, inbegripet priset, förblir oförändrade under avtalets löptid, samtidigt som det inom ett fast pris får innehålla en flexibel del med exempelvis variationer mellan topplast- och låglastpriser, och där ändringar i den resulterande fakturan endast kan vara en följd av faktorer som inte bestäms av leverantörerna, såsom skatter och avgifter.”

d) Följande led ska införas:

- "24a. *sistahandsleverantör*: en leverantör som har utsetts att ta över elleveranser till kunder till en leverantör som har upphört med sin verksamhet.
- 24b. *energifattigdom*: energifattigdom enligt definitionen i artikel 2.52 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 (*).
- 24c. *avtal om flexibel anslutning*: en uppsättning överenskomna villkor för anslutning av elkapacitet till nätet som inkluderar villkor för att begränsa och kontrollera inmatning av el till och uttag av el från överföringsnätet eller distributionsnätet.

(*) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955 (EUT L 231, 20.9.2023, s. 1)."

e) Led 31 ska ersättas med följande:

"31. *energi från förnybara energikällor* eller *förnybar energi*: energi från förnybara energikällor eller förnybar energi enligt definitionen i artikel 2.1 i direktiv (EU) 2018/2001."

2. Artikel 4 ska ersättas med följande:

"Artikel 4

Fritt val av leverantör

Medlemsstaterna ska säkerställa att alla kunder har möjlighet att köpa el från valfria leverantörer. Medlemsstaterna ska säkerställa att alla kunder har möjlighet att ha flera avtal om leverans av el eller energidelningsavtal samtidigt och att kunderna för detta ändamål har rätt att ha mer än en mät- och faktureringspunkt som täcks av den gemensamma anslutningspunkten för deras fastigheter. Om det är tekniskt möjligt får smarta mätersystem som införs i enlighet med artikel 19 användas för att göra det möjligt för kunder att ha fler än ett avtal om leverans av el eller fler än ett energidelningsavtal samtidigt."

3. Följande artikel ska införas:

"Artikel 6a

Avtal om flexibel anslutning

1. Tillsynsmyndigheten, eller en annan behörig myndighet om en medlemsstat har föreskrivit detta, ska utarbeta en ram för systemansvariga för överföringssystem och systemansvariga för distributionssystem i syfte att erbjuda möjlighet att ingå avtal om flexibel anslutning i områden där det finns begränsad eller ingen nätkapacitet för nya anslutningar, som offentliggörs i enlighet med artikel 31.3 och artikel 50.4a första stycket i förordning (EU) 2019/943. Denna ram ska säkerställa att

- flexibla anslutningar normalt sett inte fördröjer nätförstärkningarna i de identifierade områdena,
- en övergång från avtal om flexibel anslutning till avtal om fast anslutning när nätet väl har utvecklats säkerställs på grundval av fastställda kriterier, och
- för områden där tillsynsmyndigheten eller en annan behörig myndighet om en medlemsstat har föreskrivit detta, anser att nätutveckling inte är den effektivaste lösningen, i relevanta fall möjliggöra avtal om flexibel anslutning i som en permanent lösning, inbegripet för energilagring.

2. Den ram som avses i punkt 1 får säkerställa att avtal om flexibel anslutning anger åtminstone följande:

- Den maximala fasta inmatningen och det maximala fasta uttaget av el från och till nätet, samt den ytterligare flexibla inmatnings- och uttagskapacitet som kan kopplas in och differentieras genom tidsblock under året.

- b) De nätavgifter som gäller för både den fasta och den flexibla inmatnings- och uttagskapaciteten.
- c) Den överenskomna löptiden för avtalet om flexibel anslutning och det förväntade datumet för beviljande av anslutning till hela den begärda fasta kapaciteten.

Systemanvändaren som ansluter genom en flexibel nätanslutning ska vara skyldig att installera ett effektregerings-system som är certifierat av en bemyndigad certifierare.”

4. Artikel 11 ska ändras på följande sätt:

- a) Titeln ska ersättas med följande:

”Rätt till ett avtal om leverans av el med fast löptid och fast pris och till ett avtal med dynamiska elpriser”.

- b) Punkt 1 ska ersättas med följande:

”1. Medlemsstaterna ska säkerställa att den nationella rättsliga ramen gör det möjligt för leverantörer att erbjuda avtal om leverans av el med fast löptid och fast pris och avtal med dynamiska elpriser. Medlemsstaterna ska säkerställa att slutkunder som har en smart mätare installerad kan begära att få ingå ett avtal med dynamiska elpriser och att alla slutkunder kan begära att få ingå ett avtal om leverans av el med fast löptid och fast pris med en löptid på minst ett år, med minst en leverantör och med varje leverantör som har fler än 200 000 slutkunder.

Genom undantag från första stycket får medlemsstaterna undanta en leverantör med fler än 200 000 slutkunder från skyldigheten att erbjuda avtal om leverans av el med fast löptid och fast pris om

- a) den leverantören erbjuder endast avtal med dynamiska priser,
- b) undantaget inte inverkar negativt på konkurrensen, och
- c) det fortfarande finns ett tillräckligt urval av avtal om leverans av el med fast löptid och fast pris för slutkunder.

Medlemsstaterna ska säkerställa att leverantörer inte ensidigt ändrar villkoren i avtal om leverans av el med fast löptid och fast pris och inte säger upp sådana avtal innan de löper ut.”

- c) Följande punkter ska införas:

”1a. Innan ett avtal enligt punkt 1 i denna artikel ingås eller förlängs ska slutkunderna tillhandahållas en sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren på ett väl synligt sätt och uttryckt på ett tydligt och kortfattat språk. Den sammanfattningen ska ange de rättigheter som avses i artikel 10.3 och 10.4 och ska minst innehålla information om

- a) totalpriset och kostnadsfördelningen,
- b) en förklaring av huruvida priset är fast, rörligt eller dynamiskt,
- c) leverantörens e-postadress och uppgifter avseende en kundtjänst, och
- d) i tillämpliga fall, information om engångsbetalningar, säljfrämjande åtgärder, ytterligare tjänster och rabatter.

Kommissionen ska ge vägledning i detta avseende.

1b. Medlemsstaterna ska säkerställa att slutkunder med avtal om leverans av el med fast löptid och fast pris inte stängs ute från deltagande, när de så beslutar, i efterfrågeflexibilitet och energidelning och från att aktivt bidra till tillgodoseendet av flexibilitetsbehoven i det nationella elsystemet.”

d) Punkt 2 ska ersättas med följande:

"2. Medlemsstaterna ska säkerställa att slutkunderna får fullständig information från leverantörerna om möjligheterna, kostnaderna och riskerna med respektive typ av avtal om leverans av el och att leverantörerna är skyldiga att ge slutkunderna information i enlighet med detta, inbegripet vad gäller behovet av att ha en lämplig elmätare installerad. Tillsynsmyndigheterna ska

a) övervaka marknadsutvecklingen och bedöma de risker som de nya produkterna och tjänsterna kan medföra samt åtgärda missbruk,

b) vidta lämpliga åtgärder när otillåtna uppsägningsavgifter identifieras i enlighet med artikel 12.3."

5. Följande artikel ska införas:

"Artikel 15a

Rätt till energidelning

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att alla hushåll, små företag och medelstora företag, offentliga organ och, om en medlemsstat så beslutar, andra kategorier av slutkunder har rätt att delta i energidelning som aktiva kunder på ett icke-diskriminerande sätt, inom samma elområde eller ett mer begränsat geografiskt område, enligt vad som fastställts av den medlemsstaten.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att aktiva kunder har rätt att dela förnybar energi sinsemellan på grundval av privata avtal eller genom en juridisk person. Deltagande i energidelning får inte utgöra den huvudsakliga kommersiella eller yrkesmässiga verksamheten för aktiva kunder som deltar i energidelning.

3. Aktiva kunder får utse en tredje part som organisatör av energidelning för

a) kommunikation om energidelningsarrangemangen med andra relevanta enheter, såsom leverantörer och nätoperatörer, inbegripet om aspekter som rör tillämpliga tariffer, avgifter eller skatter,

b) tillhandahållande av stöd för hantering och balansering av flexibel last bortom mätaren, distribuerad produktion av och lagringanläggningar för förnybar energi som ingår i det relevanta energidelningsarrangemanget,

c) hantering av avtal med och fakturering av aktiva kunder som deltar i energidelning,

d) installation och drift, inbegripet mätning och underhåll, av anläggningen för produktion eller lagring av förnybar energi.

Organisatören av energidelningen eller en annan tredje part får äga eller förvalta en anläggning för lagring eller produktion av förnybar energi på upp till 6 MW utan att betraktas som aktiv kund, utom när den är en av de aktiva kunder som deltar i energidelningsprojektet. Organisatören av energidelningen ska tillhandahålla icke-diskriminerande tjänster och transparenta priser, tariffer och tjänstevillkor. När det gäller första stycket c i denna punkt ska artiklarna 10, 12 och 18 tillämpas. Medlemsstaterna ska fastställa regelverket för tillämpningen av denna punkt.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att aktiva kunder som deltar i energidelning

a) har rätt att få den delade el som matas in i nätet avdragen från sin totala uppmätta förbrukning inom ett tidsintervall som inte är längre än avräkningsperioden för obalanser och utan att det påverkar tillämpliga icke-diskriminerande skatter, avgifter och kostnadsreflekterande nätavgifter,

b) drar nytta av alla konsumenträttigheter och skyldigheter som slutkunder enligt detta direktiv,

c) inte är skyldiga att uppfylla leverantörsskyldigheter om förnybar energi delas mellan hushåll med en installerad kapacitet på upp till 10,8 kW för enskilda hushåll och upp till 50 kW för flerfamiljshus,

- d) har tillgång till frivilliga standardavtal med rättvisa och transparenta villkor för energidelningsavtal,
- e) om en konflikt uppstår till följd av ett energidelningsavtal, har tillgång till tvistlösning utanför domstol med andra deltagare i energidelningsavtalet i enlighet med artikel 26,
- f) inte utsätts för orättvis och diskriminerande behandling från marknadsaktörernas eller deras balansansvariga parter sida,
- g) informeras om möjligheten till ändringar av elområden i enlighet med artikel 14 i förordning (EU) 2019/943 och om att rätten att dela förnybar energi är begränsad i enlighet med punkt 1 i den här artikeln,
- h) anmäla energidelningsarrangemang till berörda systemansvariga och marknadsaktörer, inbegripet relevanta leverantörer, antingen direkt eller genom en organisation av energidelning.

Medlemsstaterna får anpassa de tröskelvärden som avses i första stycket c i enlighet med följande:

- a) För enskilda hushåll får tröskelvärdet ökas upp till 30 kW.
- b) När det gäller flerfamiljshus får tröskelvärdet ökas upp till 100 kW eller, vid vederbörligen motiverade särskilda omständigheter på grund av en minskad genomsnittlig storlek på flerbostadshus, minskas till som lägst 40 kW.

5. Om andra kategorier av slutkunder som deltar i energidelningssystem är större än små och medelstora företag ska följande ytterligare villkor gälla:

- a) Storleken på den installerade kapacitet i produktionsanläggningen som är kopplad till energidelningssystemet ska vara högst 6 MW.
- b) Energidelningen ska ske inom ett lokalt eller begränsat geografiskt område, enligt den berörda medlemsstatens definition.

6. Medlemsstaterna ska säkerställa att berörda systemansvariga för överföringssystem eller systemansvariga för distributionssystem eller andra utsedda organ

- a) övervakar, samlar in, validerar och kommunicerar mätaruppgifter om den delade elen med relevanta slutkunder och marknadsaktörer minst en gång i månaden och i enlighet med artikel 23, och i detta syfte inrätta lämpliga it-system,
- b) tillhandahåller en relevant kontaktpunkt för att
  - i) registrera energidelningsarrangemang,
  - ii) tillgängliggöra praktisk information för energidelning,
  - iii) ta emot information om relevanta mätpunkter, ändringar i lokalisering och deltagande, och
  - iv) i tillämpliga fall validera beräkningsmetoder på ett tydligt, transparent och snabbt sätt.

7. Medlemsstaterna ska vidta lämpliga och icke-diskriminerande åtgärder för att säkerställa att utsatta kunder och kunder som påverkas av energifattigdom kan få tillgång till energidelningssystem. Dessa åtgärder får omfatta ekonomiskt stöd eller kvoter för produktionstilldelning.

8. Medlemsstaterna ska säkerställa att energidelningsprojekt som ägs av offentliga myndigheter gör den delade elen tillgänglig för kunder eller medborgare som är utsatta eller påverkade av energifattigdom. Därvid ska medlemsstaterna göra sitt yttersta för att främja att mängden av denna tillgängliga energi i genomsnitt uppgår till minst 10 % av den energi som delas.

9. Medlemsstaterna får främja införande av insticksklara minisolcellspaneler med en kapacitet på upp till 800 W i och på byggnader.

10. Kommissionen ska ge vägledning till medlemsstaterna utan att öka den administrativa bördan i syfte att underlätta fastställandet av en standardiserad metod för energidelning och säkerställa lika villkor för gemenskaper för förnybar energi och medborgarenergigemenskaper.

11. Denna artikel ska inte påverka kundernas rätt att välja leverantör i enlighet med artikel 4 och tillämpliga nationella regler för godkännande av leverantörer.”

6. Följande artikel ska införas:

”Artikel 18a

Hantering av risker för leverantörer

1. Tillsynsmyndigheterna, eller, i de fall en medlemsstat utsett en alternativ oberoende behörig myndighet för detta ändamål, en sådan utsedd behörig myndighet, ska med beaktande av leverantörens storlek eller marknadsstrukturen, och i relevanta fall genom att utföra stresstester, säkerställa att leverantörer

a) har infört och genomför lämpliga risksäkringsstrategier för att begränsa den risk som förändringar i elförsörjningen i grossistledet innebär för den ekonomiska bärkraften hos deras avtal med kunder, samtidigt som likviditeten och prissignalerna från kortsiktiga marknader upprätthålls,

b) vidtar alla rimliga åtgärder för att begränsa risken för försörjningsavbrott.

2. Leverantörernas risksäkringsstrategier kan omfatta användning av energiköpsavtal, enligt definitionen i artikel 2.77 i förordning (EU) 2019/943, eller andra lämpliga instrument, såsom terminskontrakt. Om det finns tillräckligt utvecklade marknader för energiköpsavtal som möjliggör effektiv konkurrens får medlemsstaterna kräva att en andel av leverantörernas riskexponering för förändringar i grossistpriserna på el täcks med hjälp av energiköpsavtal för el producerad från förnybara energikällor som motsvarar varaktigheten för leverantörernas riskexponering på konsumentens sida, under förutsättning att unionens konkurrensrätt följs.

3. Medlemsstaterna ska sträva efter att säkerställa tillgången till risksäkringsprodukter för medborgarenergigemenskaper och gemenskaper för förnybar energi och att skapa nödvändiga villkor för detta ändamål.”

7. Artikel 27.1 ska ersättas med följande:

”1. Medlemsstaterna ska inom sitt territorium säkerställa att alla hushållskunder och, när medlemsstaterna anser det lämpligt, små företag, har rätt till samhällsomfattande tjänster, närmare bestämt rätt till leveranser av el av en bestämd kvalitet inom deras territorium till konkurrenskraftiga, lätt och tydligt jämförbara, transparenta och icke-diskriminerande priser. För att säkerställa tillhandahållande av samhällsomfattande tjänster ska medlemsstaterna ålägga systemansvariga för distributionssystem en skyldighet att ansluta kunder till sina nät enligt villkor och tariffer som fastställs i enlighet med förfarandet i artikel 59.7. Detta direktiv ska inte hindra medlemsstaterna från att stärka hushållskunders och små och medelstora icke-hushållskunders ställning på marknaden genom att främja möjligheterna till frivillig aggregering mellan företrädare för dessa kundkategorier.”

8. Följande artikel ska införas:

”Artikel 27a

Sistahandsleverantör

1. Om medlemsstaterna inte redan har infört ett system i fråga om sistahandsleverantörer ska de införa ett sådant system för att säkerställa kontinuitet i försörjningen åtminstone för hushållskunder. Sistahandsleverantörer ska utses genom ett rättvist, transparent och icke-diskriminerande förfarande.

2. Slutkunder som överförs till sistahandsleverantörer ska fortsätta att åtnjuta alla sina rättigheter som kunder enligt vad som fastställs i detta direktiv.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att sistahandsleverantörer meddelar sina villkor till de överförda kunderna utan dröjsmål och säkerställer sömlös kontinuitet i tjänsterna för dessa kunder under den tid som krävs för att hitta en ny leverantör, och minst sex månader.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att slutkunder informeras och uppmuntras att byta till ett marknadsbaserat erbjudande.

5. Medlemsstaterna får kräva att sistahandsleverantörer levererar el till hushållskunder och små och medelstora företag som inte får marknadsbaserade erbjudanden. I sådana fall ska villkoren i artikel 5 tillämpas.”

9. Följande artikel ska införas:

”Artikel 28a

Skydd mot bortkoppling

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att utsatta kunder och kunder som påverkas av energifattigdom skyddas fullt ut från bortkoppling av el, genom att vidta lämpliga åtgärder, inbegripet förbud mot bortkoppling eller andra likvärdiga åtgärder. Medlemsstaterna ska tillhandahålla sådant skydd som en del av deras politik vad gäller utsatta kunder enligt artikel 28.1 och utan att det påverkar tillämpningen av de åtgärder som anges i artikel 10.11.

När medlemsstaterna underrättar kommissionen om sina åtgärder för att införliva detta direktiv ska de förklara förhållandet mellan första stycket och motsvarande delar i de nationella införlivandeinstrumenten.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att leverantörer inte säger upp avtal och inte kopplar bort kunder på de grunder på vilka kunder har lämnat in ett klagomål i enlighet med artikel 10.9 eller som är föremål för en mekanism för tvistlösning utanför domstol i enlighet med artikel 26. Ett sådant klagomål eller användningen av en sådan mekanism ska inte påverka parternas avtalsenliga rättigheter och skyldigheter. Medlemsstaterna får vidta lämpliga åtgärder för att undvika förfarandemissbruk.

3. Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder enligt punkt 1 för att göra det möjligt för kunderna att undvika bortkoppling, vilket kan inbegripa att

a) främja frivilliga uppförandekoder för leverantörer och kunder för att förebygga och hantera fall av kunder som är sena med betalningar; dessa arrangemang kan gälla stöd till kunder när det gäller att hantera sin energianvändning och sina energikostnader, inbegripet flaggning av ovanligt höga energitoppar eller användning under vinter- och sommarsäsonger, tillhandahållande av lämpliga flexibla betalningsplaner, skuldrådgivningsåtgärder, självvätnings-avläsningar och förbättrad kommunikation med kunder och stödorgan,

b) främja kundernas utbildning och medvetenhet om sina rättigheter vad gäller skuldförvaltning,

c) ge tillgång till finansiering, kuponger eller subventioner för att stödja betalning av fakturor,

d) uppmuntra och underlätta tillhandahållande av mätaravläsningar var tredje månad, eller när så är relevant för kortare faktureringsperioder, om ett system med regelbunden självavläsning av slutkunden har införts för att uppfylla skyldigheterna i punkt 2 a och b i bilaga I när det gäller faktureringsfrekvensen och tillhandahållandet av faktureringsinformation.”

10. Artikel 31.2 och 31.3 ska ersättas med följande:

”2. Den systemansvariga för distributionssystemet får i alla händelser inte diskriminera mellan systemanvändare eller kategorier av systemanvändare, inbegripet gemenskaper för förnybar energi och medborgarenergigemenskaper, i synnerhet inte till förmån för sina anknutna företag.

3. Systemansvariga för distributionssystem ska förse systemanvändarna med den information de behöver för effektiv tillgång till och användning av systemet. I synnerhet ska systemansvariga för distributionssystem på ett transparent sätt offentliggöra tydlig information om tillgänglig kapacitet för nya anslutningar inom sitt verksamhetsområde, med hög rumslig detaljnivå, med respekt för allmän säkerhet och datasekretess, inbegripet den kapacitet som är föremål för begäran om anslutning och möjligheten till flexibel anslutning i överbelastade områden. Offentliggörandet ska omfatta information om kriterierna för beräkning av tillgänglig kapacitet för nya anslutningar. Systemansvariga för distributionssystem ska uppdatera denna information regelbundet, åtminstone en gång i kvartalet.

Systemansvariga för distributionssystem ska på ett transparent sätt tillhandahålla tydlig information till systemanvändarna om statusen för och behandlingen av deras begäran om anslutning. De ska tillhandahålla sådan information inom tre månader från inlämnandet av begäran. Om begäran om anslutning varken beviljas eller får permanent avslag ska systemansvariga för distributionssystem uppdatera denna information regelbundet, åtminstone en gång i kvartalet.

3a. Systemansvariga för distributionssystem ska ge systemanvändare möjlighet att begära nätanslutning och lämna in relevanta handlingar uteslutande i digital form.

3b. Medlemsstaterna får besluta att inte tillämpa punkt 3 på integrerade elföretag som betjänar färre än 100 000 anslutna kunder eller som betjänar små enskilda system. Medlemsstaterna får tillämpa ett lägre tröskelvärde än det på 100 000 anslutna kunder.

Medlemsstaterna ska uppmuntra integrerade elföretag som betjänar färre än 100 000 anslutna kunder att en gång om året förse systemanvändarna med den information som avses i punkt 3 och främja samarbete mellan systemansvariga för distributionssystem i detta syfte.”

11. Artikel 33.1 ska ersättas med följande:

”1. Utan att det påverkar tillämpningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/94/EU (*) ska medlemsstaterna tillhandahålla den nödvändiga rättsliga ramen för att underlätta anslutning av offentligt tillgängliga och privata laddningsstationer med smarta laddningsfunktioner och dubbelriktade laddningsfunktioner i enlighet med artikel 20a i direktiv (EU) 2018/2001 till distributionsnäten. Medlemsstaterna ska säkerställa att systemansvariga för distributionssystem samarbetar på ett icke-diskriminerande sätt med alla företag som äger, utvecklar, driver eller förvaltar laddningsstationer för elfordon, också i fråga om nätanslutning.

(*) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/94/EU av den 22 oktober 2014 om utbyggnad av infrastrukturen för alternativa bränslen (EUT L 307, 28.10.2014, s. 1).”

12. Artikel 59 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 1 ska ändras på följande sätt:

i) Led c ska ersättas med följande:

”c) I nära samarbete med övriga tillsynsmyndigheter säkerställa att den gemensamma tilldelningsplattform som inrättats i enlighet med kommissionens förordning (EU) 2016/1719 (*), Entso för el och EU DSO-enheten uppfyller sina skyldigheter enligt detta direktiv, förordning (EU) 2019/943, de nätföreskrifter och riktlinjer som antagits enligt artiklarna 59, 60 och 61 i förordning (EU) 2019/943 och annan relevant unionsrätt, inbegripet avseende gränsöverskridande aspekter, liksom Acers beslut, samt gemensamt fastställa fall där den gemensamma tilldelningsplattformen, Entso för el och EU DSO-enheten inte har uppfyllt sina respektive skyldigheter. Om tillsynsmyndigheterna inte har kunnat nå en överenskommelse inom fyra månader efter det att samråd inletts i syfte att gemensamt fastställa bristande efterlevnad, ska frågan hänskjutas till Acer för beslut enligt artikel 6.10 i förordning (EU) 2019/942.

(*) Kommissionens förordning (EU) 2016/1719 av den 26 september 2016 om fastställande av riktlinjer för förhandstilldelning av kapacitet (EUT L 259, 27.9.2016, s. 42).”

ii) Led z ska ersättas med följande:

”z) Övervaka undanröjandet av otillbörliga hinder och begränsningar för utvecklingen av förbrukningen av egenproducerad el, energidelning, gemenskaper för förnybar energi och medborgarenergigemenskaper, inbegripet hinder och begränsningar som förhindrar anslutningen av flexibel distribuerad energiproduktion, inom rimlig tid i enlighet med artikel 58 d.”

b) Punkt 4 ska ersättas med följande:

"4. Tillsynsmyndigheten i den medlemsstat där den gemensamma tilldelningsplattformen, Entso för el eller EU DSO-enheten har sitt säte ska ha befogenhet att påföra dessa enheter effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner när de inte fullgör sina skyldigheter enligt detta direktiv, förordning (EU) 2019/943 eller enligt relevanta rättsligt bindande beslut som fattats av tillsynsmyndigheten eller Acer, eller att föreslå att en behörig domstol ska påföra sådana sanktioner."

13. I artikel 66 ska följande punkter läggas till:

"6. Genom undantag från artikel 40.4 ska de systemansvariga för överföringssystem i Estland, Lettland och Litauen kunna förlita sig på balanstjänster som tillhandahålls av inhemska ellagringsleverantörer, företag med anknytning till systemansvariga för överföringssystem och andra anläggningar som ägs av systemansvariga för överföringssystem.

Genom undantag från artikel 54.2 får Estland, Lettland och Litauen tillåta sina systemansvariga för överföringssystem och anknutna företag att äga, utveckla, förvalta och driva energilagringsanläggningar utan att följa ett öppet, transparent och icke-diskriminerande anbudsförfarande och får tillåta sådana energilagringsanläggningar att köpa eller sälja el på balansmarknaderna.

De undantag som avses i första och andra styckena ska vara tillämpliga i upp till tre år efter det att Estland, Lettland och Litauen har anslutit sig till det kontinentaleuropeiska synkronområdet. Om det är nödvändigt för att upprätthålla försörjningstryggheten får kommissionen bevilja en förlängning av den ursprungliga treårsperioden med högst fem år.

7. Genom undantag från artikel 40.4 och artikel 54.2 får Cypern tillåta att dess systemansvariga för överföringssystem äger, utvecklar, förvaltar och driver energilagringsanläggningar utan att följa ett öppet, transparent och icke-diskriminerande anbudsförfarande.

Det undantag som avses i första stycket ska gälla till dess att överföringssystemet i Cypern är anslutet till andra medlemsstaters överföringssystem via sammanlänkning."

14. Följande artikel ska införas:

"Artikel 66a

Tillgång till ekonomiskt överkomlig energi under en elpriskris

1. På ett förslag från kommissionen får rådet, genom ett genomförandebeslut tillkännage en regional eller unionsomfattande elpriskris om följande villkor är uppfyllda:

a) Förekomsten av mycket höga genomsnittspriser på grossistmarknaderna för el minst två och en halv gånger det genomsnittliga priset under de föregående fem åren, och minst 180 EUR/MWh vilket förväntas fortsätta i minst sex månader, varvid beräkningen av genomsnittspriset under de föregående fem åren inte ska ta hänsyn till de perioder då en regional eller unionsomfattande elpriskris tillkännagetts.

b) Kraftiga ökning av slutkundspriserna på el på i storleksordningen 70 % som förväntas fortsätta i minst tre månader.

2. Det genomförandebeslut som avses i punkt 1 ska ange dess giltighetstid, som kan vara upp till ett år. Denna period får förlängas i enlighet med förfarandet i punkt 8 för på varandra följande perioder på upp till ett år.

3. Tillkännagivandet av en regional eller unionsomfattande elpriskris enligt punkt 1 ska säkerställa rättvis konkurrens och handel i alla medlemsstater som berörs av genomförandebeslutet så att den inre marknaden inte snedvrids på ett otillbörligt sätt.

4. Om villkoren i punkt 1 är uppfyllda ska kommissionen lägga fram ett förslag om att tillkännage en regional eller unionsomfattande elpriskris som ska inbegripa den föreslagna giltighetstiden för genomförandebeslutet.

5. Rådet får med kvalificerad majoritet ändra ett förslag från kommissionen som lagts fram enligt punkt 4 eller 8.

6. Om rådet har antagit ett genomförandebeslut enligt punkt 1 får medlemsstaterna under giltighetstiden för det beslutet tillämpa tillfälliga riktade offentliga ingripanden i prissättningen för leverans av el till små och medelstora företag. Sådana offentliga ingripanden ska

- a) begränsas till högst 70 % av förmånstagarens förbrukning under samma period föregående år och bibehålla ett incitament för att minska efterfrågan,
- b) uppfylla villkoren i artikel 5.4 och 5.7,
- c) i förekommande fall, uppfylla de villkor som fastställs i punkt 7 i denna artikel,
- d) utformas för att minimera negativ fragmentering av den inre marknaden.

7. Om rådet har antagit ett genomförandebeslut enligt punkt 1 i denna artikel får medlemsstaterna under beslutets giltighetstid, genom undantag från artikel 5.7 c, vid tillämpning av riktade offentliga ingripanden i prissättningen för elförsörjning enligt artikel 5.6 eller punkt 6 i den här artikeln, undantagsvis och tillfälligt fastställa ett pris för leverans av el som understiger kostnaden, förutsatt att följande villkor är uppfyllda:

- a) Det pris som fastställs för hushållskunder gäller endast högst 80 % av hushållens medianförbrukning och behåller ett incitament för minskad efterfrågan.
- b) Det förekommer ingen diskriminering mellan leverantörer.
- c) Leverantörerna får ersättning för leveranser under kostnadsnivån på ett transparent och icke-diskriminerande sätt.
- d) Grunderna för att erbjuda ett pris för leverans av el som understiger kostnaden är desamma för alla leverantörer.
- e) De föreslagna åtgärderna snedvrider inte den inre marknaden för el.

8. I god tid före utgången av den giltighetstid som anges enligt punkt 2 ska kommissionen bedöma om villkoren i punkt 1 fortfarande är uppfyllda. Om kommissionen anser att villkoren i punkt 1 fortfarande är uppfyllda ska den förelägga rådet ett förslag om förlängning av giltighetstiden för ett genomförandebeslut som antagits enligt punkt 1. Om rådet beslutar att förlänga giltighetstiden ska punkterna 6 och 7 tillämpas under denna förlängda period.

Kommissionen ska fortlöpande bedöma och övervaka konsekvenserna av åtgärder som antagits enligt denna artikel och regelbundet offentliggöra resultaten av sådana bedömningar.”

15. Artikel 69.2 ska ersättas med följande:

”2. Senast den 31 december 2025 ska kommissionen se över genomförandet av detta direktiv och lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet. Om det är lämpligt ska kommissionen lägga fram ett lagstiftningsförslag tillsammans med rapporten eller efter att ha lagt fram den.

Kommissionens översyn ska framför allt bedöma den tjänstekvalitet som erbjuds slutkunderna och huruvida kunder, särskilt utsatta kunder och kunder som påverkas av energifattigdom, ges tillräckligt skydd med stöd av detta direktiv.”

Artikel 3

Införlivande

1. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 17 januari 2025.

Genom undantag från första stycket i denna punkt ska medlemsstaterna sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa artikel 2.2 och 2.5 senast den 17 juli 2026.

De ska genast underrätta kommissionen om detta.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de åtgärder i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

*Artikel 4***Ikraftträdande**

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

*Artikel 5***Adressater**

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 13 juni 2024.

På Europaparlamentets vägnar

R. METSOLA

Ordförande

På rådets vägnar

H. LAHBIB

Ordförande

Sammanfattning av rapporten Energidelning och andra nyheter till följd av ändringar i EU:s elmarknadslagstiftning (Ei 2025:01)

Energimarknadsinspektionens förslag

I den här rapporten lämnar Energimarknadsinspektionen (Ei) författningsförslag med i huvudsak följande innebörd.

- En elanvändare ska ha rätt att delta i energidelning av förnybar energi inom gränserna för det elområde där parterna som ska energidela har sina elektriska anläggningar. Rätten till energidelning omfattar där emot inte elanvändare som är att anse som stora företag.
- Energidelning får endast ske om någon har åtagit sig det ekonomiska ansvaret för de obalanser som energidelningen orsakar.
- Endast en elanvändare som enligt avtal med berört nätföretag har rätt att ta ut eller mata in el i en viss uttags- eller inmatningspunkt har rätt att ingå energidelningsavtal i den punkten.
- En elanvändare som ingår ett energidelningsavtal är skyldig att anmäla det till sin elleverantör.
- Marknadsaktörer förbjuds att diskriminera en elanvändare som deltar i energidelning.
- Elleverantören ska dra av den el som delas och som matas in i nätet från den totala uppmätta förbrukningen som faktureras den som deltar i energidelning. Avdraget ska inte påverka skatter och nätavgifter.
- När energidelningsprojekt ägs av en myndighet ska minst tio procent av den energi som delas om möjligt erbjudas till utsatta kunder.
- Vidare införs regler om vad som ska gälla när en elanvändare utser en tredje part som organisatör av energidelning. Organisatören är då skyldig att i avtal med och fakturering av elanvändaren tillämpa vissa bestämmelser som sedan tidigare gäller för elleverantörer.

Uppdraget

I juni 2024 fattade EU beslut om ändringar av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 av den 5 juni 2019 om den inre marknaden för el (elmarknadsförordningen) och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el (elmarknadsdirektivet). Energimarknadsinspektionen (Ei) fick den 22 februari 2024 i uppdrag från regeringen att bedöma vilka åtgärder som krävs med anledning av nya krav i ovanstående rättsakter. I Ei:s uppdrag ingår dock inte att analysera de delar av direktivet som kräver ett genomförande inom sex månader från det att ändringarna träder i kraft. Inte heller ingår i uppdraget att analysera de nya artiklarna 19a–19f i förordningen.

Denna rapport innehåller en analys av i vilken utsträckning bestämmelserna i ovanstående rättsakter redan är genomförda i svensk lagstiftning, förslag på nya bestämmelser i lag och förordning där sådana krävs samt en konsekvensutredning. I uppdraget till Ei ingår även att bedöma vilka åtgärder som krävs med anledning av nya krav enligt revideringen av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 1227/2011 av den 25 oktober 2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi (Remit-förordningen). Den del av uppdraget som avser Remit-förordningen redovisas i Ei:s rapport *En effektiv bekämpning av marknadsmissbruk på grossistmarknaderna för energi*, Ei R2025:02.

Ändringar i elmarknadsdirektivet

Ett EU-direktiv gäller inte direkt i medlemsländerna utan måste omsättas till nationell lagstiftning i varje medlemsland. Ei:s uppdrag omfattar artiklarna 4 och 15a i det reviderade elmarknadsdirektivet. Dessa artiklar ska implementeras i svensk rätt senast den 17 juli 2026.

Artikel 4 i elmarknadsdirektivet ställer krav på att en kund ska ha möjlighet att ha flera avtal om leverans av el eller energidelningsavtal samtidigt. Kunden ska för detta ändamål tillåtas ha mer än en mät- och faktureringspunkt inom anslutningspunkten för sin fastighet.

Ei bedömer att kunder i nät som drivs med stöd av nätkoncession redan har rätt att välja elleverantör, att ha flera avtal samtidigt samt att ha mer än en mät- och faktureringspunkt per anslutningspunkt. Några genomförandeåtgärder är därför inte nödvändiga i dessa delar. Dessa möjligheter saknas dock för kunder i icke koncessionspliktiga nät. Ei bedömer att denna brist kan lösas genom att de lagstiftningsåtgärder genomförs som Ei har föreslagit i rapporten *Slutna distributionssystem och interna nät*, Ei R2022:12.

Artikel 15a i direktivet innebär att alla hushåll, små och medelstora företag och offentliga organ har rätt att delta i energidelning inom ett elområde eller ett mer begränsat geografiskt område som fastställs av medlemsstaten. I artikeln fastställs villkoren för att tillämpa rätten att dela energi samt de berörda parternas roller och ansvar. Ei:s förslag i denna del framgår av inledningen till sammanfattningen.

Ändringar i elmarknadsförordningen

De beslutade ändringarna i elmarknadsförordningen trädde i kraft den 16 juli 2024. Dessa är bindande och ska tillämpas direkt av Sverige eftersom en EU-förordning inte kräver några ytterligare nationella kompletterande lagstiftningsåtgärder.

De beslutade ändringarna i elmarknadsförordningen innebär sammanfattningsvis följande.

- Medlemsstaterna får möjlighet att vid en utlyst elpriskris begära att systemansvariga upphandlar topplastutjämningsprodukter för att minska efterfrågan på el under topplasttimmar. Ett förslag om topplastutjämningsprodukt ska uppfylla vissa krav och lämnas in till tillsynsmyndigheten för godkännande.
- Senast den 1 januari 2026 ska stängningstiden för intradagshandel elområden inte vara mer än 30 minuter före leverans, med möjlighet till undantag till juni 2031 efter godkännande från tillsynsmyndigheterna.
- Metoderna för att beräkna avgifter för tillträde, användning och förstärkning av näten justeras.
- När det gäller intäkter från överbelastning utökas de mål som ska prioriteras.
- Det införs möjlighet för medlemsstater att införa stödsystem för icke-fossil flexibilitet samt fastställs principer för utformning av dessa stödsystem.
- Det införs skyldigheter för systemansvariga för överföringssystem att tillhandahålla information om tillgänglig kapacitet för nya anslutningar samt krav på att systemansvariga för distributions- och överföringssystem ska samarbeta för att offentliggöra konsekvent information om tillgänglig kapacitet för nyanslutningar.

Utöver de författningsändringar som föreslås i betänkandet *Ett förändrat regelverk för framtidens el- och gasnät* (SOU 2023:64) bedömer Ei att revideringen av elmarknadsförordningen inte föranleder några ändringar i svensk lagstiftning. Ei föreslår däremot att Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) får ett uppdrag kopplat till undermätning.

Förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857)

Härigenom föreskrivs i fråga om ellagen (1997:857)

dels att 1 kap. 4 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken i 9 kap. ska få ändrad lydelse,

dels att 9 kap. 22 och 25 §§ ska ha följande lydelse,

dels att en ny rubrik närmast före 9 kap. 35 § tillkommer med följande lydelse,

dels att det ska införas tio nya paragrafer, 9 kap. 35–44 §.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap. Inledande bestämmelser

Ord och uttryck i lagen

4 §¹

---

elleverantör: den som yrkesmässigt levererar el,

elmarknadsdirektivet:

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU, i *den ursprungliga lydelsen*,

elmarknadsdirektivet:

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU, i *lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1711*,

energidelning: en elanvändares egenförbrukning av förnybar energi som

1. *produceras eller lagras i en anläggning som elanvändaren äger, leasing eller hyr helt eller delvis, eller*

2. *överlåts, utan kostnad eller mot avgift, till elanvändaren från annan elanvändare som producerar el,*

energilagringsanläggning: en sådan anläggning i elsystemet som används för att i systemet skjuta upp den slutliga användningen av el till en senare tidpunkt än produktionstillfället eller för omvandling av elenergi till en form av energi som kan lagras, lagringen av den energin och den följande återomvandlingen av energin till el eller någon annan energibärare,

---

¹ Senaste lydelse enligt lag om ändring i ellagen (1997:857), SFS 2023:238.

nätverksamhet: att med stöd av nätkoncession ställa en starkströmsledning till förfogande för överföring av el för någon annans räkning och vidta de åtgärder som behövs för överföringen,

organisatör av energidelning: den som för en energidelande elanvändares räkning agerar ombud i ett energidelningsarrangemang genom att

1. kommunicera med andra aktörer om energidelningen,

2. ge stöd för hantering och balansering av flexibel last bortom mätaren och för hantering av den distribuerade energi som har producerats eller lagrats inom energidelningsarrangemanget,

3. hantera avtal och fakturering, eller

4. installera och sköta driften, inbegripet mätning och underhåll, av en anläggning för produktion eller lagring av förnybar energi.

regionnät: en ledning eller ett ledningsnät som inte ingår i ett transmissionsnät och som omfattas av en nätkoncession för linje eller av en nätkoncession för område med en lägsta tillåtna spänning,

- - -

9 kap. Leverans av el och aggregeringstjänster

22 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. att elleverantörer ska vara skyldiga att lämna viss information till elanvändare på sina webbplatser, i reklam eller på något annat sätt, och

2. vilka delar av avtalsinnehållet enligt 21 § som ska finnas med i den sammanfattning som elleverantörer ska tillhandahålla enligt tredje stycket samma paragraf och hur sammanfattningen ska tillhandahållas.

9 kap. Leverans av el, aggregeringstjänster och energidelning

22 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. att elleverantörer och *organisatörer av energidelning* ska vara skyldiga att lämna viss information till elanvändare på sina webbplatser, i reklam eller på något annat sätt, och

2. vilka delar av avtalsinnehållet enligt 21 § som ska finnas med i den sammanfattning som elleverantörer *och organisatörer av energidelning* ska tillhandahålla enligt tredje stycket samma paragraf och hur sammanfattningen ska tillhandahållas.

25 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om elleverantörers fakturering av elanvändare och om skyldighet för elleverantörer att lämna viss information till elanvändaren i samband med fakturering.

25 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om elleverantörers och *organisatörer av energidelnings* fakturering av elanvändare och om skyldighet för elleverantörer och *organisatörer av energidelning* att lämna viss information till elanvändaren i samband med fakturering.

Energidelning

35 §

En elanvändare har rätt att delta i energidelning av förnybar energi. Detta gäller inte om elanvändaren är att anse som ett stort företag

Med stort företag i första stycket avses ett företag som sysselsätter fler än 250 personer och vars årsomsättning överstiger ett belopp som motsvarar 50 miljoner euro eller vars balansomslutning överstiger ett belopp som motsvarar 43 miljoner euro per år.

Den som deltar i energidelning får inte ha energidelning som huvudsaklig syssla.

36 §

Energidelning är tillåten inom gränserna för det elområde där de parter som ska energidela har sina elektriska anläggningar.

Ett avtal om energidelning ska innehålla information om att elområdesgränser kan komma att ändras och att rätten att dela förnybar energi är begränsad i enlighet med 35 §.

37 §

En organisatör av energidelning får äga eller förvalta en anläggning för lagring eller produktion av förnybar energi på högst 6 MW.

En organisatör av energidelning ska tillhandahålla icke-diskriminerande tjänster samt transparenta priser och villkor.

38 §

Vid hantering av avtal med och fakturering av en elanvändare som deltar i energidelning ska en organisatör av energidelning tillämpa de bestämmelser som gäller för elleverantörer i 9 kap. 11–13, 19, 21, 23–24, 26–27 och 29 §§.

39 §

Endast den elanvändare som enligt avtal med det berörda nätföretaget har rätt att ta ut el eller mata in el i en viss uttags- eller inmatningspunkt får ingå ett avtal om energidelning i uttags- eller inmatningspunkten.

40 §

Energidelning får bara ske om någon har åtagit sig det ekonomiska ansvaret för de obalanser som energidelningen orsakar. Ett sådant åtagande kan göras genom avtal med den som har balansansvar i uttags- eller inmatningspunkten.

Villkoren i avtal mellan balansansvarig och den som energidelar ska vara objektiva, icke-diskriminerande och sakligt grundade.

41 §

Ett transmissionsnätsföretag, ett distributionsnätsföretag, en elleverantör, en balansansvarig eller annan marknadsaktör får inte diskriminera en elanvändare som deltar i energidelning.

42 §

Elleverantören ska dra av den delade el som matas in i nätet från den totala uppmätta förbrukningen vid faktureringen av en elanvändare som deltar i energidelning. Avdraget får inte påverka skatter och nättariffer.

Avdraget enligt första stycket ska ske inom ett tidsintervall som inte

43 §

En elanvändare som deltar i energidelning ska anmäla detta till sin elleverantör.

Om en elleverantör, efter en anmälan enligt första stycket, behöver mätvärden för att göra avdrag enligt 42 § ska denne i en anmälan till elnätsföretaget begära att få tillgång till mätvärden enligt förfarandena i Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2023/1162.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får utfärda föreskrifter om anmälan enligt första och andra stycket.

44 §

Om en myndighet äger ett energidelningsprojekt ska minst tio procent av den energi som delas om möjligt erbjudas till utsatta kunder.

Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttrande över rapporten Energidelning och andra nyheter till följd av ändringar i EU:s elmarknadslagstiftning, Ei R2025:1, kommit in från Affärsverket svenska kraftnät, Allmänna Reklamationsnämnden, Bostadsrätterna, Elsäkerhetsverket, Energiföretagen Sverige AB, Fastighetsägarna Sverige, Finansinspektionen, Förvaltningsrätten i Linköping, Hyresgästföreningen, Kammarkollegiet, Kammarrätten i Jönköping, Kommerskollegium, Konkursverket, Konsumentverket, Lokalkraft Sverige AB, Naturvårdsverket, Regelrådet, RISE (Research Institutes of Sweden), Skatteverket, Statens energimyndighet, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac), Sveriges Allmännyttan, Sveriges Kommuner och Regioner och Svensk Solenergi.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att lämna några synpunkter: Coompanion, Elinorr, Energikontoren Sverige, Företagarna, Konsumenternas energimarknadsbyrå, Lantbrukarnas Riksförbund (LRF), Luleå tekniska universitet, Power Circle AB, Svensk Vindenergi, Svenskt Näringsliv, Sveriges Energigemenskaper och Villaägarnas riksförbund

Därutöver har yttrande kommit in från Buddy Energy AB, Ecoguard AB, Infometric AB, E.ON Sverige AB Göteborg Energi AB, HSB Riksförbund, Steptura AB, Svensk Bioenergi och Vattenfall AB.

Förslag till elmarknadslag

Härigenom föreskrivs¹ följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens innehåll

1 § I denna lag finns bestämmelser om transport och leverans av el och om driftsäkerheten hos det nationella elsystemet.

2 § Lagen är indelad i följande kapitel:

- 1 kap. Inledande bestämmelser,
- 2 kap. Systemansvar,
- 3 kap. Driftsäkerhet,
- 4 kap. Avgränsning och åtskillnad av systemansvarigas verksamhet,
- 5 kap. Redovisning och revision av nätverksamhet,
- 6 kap. Anslutning till elnätet,
- 7 kap. Transport av el,
- 8 kap. Fakturering av elnätskunder och konsumentskydd,
- 9 kap. Intäktsram för nätverksamhet,
- 10 kap. Mätning av transporterad el,
- 11 kap. Balansansvar,
- 12 kap. Leverans av el,
- 13 kap. Aggregeringstjänster,
- 14 kap. Energidelning,
- 15 kap. Avbrottsersättning,
- 16 kap. Avbrytande av distribution av el till konsumenter,
- 17 kap. Kommunala elföretag,
- 18 kap. Tillsyn, uppgifter enligt EU-rättsakter och avgifter för myndighetsverksamhet,
- 19 kap. Förseningsavgifter,
- 20 kap. Straff,
- 21 kap. Överklagande och handläggning i domstol.

3 § I lagen (2026:000) om elektriska ledningar finns bestämmelser om tillstånd att bygga eller använda en starkströmsledning (nätkoncession) och om elektriska ledningar som dras fram inom området för väg, järnväg, tunnelbana, spårväg eller vattentrafikled.

4 § Bestämmelser om elsäkerhet finns i elsäkerhetslagen (2016:732).

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413, Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1711, och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955.

Ord och uttryck i lagen

5 § I denna lag avses med

Acer: den byrå som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 713/2009 av den 13 juli 2009 om inrättande av en byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter,

aggregering: en sammanslagning av flera elanvändares förbrukning eller sammanslagning av producerad el för försäljning, anskaffning eller auktionering på elmarknader,

aggregeringstjänst: en tjänst som förutsätter aggregering,

balansansvar: det ekonomiska ansvaret för att det nationella elsystemet tillförs lika mycket el som tas ut i en uttagpunkt eller att lika mycket el tas ut från systemet som det tillförs i en inmatningspunkt,

balansansvarig part: en sådan balansansvarig part som avses i artikel 2.14 i EU:s elmarknadsförordning,

distribution: transport av el för någon annans räkning genom ett distributionssystem,

distributionssystem: ett system för transport av el genom ett lokalnät eller ett regionnät,

dynamiska elpriser: priser som återspeglar de priser som vid varje tidpunkt gäller på spotmarknaderna med ett intervall som minst motsvarar frekvensen för avräkning på marknaden,

efterfrågefleksibilitet: att en elanvändare ändrar sin förbrukning jämfört med sitt normala eller nuvarande förbrukningsmönster som ett svar på marknadssignaler eller med anledning av att någon har antagit elanvändarens anbud att minska eller öka sin förbrukning mot en bestämd ersättning på en sådan organiserad marknad som avses i artikel 2.4 i kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1348/2014 av den 17 december 2014 om rapportering av uppgifter för att genomföra artikel 8.2 och 8.6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi,

elektrisk anläggning: en anläggning för produktion, transport eller användning av el eller en energilagringsanläggning,

elleverantör: den som yrkesmässigt levererar el,

elmarknadsdirektivet: Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1711,

energidelning: en elanvändares förbrukning av el från förnybara energikällor

– som produceras av en produktionsanläggning som elanvändaren helt eller delvis äger, leasar eller hyr och som finns utanför elanvändarens fastighet eller på en fastighet som elanvändaren äger tillsammans med andra eller som lagras i en energilagringsanläggning som är ansluten till en sådan produktionsanläggning, eller

– där rätten till elen har överlåtits mot betalning eller utan kostnad av en annan elanvändare som producerar el från förnybara energikällor, under förutsättning att den elanvändaren inte har deltagande i flexibilitets- eller energieffektivitetssystem som sin huvudsakliga kommersiella eller yrkesmässiga verksamhet,

energilagringsanläggning: en sådan anläggning i elsystemet som används för att i systemet skjuta upp den slutliga användningen av el till en senare tidpunkt än produktionstillfället eller för omvandling av elenergi till en form av energi som kan lagras, lagringen av den energin och den följande återomvandlingen av energin till el eller någon annan energibärare,

EU:s balansförordning: kommissionens förordning (EU) 2017/2195 av den 23 november 2017 om fastställande av riktlinjer för balanshållning avseende el,

EU:s elmarknadsförordning: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 av den 5 juni 2019 om den inre marknaden för el,

fastkraftsavtal: avtal om att under en angiven tid leverera en fastställd mängd el,

icke frekvensrelaterad stödtjänst: en stödtjänst som används av en systemansvarig för spänningsreglering i stationärt tillstånd, snabba inmatningar av reaktiv effekt, tröghet för upprätthållande av stabiliteten i lokalnät, kortslutningsström samt förmåga till dödnätsstart och till ödrift,

inmatningspunkt: den punkt på elnätet där en innehavare av en produktions- eller energilagringsanläggning, enligt avtal med en systemansvarig, matar in el från anläggningen,

intäktsram: de samlade intäkter som en systemansvarig högst får uppbära från nätverksamheten under en tillsynsperiod,

konsument: en fysisk person som el distribueras eller levereras till, huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet,

laddningspunkt: ett gränssnitt där el kan överföras till ett elfordon i taget eller där batteriet på ett elfordon i taget kan bytas ut,

leveransavtal med fast löptid och pris: ett sådant avtal om leverans av el mellan en elleverantör och en elanvändare som garanterar oförändrade avtalsvillkor under avtalets löptid, men som kan innehålla en flexibel del inom ett fast pris, och där ändringar i den resulterande fakturan endast kan vara en följd av faktorer som inte bestäms av elleverantören,

leveranspunkt: en inmatnings- eller uttagpunkt,

leveransskyldig sistahandsleverantör: en elleverantör som är skyldig att på begäran av en elanvändare leverera el i elanvändarens uttagpunkt mot betalning,

leverantör av balanstjänst: en sådan leverantör som avses i artikel 2.12 i EU:s elmarknadsförordning,

lokalnät: ett ledningsnät som omfattas av en nätkoncession för område utan en lägsta tillåtna spänning,

nätkoncession: ett tillstånd att bygga eller använda en starkströmsledning enligt lagen (2026:000) om elektriska ledningar,

nätkoncession för linje: en nätkoncession som avser en ledning med en i huvudsak bestämd sträckning,

nätkoncession för område: en nätkoncession som avser ett ledningsnät inom ett visst område,

nätverksamhet: att med stöd av nätkoncession ställa en starkströmsledning till förfogande för transport av el för någon annans räkning och vidta de åtgärder som behövs för transporten,

offentligt styrt organ: ett sådant organ som avses i 1 kap. 18 § lagen (2016:1145) om offentlig upphandling,

organisatör av energidelning: en fysisk eller juridisk person som har utsetts av deltagare i energidelning för att utföra uppgifter relaterade till energidelningen, förutsatt att denne inte

– själv deltar i samma energidelning, eller

– äger eller förvaltar de produktions- eller energilagringsanläggningar som ingår i energidelningen och anläggningarna har en sammanlagd installerad kapacitet som överstiger 6 megawatt,

regionnät: en ledning eller ett ledningsnät som omfattas av en nätkoncession för linje eller av en nätkoncession för område med en lägsta tillåtna spänning och som inte ingår i ett överföringssystem eller är en sammanlänkning för överföring,

sammanlänkning för överföring: en ledning som har en spänning om 220 kilovolt eller mer och som länkar samman ett överföringssystem med ett motsvarande system i ett annat land,

små företag: företag som sysselsätter färre än 50 personer och vars omsättning eller balansomslutning inte överstiger 10 miljoner euro per år,

stödtjänst: en tjänst som behövs för driften av ett överförings- eller distributionssystem med undantag för hantering av överbelastning,

systemansvarig: den som bedriver nätverksamhet, med undantag för den som innehar endast nätkoncession för linje och vars ledning eller ledningar används för inmatning eller uttag av endast en kund som ingår i samma concern som nätkoncessionshavaren,

systemansvarig för distributionssystem: en systemansvarig som innehar ett distributionssystem,

systemansvarig för överföringssystem: en systemansvarig som innehar ett överföringssystem eller en sammanlänkning för överföring,

utsatt kund: en fysisk person som varaktigt saknar förmåga att betala för den el som distribueras eller levereras för ändamål som faller utanför näringsverksamhet,

uttagpunkt: den punkt på ett elnät där en elanvändare, enligt avtal med en systemansvarig, tar ut el för förbrukning eller lagring,

överföring: transport av el för någon annans räkning genom ett överföringssystem eller en sammanlänkning för överföring,

överföringssystem: ett system för transport av el genom ett tekniskt och driftsmässigt sammanhängande ledningsnät, som har en spänning om 220 kilovolt eller mer, sträcker sig över flera nätregioner i Sverige och länkar samman det nationella elnätet med elnät i andra länder.

Nätmyndighet

6 § Den myndighet som regeringen bestämmer ska vara nätmyndighet enligt denna lag och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Elanvändare som importerar el

7 § En elanvändare som importerar el ska fullgöra de skyldigheter som en elleverantör har.

8 § Regeringen får meddela föreskrifter om att en verksamhet inom en byggnad eller ett begränsat område inte ska omfattas av det som enligt lagen gäller för en elleverantör.

2 kap. Systemansvar

Den systemansvarigas grundläggande skyldigheter

1 § En systemansvarig för överföringssystem ska ansvara för att, i nära samarbete med andra systemansvariga, se till att överföringssystemet på lång sikt kan möta en rimlig efterfrågan på överföring av el.

2 § En systemansvarig för distributionssystem ska ansvara för att distributionssystemet på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på distribution av el.

3 § En systemansvarig ska i fråga om sitt överförings- eller distributions-system ansvara för

1. drift, underhåll och utveckling,
2. att systemet är säkert, tillförlitligt och effektivt,
3. utbyggnad vid behov, och
4. eventuella anslutningar till andra system.

Organisation av driften

4 § Driften av ett överförings- eller distributionssystem eller en ledning ska vara organiserad så att följande åtgärder utförs i Sverige:

1. övervakning och styrning av överförings- eller distributionssystemet eller ledningen, och
2. utfärdande av arbetsbegäran och driftorder.

El som en systemansvarig använder i nätverksamheten

5 § En systemansvarig ska anskaffa den el som är avsedd att täcka nätförluster eller som behövs för driften av överförings- eller distributionssystemet på ett öppet, icke-diskriminerande och marknadsorienterat sätt.

Den systemansvariga får inte med hänvisning endast till kraftslag ställa upp villkor som utesluter elproducenter från att tillhandahålla el som är avsedd att täcka nätförluster eller behövs för driften av systemet.

Samarbete och informationsutbyte

6 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om en skyldighet för

1. systemansvariga att samarbeta i frågor om driftsäkerhet, ett säkert och effektivt utbyte av information och en samordnad planering och utveckling av överförings- och distributionssystemen,
2. systemansvariga att samarbeta med varandra på det sätt som krävs för att den som är ansluten till elnätet ska kunna delta på marknader för el,

3. systemansvariga och andra företag som är verksamma på elmarknaden att samarbeta i frågor som rör möjligheten att delta på marknader för stödtjänster,

4. systemansvariga att utbyta information, och

5. systemansvariga att sända underrättelser med anledning av att en elleverantör påbörjar eller övertar leveranserna av el i en uttagspunkt.

Flexibilitet i distributionssystem

7 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. en skyldighet för en systemansvarig för distributionssystem att

a) ta fram specifikationer för de flexibilitetstjänster som den systemansvariga anskaffar och standardiserade marknadsprodukter för sådana tjänster,

b) lämna specifikationerna och marknadsprodukterna till nätmyndigheten för godkännande, och

c) offentliggöra en förteckning över marknadsprodukterna, och

2. vilka krav som specifikationer och marknadsprodukter ska uppfylla.

Nätutvecklingsplaner

8 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om en skyldighet för systemansvariga för överföringssystem att ta fram en plan för hur nätverksamheten ska utvecklas (nätutvecklingsplan) och lämna in den till nätmyndigheten.

9 § En systemansvarig för distributionssystem ska vartannat år

1. ta fram en nätutvecklingsplan,

2. offentliggöra planen, och

3. lämna in planen till nätmyndigheten.

10 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vad en nätutvecklingsplan ska innehålla och hur den ska tas fram,

2. offentliggörandet av en nätutvecklingsplan och vilka uppgifter som ska offentliggöras tillsammans med planen, och

3. undantag från kraven i 9 §.

Förbud mot att försvåra efterfrågeflexibilitet

11 § En systemansvarig får inte ställa tekniska krav eller andra villkor som försvårar efterfrågeflexibilitet. Dock får de villkor ställas som behövs för en säker, tillförlitlig och effektiv drift av överförings- eller distributionssystemet.

12 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka tekniska krav som systemansvariga får ställa i fråga om efterfrågeflexibilitet.

Information för att underlätta efterfrågeflexibilitet

13 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om en skyldighet för systemansvariga att göra information tillgänglig om

1. hur stor del av den el som levereras som är förnybar,
2. de växthusgasutsläpp som uppstår vid produktionen av den el som levereras,
3. prognoser för 1 och 2 för kommande leveranser,
4. den förnybara el som produceras och matas in i elnätet av egenanvändare och gemenskaper för förnybar energi, och
5. vilken potential som finns för efterfrågeflexibilitet.

Ersättning vid inmatning av el

14 § Den som har en elproduktionsanläggning har rätt till ersättning av den systemansvariga till vars ledningsnät anläggningen är ansluten.

Ersättningen ska motsvara

1. värdet av den minskning av energiförluster som inmatning av el från anläggningen medför i den systemansvarigas ledningsnät, och
2. värdet av den reduktion av den systemansvarigas avgifter för att ha sitt ledningsnät anslutet till en annan systemansvarigs ledningsnät som blir möjlig genom att anläggningen är ansluten till ledningsnätet.

15 § Nätmyndigheten ska ta upp en tvist om vilken rätt till ersättning för inmatad el som finns enligt 14 §.

En tvist ska inte prövas om ansökan om prövning har kommit in till nätmyndigheten senare än två år efter det att den systemansvariga har skickat ett skriftligt ställningstagande till den berörda partens senaste kända adress.

Underlag och information om risken för avbrott i distributionen

16 § En systemansvarig för distributionssystem ska årligen

1. upprätta en risk- och sårbarhetsanalys i fråga om avbrottsfri distribution,
2. upprätta en åtgärdsplan som visar hur risken för avbrott i det egna distributionssystemet ska minskas, och
3. lämna in en redovisning som baseras på analysen och planen till nätmyndigheten.

17 § En systemansvarig för distributionssystem ska informera elanvändarna om

1. risken för avbrott i distributionen,
2. rätten till avbrottsersättning enligt 15 kap., och
3. rätten till skadestånd enligt 16 kap.

18 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. innehållet i samt redovisning och offentliggörande av analyser och åtgärdsplaner enligt 16 §,
2. information till elanvändarna enligt 17 §,

3. en skyldighet att rapportera elavbrott till den myndighet som regeringen bestämmer, och

4. undantag från kraven i 16 och 17 §§ i fråga om ledningar som i huvudsak matar in el från anläggningar för produktion av förnybar el.

19 § Nätmyndigheten ska ge ett bindande besked om huruvida en ledning omfattas av undantag enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 18 § 4, om innehavaren av ledningen eller den som avser att bygga den begär det.

Ett bindande besked får förenas med villkor. Villkoren ska framgå av beskedet.

Skyldigheter enligt EU-förordningar

20 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får, i den utsträckning som det är tillåtet enligt en EU-förordning som har antagits med stöd av EU:s elmarknadsförordning, meddela föreskrifter om vilken systemansvarig för överföringssystem som ska fullgöra en skyldighet enligt EU-förordningen.

3 kap. Driftsäkerhet

Ansvar för driftsäkerheten hos det nationella elsystemet

1 § Den som innehar ett överföringssystem ska ta ansvar för driftsäkerheten hos det nationella elsystemet.

Särskilda åtgärder för att öka eller minska inmatningen eller uttaget av el

2 § På begäran av den som innehar överföringssystemet ska

1. leverantörer av balanstjänster öka eller minska inmatningen eller uttaget av el, och
2. elproducenter öka eller minska inmatningen av el.

3 § En begäran enligt 2 § får lämnas endast i den utsträckning som

1. åtgärden behövs med hänsyn till driftsäkerheten hos det nationella elsystemet, och
2. leverantören av balanstjänsten eller elproducenten inte annars är skyldig att vidta åtgärden.

4 § Den som till följd av en begäran enligt 2 § ska öka eller minska inmatningen av el har rätt att av den som begärt åtgärden få marknadsmissig ersättning för ökningen eller minskningen.

5 § Systemansvariga för distributionssystem ska på begäran av den som innehar överföringssystemet begränsa eller avbryta distributionen av el till elanvändare.

6 § Den som innehar överföringssystemet får lämna en begäran enligt 5 § i den utsträckning som det behövs, om driftsäkerheten hos det nationella elsystemet inte kan säkerställas med åtgärder enligt 2 §.

I den utsträckning driftsäkerheten medger det ska begränsningen eller avbrytandet genomföras så att samhällsviktiga elanvändare prioriteras.

Prop. 2025/26:240
Bilaga 8

7 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om de åtgärder som får vidtas enligt 5 §.

Skyldighet att lämna uppgifter av betydelse för driftsäkerheten

8 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om en skyldighet för balansansvariga parter, leverantörer av balanstjänster och innehavare av elektriska anläggningar att till en systemansvarig för överföringssystem lämna de uppgifter om produktion, transport eller förbrukning av el som behövs för att den systemansvariga ska kunna säkerställa driftsäkerheten hos det nationella elsystemet.

Stödtjänster

9 § En systemansvarig ska anskaffa icke frekvensrelaterade stödtjänster på ett öppet, icke-diskriminerande och marknadsorienterat sätt.

Första stycket ska inte tillämpas om

1. lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna gäller för anskaffningen,

2. anskaffningen gäller en nätkomponent som är integrerad i överförings- eller distributionssystemet och används uteslutande för att säkerställa en säker och tillförlitlig drift av systemet, dock inte för balansering eller hantering av överbelastning, eller

3. nätmyndigheten har beviljat dispens i det enskilda fallet.

10 § Nätmyndigheten får bevilja dispens enligt 9 § andra stycket 3 endast om det är ekonomiskt ineffektivt att anskaffa stödtjänsten på ett öppet, icke-diskriminerande eller marknadsorienterat sätt.

11 § En systemansvarig som anskaffar stödtjänster ska i förhållande till elproducenter behandla aktörer som tillhandahåller efterfrågeflexibilitet genom aggregering på ett icke-diskriminerande sätt på grundval av aktörernas tekniska kapacitet.

12 § En systemansvarig får inte ingå avtal om stödtjänster förrän nätmyndigheten har godkänt de metoder som har använts för att utforma avtalen.

Detta gäller inte avtal om balansansvar enligt 11 kap. 5 §.

13 § Nätmyndigheten ska godkänna de metoder som avses i 12 § första stycket, om metoderna kan antas leda till att stödtjänster

1. utförs så effektivt som möjligt,

2. ger lämpliga incitament för nätanvändarna att balansera inmatning och uttag, och

3. tillhandahålls på ett objektivt och icke-diskriminerande sätt.

Nätmyndighetens beslut i fråga om godkännande gäller omedelbart. Nätmyndigheten ska delge beslutet enligt 49 § första stycket 1 och andra stycket delgivningslagen (2010:1932).

14 § En systemansvarig ska offentliggöra de villkor som den systemansvariga tillämpar i avtalen enligt 12 § första stycket och så snart som möjligt ge den som begär det skriftlig information om villkoren.

15 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur en systemansvarig för distributionssystem ska ta fram och utforma riktlinjer för att anskaffa stödtjänster,

2. en skyldighet för en systemansvarig för överföringssystem att ta fram specifikationer för de icke frekvensrelaterade stödtjänster som den systemansvariga anskaffar och standardiserade marknadsprodukter för sådana tjänster och lämna specifikationerna och marknadsprodukterna till nätmyndigheten för godkännande,

3. vilka krav som ska vara uppfyllda för att nätmyndigheten ska godkänna sådana specifikationer och marknadsprodukter som avses i 2, och

4. vilka tekniska villkor i övrigt som en systemansvarig får ställa i fråga om stödtjänster.

Generellt tillämpliga krav för anslutning av anläggningar

16 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana generellt tillämpliga krav för anslutning av anläggningar till elnätet som avses i

1. artikel 7.1 i kommissionens förordning (EU) 2016/631 av den 14 april 2016 om fastställande av nätföreskrifter med krav för nätanslutning av generatorer,

2. artikel 6.1 i kommissionens förordning (EU) 2016/1388 av den 17 augusti 2016 om fastställande av nätföreskrifter för anslutning av förbrukare, och

3. artikel 5.1 i kommissionens förordning (EU) 2016/1447 av den 26 augusti 2016 om fastställande av nätföreskrifter med krav för nätanslutning av system för högspänd likström och likströmsanslutna kraftparksmoduler.

Krav för att säkerställa driftsäkerheten hos det nationella elsystemet

17 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om kontroll, provning, besiktning eller andra krav för att säkerställa driftsäkerheten hos det nationella elsystemet när det gäller

1. elektriska anläggningar,

2. anordningar avsedda att anslutas till en elektrisk anläggning,

3. elektrisk materiel, och

4. elektriska installationer.

18 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådant datautbyte som avses i artikel 40.5 i kommissionens förordning (EU) 2017/1485 av den 2 augusti 2017 om fastställande av riktlinjer för driften av elöverföringssystem.

4 kap. Avgränsning och åtskillnad av systemansvarigas verksamhet

Prop. 2025/26:240
Bilaga 8

Annan verksamhet än nätverksamhet

1 § En systemansvarig får inte bedriva någon annan verksamhet än nätverksamhet.

Den systemansvariga får dock

1. förvalta eller driva andra nät än elnät,
2. producera el, om produktionen sker tillfälligt för att ersätta utebliven el vid elavbrott, och
3. reparera och underhålla någon annans nät.

2 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som ska anses ingå i nätverksamheten enligt 1 § första stycket.

3 § Nätmyndigheten får bevilja dispens från förbudet i 1 § första stycket i det enskilda fallet, om en systemansvarig behöver bedriva annan verksamhet än nätverksamhet för att kunna fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag eller andra föreskrifter som genomför elmarknadsdirektivet eller enligt EU:s elmarknadsförordning.

Laddinfrastruktur för elfordon

4 § En systemansvarig för distributionssystem får inte äga, utveckla, förvalta eller driva en laddningspunkt. Detta gäller inte laddningspunkter som den systemansvariga innehar uteslutande för eget bruk.

5 § Regeringen får meddela föreskrifter om att nätmyndigheten får bevilja dispens i enskilda fall från förbudet i 4 §.

Energilagring

6 § En systemansvarig får inte äga, utveckla, förvalta eller driva en energilagringsanläggning.

7 § Regeringen får meddela föreskrifter om att nätmyndigheten får bevilja dispens i enskilda fall från förbudet i 6 §.

Åtskillnad av distribution

8 § En systemansvarig för distributionssystem som ingår i en koncern vars samlade elnät har minst 100 000 elanvändare

1. ska ha en organisation och ett beslutsfattande som är åtskilda från företaget som producerar eller handlar med el, och
2. får inte ha en styrelseledamot, verkställande direktör eller firmatecknare som samtidigt är styrelseledamot, verkställande direktör eller firmatecknare i ett företag som producerar eller handlar med el.

Med elanvändare avses i första stycket den som enligt avtal med den systemansvariga för distributionssystem tar ut el från elnätet i en eller flera uttagspunkter.

9 § En sådan systemansvarig för distributionssystem som avses i 8 § får inte ge anställda i ledande ställning hos den systemansvariga löner eller andra förmåner som grundar sig på resultatet i de delar av koncernen som producerar eller handlar med el.

10 § En sådan systemansvarig för distributionssystem som avses i 8 § och dess moderföretag ska se till att den systemansvariga har den faktiska beslutanderätten när det gäller de tillgångar som den systemansvariga behöver för att trygga drift, underhåll och utbyggnad av nätet och att den beslutanderätten är självständig i förhållande till övriga delar av koncernen.

Trots första stycket får den som äger den systemansvariga för distributionssystem ha sådan insyn och utöva sådan styrning som krävs för att säkerställa en rimlig avkastning på de investeringar som har gjorts i den systemansvariga. Ett moderföretag får dock ge instruktioner för den löpande förvaltningen eller för särskilda beslut om byggande eller modernisering av ledningsnät endast om instruktionerna avser beslut som går utöver de ekonomiska ramar som har fastställts av bolagsstämman eller motsvarande organ i ett dotterföretag.

11 § En systemansvarig för distributionssystem som ingår i samma koncern som ett företag som producerar eller handlar med el ska ha en övervakningsplan och se till att planen följs.

12 § En systemansvarig för distributionssystem ska i en övervakningsplan enligt 11 §

1. ange vilka åtgärder som den systemansvariga ska vidta för att förhindra diskriminerande beteende gentemot andra aktörer på elmarknaden, och

2. särskilt ange de särskilda skyldigheter som den systemansvarigas anställda har för att förhindra sådan diskriminering som avses i 1.

13 § En systemansvarig för distributionssystem som ska ha en övervakningsplan enligt 11 § ska

1. utse en övervakningsansvarig som

a) självständigt bevakar att planen finns och följs,

b) har de befogenheter och den tillgång till information som krävs för att utföra uppdraget, och

c) årligen upprättar en rapport över de åtgärder som har vidtagits enligt planen och lämnar in rapporten till nätmyndigheten, och

2. offentliggöra den rapport som avses i 1 c.

14 § Om en systemansvarig för distributionssystem och ett företag som producerar eller handlar med el ingår i samma koncern, ska företagen när de vänder sig till enskilda elanvändare eller allmänheten ange sin identitet på ett sådant sätt att det tydligt framgår vilken verksamhet som vart och ett av företagen bedriver.

15 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från kraven i 11–13 §§ i fråga om systemansvariga för distributionssystem vilkas ledningar i huvudsak matar

in el från anläggningar för produktion av förnybar el. Undantag får dock inte göras för en sådan systemansvarig som avses i 8 §.

Prop. 2025/26:240
Bilaga 8

16 § Nätmyndigheten ska, på ansökan av ett företag som bedriver eller avser att bedriva distribution, ge ett bindande besked i frågan om huruvida företaget omfattas av undantag från kraven i 11–13 §§.

Beskedet får förenas med villkor. Villkoren ska framgå av beskedet.

Åtskillnad av överföring

17 § En systemansvarig för överföringssystem ska vara oberoende av företag som producerar eller handlar med el eller naturgas.

18 § Den som ensam eller tillsammans med någon annan utövar kontroll över ett företag som producerar eller handlar med el eller naturgas får inte utöva kontroll över en systemansvarig för överföringssystem eller använda någon rättighet gentemot den systemansvariga.

Den som ensam eller tillsammans med någon annan utövar kontroll över en systemansvarig för överföringssystem får inte utöva kontroll över ett företag som producerar eller handlar med el eller naturgas eller använda någon rättighet gentemot företaget.

19 § Den som ensam eller tillsammans med någon annan får utse ledamöter till styrelsen eller motsvarande organ hos en systemansvarig för överföringssystem får inte utöva kontroll över ett företag som producerar eller handlar med el eller använda någon rättighet gentemot företaget.

20 § Förbudet i 18 och 19 §§ gäller inte kontroll eller en rättighet som utövas av staten genom regeringen.

21 § Det som anges i 18 § om företag som producerar eller handlar med el gäller inte en elanvändare som själv producerar eller levererar el eller ensam eller tillsammans med någon annan kontrollerar ett företag som bedriver sådan verksamhet, om

1. elanvändaren är nettoförbrukare, och

2. värdet av den el som elanvändaren säljer till någon annan är obetydligt i förhållande till elanvändarens näringsverksamhet i övrigt.

En elanvändare ska anses vara nettoförbrukare enligt första stycket om den genomsnittliga elförbrukningen är större än elproduktionen per år räknat. Vid beräkningen ska i produktionen ingå den el som elanvändaren själv producerar och elanvändarens andel i den el som produceras av ett företag som elanvändaren kontrollerar ensam eller tillsammans med någon annan.

22 § Trots 17–19 §§ får en systemansvarig för överföringssystem bedriva sådan elproduktion som avses i 1 § andra stycket 2 och ingå i samma koncern som ett företag vars elproduktion uteslutande är knuten till driften av den systemansvarigas ledningsnät.

23 § En styrelseledamot, verkställande direktör, firmatecknare eller annan person med liknande ställning hos en systemansvarig för över-

föringssystem får samtidigt ha en motsvarande ställning i ett företag som producerar eller handlar med el endast om det sistnämnda företagets elproduktion uteslutande är knuten till driften av överföringssystemet.

24 § Om en systemansvarig för överföringssystem ingår i en koncern där ett annat företag producerar eller handlar med el, får åtgärder som vidtas av företag i koncernen för att säkerställa att kraven i 17–19 och 23 §§ är uppfyllda inte innebära att personal eller kommersiellt känsliga uppgifter överförs från den systemansvariga till ett företag som producerar eller handlar med el.

25 § Kraven i 17–19 och 23 §§ ska inte tillämpas i fråga om en sådan systemansvarig för överföringssystem som

1. i Sverige endast har en sammanlänkning för överföring mellan Sverige och en stat som har genomfört elmarknadsdirektivet i fråga om åtskillnad av systemansvariga för överföringssystem, och

2. är godkänd som och utnämnd till systemansvarig för överföringssystem i den andra staten.

Certifiering av systemansvariga för överföringssystem

26 § I lagen (2011:710) om certifiering av systemansvariga för överföringssystem för el finns bestämmelser om certifiering av systemansvariga för överföringssystem.

5 kap. Redovisning och revision av nätverksamhet

Redovisning av nätverksamhet

1 § En systemansvarig ska ekonomiskt redovisa nätverksamheten skilt från annan verksamhet. Överföring och distribution ska redovisas var för sig.

2 § Redovisning av nätverksamhet som grundas på nätkoncession för område ska avse varje område för sig.

3 § Trots 2 § ska nätmyndigheten besluta att en systemansvarig för distributionssystemens samtliga områden utan en lägsta tillåtna spänning ska redovisas samlat, om inte områdena sammantagna utgör en olämplig enhet för nätverksamhet.

Nätmyndigheten ska, om det behövs, besluta i frågan om samlad redovisning när det finns ett sådant beslut enligt lagen (2026:000) om elektriska ledningar som har fått laga kraft och som innebär att

1. en nätkoncession har beviljats,
2. gränserna för en nätkoncession för område har ändrats,
3. ett tillstånd till överlåtelse av en nätkoncession har beviljats, eller
4. en nätkoncession har återkallats.

Nätmyndigheten får besluta om samlad redovisning även i andra fall, om det är motiverat med hänsyn till ändrade förhållanden.

4 § I ett beslut om samlad redovisning eller om ändring av ett sådant beslut ska nätmyndigheten ange när den samlade redovisningen ska påbörjas eller upphöra.

5 § En nätkoncession för linje ska redovisas skilt från en nätkoncession för område utan en lägsta tillåtna spänning.

En nätkoncession för linje ska dock redovisas inom ramen för en nätkoncession för område, om

1. nätkoncessionen för linje avser en ledning som organisatoriskt, tekniskt och funktionellt ingår i ett lokalnät, och
2. ledningen helt eller delvis är belägen inom koncessionsområdet.

6 § En ledning som ingår i ett lokalnät ska redovisas som regionnät, om ledningen och regionnätet sammantagna utgör en organisatoriskt och tekniskt sammanhållen enhet.

7 § En nätkoncession för område med en lägsta tillåtna spänning ska redovisas tillsammans med den systemansvarigas nätkoncessioner för linje.

8 § En ledning som byggs och används av en systemansvarig med stöd av ett medgivande enligt 2 kap. 8 § lagen (2026:000) om elektriska ledningar, ska beroende på sin funktion redovisas som lokalnät eller regionnät hos den systemansvariga som har fått medgivandet.

Den systemansvariga ska inom sex månader från medgivandet meddela nätmyndigheten hur ledningen ska redovisas.

9 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela

1. ytterligare föreskrifter om redovisning av nätverksamhet, och
2. föreskrifter om en skyldighet att lämna in redovisningshandlingar till nätmyndigheten.

Revision av nätverksamhet

10 § Den som är revisor hos en systemansvarig ska

1. göra en särskild granskning av redovisningen av nätverksamheten, och
2. årligen i ett särskilt intyg avge ett utlåtande i frågan om huruvida redovisningen av nätverksamheten har gjorts enligt gällande bestämmelser.

11 § Den systemansvariga ska lämna in det intyg som avses i 10 § 2 till nätmyndigheten.

12 § Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter om revision av nätverksamhet.

6 kap. Anslutning till elnätet

Skyldighet att ansluta en anläggning till elnätet

1 § Den som har en nätkoncession ska på objektiva, icke-diskriminerande och i övrigt skäliga villkor ansluta en elektrisk anläggning till ledningen eller ledningsnätet, om innehavaren av den elektriska anläggningen begär att den ska anslutas.

I fråga om lokalnät gäller anslutningsskyldigheten endast anläggningar inom koncessionsområdet.

2 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur avgifter för anslutning till en ledning eller ett ledningsnät ska utformas.

3 § Avsteg från skyldigheten enligt 1 § får göras, om det

1. saknas ledig kapacitet och inte finns förutsättningar att åtgärda kapacitetsbristen på ett sätt som är samhällsekonomiskt motiverat utan att förstärka ledningen eller ledningsnätet, eller

2. finns andra särskilda skäl.

Trots första stycket får en systemansvarig för distributionssystem, i fråga om en anläggning för produktion av förnybar el vars inmatning kan ske med en effekt om högst 43,5 kilowatt, göra avsteg från anslutningsskyldigheten endast om

1. den systemansvariga meddelar den som begär anslutning om avsteget, och

2. meddelandet lämnas inom en månad från det att den systemansvariga har tagit emot begäran.

4 § Om någon vill ansluta en elektrisk anläggning till ett regionnät eller en ledning som används för överföring i stället för till lokalnätet, får innehavaren av regionnätet eller överföringsledningen ansluta anläggningen endast om

1. innehavaren av lokalnätet har medgett det, eller

2. nätmyndigheten har beviljat tillstånd till anslutningen efter ansökan av innehavaren av regionnätet eller överföringsledningen.

5 § Nätmyndigheten får bevilja ett sådant tillstånd som avses i 4 § 2 endast om det finns särskilda skäl.

Flexibel nätanslutning

6 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. krav på installation av effektregeringssystem och andra tekniska krav som ska vara uppfyllda för att en anläggning ska få anslutas till elnätet enligt ett avtal som innefattar villkor för att begränsa och kontrollera inmatning eller uttag av el, och

2. certifiering av effektregeringssystem.

Begäran om anslutning

7 § En systemansvarig för distributionssystem ska göra det möjligt för innehavare av elektriska anläggningar att lämna en begäran om anslutning i elektronisk form.

Anslutning inom skälig tid

8 § En systemansvarig som ska ansluta en anläggning enligt 1 § ska genomföra anslutningen inom skälig tid från det att den systemansvariga har tagit emot en begäran om anslutning. Tiden får vara längre än två år endast om det är nödvändigt med hänsyn till anslutningens omfattning och tekniska utformning eller det finns andra särskilda skäl.

Standardiserade rutiner för anslutning

9 § En systemansvarig ska ha standardiserade rutiner för anslutning av elektriska anläggningar. Sådana rutiner ska, så långt det är möjligt och ändamålsenligt, säkerställa en snabb och enkel anslutning.

En systemansvarig ska offentliggöra sina rutiner.

10 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om innehållet i de standardiserade rutiner som avses i 9 §.

Uppgifter om villkor för anslutning

11 § En systemansvarig ska så snart som möjligt ge den som begär det skriftlig information om de allmänna villkor som företaget tillämpar för anslutning.

I samband med en begäran om en ny anslutning ska uppgifter om avgiften och övriga villkor för anslutningen lämnas inom skälig tid.

Tidsplaner för anslutning

12 § En systemansvarig som har tagit emot en begäran om anslutning av en elektrisk anläggning, ska ta fram en tidsplan för sin handläggning av ärendet och lämna planen till den som vill ansluta anläggningen.

När uppgifter enligt 11 § andra stycket lämnas i fråga om anslutning av en elektrisk anläggning, ska den systemansvariga även ange en tidsplan för anslutningen.

13 § En systemansvarig för distributionssystem ska ge den som har begärt anslutning av en anläggning tydlig och transparent information om hur begäran behandlas och hur handläggningen går. Informationen ska lämnas inom tre månader från det att begäran har tagits emot och därefter minst en gång i kvartalet fram till dess att den systemansvariga slutligt tar ställning till begäran.

14 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från kraven i 13 §.

Information om åtgärder som krävs för att förstärka elnätet

15 § En systemansvarig som har vägrat ansluta en anläggning till en ledning eller ett ledningsnät med hänvisning till att ledningen eller nätet saknar kapacitet, ska mot skälig ersättning ge den som begär det information om vilka åtgärder som krävs för att anslutningen ska kunna genomföras.

Om anläggningen är en laddningspunkt, ska den systemansvariga utan särskild begäran lämna informationen tillsammans med meddelandet om att anslutning vägras. Den systemansvariga ska lämna informationen utan ersättning.

Information om tillgänglig kapacitet för nya anslutningar

16 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att systemansvariga för distributionssystem ska vara skyldiga att offentliggöra information om tillgänglig kapacitet för nya anslutningar.

Tvister om anslutning till elnätet

17 § Nätmyndigheten ska ta upp en tvist om vilka skyldigheter en nätkoncessionshavare har enligt 1 § eller en systemansvarig har enligt 8 eller 15 §.

En tvist ska inte prövas, om ansökan om prövning har kommit in till nätmyndigheten senare än två år efter det att nätkoncessionshavaren eller den systemansvariga har skickat ett skriftligt ställningstagande till den berörda partens senaste kända adress.

18 § Nätmyndigheten ska fatta sitt slutliga beslut i ett ärende enligt 17 § inom två månader från det att ansökan om prövning har kommit in till myndigheten. Om myndigheten behöver ytterligare tid för att avgöra ärendet, får myndigheten förlänga tiden med två månader eller, om sökanden medger det, med den ytterligare tid som kan behövas för att ärendet ska kunna avgöras.

Nätmyndighetens beslut gäller omedelbart.

Förhandsprövning i fråga om villkor

19 § En systemansvarig får inte ingå avtal i frågor om anslutning till elnätet förrän de metoder som ska användas för att utforma avtalsvillkoren har prövats av nätmyndigheten. Prövningen ska dock inte omfatta metoder för att utforma avgifter för anslutning.

20 § Nätmyndigheten ska godkänna de metoder som ska prövas enligt 19 §, om de kan antas leda till att villkoren i avtalen blir objektiva och icke-diskriminerande.

Om nätmyndigheten inte godkänner en metod, ska myndigheten ange i beslutet hur villkoren i stället ska utformas.

Beslut enligt denna paragraf gäller omedelbart. Nätmyndigheten ska delge beslutet enligt 49 § första stycket 1 och andra stycket delgivningslagen (2010:1932).

21 § Det som anges i detta kapitel om anslutning av en elektrisk anläggning till en ledning eller ett ledningsnät gäller också återkoppling av en befintlig anläggning och höjning av avtalad effekt i en anslutningspunkt.

7 kap. Transport av el

Skyldighet att transportera el

1 § En nätkoncessionshavare är skyldig att transportera el för någon annans räkning på objektiva, icke-diskriminerande och i övrigt skäliga villkor.

Rätt att använda elnätet inom Sverige

2 § En systemansvarig ska utforma sina villkor för transport av el så att en betald anslutningsavgift ger rätt att använda elnätet inom Sverige, med undantag för utlandsförbindelser med en spänning som understiger 220 kilovolt.

God kvalitet på transporten av el

3 § En systemansvarigs transport av el för någon annans räkning ska ha god kvalitet.

Den systemansvariga ska avhjälpa brister i transporten i den utsträckning kostnaderna för att avhjälpa bristerna är rimliga i förhållande till de olägenheter för elanvändarna som är förknippade med bristerna.

4 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om innebörden av att transporten av el har god kvalitet.

Funktionskrav vid transport av el

5 § En systemansvarig ska se till att avbrott i transporten av el till en elanvändare aldrig överstiger tjugofyra timmar eller den kortare tid som krävs för att transporten av el ska ha god kvalitet.

Detta gäller inte om den systemansvariga visar att avbrottet beror på ett hinder utanför den systemansvarigas kontroll som den inte skäligen kunde förväntas ha räknat med och vars följderna inte heller skäligen kunde ha undvikits eller övervunnits.

6 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från kravet i 5 §.

7 § Nätmyndigheten får i det enskilda fallet bevilja dispens från kravet i 5 § i en del av ett koncessionsområde, om

1. kravet är oskäligt betungande med hänsyn till den systemansvarigas ekonomiska situation, eller

2. det finns synnerliga skäl.

Dispens får ges i sammanlagt högst tre år.

Uppgifter om villkor för transport

8 § En systemansvarig ska

1. så snart som möjligt ge den som begär det skriftlig information om avgifter och övriga villkor för transport av el, och
2. offentliggöra sådana uppgifter.

9 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om en skyldighet för systemansvariga att lämna uppgifter till nätmyndigheten om avgifter och övriga villkor för transport av el.

10 § En systemansvarig ska informera elanvändarna om

1. hur avgifterna för transport av el är utformade, och
2. vilka möjligheter elanvändarna har att påverka sina kostnader för transport av el genom att välja andra avtalsvillkor eller ändra förbrukningsmönster.

Avgifter för transport av el

11 § En systemansvarig ska utforma sina avgifter för transport av el på ett sätt som är förenligt med ett effektivt utnyttjande av elnätet och en effektiv elproduktion och elanvändning.

12 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur avgifterna för transport av el ska utformas.

Förhandsprövning i fråga om villkor

13 § En systemansvarig får inte ingå avtal i frågor om transport av el förrän de metoder som ska användas för att utforma avtalsvillkoren har prövats av nätmyndigheten. Prövningen ska dock inte omfatta metoder för att utforma avgifter för transport.

14 § Nätmyndigheten ska godkänna de metoder som ska prövas enligt 13 §, om de kan antas leda till att villkoren i avtalen blir objektiva och icke-diskriminerande.

Om nätmyndigheten inte godkänner en metod, ska myndigheten ange i beslutet hur villkoren i stället ska utformas.

Beslut enligt denna paragraf gäller omedelbart. Nätmyndigheten ska delge beslutet enligt 49 § första stycket 1 och andra stycket delgivningslagen (2010:1932).

8 kap. Fakturering av elnätskunder och konsumentskydd

Fakturering och information som systemansvariga ska lämna till elanvändare

1 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om systemansvarigas fakturering av elanvändare och om en skyldighet för systemansvariga att lämna viss information till elanvändaren i samband med fakturering.

2 § En systemansvarig får inte ta ut någon avgift för att tillhandahålla elanvändaren fakturor och information enligt 1 §.

Prop. 2025/26:240
Bilaga 8

3 § Om en systemansvarig tillämpar ett system med förskottsbetalning, ska villkoren vara skäliga.

Hantering av klagomål från konsumenter

4 § En systemansvarig ska ha fastställda rutiner för hanteringen av klagomål från kunder som är konsumenter.

Information om avtalsvillkor och andra uppgifter

5 § Ett avtal mellan en konsument och en systemansvarig ska innehålla uppgifter om

1. den systemansvarigas namn, adress, telefonnummer och webbplats,
2. när avtalet träffas och dess giltighetstid,
3. den systemansvarigas åtagande gentemot konsumenten,
4. villkoren för fakturering och betalning,
5. villkoren för uppsägning av avtalet,
6. villkoren för ersättning om den systemansvariga inte uppfyller sitt åtagande enligt avtalet,
7. var konsumenten kan hitta information om den systemansvarigas priser och övriga villkor, och
8. hur konsumentrelaterad information tillhandahålls.

6 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilken konsumentrelaterad information som en systemansvarig ska tillhandahålla och hur informationen ska tillhandahållas.

9 kap. Intäktsram för nätverksamhet

Intäktsramens omfattning

1 § En systemansvarigs nätverksamhet ska för en tillsynsperiod ha en intäktsram som beslutas av nätmyndigheten.

Tillsynsperioden ska vara fyra kalenderår, om det inte finns särskilda skäl för en annan tidsperiod.

2 § En intäktsram för intäkter från ett lokalnät ska bestämmas för varje koncessionsområde för sig.

Om nätmyndigheten enligt 5 kap. 2 § har beslutat att flera nätkoncessioner för område ska redovisas samlat, ska dock de områdena anses vara ett koncessionsområde när intäktsramen bestäms.

3 § Om en nätkoncession för linje innefattas i redovisningen av en nätkoncession för område enligt 5 kap. 5 § andra stycket, ska koncessionerna anses vara en nätkoncession för område när intäktsramen bestäms.

4 § En intäktsram ska bestämmas för intäkter från en systemansvarigs regionnät i Sverige.

5 § En intäktsram ska bestämmas för en systemansvarigs intäkter från ledningar som används för överföring.

6 § Om en systemansvarig för överföringssystem deltar i ett europeiskt samarbete som syftar till att utveckla och vidmakthålla en fungerande europeisk marknad för el, ska även den verksamheten anses ingå i den systemansvarigas nätverksamhet när intäktsramen bestäms.

Uppgiftsskyldighet vid bestämmande av en intäktsram

7 § En systemansvarig ska lämna de uppgifter till nätmyndigheten som myndigheten behöver för att bestämma intäktsramen.

Intäktsramens storlek

8 § Intäktsramen ska inte vara större än vad den systemansvariga behöver för nätverksamheten.

9 § När intäktsramen bestäms ska hänsyn tas till i vilken utsträckning

1. nätverksamheten bedrivs på ett sätt som är förenligt med eller bidrar till ett effektivt utnyttjande av elnätet, och
2. flexibilitetstjänster används och förbättrar effektiviteten i nätverksamheten.

Bedömningen får medföra en ökning eller minskning av intäktsramen.

10 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vad som avses med att intäktsramen inte ska vara större än vad den systemansvariga behöver för nätverksamheten,
2. hur kostnaderna för verksamheten ska beräknas när intäktsramen bestäms,
3. vad som avses med ett effektivt utnyttjande av elnätet, och
4. vilka krav som ska vara uppfyllda för att flexibilitetstjänster ska anses förbättra effektiviteten i nätverksamheten.

11 § Om en systemansvarig inte lämnar uppgifter enligt 7 §, ska nätmyndigheten bestämma en intäktsram som är skälig med hänsyn till uppgifterna i ärendet.

Beslutet om intäktsram

12 § Nätmyndigheten ska besluta om intäktsram senast två månader innan tillsynsperioden börjar.

13 § Det ska framgå av beslutet vilka uppgifter och metoder som har använts för att bestämma intäktsramen.

Omprövning av intäktsramen under tillsynsperioden

14 § Nätmyndigheten får under tillsynsperioden ändra intäktsramen, om den systemansvariga har ansökt om det och

1. det finns omständigheter som bedöms medföra en väsentlig ökning av ramen vid en omprövning efter tillsynsperioden, eller
2. det finns särskilda skäl.

En ansökan om omprövning under tillsynsperioden ska handläggas skyndsamt.

15 § Nätmyndigheten ska ompröva ett beslut om intäktsram under tillsynsperioden och ändra ramen, om

1. den systemansvariga har lämnat oriktiga eller bristfälliga uppgifter och detta har inverkat på ramens storlek,
2. ramen av någon annan anledning har bestämts på ett uppenbart felaktigt eller ofullständigt underlag och detta har inverkat på ramens storlek, eller
3. det finns särskilda skäl.

Vid en omprövning enligt första stycket 1 får intäktsramen ökas endast om det finns särskilda skäl.

Omprövning av intäktsramen efter tillsynsperioden

16 § Nätmyndigheten ska ompröva intäktsramen efter tillsynsperiodens slut, om det finns skäl att anta att ramen ska vara större eller mindre med hänsyn till förhållanden som blivit kända efter det att den bestämdes.

Vid en omprövning ska nätmyndigheten senast tio månader efter tillsynsperiodens slut

1. fatta ett slutligt beslut i frågan om ändring av intäktsramen, eller
2. informera den systemansvariga om att det slutliga beslutet i ändringsfrågan kommer att fattas vid en senare tidpunkt, om det finns särskilda hinder för att fatta beslutet inom de tio månaderna.

Om myndigheten fattar sitt slutliga beslut i ändringsfrågan senare än tio månader efter tillsynsperiodens slut utan att ha informerat enligt andra stycket 2, får beslutet inte innebära någon nackdel för den systemansvariga.

17 § Vid en omprövning enligt 16 § ska nätmyndigheten

1. utgå från de uppgifter och metoder som har använts för att bestämma intäktsramen och som framgår av det beslut om intäktsram som gäller för den systemansvariga,
2. kontrollera om de antaganden som har legat till grund för att bestämma ramen överensstämmer med det faktiska utfallet för tillsynsperioden, och
3. ändra ramen i den utsträckning det är motiverat av att det faktiska utfallet för tillsynsperioden avviker från de antaganden som legat till grund för att bestämma ramen.

18 § Utöver det som anges i 17 § 3 ska intäktsramen ändras om

1. den systemansvariga har lämnat oriktiga eller bristfälliga uppgifter och detta har inverkat på ramens storlek, eller
2. ramen av någon annan anledning har bestämts på ett uppenbart felaktigt eller ofullständigt underlag och detta har inverkat på ramens storlek.

I fall som avses i första stycket 1 får intäktsramen ökas endast om det finns särskilda skäl.

Omrövning till följd av att en intäktsram har ändrats för en annan systemansvarig

19 § När en allmän förvaltningsdomstol har ändrat en intäktsram för en systemansvarig ska nätmyndigheten ompröva det beslut om intäktsram som gäller för en annan systemansvarig, om den senare systemansvariga

1. ansöker om omrövning inom tre månader efter det att domstolens avgörande har fått laga kraft, och

2. anför att de förhållanden som domstolen lagt till grund för ändring i det tidigare avgörandet även finns i fråga om sökandens intäktsram.

Omrövning till följd av att intäktsramen har ändrats i fråga om en tidigare tillsynsperiod

20 § Om nätmyndigheten eller en allmän förvaltningsdomstol har ändrat intäktsramen i fråga om en tillsynsperiod som har löpt ut och det avgörandet har fått laga kraft, ska nätmyndigheten ompröva ett beslut om intäktsram för en senare tillsynsperiod och göra de ändringar som den ändrade ramen motiverar.

Avvikelse från intäktsramen

21 § Om de samlade intäkterna från nätverksamheten under tillsynsperioden har varit större än intäktsramen, ska nätmyndigheten besluta att ramen för den närmast följande tillsynsperioden ska minskas med ett belopp som motsvarar överskottet.

22 § Om de samlade intäkterna från nätverksamheten under tillsynsperioden har överstigit intäktsramen med mer än fem procent, ska nätmyndigheten besluta att ramen för den närmast följande tillsynsperioden ska minskas med ett överdebiteringstillägg.

Beräkningen av överdebiteringstillägget ska grundas på den del av de samlade intäkterna från nätverksamheten som överstiger intäktsramen.

Överdebiteringstillägget ska beräknas efter en räntesats som motsvarar den genomsnittliga referensränta enligt 9 § räntelagen (1975:635) som under tillsynsperioden fastställts av Riksbanken med ett tillägg av femton procentenheter.

23 § Om de samlade intäkterna från nätverksamheten under en tillsynsperiod har varit mindre än intäktsramen, ska nätmyndigheten besluta att den systemansvariga under den närmast följande tillsynsperioden från nätverksamheten får uppbära ett belopp som motsvarar underskottet.

Det belopp som nätmyndigheten beslutar ska inte anses vara intäkter från nätverksamheten vid avstämning mot intäktsramen för den närmast följande tillsynsperioden. Detta gäller dock endast i den utsträckning intäkterna från nätverksamheten annars skulle överstiga intäktsramen.

Beräkning av intäkter

24 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur den systemansvarigas intäkter under en tillsynsperiod ska beräknas vid avstämning mot intäktsramen.

25 § Ett beslut av nätmyndigheten enligt 12, 14, 15, 16, 19, 20, 21 eller 22 § gäller omedelbart.

Intäktsram vid överlåtelse av nätkoncession

26 § Om en systemansvarig överlåter en nätkoncession, ska den intäktsram som gäller för koncessionen gälla för förvärvaren. Den systemansvariga som har tagit över koncessionen ska vid tillämpningen av detta kapitel träda i överlåtarens ställe.

Om intäktsramen är en gemensam ram för den överlåtna koncessionen och en annan nätkoncession, ska överlåtaren och den systemansvariga som har tagit över koncessionen fördela ramen proportionerligt i förhållande till värdet av den anläggning som har överlåtits och på samma sätt fördela intäkter som överstiger eller understiger intäktsramen och överdebiteringstillägg. Fördelningen får dock göras på ett annat sätt, om det finns särskilda skäl.

27 § En fördelning enligt 26 § andra stycket ska godkännas före överlåtelser. Nätmyndigheten prövar frågan om godkännande. Regeringen ska dock pröva frågan, om ärendet avser en utlandsförbindelse.

Ett förslag till fördelning ska lämnas in till nätmyndigheten tillsammans med de uppgifter som krävs för att pröva förslaget.

28 § Ett ärende om godkännande av en fördelning enligt 27 § ska handläggas skyndsamt.

Ändring av koncessionsgränser

29 § Om nätmyndigheten ändrar gränserna för en nätkoncession för område enligt 5 kap. 12 § lagen (2026:000) om elektriska ledningar ska myndigheten besluta om en fördelning av berörda intäktsramar som är proportionerlig i förhållande till värdet av den anläggning som är hänförlig till gränsändringen och på samma sätt fördela intäkter som överstiger eller understiger intäktsramen och överdebiteringstillägg. Fördelningen får dock göras på ett annat sätt, om det finns särskilda skäl.

Uppgiftsskyldighet vid omprövning eller omfördelning av en intäktsram

30 § En systemansvarig ska till nätmyndigheten lämna de uppgifter som behövs för en prövning enligt 15, 16, 20 och 29 §§.

10 kap. Mätning av transporterad el**Skyldighet att mäta transporterad el**

1 § En systemansvarig ska mäta och registrera mängden transporterad el.

2 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. mätning och registrering enligt 1 §,
2. en skyldighet för systemansvariga att beräkna mängden transporterad el, och
3. de funktionskrav som mätsystem och mätutrustning ska uppfylla.

Rapportering av och tillgång till mätresultat

3 § I kommissionens genomförandeförordning (EU) 2023/1162 av den 6 juni 2023 om krav på driftskompatibilitet och icke-diskriminerande och transparenta förfaranden för tillgång till mät- och förbrukningsuppgifter finns det bestämmelser om tillgång till mätresultat.

En systemansvarig har de skyldigheter och ska utföra de uppgifter som enligt kommissionens genomförandeförordning (EU) 2023/1162 gäller för

1. administratörer av mätuppgifter, med undantag för vad som anges i artikel 5.3 i genomförandeförordningen,
2. mätpunktsadministratörer,
3. leverantörer av uppgiftstillgång, och
4. tillståndsadministratörer.

4 § En systemansvarig ska på begäran av en elproducent rapportera resultaten av de mätningar som görs enligt 1 § till ett företag som elproducenten har utsett.

5 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. en skyldighet för systemansvariga att rapportera
  - a) mätresultat,
  - b) beräkningar av mängden transporterad el, och
2. vad som ska gälla på kommunikations- och komponentnivåerna vid informationsutbyte enligt kommissionens genomförandeförordning (EU) 2023/1162.

Kostnader för mätning

6 § Om en elanvändare begär att elförbrukningen ska mätas på något annat sätt än enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 2 § 1, ska den systemansvariga debitera elanvändaren merkostnaden för denna mätning och för rapporteringen av resultaten av dessa mätningar. Om mätningen av elanvändarens förbrukning då kräver en annan mätutrustning än vid mätning enligt de nämnda föreskrifterna, ska elanvändaren betala kostnaden för mätaren med tillhörande insamlingsutrustning och för dess installation i uttagspunkten.

En elanvändare får inte debiteras merkostnader för att den har

1. ingått ett avtal om leverans av el som förutsätter att mängden transporterad el ska mätas per kvart eller per timme, eller
2. begärt att den systemansvariga ska lämna information som visar elanvändarens förbrukning per kvart eller per timme.

7 § En systemansvarig ska debitera en elproducent kostnaden för en mätare med tillhörande insamlingsutrustning och för dess installation i inmatningspunkten hos elproducenten.

8 § En systemansvarig får debitera enskilda elanvändare och elproducenter kostnader för mätning endast i den utsträckning som anges i 6 och 7 §§.

Prop. 2025/26:240
Bilaga 8

Kostnader för att göra mätresultat tillgängliga

9 § En systemansvarig ska debitera en sådan berättigad part som avses i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2023/1162 kostnader som uppstår på grund av att den systemansvariga

1. hanterar en begäran om att ge den berättigade parten tillgång till mätresultat,
2. hanterar en begäran från den berättigade parten om att avsluta överföring av mätresultat, eller
3. ger den berättigade parten tillgång till mätresultat.

Twister om kostnader för mätning och för att göra mätresultat tillgängliga

10 § Nätmyndigheten ska ta upp en tvist om vilka kostnader som ska debiteras enligt 6, 7 eller 9 §.

En tvist ska dock inte prövas om ansökan om prövning har kommit in till nätmyndigheten senare än två år efter det att den systemansvariga skickat ett skriftligt ställningstagande till den berörda partens senaste kända adress.

Installation av nya mätare

11 § En systemansvarig ska se till att elanvändare får lämplig information i samband med installation av nya mätare.

12 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldigheten att lämna information enligt 11 §.

Upplysningar om nationell praxis

13 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om en skyldighet för systemansvariga att lämna sådana upplysningar som är nödvändiga för att Sverige ska kunna uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 10 i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2023/1162.

11 kap. Balansansvar

Kapitlets innehåll

1 § I detta kapitel finns bestämmelser som kompletterar EU:s elmarknadsförordning, EU:s balansförordning och de metoder och villkor som har tagits fram med stöd av EU:s balansförordning.

Krav på balansansvar

2 § En elleverantör får leverera eller ta emot el endast i en leveranspunkt där någon har åtagit sig balansansvaret.

Detta gäller dock inte under den tidsfrist som anges i 22 § första stycket.

3 § En leverantör av aggregeringstjänster får tillhandahålla sådana tjänster i en leveranspunkt endast om någon har åtagit sig ett balansansvar i leveranspunkten som särskilt avser de obalanser som tjänsterna kan medföra.

4 § El får endast delas från en produktions- eller energilagringsanläggning om någon har åtagit sig balansansvaret i den inmatningspunkt som hör till anläggningen.

Avtal om balansansvar

5 § Den som åtar sig att vara balansansvarig part ska ingå avtal med den som innehar överföringssystemet. Om den som innehar överföringssystemet i enlighet med EU:s balansförordning har delegerat åt en annan aktör att utföra avräkning enligt den förordningen, ska den som åtar sig att vara balansansvarig part också ingå avtal med den aktören.

Den som avser att leverera balanstjänster till den som innehar överföringssystemet, ska ingå avtal både med den som innehar överföringssystemet och med den som i enlighet med delegation enligt första stycket utför avräkningen.

Villkoren i avtalen ska vara objektiva och icke-diskriminerande.

6 § Ett avtal enligt 5 § mellan en balansansvarig part eller en leverantör av balanstjänster och den som utför avräkning i enlighet med EU:s balansförordning ska innehålla villkoren för avräkningen.

7 § Ett avtal enligt 5 § första stycket ska innehålla ett åtagande av den balansansvariga parten att betala ersättning till den som innehar överföringssystemet, om balansansvaret omfattar sådana obalanser som kan uppkomma genom tillhandahållande av tjänster för efterfrågefleksibilitet.

Ett avtal enligt 5 § andra stycket ska innehålla ett sådant åtagande som avses i första stycket, om balanstjänsterna utgörs av tjänster för efterfrågefleksibilitet genom aggregering.

8 § Den ersättning som avses i 7 § ska motsvara sådana kostnader som den som innehar överföringssystemet ska kompensera elleverantörer för enligt 15 §.

Metoden för att beräkna balansansvarets omfattning enligt 3 § eller den ersättning som avses i 7 § ska utformas så att

1. den inte hindrar aggregering eller efterfrågefleksibilitet,
2. compensationen för balansansvariga parter och elleverantörer avser endast de kostnader för att anskaffa el som uppkommer under aktiveringen av efterfrågefleksibilitet, och
3. hänsyn tas till de fördelar som aggregeringstjänsten kan innebära för någon annan som åtagit sig balansansvar eller som levererar el i leveranspunkten.

Förhandsprövning i fråga om villkor för balansansvar

9 § Den som innehar överföringssystemet och den som utför avräkningen enligt EU:s balansförordning får inte ingå avtal enligt 5 § förrän de metoder som ska användas för att utforma avtalen har godkänts av nätmyndigheten.

10 § Nätmyndigheten ska godkänna metoder för att utforma sådana avtal om leverans av balanstjänster som avses i 5 § andra stycket, om metoderna kan antas leda till att balanstjänsterna

1. utförs så effektivt som möjligt,
2. ger lämpliga incitament för nätanvändarna att balansera inmatning och uttag, och
3. tillhandahålls på ett objektivt och icke-diskriminerande sätt.

Nätmyndighetens beslut i fråga om godkännande gäller omedelbart. Nätmyndigheten ska delge beslutet enligt 49 § första stycket 1 och andra stycket delgivningslagen (2010:1932).

Anskaffning av produktionskapacitet för att fullgöra ett åtagande

11 § En leverantör av balanstjänster som använder någon annans produktionskapacitet särskilt för att fullgöra sina åtaganden enligt sådana avtal som avses i 5 § andra stycket får inte ställa upp villkor som utesluter elproducenter från att tillhandahålla sådan kapacitet med hänvisning endast till kraftslag. Leverantören ska anskaffa kapacitet på ett öppet, icke-diskriminerande och marknadsorienterat sätt.

När en leveranspunkt inte omfattas av ett avtal om balansansvar

12 § Om en elleverantör har levererat eller tagit emot el i en leveranspunkt som inte omfattas av ett avtal enligt 5 § första stycket, ska elleverantören vid avräkning enligt EU:s balansförordning anses som balansansvarig part för leveranspunkten.

13 § Om en leverantör av aggregeringstjänster utför aggregeringstjänster i en leveranspunkt som inte omfattas av ett avtal enligt 5 §, ska leverantören vid avräkning enligt EU:s balansförordning anses ansvara för de obalanser som tjänsterna kan medföra i leveranspunkten.

14 § Den som anses som balansansvarig part enligt 12 eller 13 § ska betala ersättning till den som innehar överföringssystemet enligt villkor som motsvarar villkoren i sådana avtal som avses i 5 §.

Ersättning till elleverantörer

15 § Den som innehar överföringssystemet ska ersätta elleverantörer som har anmält till innehavaren av överföringssystemet att de levererar el i en uttagspunkt, för sådana kostnader för att anskaffa el som en leverantör av aggregeringstjänster orsakar genom att tillhandahålla tjänster för efterfrågeflexibilitet i uttagspunkten, om kostnaderna uppkommer under aktiveringen av efterfrågeflexibiliteten.

Ersättningen ska beräknas enligt grunder som anges i sådana avtal som avses i 7 §.

Övertagande av balansansvar i en leveranspunkt

16 § Ett byte av balansansvarig part får, när det inte samtidigt genomförs ett byte av elleverantör, göras endast från och med den första dagen i en kalendermånad.

Bytet får endast göras om den elleverantör som vill byta balansansvarig part har anmält bytet till den berörda systemansvariga senast en månad före övertagandet.

17 § Den som innehar överföringssystemet får i det enskilda fallet medge att balansansvaret i en leveranspunkt ska börja gälla tidigare än vad som följer av 16 §, om det finns särskilda skäl.

18 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om en skyldighet för en systemansvarig att skicka meddelanden med anledning av en anmälan enligt 16 § andra stycket.

Meddelanden om att balansansvaret upphör

19 § Om den som innehar överföringssystemet får kännedom om att ett avtal om balansansvar enligt 5 § första stycket ska upphöra att gälla, ska den genast meddela de systemansvariga som innehar ledningsnäten med de berörda leveranspunkterna. Detta gäller dock endast om det rör sig om ett avtal som har ingåtts med någon som i ett avtal med en elleverantör har åtagit sig balansansvaret i leveranspunkter där elleverantören levererar eller tar emot el.

20 § Den som i ett avtal med en elleverantör har åtagit sig balansansvaret i de leveranspunkter där elleverantören levererar eller tar emot el ska, när den får kännedom om att avtalet ska upphöra att gälla, så snart som möjligt meddela den som innehar överföringssystemet och de systemansvariga som innehar ledningsnäten med de berörda leveranspunkterna.

21 § En systemansvarig som tar emot ett meddelande enligt 19 eller 20 § ska så snart som möjligt meddela berörda elleverantörer om att balansansvaret kommer att upphöra.

Återställande av balansansvar

22 § En elleverantör som med omedelbar verkan har förlorat sitt balansansvar får återställa balansansvaret inom en tidsfrist om tio vardagar, dock högst femton kalenderdagar. Tidsfristen börjar löpa dagen efter den dag då elleverantören har tagit del av eller haft möjlighet att ta del av det första mottagna meddelandet enligt 21 §.

Den tidsfrist för att återställa balansansvaret som anges i första stycket gäller också en elleverantör vars avtal om balansansvar har sagts upp och upphör att gälla före fristens utgång.

23 § En elleverantör kan inte återställa sitt balansansvar enligt 22 § om elleverantören har trätt i likvidation, ställt in betalningarna, försatts i konkurs eller har förklarat sig inte ha för avsikt att återställa balansansvaret.

Om elleverantören under tidsfristen träder i likvidation, ställer in betalningarna, försatts i konkurs eller förklarar sig inte ha för avsikt att återställa balansansvaret, upphör tidsfristen omedelbart att löpa.

24 § För att balansansvaret ska bli återställt ska elleverantören meddela berörda systemansvariga vem som har åtagit sig balansansvaret i de leveranspunkter där elleverantören levererar eller tar emot el. Meddelandet ska ha tagits emot inom tidsfristen.

25 § Ett återställt balansansvar gäller från och med dagen efter det att ett meddelande enligt 24 § har tagits emot.

Ny elleverantör när ett balansansvar har upphört

26 § Om den systemansvariga inte har tagit emot ett meddelande från elleverantören om vem som är ny balansansvarig part i berörda leveranspunkter innan den tidsfrist som anges i 22 § har löpt ut, ska den systemansvariga dagen efter fristens utgång anmäla detta till den leveransskyldiga sistahandsleverantören.

27 § Om en elleverantör inte får återställa balansansvaret enligt 22 § eller om den tidsfrist som anges där upphör att löpa enligt 23 § andra stycket, ska den systemansvariga så snart som möjligt anmäla detta till den leveransskyldiga sistahandsleverantören.

28 § Den leveransskyldiga sistahandsleverantören ska ta över leveransen eller mottagandet av el i en leveranspunkt efter en anmälan av den systemansvariga enligt 26 eller 27 §.

29 § En leveransskyldig sistahandsleverantör som har tagit över leveransen eller mottagandet av el enligt 28 §, ska så snart som möjligt

1. informera elanvändarna om leverantörens villkor för leveransen,
2. informera elproducenterna om leverantörens villkor för mottagande av el, och
3. uppmana elanvändarna att snarast, och senast inom en viss tid, teckna ett nytt leveransavtal med en valfri elleverantör.

30 § De villkor som avses i 29 § 1 ska svara mot ett avtal som finns i det utbud som den leveransskyldiga sistahandsleverantören erbjuder och marknadsför och får inte innefatta en uppsägningstid som är längre än 14 dagar. Priset per förbrukad kilowattimme får inte vara bestämt för en viss tidsperiod.

Den leveransskyldiga sistahandsleverantören ska låta en elanvändare fritt välja ett avtal ur det utbud som sistahandsleverantören erbjuder och marknadsför, om elanvändaren har en förväntad årsförbrukning som är mindre än 100 000 kilowattimmar.

31 § En elanvändare som tar emot leverans av el i en uttagspunkt från en leveransskyldig sistahandsleverantör, som har tagit över leveransen av el i uttagspunkten enligt 28 §, utan att ha ingått ett leveransavtal med sistahandsleverantören ska betala för elen enligt de villkor som avses i 29 § 1.

32 § Om en leveransskyldig sistahandsleverantör har tagit över leveransen eller mottagandet av el efter en anmälan enligt 26 eller 27 §, gäller ett balansansvar som en ny balansansvarig part har åtagit sig från och med dagen för anmälan.

33 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela

1. föreskrifter om en skyldighet för systemansvariga att skicka meddelanden till elanvändare och elproducenter med anledning av att en leveransskyldig sistahandsleverantör tar över leveransen eller mottagandet av el i en leveranspunkt enligt 28 §, och

2. ytterligare föreskrifter om en skyldighet för leveransskyldiga sistahandsleverantörer att lämna information till elanvändare eller elproducenter med anledning av att leverantören tar över leveransen eller mottagandet av el i en leveranspunkt enligt 28 §.

Information till den som innehar överföringssystemet

34 § En systemansvarig ska hålla den som innehar överföringssystemet informerad om vem som har åtagit sig balansansvaret för den systemansvarigas egna inköp.

35 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om en skyldighet för systemansvariga att hålla den som innehar överföringssystemet informerad in frågor av betydelse för balansering och balansansvar.

12 kap. Leverans av el

Krav på avtal för leverans av el i en uttagspunkt

1 § För leverans av el i en uttagspunkt krävs det att elanvändaren har tecknat ett avtal med den systemansvariga om rätt att ta ut el och ett avtal med en elleverantör om leverans av el.

2 § En elleverantör får ingå avtal om leverans av el i en uttagspunkt enbart med den elanvändare som enligt ett avtal med den systemansvariga har rätt att ta ut el i uttagspunkten.

Anmälan om att leverans ska påbörjas

3 § En elleverantör som ska börja leverera el i en uttagspunkt eller överta leveranserna till en elanvändare i dennes uttagspunkt ska omedelbart anmäla detta till den systemansvariga. Anmälan ska även innehålla en uppgift om vem som har åtagit sig balansansvaret i uttagspunkten.

En elleverantör får överta leveranserna till en elanvändare i dennes uttagspunkt 14 dagar efter anmälan.

Första och andra styckena gäller inte elleverantörer som avser att leverera el enligt fastkraftsavtal. Leveransen får i dessa fall påbörjas endast efter att elleverantören anmält det till den elleverantör som är leveransskyldig i elanvändarens uttagspunkt och till den som har åtagit sig balansansvaret i den uttagspunkten.

Leveransskyldig sistahandsleverantör

4 § Den elleverantör som har störst marknadsandel inom ett område som omfattas av en intäktsram för intäkter från ett lokalnät, ska vara leveransskyldig sistahandsleverantör i området. Skyldigheten gäller inte i fråga om elanvändare med en förväntad årsförbrukning som är 100 000 kilowattimmar eller mer.

Marknadsandelen ska beräknas med utgångspunkt i mängden levererad el under tolv månader till elanvändare med en förväntad årsförbrukning som är mindre än 100 000 kilowattimmar.

5 § Den systemansvariga för distributionssystem ska offentliggöra vilken elleverantör som är leveransskyldig sistahandsleverantör i ett område.

6 § En leveransskyldig sistahandsleverantör ska låta en elanvändare som omfattas av sistahandsleverantörens skyldighet enligt 4 § fritt välja ett avtal ur det utbud som sistahandsleverantören erbjuder och marknadsför.

Byte av elleverantör

7 § En elleverantör ska på ett icke-diskriminerande sätt i fråga om kostnader, arbete och tidsåtgång säkerställa att en elanvändare kan byta elleverantör inom tre veckor från en begäran om byte.

Ett byte av elleverantör ska vara kostnadsfritt för konsumenter och små företag.

8 § När konsumenter eller små företag i förtid säger upp tidsbestämda avtal om att el helt eller delvis ska levereras till fast pris, får elleverantören, trots 7 § andra stycket, ta ut en avgift. Avgiften får endast avse kostnader som hänför sig till den el som levereras till fast pris. Den ska vara skälig och får inte överstiga den direkta ekonomiska förlust som den förtida uppsägningen orsakar.

Avgiften får endast tas ut om det tydligt framgår av leveransavtalet att den får tas ut och vad den omfattar.

9 § Vid byte av elleverantör ska den frånträdande elleverantören se till att elanvändaren får en slutfaktura inom sex veckor från den dag då elleveransen upphörde.

Elleverantörens leveransskyldighet

10 § En elleverantör som levererar el till en elanvändare i en uttagspunkt är, oavsett vad som avtalats, skyldig att fortsätta leverera el till dess

1. elanvändaren slutar att ta ut el i uttagspunkten,

2. någon annan elleverantör börjar leverera el till elanvändaren i uttagspunkten, eller

3. transporten av el enligt 16 kap. 2 eller 3 § eller enligt avtal får avbrytas på grund av att elanvändaren har åsidosatt sina skyldigheter gentemot elleverantören.

Detta gäller inte leverans av el enligt ett fastkraftsavtal.

11 § En elleverantör som har ett tidsbestämt avtal med en elanvändare om leverans av el i en uttagspunkt ska tidigast 90 dagar och senast 60 dagar innan avtalet löper ut informera elanvändaren om

1. tidpunkten då avtalet upphör, och
2. konsekvenserna av att avtalet upphör.

Detta gäller inte leverans av el enligt ett fastkraftsavtal.

Anmälan om att ett leveransavtal sägs upp

12 § En elleverantör som säger upp ett avtal om leverans av el i en uttagspunkt ska samma dag anmäla uppsägningen till den systemansvariga.

Elleverantörens skyldighet att ta emot el

13 § En elleverantör som levererar el till en elanvändare ska på villkor som är skäliga ta emot el som matas in från elanvändarens produktions- eller energilagringsanläggning.

Detta gäller inte om elanvändaren har ingått avtal med någon annan om att ta emot elen eller om elanvändaren delar elen med sig själv.

Innehållet i ett leveransavtal

14 § Ett avtal mellan en elleverantör och en elanvändare om leverans av el i en uttagspunkt ska innehålla uppgifter om

1. elleverantörens namn, adress, telefonnummer och webbplats,
2. när avtalet träffas och vid vilken tidpunkt elleverantören planerar att påbörja leveranserna till elanvändaren,
3. den tid som avtalet löper på eller om det löper tills vidare,
4. vilka tjänster som avtalet omfattar,
5. elleverantörens åtagande gentemot elanvändaren,
6. villkoren för fakturering och betalning,
7. vad som gäller i fråga om förlängning av ett avtal som löper under en viss tid,
8. villkoren för uppsägning av avtalet och om avtalet kan sägas upp avgiftsfritt,
9. hur ersättningen beräknas vid uppsägning i förtid av ett avtal som löper under viss tid,
10. villkoren för ersättning om elleverantören inte uppfyller sitt åtagande enligt avtalet,
11. var elanvändaren kan hitta information om elleverantörens priser, övriga tjänster och villkor samt om konsumenträttigheter, och
12. hur tvistlösning utanför domstol inleds.

Elleverantören ska lämna information om avtalsvillkoren till elanvändaren innan avtalet ingås eller bekräftas, även i de fall avtalet ingås genom en mellanhand.

Prop. 2025/26:240
Bilaga 8

15 § Innan en elleverantör och en elanvändare ingår eller förlänger ett avtal om leverans av el i en uttagspunkt ska elleverantören tillhandahålla elanvändaren en kortfattad och lättillgänglig sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren.

Elleverantören ska se till att elanvändaren lätt kan få tillgång till sammanfattningen under avtalets löptid.

16 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. att elleverantörer ska vara skyldiga att lämna viss information till elanvändare på sina webbplatser, i reklam eller på något annat sätt,

2. vilka delar av avtalsinnehållet enligt 14 § som ska finnas med i den sammanfattning som elleverantörer ska tillhandahålla enligt 15 § och hur sammanfattningen ska tillhandahållas, och

3. att elleverantören ska vara skyldig att lämna ytterligare information i samband med att leverantören fullgör sina skyldigheter enligt 15 §.

Information om ändrade avtalsvillkor

17 § En elleverantör som avser att ändra villkoren för ett avtal som löper tills vidare ska i ett särskilt meddelande informera elanvändaren om ändringen och om elanvändarens rätt att säga upp avtalet. Om villkorsändringen gäller priset för leverans av el, ska även skälen och villkoren för ändringen redovisas i meddelandet.

Elleverantören ska informera elanvändaren senast två veckor innan de nya villkoren börjar tillämpas. Om elanvändaren är en konsument ska elleverantören informera elanvändaren senast två månader innan de nya villkoren börjar tillämpas.

Rutiner för hantering av klagomål

18 § En elleverantör ska ha fastställda rutiner för att kunna hantera klagomål från elanvändare på ett snabbt, enkelt och rättvist sätt.

Elleverantörens skyldighet att lämna uppgifter till nätmyndigheten om priser och leveransvillkor

19 § En elleverantör ska lämna uppgifter till nätmyndigheten om de priser och leveransvillkor som företaget tillämpar för leverans av el i en elanvändares uttagspunkt.

Skyldighet att erbjuda avtal med dynamiska elpriser

20 § En elleverantör som har leveransavtal med fler än 200 000 elanvändare ska kunna erbjuda avtal med dynamiska elpriser till elanvändare som har en mätare och mätutrustning som kan mäta mängden transporterad el och registrera den med ett tidsintervall som minst motsvarar frekvensen för avräkning på marknaden.

Skyldighet att erbjuda leveransavtal med fast löptid och pris

21 § En elleverantör som har leveransavtal med fler än 200 000 elanvändare ska kunna erbjuda elanvändare leveransavtal med fast löptid och pris med en löptid på minst ett år.

22 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från kravet i 21 §.

Skyldighet att informera om möjligheter, kostnader och risker med leveransavtal

23 § Innan en elleverantör och en elanvändare ingår ett leveransavtal med dynamiskt elpris eller med fast löptid och pris ska elleverantören informera elanvändaren om vilka möjligheter, kostnader och risker som finns med avtalet.

Särskilt samtycke till dynamiska elpriser

24 § Innan en elleverantör och en elanvändare ingår ett leveransavtal med dynamiskt elpris ska elleverantören särskilt inhämta elanvändarens samtycke till de villkor som ett dynamiskt elpris innebär.

Ett gällande leveransavtal får inte omvandlas till ett avtal med dynamiskt elpris utan att elanvändaren har fått den information som avses i 23 § och lämnat sitt samtycke.

Förbud mot uppsägning av avtal och avbrytande av transporten av el

25 § En elleverantör får inte säga upp ett leveransavtal eller begära att transporten av el till en elanvändare ska avbrytas, om den omständighet som leverantören vill lägga till grund för åtgärden är föremål för

1. ett sådant klagomål som avses i 18 § och klagomålet inte har besvarats av elleverantören, eller
2. tvistlösning utanför domstol.

Trots första stycket får elleverantören säga upp leveransavtalet eller begära att transporten av el ska avbrytas, om elanvändaren har lämnat in klagomålet eller begärt tvistlösningen i otillbörligt syfte.

I 16 kap. finns bestämmelser om avbrytande av distribution av el till konsumenter.

Fakturerering och information som elleverantörer ska lämna till elanvändare

26 § En elleverantörs fakturerering av elanvändare ska baseras på uppmätt faktisk förbrukning eller, vid avsaknad av mätvärden, på beräknade mängder.

Detta gäller inte leverans av el enligt ett fastkraftsavtal.

27 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om elleverantörers fakturerering av elanvändare och om en skyldighet för elleverantörer att lämna viss information till elanvändaren i samband med fakturerering.

28 § En elleverantör får inte ta ut någon avgift för att tillhandahålla elanvändaren fakturor och information i enlighet med föreskrifter som har meddelats med stöd av 27 §.

Prop. 2025/26:240
Bilaga 8

29 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om de uppgifter som en elproducent eller annan aktör ska offentliggöra för att information ska kunna lämnas till elanvändaren om vilka energikällor som bidrar till den köpta elen.

Betalningssätt

30 § Elleverantörer ska erbjuda flera betalningssätt vid fakturering och får inte missgynna en elanvändare på grund av det betalningssätt som den har valt.

De avgifter som tas ut för ett visst betalningssätt eller för ett system för förskottsbetalning får inte överstiga betalningsmottagarens kostnader för användningen av betalningssättet eller systemet.

Hantering av risker

31 § En elleverantör ska

1. ha strategier för att begränsa den risk som händelser på grossistmarknaden för el kan innebära för leverantörens förutsättningar att fullgöra sina åtaganden, och
2. vidta de åtgärder som är rimliga för att begränsa risken för utebliven leverans.

32 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. strategier och åtgärder enligt 31 §, och
2. en skyldighet för elleverantörer att göra stresstester för att bedöma strategier och åtgärder.

Prisreglering under en elpriskris

33 § Regeringen får meddela föreskrifter för viss tid om att priset för leverans av el till elanvändare inte får överstiga vissa nivåer, om Europeiska unionens råd har tillkännagett en elpriskris.

Föreskrifterna ska så snart som möjligt underställas riksdagen för prövning.

Föreskrifterna upphör omedelbart att gälla

1. om de inte underställs riksdagen inom en månad från den dag då de beslutades,
2. om de inte godkänns vid riksdagens prövning, eller
3. om riksdagen inte prövar föreskrifterna inom två månader från det att de underställdes.

13 kap. Aggregeringstjänster

1 § En leverantör av aggregeringstjänster får inte hindras av andra marknadsaktörer från att få tillträde till elmarknaderna.

2 § En elanvändare ska kunna köpa och sälja andra eltjänster än elleverans, oberoende av sitt avtal med en elleverantör och utan leverantörens godkännande.

3 § Innan en leverantör av aggregeringstjänster börjar tillhandahålla sådana tjänster i en elanvändares uttagpunkt ska leverantören göra en anmälan till den systemansvariga som elanvändaren har avtal med. Motsvarande gäller innan leverantören övertar leveranser av aggregeringstjänster från en annan leverantör av sådana tjänster.

4 § En elleverantör får inte ta ut oskäligen avgifter eller ställa oskäligen krav på en elanvändare med anledning av att elanvändaren har ett avtal om tillhandahållande av en aggregeringstjänst.

5 § En leverantör av aggregeringstjänster ska på ett icke-diskriminerande sätt i fråga om kostnader, arbete och tidsåtgång

1. lämna information till elanvändare om avtalsvillkor innan ett avtal om aggregeringstjänster träffas,

2. på begäran av en elanvändare lämna uppgifter om elanvändarens efterfrågefleksibilitet, och

3. säkerställa att en elanvändare kan byta leverantör av aggregeringstjänster inom tre veckor från begäran om byte.

Uppgifterna enligt första stycket 2 ska lämnas till elanvändaren utan kostnad.

Det ska vara kostnadsfritt för konsumenter och små företag att byta leverantör av aggregeringstjänster.

14 kap. Energidelning

Deltagande i energidelning

1 § Den som delar el får inte ha energidelning som sin huvudsakliga kommersiella eller yrkesmässiga verksamhet.

2 § En elanvändare som sysselsätter fler än 250 personer och vars årsomsättning överstiger 50 miljoner euro eller vars balansomslutning överstiger 43 miljoner euro, får inte delta i energidelning om den sammanlagda installerade kapaciteten hos de produktions- och energilagringsanläggningar som används inom energidelningen överstiger 6 megawatt.

Områden där energidelning får ske

3 § El får endast delas från en eller flera produktions- eller energilagringsanläggningar till en elanvändare inom samma elområde.

Krav på avtal om leverans av el

4 § En elanvändare får endast ta ut delad el från en uttagpunkt om elanvändaren har ingått ett avtal med en elleverantör om att denne ska leverera el i uttagpunkten.

Förbud mot oskäligen villkor

5 § Elleverantörer och andra marknadsaktörer får inte erbjuda en elanvändare oskäligen villkor med anledning av att denne delar el eller tar emot delad el.

Avdrag för delad el från den totala uppmätta förbrukningen

6 § Om en elanvändare tar emot delad el ska dennes elleverantör dra av den delade elen från elanvändarens totala uppmätta förbrukning.

7 § Skyldigheten att göra ett sådant avdrag från den totala uppmätta förbrukningen som avses i 6 § gäller inte om

1. elanvändarna som tar emot den delade elen eller som delar elen inte har uppfyllt sin respektive anmälningsskyldighet enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 9 §,

2. den som delar elen har energidelning som sin huvudsakliga kommersiella eller yrkesmässiga verksamhet,

3. en sådan elanvändare som avses i 2 § deltar i energidelningen och den sammanlagda installerade kapaciteten hos de produktions- eller energilagringsanläggningar som används inom energidelningen överstiger 6 megawatt,

4. el delas från en produktions- eller energilagringsanläggning till en elanvändare i ett annat elområde,

5. elleverantören inte har fått tillgång till de mätuppgifter som krävs för att kunna göra avdraget, eller

6. det saknas någon som har åtagit sig balansansvar för den inmatningspunkt som hör till den produktions- eller energilagringsanläggning som den delade elen matas in från.

8 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. metoder för beräkning av avdrag för delad el, och

2. inom vilken period avdraget ska göras.

Föreskrifter om anmälningar om energidelning

9 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. en skyldighet för elanvändare att till en eller flera elleverantörer anmäla att elanvändaren delar el, tar emot delad el eller inte längre tar emot delad el, och

2. hur en elleverantör ska hantera anmälningar som avses i 1 och att en elleverantör får begära att en elanvändare kompletterar sin anmälan innan avdrag för den delade elen kan göras.

Elleverantörer ska föra register

10 § En elleverantör ska föra register över de anmälningar om energidelning som har kommit in till elleverantören. Registret ska innehålla uppdaterad information från anmälningarna om vilka inmatningspunkter som delad el matas in från och om vilka uttagspunkter som delad el tas ut från.

Organisatörer av energidelning

11 § Den som deltar i energidelning får utse en organisatör av energidelning för att

1. göra anmälningar som krävs enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 9 §,
2. kommunicera med marknadsaktörer om energidelningen,
3. ansvara för installation eller drift av de produktions- eller energilagransanläggningar som används inom energidelningen,
4. ge stöd i att reglera uttag av delad el,
5. ingå avtal om energidelning för en elanvändares räkning, eller
6. hantera faktureringen av elanvändare som tar emot delad el.

12 § En organisatör av energidelning ska tillhandahålla sina tjänster på icke-diskriminerande och transparenta villkor.

Skyldigheter i vissa fall

För vem skyldigheterna gäller

13 § Bestämmelserna i 15, 16, 18–20 och 22–26 §§ ska endast tillämpas på en elanvändare som ingår avtal om att dela el mot betalning genom en organisatör av energidelning som också hanterar faktureringen av de elanvändare som tar emot den delade elen.

14 § Trots vad som anges i 13 § ska 15, 16, 18–20 och 22–26 §§ inte tillämpas på en fysisk person som delar el mot betalning till andra fysiska personer, om produktions- eller energilagransanläggningen som elen delas från finns på en fastighet med

1. ett småhus, om produktions- eller energilagransanläggningen har en installerad kapacitet som inte överstiger 30 kilowatt, eller
2. ett flerbostadshus, om produktions- eller energilagransanläggningen har en installerad kapacitet som inte överstiger 100 kilowatt.

Energidelningsavtal med en organisatör av energidelning som mellanhand

15 § Ett avtal om att dela el mot betalning ska innehålla följande uppgifter:

1. namn och adress för den elanvändare som delar elen och för organisatören,
2. telefonnummer och webbplats tillhörande elanvändaren som delar elen eller organisatören,
3. när avtalet träffas och från vilken tidpunkt rätten till elen kommer att överlåtas,
4. den tid som avtalet löper på eller om det löper tills vidare,
5. vilka tjänster avtalet omfattar,
6. vilka åtaganden den elanvändare som delar elen har gentemot mottagaren av elen,
7. villkoren för fakturering och betalning,
8. vad som gäller i fråga om förlängning av ett avtal som löper under en viss tid,

9. villkoren för uppsägning av avtalet och om avtalet kan sägas upp avgiftsfritt,

10. hur ersättningen beräknas vid uppsägning i förtid av ett avtal som löper under viss tid,

11. villkoren för ersättning om elanvändaren som delar elen inte uppfyller sitt åtagande enligt avtalet,

12. var mottagaren av elen kan hitta information om priser, övriga tjänster och villkor samt, om mottagaren är en konsument i förhållande till den som delar elen, information om konsumenträttigheter, och

13. hur tvistlösning utanför domstol inleds, om mottagaren av elen är en konsument i förhållande till den som delar elen.

16 § Innan ett energidelningsavtal ingås eller bekräftas ska en elanvändare som delar el mot betalning se till att mottagaren av elen får

1. information om avtalsvillkoren i energidelningsavtalet, och

2. en kortfattad och lättillgänglig sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren.

17 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. att en elanvändare som delar el mot betalning själv eller genom en organisatör av energidelning ska lämna viss information till mottagarna av elen på sina webbplatser, i reklam eller på något annat sätt, och

2. vilka delar av avtalsinnehållet enligt 15 § som ska finnas med i den sammanfattning som avses i 16 § 2 och hur sammanfattningen ska tillhandahållas.

Information om ändrade avtalsvillkor

18 § En elanvändare som delar el mot betalning och som avser att ändra villkoren för ett energidelningsavtal som löper tills vidare, ska se till att den som tar emot elen får ett särskilt meddelande om ändringen och om rätten att säga upp avtalet. Om villkorsändringen gäller priset för den delade elen, ska även skälen och villkoren för ändringen redovisas i meddelandet.

Den som tar emot den delade elen ska få meddelandet senast två veckor innan de nya villkoren börjar tillämpas. Om mottagaren är en konsument i förhållande till den som delar elen, ska mottagaren få meddelandet senast två månader innan de nya villkoren börjar tillämpas.

Information om alternativ till uppsägning

19 § Innan en elanvändare som delar el mot betalning till en mottagare som är konsument i förhållande till elanvändaren säger upp ett energidelningsavtal på grund av mottagarens avtalsbrott, ska elanvändaren se till att mottagaren informeras om vilka alternativ som finns till uppsägning.

Fakturering och faktureringsinformation

20 § Fakturering inom energidelning ska baseras på uppmätt faktisk förbrukning. Faktureringen får baseras på beräknade mängder endast om det saknas mätresultat.

21 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. fakturering av mottagare av delad el som utförs av en organisatör av energidelning i enlighet med ett avtal om att dela el mot betalning, om avtalet ingåtts genom organisatören, och

2. en skyldighet att lämna viss information till mottagarna av delad el i samband med faktureringen.

22 § Den elanvändare som delar el mot betalning får inte ta ut någon avgift för att tillhandahålla fakturor eller information enligt de föreskrifter som meddelas med stöd av 21 §. Elanvändaren ska också säkerställa att organisatören inte tar ut någon sådan avgift.

Betalningssätt

23 § Den som delar el mot betalning ska se till att de som tar emot den delade elen erbjuds flera betalningssätt och inte missgynnas på grund av det betalningssätt som de valt.

De avgifter som tas ut för ett visst betalningssätt eller för ett system för förskottsbetalning får inte överstiga betalningsmottagarens kostnader för användningen av betalningssättet eller systemet.

Slutfaktura vid uppsägning

24 § Den som delar el mot betalning ska se till att den elanvändare som sagt upp ett energidelningsavtal får en slutfaktura inom sex veckor från den dagen då avtalet sades upp.

Om den elanvändare som har sagt upp avtalet är ett litet företag eller en konsument i förhållande till den som delar el, får inga avgifter tas ut för att tillhandahålla slutfakturan. I andra fall ska de avgifter som tas ut för tillhandahållandet vara skäliga.

Rutiner för klagomålshantering

25 § Den som delar el mot betalning ska ha rutiner för att hantera klagomål från dem som tar emot den delade elen eller säkerställa att organisatören av energidelning har sådana rutiner.

Skyldigheter vid byte av energidelningsarrangemang

26 § Den som delar el mot betalning ska, i den utsträckning den elanvändare som tar emot den delade elen begär det, på ett icke-diskriminerande sätt i fråga om kostnader, arbete och tidsåtgång, göra de uppgifter tillgängliga som krävs för att elanvändaren ska kunna byta energidelningsarrangemang. Uppgifterna ska göras tillgängliga för mottagaren av den delade elen eller den som mottagaren pekar ut inom tre veckor från begäran. Uppgifterna får göras tillgängliga av organisatören av energidelning.

Uppgifterna ska tillgängliggöras utan kostnad, om mottagaren av elen är en konsument i förhållande till den som delar elen eller är ett litet företag.

27 § En myndighet eller ett offentligt styrt organ som delar el mot betalning eller utan kostnad från en egen produktions- eller energilagringsanläggning till en eller flera andra elanvändare får inte vägra att ingå avtal om att dela el med en utsatt kund.

Detta gäller inte om myndigheten eller det offentligt styrda organet kan visa att minst 10 procent av den el som delas från anläggningen redan delas till utsatta kunder.

15 kap. Avbrottsersättning

1 § Avtalsvillkor som i jämförelse med bestämmelserna i detta kapitel är till nackdel för elanvändare är utan verkan mot dem.

2 § Avbrottsersättning enligt 3–7 §§ ska avräknas från skadestånd som enligt andra bestämmelser i denna lag eller annan lag betalas på grund av samma elavbrott.

3 § En elanvändare har rätt till avbrottsersättning, om uttagspunkten är elektriskt frånkopplad i en eller flera faser från spänningssatt koncessionerat nät under en sammanhängande period om minst tolv timmar.

Elanvändaren har inte rätt till avbrottsersättning om

1. avbrottet beror på elanvändarens försummelse,
2. distributionen av el avbryts för att vidta åtgärder som är motiverade av elsäkerhetsskäl eller för att upprätthålla en god drift- och leveranssäkerhet och avbrottet inte pågår längre än åtgärden kräver,

3. avbrottet är hänförligt till ett fel i en koncessionshavares ledningsnät och felet beror på ett hinder utanför den koncessionshavarens kontroll som koncessionshavaren inte skäligen kunde förväntas ha räknat med och vars följder koncessionshavaren inte heller skäligen kunde ha undvikit eller övervunnit, eller

4. avbrottet är hänförligt till ett fel i ett ledningsnät vars ledningar har en spänning om 220 kilovolt eller mer.

4 § Avbrottsersättning ska betalas av den som har koncession för det elnät som elanvändaren är direkt ansluten till.

5 § När avbrottsersättning beräknas ska en period med avbruten distribution av el (avbrottsperiod) anses avslutad vid den tidpunkt då avbrottet upphört, om distributionen därefter har fungerat oavbrutet under de närmast följande två timmarna.

6 § Avbrottsersättningen ska för en avbrottsperiod om minst tolv timmar och högst tjugofyra timmar betalas med 12,5 procent av elanvändarens beräknade årliga nätkostnad, dock lägst 2 procent av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken avrundat till närmast högre hundratal kronor.

Om avbrottsperioden är längre än tjugofyra timmar ska för varje därefter påbörjad tjugofyratimmarsperiod ytterligare ersättning betalas med

25 procent av elanvändarens beräknade årliga nätkostnad, dock lägst 2 procent av prisbasbeloppet avrundat till närmast högre hundratal kronor. Avbrottsersättningen ska för en avbrottsperiod uppgå till högst 300 procent av elanvändarens beräknade årliga nätkostnad.

7 § Om skyldigheten att betala avbrottsersättning är oskäligt betungande med hänsyn till de ekonomiska förhållandena hos den som är ersättnings-skyldig enligt 4 § eller den som slutligt ska betala ersättningen enligt 10 §, får ersättningen jämkas efter vad som är skäligt.

Ersättningen får också jämkas efter vad som är skäligt, om arbetet med att få i gång distributionen av el har behövt senareläggas för att inte utsätta arbetstagarna för betydande risker.

8 § Avbrottsersättningen ska betalas till elanvändaren utan oskäligt dröjsmål och aldrig senare än sex månader från utgången av den månad då den ersättningsskyldiga fick eller borde ha fått kännedom om avbrottet.

Den ersättningsskyldiga ska betala ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635), om betalning inte sker i rätt tid.

9 § Om elanvändaren trots 8 § inte har fått avbrottsersättning och inte har gjort anspråk på ersättning från den ersättningsskyldiga inom två år från det att avbrottet upphörde, är rätten till ersättning förlorad.

10 § Den som är ersättningsskyldig enligt 4 § har, i den utsträckning avbrottet är hänförligt till ett fel i en annan koncessionshavares ledningsnät, rätt att från den koncessionshavaren få ersättning för det som enligt 3–7 §§ har betalats till elanvändaren.

16 kap. Avbrytande av distribution av el till konsumenter

Avtalsvillkor som avviker från kapitlet

1 § Avtalsvillkor som i jämförelse med bestämmelserna i detta kapitel är till nackdel för konsumenten är utan verkan mot denne.

Konsumentens avtalsbrott

2 § Distribution av el till en konsument får avbrytas, om

1. konsumenten har åsidosatt sina skyldigheter enligt avtalet med den systemansvariga eller elleverantören om distribution eller leverans av el,

2. det rör sig om ett väsentligt avtalsbrott,

3. konsumenten har uppmanats att inom en viss skälig tid vidta rättelse och, om det inte rör sig om utebliven betalning, tillsammans med uppmaningen informerats om att distributionen annars kan komma att avbrytas,

4. den tid som avses i 3 har löpt ut,

5. rättelse inte har skett, och

6. omständigheterna är sådana att det saknas anledning att befara att ett avbrott skulle medföra en personskada som inte är obetydlig eller en omfattande sakskada.

Om konsumenten har handlat otillbörligt, får distributionen avbrytas trots att omständigheterna inte är sådana som anges i första stycket 6.

Prop. 2025/26:240
Bilaga 8

3 § Vid utebliven betalning får distributionen av el till en konsument avbrytas endast om

1. betalningen avser distribution eller leverans av el,
2. förutsättningarna för avbrytande enligt 2 § är uppfyllda och konsumenten i god tid har informerats om vilka alternativ som finns för att undvika att distributionen avbryts,
3. konsumenten efter att den tid för rättelse som avses i 2 § första stycket 3 löpt ut har uppmanats att betala inom tre veckor från det att konsumenten har delgetts uppmaningen tillsammans med information om att distributionen annars kan avbrytas,
4. ett meddelande om den uteblivna betalningen samtidigt med uppmaningen enligt 3 har lämnats till socialnämnden i den kommun där konsumenten får elen distribuerad,
5. de tre veckorna som avses i 3 har löpt ut,
6. socialnämnden inte inom de tre veckorna skriftligen har meddelat den som lämnade meddelandet enligt 4 att nämnden tar på sig betalningsansvaret för skulden,
7. betalningen inte har skett, och
8. fordringen inte är tvistig.

4 § En systemansvarig och en elleverantör har rätt till skälig ersättning av en konsument för kostnaderna för

1. uppmaningar och information till konsumenten enligt 2 och 3 §§, dock inte i fråga om information som rör vilka alternativ som finns för att undvika att distributionen avbryts,
2. meddelanden till socialnämnden enligt 3 §, och
3. avstängningsåtgärden.

Säkerhetsskäl

5 § Den systemansvariga får avbryta distributionen av el till en konsument om det behövs för att den systemansvariga ska kunna

1. vidta åtgärder som är motiverade av elsäkerhetsskäl, eller
2. upprätthålla en god drift- och leveranssäkerhet.

Ett sådant avbrott får inte pågå längre än vad åtgärden kräver.

Om den systemansvariga kan förutse annat än kortvariga avbrott i distributionen, ska konsumenten informeras om detta i god tid före avbrottet. Konsumenten ska informeras personligen eller, om det är lämpligt, genom anslag.

Skadestånd vid avbruten distribution av el

6 § En konsument har rätt till ersättning för en skada som den systemansvariga har orsakat, om distributionen av el avbryts med hänvisning till konsumentens avtalsbrott utan att förutsättningarna i 2 eller 3 § är uppfyllda.

Om distributionen av el har avbrutits på begäran av elleverantören, ska i stället leverantören ersätta konsumenten för den uppkomna skadan.

7 § Om den systemansvariga inte har informerat konsumenten enligt 5 § tredje stycket, har konsumenten rätt till ersättning för en skada som har orsakats av den systemansvariga.

8 § En konsument har rätt till ersättning för en skada som har orsakats av den systemansvariga, om distributionen av el avbryts utan att det beror på konsumentens avtalsbrott och utan att det finns rätt att avbryta distributionen enligt 5 § första stycket. Detta gäller dock inte om den systemansvariga visar att avbrottet beror på ett hinder utanför den systemansvarigas kontroll som den inte skäligen kunde förväntas ha räknat med och vars följder den inte heller skäligen kunde ha undvikit eller övervunnit.

Om avbrottet beror på någon som den systemansvariga har anlitat för att utföra underhåll, reparation eller liknande arbete, är den systemansvariga fri från skadeståndsskyldighet endast om också den som den systemansvariga har anlitat skulle vara fri enligt första stycket.

9 § Skadestånd enligt 6–8 §§ omfattar ersättning för utgifter och inkomstbortfall samt för annan förlust på grund av avbrottet.

10 § Konsumenten ska underrätta motparten om anspråk på ersättning enligt 6–8 §§ inom två år från det att skadan inträffade. Om konsumenten inte gör det, är rätten till ersättning för den uppkomna skadan förlorad.

Skada som orsakas av el

11 § Bestämmelser om ansvar för en skada som orsakas av el finns i elsäkerhetslagen (2016:732).

17 kap. Kommunala elföretag

Undantag från lokaliseringsprincipen

1 § En sådan juridisk person som avses i 10 kap. 2–6 §§ kommunallagen (2017:725) får, trots vad som anges i 2 kap. 1 § kommunallagen om anknytning till kommunens område eller dess medlemmar, utanför kommunens område bedriva

1. produktion av och handel med el samt därmed sammanhängande verksamhet, eller

2. nätverksamhet i geografisk närhet till företagets nätverksamhet inom kommunen i syfte att uppnå en ändamålsenlig nätverksamhet.

Undantag från självkostnadsprincipen

2 § Om en sådan juridisk person som avses i 10 kap. 2–6 §§ kommunallagen (2017:725) bedriver sådan verksamhet som avses i 1 § 1, ska verksamheten bedrivas enligt affärsmässiga principer trots 2 kap. 6 och 7 §§ kommunallagen.

I 6, 7 och 9 kap. finns bestämmelser om avgifter och intäkter inom nätverksamhet.

18 kap. Tillsyn, uppgifter enligt EU-rättsakter och avgifter för myndighetsverksamhet

Prop. 2025/26:240
Bilaga 8

Tillsynsmyndighet och tillsynens omfattning

1 § Den eller de myndigheter som regeringen bestämmer utövar tillsyn över att denna lag och de föreskrifter eller villkor som har meddelats i anslutning till lagen följs när det gäller frågor om driftsäkerheten hos det nationella elsystemet.

I övrigt utövar nätmyndigheten tillsyn över att lagen och föreskrifter eller villkor som har meddelats i anslutning till lagen följs. Tillsynen omfattar inte att 11 kap. 4 §, 14 kap. 1–3 §§ eller 15–17 kap. följs. När det gäller elleverantörers skyldigheter enligt 11 kap. omfattar tillsynen endast att elleverantörerna följer 11 kap. 28–30 §§ och föreskrifter som har meddelats med stöd av 11 kap. 33 § 2.

2 § Nätmyndigheten utövar tillsyn över att EU:s elmarknadsförordning och EU-förordningar som har antagits med stöd av den förordningen följs. Detta gäller dock inte om det följer av lag eller förordning att tillsynen ska utövas av en annan myndighet.

Rätt att få upplysningar och ta del av handlingar

3 § En tillsynsmyndighet har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen.

Förelägganden

4 § En tillsynsmyndighet får besluta de förelägganden som behövs för att de föreskrifter och villkor som omfattas av tillsynen ska följas.

Ett föreläggande får förenas med vite.

Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart, om det

1. avser driftsäkerheten hos det nationella elsystemet,
2. avser riktigheten av uppgifter som har lämnats enligt 12 kap. 19 §,
3. avser skyldigheten att lämna upplysningar och handlingar enligt 3 §, eller
4. har meddelats med anledning av en anmälan enligt 6 § första stycket.

Tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen

5 § För tillsyn som avser driftsäkerheten hos det nationella elsystemet har tillsynsmyndigheten rätt att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till den verksamhet som tillsynen avser. Denna rätt omfattar inte bostäder.

Polismyndigheten ska lämna den hjälp som behövs för tillsynen.

Tidsfrister för beslut efter anmälan mot en systemansvarig

6 § Nätmyndigheten ska fatta beslut i ett ärende inom två månader från det att en anmälan kom in till myndigheten, om anmälan

1. har lämnats in av någon som har ett intresse i saken, och
2. innehåller ett påstående om att en systemansvarig inte följer bestämmelser som omfattas av nätmyndighetens tillsyn enligt 1 §.

Om nätmyndigheten behöver ytterligare tid för att avgöra ärendet, får myndigheten förlänga tiden med två månader eller, om sökanden medger det, med den ytterligare tid som kan behövas för att ärendet ska kunna avgöras.

Första och andra styckena gäller inte om en tvist i fråga om den skyldighet som anmälan avser ska tas upp av nätmyndigheten enligt 2 kap. 22 §, 6 kap. 17 § eller 10 kap. 10 §.

Ärenden om undantag enligt EU:s elmarknadsförordning

7 § Ärenden om undantag enligt artikel 63.1, 63.2 och 63.3 i EU:s elmarknadsförordning prövas av regeringen.

Nätmyndigheten ska utreda sådana ärenden och därefter, med eget yttrande, överlämna ärendet till regeringens prövning. Nätmyndigheten ska i samband med överlämnandet offentliggöra sitt yttrande.

I fall som avses i artikel 63.5 i EU:s elmarknadsförordning ska regeringen meddela beslut efter yttrande från Acer.

Ändring eller upphävande av beslut efter begäran av Europeiska kommissionen

8 § I ett beslut av nätmyndigheten enligt en sådan genomförandeakt eller delegerad akt som avses i artikel 58.1 i EU:s elmarknadsförordning ska det anges att beslutet kan komma att upphävas efter begäran av Europeiska kommissionen.

Information som nätmyndigheten behöver enligt elmarknadsdirektivet

9 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om en skyldighet för systemansvariga att till nätmyndigheten lämna information som myndigheten behöver för att fullgöra sina uppgifter enligt artikel 59.1 i elmarknadsdirektivet.

Skyldighet att informera en myndighet om att transporten av el har avbrutits

10 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om en skyldighet för nätkoncessionshavare att informera en myndighet om att transporten av el till elanvändare har avbrutits och om skälen till avbrytandet.

Bevarande av information

11 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om en skyldighet för elleverantörer att dokumentera och bevara uppgifter om leveransavtal, derivatinstrument och transaktioner som gäller sådana avtal eller instrument samt att på begäran lämna sådana uppgifter till en svensk myndighet eller Europeiska kommissionen.

12 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för en myndighets verksamhet som sker med stöd av denna lag.

19 kap. Förseningsavgifter

Beslut om förseningsavgift

1 § Nätmyndigheten ska besluta att ta ut en förseningsavgift från en systemansvarig, om det finns förutsättningar för att ta ut avgiften enligt detta kapitel. När myndigheten har beslutat att ta ut en avgift, ska myndigheten skicka ett meddelande med information om beslutet till den systemansvariga.

Om redovisningshandlingar eller revisorsintyg inte lämnas

2 § En systemansvarig ska betala en förseningsavgift med 10 000 kronor till staten, om den systemansvariga inte inom sju månader från räkenskapsårets utgång lämnar

1. redovisningshandlingar enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. 9 § 2, eller

2. ett sådant revisorsintyg som avses i 5 kap. 10 § 2.

Om den systemansvariga har beslutat om fortsatt bolagsstämma enligt 7 kap. 14 § andra stycket aktiebolagslagen (2005:551) eller om fortsatt föreningsstämma enligt 6 kap. 13 § andra stycket lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, ska dock den systemansvariga betala förseningsavgift först om handlingarna inte har kommit in inom nio månader från räkenskapsårets utgång.

3 § Om redovisningshandlingarna eller revisorsintyget inte har kommit in inom två månader från det att nätmyndigheten skickade ett meddelande till den systemansvariga med information om beslutet att ta ut avgift enligt 2 §, ska den systemansvariga betala en ny förseningsavgift med 10 000 kronor.

Om handlingarna inte har kommit in inom två månader från det att nätmyndigheten skickade ett meddelande till den systemansvariga med information om beslutet att ta ut avgift enligt första stycket, ska den systemansvariga betala en ny förseningsavgift med 20 000 kronor.

4 § Om registrering har skett av ett beslut om att den systemansvariga har försatts i konkurs eller trätt i likvidation, får nätmyndigheten inte besluta om förseningsavgift enligt 2 eller 3 §.

5 § Om den systemansvariga har lämnat de handlingar som anges i 2 § i tid och handlingarna har någon brist som lätt kan avhjälpas, får nätmyndigheten besluta om förseningsavgift endast om den systemansvariga har underrättats om bristen och fått tillfälle att avhjälpa den men inte gjort det inom den tid som har angetts i underrättelsen. En sådan underrättelse får sändas med posten till den postadress som den systemansvariga senast har anmält hos nätmyndigheten.

Om uppgifter som behövs för att bestämma en intäktsram inte lämnas

6 § En systemansvarig ska betala en förseningsavgift med 100 000 kronor till staten, om den systemansvariga inte inom den tid som anges i föreskrifter som har meddelats i anslutning till 9 kap. 7 § lämnar de uppgifter som behövs för att bestämma intäktsramen.

Om uppgifterna inte har kommit in inom två månader från det att nätmyndigheten skickade ett meddelande till den systemansvariga med information om beslutet att ta ut avgift enligt första stycket, ska den systemansvariga betala en ny förseningsavgift med 100 000 kronor.

Efterskänkande av förseningsavgifter

7 § En förseningsavgift enligt 2 eller 3 § ska efterskännas helt, om

1. överträdelsen är ursäktlig med hänsyn till omständigheter som den systemansvariga inte har kunnat råda över, eller
2. det annars är uppenbart oskäligt att ta ut den.

8 § En förseningsavgift enligt 6 § ska efterskännas helt, om

1. överträdelsen är ursäktlig med hänsyn till omständigheter som den systemansvariga inte har kunnat råda över, eller
2. det annars är oskäligt att ta ut den.

En förseningsavgift enligt 6 § ska dessutom efterskännas helt eller delvis, om överträdelsen är liten med hänsyn till de uppgifter som nätmyndigheten behöver för att bestämma intäktsramen eller till förseningens längd.

9 § Om det är motiverat med hänsyn till det som har förekommit i ärendet, ska frågan om att efterskänka en förseningsavgift tas upp även om något yrkande om detta inte har gjorts.

Indrivning

10 § Om en förseningsavgift inte har betalats efter betalningsuppläggning, ska avgiften lämnas för indrivning.

Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

11 § Regeringen får meddela föreskrifter om att indrivning enligt 10 § inte behöver ske för mindre belopp när det gäller förseningsavgifter enligt detta kapitel.

Verkställighet

12 § Ett beslut om förseningsavgift får verkställas även om det inte har fått laga kraft.

Återbetalning

13 § Om en systemansvarig har rätt att få tillbaka en betald förseningsavgift på grund av en domstols beslut, ska ränta betalas på den återbetalade förseningsavgiften från och med månaden efter den då förseningsavgiften

betalades in till och med den månad då återbetalning görs. I fråga om räntans storlek ska 65 kap. 4 § tredje stycket skatteförfarandeagen (2011:1244) tillämpas.

Prop. 2025/26:240
Bilaga 8

20 kap. Straff

1 § Till böter döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 3 kap. 17 §.

Om gärningen är ringa utgör den inte brott.

2 § Ansvar enligt 1 § ska inte dömas ut om gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

3 § Den som har överträtt ett vitesföreläggande ska inte dömas till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av föreläggandet.

21 kap. Överklagande och handläggning i domstol

Överklagande sker till allmän förvaltningsdomstol

1 § Beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Domstolarnas sammansättning i vissa mål

2 § Vid prövningen av mål som avser överprövning av beslut enligt 9 kap. 12, 14, 15, 16, 19, 20, 21, 22 eller 23 § ska förvaltningsrätten bestå av två lagfarna ledamöter och två ekonomiska experter. Detta gäller dock inte om något annat följer av 18 § lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar.

Om en av de ekonomiska experterna får förhinder sedan handläggningen har påbörjats, är rätten ändå domför.

3 § Vid prövningen av mål som avser överprövning av beslut enligt 9 kap. 12, 14, 15, 16, 19, 20, 21, 22 eller 23 § ska kammarrätten bestå av tre lagfarna ledamöter och två ekonomiska experter. Om en av de lagfarna ledamöterna eller en av de ekonomiska experterna får förhinder sedan handläggningen har påbörjats, är rätten ändå domför.

Kammarrätten är domför utan ekonomiska experter i fall som anges i 12 § fjärde stycket lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar och vid prövning av mål som är av enkel beskaffenhet.

I övrigt gäller, även i mål som avses i första stycket, 12 § sjunde–tionde styckena lagen om allmänna förvaltningsdomstolar i fråga om kammarrättens sammansättning. Vid behandlingen av frågor om prövningstillstånd och frågor som behandlas samtidigt med dessa ska dock även en ekonomisk expert ingå i rätten, om inte målet är av enkel beskaffenhet.

4 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer förordnar för viss tid dem som ska tjänstgöra som ekonomiska experter enligt 2 och 3 §§. Om det, medan en ekonomisk expert deltar i behand-

lingen av ett mål, inträffar en omständighet som medför att förordnandet ska upphöra att gälla, ska förordnandet ändå anses fortsätta att gälla i det pågående målet.

Den som ska tjänstgöra som ekonomisk expert ska vara svensk medborgare och får inte vara underårig eller i konkurstillstånd eller ha förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken.

Föreskrifter om ikraftträdande av denna lag meddelas i lagen (2026:000) om införande av elmarknadslagen (2026:000).

Härigenom föreskrivs följande.

Tidpunkt för ikraftträdande

1 § Elmarknadslagen (2026:000) träder i kraft den 1 juli 2027 i fråga om 11 kap. 26–33 §§ och 12 kap. 4–6 §§ och i övrigt den 1 januari 2027.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

Ellagen upphävs

2 § Genom denna lag upphävs ellagen (1997:857).

Ord och uttryck i lagen

3 § Ord och uttryck i lagen har samma betydelse som i elmarknadslagen (2026:000).

Beslut som har meddelats enligt den upphävda lagen

4 § Beslut som har meddelats enligt den upphävda ellagen (1997:857) gäller fortfarande.

Avtal om stödtjänster

5 § Bestämmelsen i 3 kap. 12 § första stycket elmarknadslagen (2026:000) tillämpas inte på sådana avtal om stödtjänster som den systemansvariga har ingått under tiden från det att en ansökan om metodprövning enligt 3 kap. 7 § första stycket i den upphävda ellagen (1997:857), i dess lydelse den 31 maj 2023, har lämnats in till nätmyndigheten till dess att myndigheten har meddelat beslut i ärendet, om ansökan har lämnats in före utgången av augusti 2022.

Anslutningsavgifter när staten har finansierat åtgärder för att öka elnätets kapacitet

6 § Bestämmelserna i 4 kap. 10 § andra stycket i den upphävda ellagen (1997:857) gäller fortfarande för sådana åtgärder som avses i det stycket och som staten har finansierat enligt ett avtal som har ingåtts före ikraftträdandet.

Intäktsram för elnätsverksamhet

7 § För en intäktsram som har bestämts före den 1 januari 2019 gäller 5 kap. 6–9 §§ i den upphävda ellagen (1997:857), i dess lydelse den 31 december 2018, i stället för 9 kap. 8 och 9 §§ elmarknadslagen (2026:000).

8 § För en intäktsram som har bestämts under åren 2019–2026 gäller 5 kap. 1, 7, 9, 11 och 12 a §§ i den upphävda ellagen (1997:857) i stället för 9 kap 8 och 9 §§ elmarknadslagen (2026:000).

9 § För en intäktsram som har bestämts före den 1 juli 2022 tillämpas inte 9 kap. 9 § första stycket 2 elmarknadslagen (2026:000).

10 § Den upphävda ellagen (1997:857) gäller fortfarande för en sådan omprövning enligt 5 kap. 12 eller 13 § i den upphävda lagen, i dess lydelse den 31 december 2018, som har inletts före den tidpunkten.

11 § Om intäktsramen för tillsynsperioden 2016–2019 har ökat med tillämpning av 5 kap. 20 § i den upphävda ellagen (1997:857), i dess lydelse den 31 december 2018, ska den ökningen inte beaktas vid tillämpningen av 9 kap. 23 § elmarknadslagen (2026:000).

12 § När det gäller en nätverksamhet, som i fråga om tillsynsperioden 2020–2023 har ett särskilt investeringsutrymme enligt lagen (2021:311) om särskilt investeringsutrymme för elnätverksamhet, ska 9 kap. 23 § första stycket elmarknadslagen (2026:000) inte tillämpas i fråga om ett underskott i förhållande till intäktsramen för den tillsynsperioden och 9 kap. 23 § andra stycket samma lag inte tillämpas vid avstämning mot intäktsramen.

Prövning av tvister

13 § Allmän domstol får pröva ett mål som har inletts före den 1 juli 2022 trots 2 kap. 15 §, 6 kap. 17 § och 10 kap. 10 § elmarknadslagen (2026:000).

Balansansvar för aggregeringstjänster

14 § Bestämmelserna i 11 kap. 3, 13 och 15 §§ elmarknadslagen (2026:000) ska inte tillämpas i fråga om aggregeringstjänster som tillhandahålls i en leveranspunkt innan nätmyndigheten för första gången har godkänt metoder för att utforma avtal enligt 11 kap. 5 § samma lag när det gäller de obalanser som aggregeringstjänsterna kan medföra.

Anvisning av elleverantör när ett balansansvar har upphört

15 § Under tiden till och med den 30 juni 2027 ska 16–20 §§ tillämpas, om en elleverantör har förlorat sitt balansansvar.

16 § Om den systemansvariga inte har tagit emot ett meddelande från elleverantören om vem som är ny balansansvarig part i berörda leveranspunkter innan den tidsfrist som anges i 11 kap. 22 § elmarknadslagen (2026:000) har löpt ut, ska den systemansvariga dagen efter fristens utgång anvisa berörda elanvändare eller elproducenter en elleverantör. Den elleverantören ska gentemot den systemansvariga ha åtagit sig att leverera el till elanvändare eller ta emot el från elproducenter som saknar en elleverantör.

17 § Om en elleverantör inte får återställa balansansvaret enligt 11 kap. 22 § elmarknadslagen (2026:000) eller om den tidsfrist som anges där upphör att löpa enligt 11 kap. 23 § andra stycket samma lag, ska den systemansvariga så snart som möjligt anvisa berörda elanvändare eller elproducenter en elleverantör. Den elleverantören ska gentemot den systemansvariga ha åtagit sig att leverera el till elanvändarna eller ta emot el från elproducenterna.

18 § Den systemansvariga ska så snart som möjligt informera

1. elanvändarna och elproducenterna om den elleverantör som har anvisats enligt 16 eller 17 §, och

2. elanvändarna om bestämmelserna i elmarknadslagen (2026:000) om byte av elleverantör.

19 § En elleverantör som har anvisats enligt 16 eller 17 § ska så snart som möjligt informera

1. elanvändarna om leverantörens villkor för leveransen, och

2. elproducenterna om leverantörens villkor för mottagande av el.

20 § Om en systemansvarig enligt 16 eller 17 § anvisar en elleverantör, gäller ett balansansvar som en ny balansansvarig part åtagit sig från och med dagen för anvisningen.

Leverans av el om leveransavtal saknas

21 § Under tiden till och med den 30 juni 2027 ska den systemansvariga anvisa en elleverantör till en elanvändare som saknar ett leveransavtal med en elleverantör. Den systemansvariga ska välja ut elleverantören på ett rättvist, transparent och icke-diskriminerande sätt.

Den elleverantör som anvisas ska ha åtagit sig gentemot den systemansvariga att leverera el till elanvändaren på skäliga villkor. Metoderna för att utforma leveransvillkoren ska framgå av avtalet mellan den systemansvariga och elleverantören.

22 § Den systemansvariga ska utan dröjsmål informera elanvändaren om

1. vilken elleverantör som har anvisats enligt 21 §,

2. innebörden av en sådan anvisning,

3. hur elleverantören har valts ut, och

4. bestämmelserna i elmarknadslagen (2026:000) om byte av elleverantör.

23 § En elleverantör som har anvisats enligt 21 § ska utan dröjsmål informera elanvändaren om de villkor för leveransen som elleverantören avser att tillämpa och om den dag då elleverantören avser att påbörja leveransen enligt det anvisade avtalet. I meddelandet ska det anges att avtalet är anvisat.

24 § Ett anvisat elavtal får inte ha

1. en längre uppsägningstid än 14 dagar, eller

2. dynamiskt elpris.

Elanvändare som har ett anvisat elavtal

25 § I fråga om leveranser till en elanvändare som har ett anvisat elavtal vid utgången av juni 2027 ska elleverantören från och med den 1 juli 2027 tillämpa villkoren i ett avtal som finns i det utbud som elleverantören erbjuder och marknadsför. Priset per förbrukad kilowattimme får inte vara bestämt för en viss tidsperiod. Avtalet får inte ha en längre uppsägningstid än 14 dagar.

26 § Elleverantören ska så snart som möjligt efter utgången av juni 2027 informera en sådan elanvändare som avses i 25 § om

1. att systemet med anvisade elavtal har avvecklats,
2. de villkor för leveransen som elleverantören tillämpar från och med den 1 juli 2027,
3. vilka olika avtal som elleverantören erbjuder samt uppgifter om priser och leveransvillkor för de olika avtalen, och
4. var elanvändaren, oberoende av elleverantören, kan hitta information om priser och leveransvillkor som andra elleverantörer tillämpar för leverans av el till elanvändare.

Uppgifter i avtal mellan en elleverantör och en elanvändare

27 § Den upphävda ellagen (1997:857) gäller fortfarande i fråga om vilka uppgifter ett avtal mellan en elleverantör och en elanvändare om leverans av el ska innehålla, om avtalet är tidsbegränsat och har träffats före den 1 juni 2023.

Domstolarnas sammansättning i vissa mål

28 § Bestämmelserna i 21 kap. 2–4 §§ elmarknadslagen (2026:000) tillämpas inte i mål som har inletts hos en allmän förvaltningsdomstol före ikraftträdandet.

Tillsyn

29 § Bestämmelserna om tillsyn i 18 kap. elmarknadslagen (2026:000) tillämpas även i fråga om denna lag.

Härigenom föreskrivs¹ följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens innehåll

1 § I denna lag finns bestämmelser om tillstånd att bygga eller använda en starkströmsledning (nätkoncession) och om elektriska ledningar som dras fram inom området för väg, järnväg, tunnelbana, spårväg eller vatten- trafikled.

2 § Lagen är indelad i följande kapitel:

- 1 kap. Inledande bestämmelser,
- 2 kap. Krav på nätkoncession,
- 3 kap. Ny nätkoncession,
- 4 kap. Nätkoncessionens omfattning, villkor och giltighetstid,
- 5 kap. Omprövning och ändring av nätkoncessioner,
- 6 kap. Sammanläggning, delning, överlåtelse och återkallelse av nätkoncessioner,
- 7 kap. Återställningsåtgärder,
- 8 kap. Undersökningsarbeten,
- 9 kap. Ledningar vid trafikleder,
- 10 kap. Delgivning och kungörelse,
- 11 kap. Tillsyn,
- 12 kap. Straff,
- 13 kap. Överklagande.

Ord och uttryck i lagen

3 § I lagen avses med

anläggning: en anläggning för transport av el med de särskilda föremål som finns i anläggningen och som behövs för driften av den,

nätkoncession: ett tillstånd att bygga eller använda en starkströmsledning,

nätkoncession för linje: en nätkoncession som avser en ledning med en i huvudsak bestämd sträckning,

nätkoncession för område: en nätkoncession som avser ett ledningsnät inom ett visst område,

nätmyndigheten: den myndighet som avses i 1 kap. 6 § elmarknadslagen (2026:000),

nätverksamhet: att med stöd av nätkoncession ställa en starkströmsledning till förfogande för transport av el för någon annans räkning och vidta de åtgärder som behövs för transporten,

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/52/EU, och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/171.

starkströmsledning: en elektrisk ledning för sådan spänning, strömstyrka eller frekvens som kan vara farlig för människor eller egendom,

överföringsystem: ett system för transport av el genom ett tekniskt och driftsmässigt sammanhängande ledningsnät, som har en spänning om 220 kilovolt eller mer, sträcker sig över flera nätregioner i Sverige och länkar samman det nationella elnätet med elnät i andra länder.

4 § Bestämmelser om elsäkerhet finns i elsäkerhetslagen (2016:732).

Prövningsmyndighet

5 § Nätmyndigheten prövar frågor enligt denna lag.

Regeringen ska dock pröva

1. ett ärende som avser en utlandsförbindelse, om inte något annat anges,
2. ett ärende om att bevilja nätkoncession, om det i ärendet finns en fråga om tillstånd till expropriation som ska prövas av regeringen, och
3. en sådan fråga om nätkoncession som har betydelse för försvaret, om Försvarmakten har begärt att regeringen ska pröva frågan och regeringen beslutar att förbehålla sig prövningen.

2 kap. Krav på nätkoncession

Det grundläggande kravet på nätkoncession

1 § En starkströmsledning får inte byggas eller användas utan en nätkoncession för linje eller en nätkoncession för område.

Till byggandet av en ledning räknas även schaktning, skogsavverkning eller liknande åtgärder för att bereda plats för ledningen, dock inte åtgärder som utförs enbart för att avgöra var och hur ledningen ska byggas eller för att undersöka vilken påverkan verksamheten får på miljön.

När en transformator- eller kopplingsstation får börja byggas

2 § Det får inte börja byggas en transformator- eller kopplingsstation som ska anslutas till en eller flera nya ledningar för vilka det krävs nätkoncession för linje förrän det finns nätkoncession för byggandet av minst en av de nya ledningarna.

Undantag från kravet på nätkoncession

3 § Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från kravet på nätkoncession enligt 1 § och förbudet att börja bygga enligt 2 § i fråga om vissa slag av ledningar eller stationer eller i fråga om ledningar eller stationer inom vissa områden. En sådan föreskrift får dock inte avse utlandsförbindelser.

4 § Nätmyndigheten ska i det enskilda fallet ge ett bindande besked i frågan om huruvida en starkströmsledning omfattas av undantag enligt föreskrifter som avses i 3 §, om ett sådant besked begärs av

1. den som avser att bygga eller använder ledningen, eller
2. innehavaren av nätkoncessionen för det område där ledningen finns eller är avsedd att finnas.

5 § Prövningsmyndigheten får i det enskilda fallet ge dispens från kravet på nätkoncession enligt 1 § för en ledning som var i bruk den 1 januari 1998. En sådan dispens ska avse en bestämd tid, som får förlängas.

6 § Prövningsmyndigheten får, om det finns särskilda skäl, medge att

1. en starkströmsledning eller en transformator- eller kopplingsstation byggs innan det finns en nätkoncession, och
2. starkströmsledningen, när den är färdig att tas i bruk, används i avvakten på att koncessionsfrågan slutligt avgörs, dock under högst tre år.

7 § Prövningsmyndigheten får besluta att ett beslut om nätkoncession för linje eller ett medgivande enligt 6 § ska gälla omedelbart, om byggandet och driften av anläggningen har liten betydelse för motstående intressen.

Ledning som byggs och används med stöd av någon annans nätkoncession för område

8 § Den som bedriver nätverksamhet får bygga och använda starkströmsledningar med stöd av en nätkoncession för område som innehas av någon annan, om nätkoncessionshavaren medger det och nätkoncessionen inte har någon lägsta tillåtna spänning.

3 kap. Ny nätkoncession

Förutsättningar för nätkoncession

1 § En nätkoncession får endast beviljas om anläggningen är lämplig från allmän synpunkt.

2 § Vid prövning av en nätkoncession för linje ska en anläggning anses vara lämplig från allmän synpunkt, om

1. ledningen behövs för
  - a) att uppfylla skyldigheter enligt denna lag eller krav som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen,
  - b) en säker och tillräcklig elförsörjning,
  - c) ökad nätkapacitet som bedöms vara samhällsekonomiskt lönsam, eller
  - d) att tillgodose ett annat angeläget allmänt intresse, och

2. ledningen har en ändamålsenlig placering i nätet och en ändamålsenlig teknisk utformning i fråga om lik- eller växelström samt spänning.

En anläggning som uppfyller villkoren i första stycket ska dock inte anses vara lämplig från allmän synpunkt om synnerliga skäl talar emot det.

3 § En nätkoncession för linje får endast om det finns särskilda skäl beviljas för en ledning som är avsedd för spänning som inte överstiger högsta tillåtna spänning för de koncessionsområden utan en lägsta tillåtna spänning som berörs av ledningen.

4 § En nätkoncession för linje får inte strida mot en detaljplan eller områdesbestämmelser. Om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas, får dock små avvikelser göras.

5 § En nätkoncession för område får beviljas endast om området

1. är en lämplig enhet med hänsyn till nätverksamheten, och
2. inte till någon del sammanfaller både geografiskt och i fråga om spänningen med ett annat koncessionsområde.

6 § En nätkoncession får endast beviljas om nätkoncessionshavaren från allmän synpunkt är lämplig att utöva nätverksamhet. En nätkoncession för område får beviljas endast den som dessutom är lämplig att bedriva nätverksamhet inom koncessionsområdet.

Endast den som innehar ett överföringssystem eller en juridisk person där en innehavare av ett överföringssystem har ett bestämmande inflytande får beviljas en nätkoncession för en utlandsförbindelse. Detta gäller dock inte om ledningen endast har liten betydelse för den samlade transporten av el till och från utlandet.

Tillämpning av miljöbalken

7 § Vid en prövning av frågor om beviljande av nätkoncession för linje ska 2–4 kap. och 5 kap. 3–5 och 18 §§ miljöbalken tillämpas.

För en starkströmsledning som ska prövas för en nätkoncession för linje ska

1. frågan om huruvida byggandet eller användandet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan avgöras genom ett särskilt beslut enligt 6 kap. 26 § miljöbalken, som ska göras tillgängligt enligt 6 kap. 26 a § och som inte får överklagas särskilt enligt 6 kap. 27 §, efter det att en undersökning enligt 6 kap. 23–26 §§ har gjorts, om något annat inte följer av 6 kap. 23 § andra stycket,

2. en specifik miljöbedömning göras, information lämnas och samordning ske enligt 6 kap. 28–46 §§ miljöbalken, om en betydande miljöpåverkan kan antas, och

3. ett förenklat underlag tas fram enligt 6 kap. 47 § miljöbalken, om länsstyrelsen beslutar att en betydande miljöpåverkan inte kan antas.

Trots första och andra styckena behöver frågor som har prövats i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken inte prövas på nytt i ärendet om nätkoncession. Om det i målet eller ärendet om tillstånd enligt miljöbalken finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som ledningen kan medföra, behöver det inte finnas någon särskild miljökonsekvensbeskrivning i koncessionsärendet.

Valet av teknik för ledningar som kräver nätkoncession för linje

8 § Regeringen får meddela föreskrifter om vilka förutsättningar som ska gälla vid prövning av en nätkoncession för linje för valet mellan att anlägga en luftledning eller en mark- eller sjökabel.

Ansökan om en nätkoncession med anledning av en återkallelse

9 § Prövningen av en ansökan om nätkoncession med anledning av en återkallelse av en nätkoncession enligt 6 kap. 6 § 3 eller 4 ska endast avse att sökanden uppfyller kraven i 6 §.

Spänningsnivåer för ett koncessionsområde

1 § I ett beslut om nätkoncession för område ska en högsta tillåtna spänning för ledningsnätet anges. En lägsta tillåtna spänning får anges, om sökanden begär det.

När en spänning bestäms ska särskild hänsyn tas till

1. den spänning som det går att förutse behövs för att driva ledningsnätet,
2. inverkan på miljön vid en framtida utbyggnad av nätet,
3. säkerställandet av en samhällsekonomiskt motiverad utbyggnad av nätet, och
4. konsekvenserna för berörda kunder och nätkoncessionshavare.

Koncessionsvillkor

2 § En nätkoncession ska förenas med de villkor som behövs för att skydda allmänna intressen och enskild rätt.

Koncessionen ska också förenas med de villkor för anläggningens utförande och nyttjande

1. som behövs av säkerhetsskäl,
2. som behövs för att i övrigt skydda människors hälsa och miljön mot skador och olägenheter och främja en långsiktigt god hushållning med mark och vatten och andra resurser, eller
3. som av något annat skäl behövs från allmän synpunkt.

Ställande av säkerhet

3 § En nätkoncessions giltighet får göras beroende av att nätkoncessionshavaren ställer säkerhet för kostnaderna för att ta bort ledningen med tillhörande anläggningar och att vidta andra åtgärder för återställning. Staten, kommuner, regioner och kommunalförbund behöver inte ställa säkerhet.

I fråga om kraven på säkerheten gäller 2 kap. 25 § utsökningsbalken. Säkerheten ska prövas av den myndighet som prövar frågan om nätkoncession och förvaras av länsstyrelsen.

Prövningsmyndigheten får besluta om ytterligare säkerhet, om det kan antas att den ställda säkerheten inte längre är tillräcklig.

En nätkoncessions giltighetstid

4 § En nätkoncession gäller tills vidare.

En nätkoncession för linje får begränsas till att gälla för en viss tid, om sökanden begär det eller om det annars finns särskilda skäl. Giltighetstiden får i ett sådant fall vara längst femton år.

Giltighetstiden för en nätkoncession för linje som beviljas med anledning av en återkallelse enligt 6 kap. 6 § 3 eller 4 får inte bestämmas till längre tid än den återkallade nätkoncessionens återstående giltighetstid.

5 § Giltighetstiden för en nätkoncession för linje, som har beviljats för en viss tid enligt 4 § andra stycket, får förlängas på ansökan av nätkoncessionshavaren.

Giltighetstiden får förlängas med högst femton år i taget. Det får dock beslutas att nätkoncessionen ska gälla tills vidare, om sökanden begär det.

Vid en förlängning får koncessionsvillkoren ändras eller upphävas och koncessionen förenas med nya villkor.

6 § En ansökan om förlängd giltighetstid för en nätkoncession för linje ska göras senast två år före giltighetstidens utgång.

Nätkoncessionen gäller till dess en ansökan om förlängd giltighetstid har prövats slutligt.

7 § Vid prövningen av en ansökan om förlängd giltighetstid ska 3 kap. 1–4 och 6–8 §§ tillämpas. Koncessionen ska även förenas med sådana villkor som avses i 2 §.

8 § Om en ansökan enligt 5 § avslås eller avvisas, får prövningsmyndigheten besluta att nätkoncessionen ska fortsätta att gälla under den tid som behövs för att ledningen ska kunna tas ur bruk utan att det påverkar elförsörjningen. Endast om det finns särskilda skäl får tiden bestämmas till mer än fem år från dagen för beslutet.

9 § En tidsbegränsad nätkoncession för linje får förlängas på oförändrade villkor i sammanlagt högst fem år (tillfällig förlängning), om det finns särskilda skäl och nätkoncessionshavaren ansöker om det.

Ett ärende om tillfällig förlängning får avgöras utan att någon annan än sökanden har fått tillfälle att yttra sig. I ett sådant ärende ska inte 3 kap. 1–4 och 6–8 §§ och 4 kap. 2 § tillämpas.

Innehav av en utlandsförbindelse

10 § Endast den som innehar ett överföringssystem eller en juridisk person där en innehavare av ett överföringssystem har ett bestämmande inflytande får inneha en nätkoncession för en utlandsförbindelse. Detta gäller dock inte om ledningen endast har liten betydelse för den samlade transporten av el till och från utlandet.

Färdigställande av en ledning

11 § Den som har en nätkoncession för linje ska ha färdigställt den ledning som nätkoncessionen avser senast fem år efter det att koncessionsbeslutet fick laga kraft.

Tiden för färdigställande får förlängas med en viss tid, om nätkoncessionshavaren ansöker om det. Endast om det finns särskilda skäl får tiden förlängas mer än en gång.

12 § Den som har en nätkoncession för linje ska redovisa till nätmyndigheten i vilken utsträckning ledningen är färdigställd senast tre månader innan tiden för färdigställande enligt 11 § löper ut.

13 § Den som har en nätkoncession för område ska anmäla varje ledning med en högre spänning än 20 kilovolt som nätkoncessionshavaren har byggt inom området till nätmyndigheten. Anmälan ska göras senast sex månader efter det att ledningen färdigställts.

Rätt att ta en ledning ur bruk

14 § Nätkoncessionshavaren får tillfälligt ta en ledning som omfattas av en nätkoncession för linje ur bruk. Ledningen får inte vara ur bruk under en sammanhängande period som är längre än tre år utan prövningsmyndighetens tillstånd.

15 § Tillstånd till att ta en ledning ur bruk under en sammanhängande period som är längre än tre år ska beviljas för en viss tid. Ett tillstånd får inte beviljas, om det är olämpligt från elförsörjningssynpunkt.

5 kap. Omprövning och ändring av nätkoncessioner

Omprövning av en nätkoncession för linje

1 § En nätkoncession för linje som gäller tills vidare får omprövas i fråga om ledningens sträckning, tillåtna spänning och villkor.

En omprövning får göras först fyrtio år efter det att nätkoncessionen beviljades. Om nätkoncessionen gäller tills vidare efter ett beslut enligt 4 kap. 5 §, ska tiden dock räknas från dagen för det beslutet.

Trots andra stycket får en omprövning göras om nätkoncessionen avser en mindre del av en ledning, som tekniskt och funktionellt är en enhet, och den nätkoncession som avser huvuddelen av ledningen ska omprövas.

2 § Nätmyndigheten får besluta att en omprövning enligt 1 § ska inledas efter ansökan av nätkoncessionshavaren eller av en kommun eller en länsstyrelse som berörs av nätkoncessionen. Nätmyndigheten får också på eget initiativ besluta att en omprövning ska inledas.

3 § En omprövning enligt 1 § ska inledas, om

1. en omprövning är motiverad med hänsyn till de intressen som anges i 2–4 kap. miljöbalken eller något annat angeläget allmänt intresse, eller
2. nätkoncessionshavaren har ansökt om det och en omprövning är motiverad för att säkerställa en ändamålsenlig och effektiv drift av nätverksamheten.

4 § En omprövning enligt 1 § ska avse att

1. anläggningen är lämplig från allmän synpunkt,
2. ledningen är avsedd för en sådan spänning som anges i 3 kap. 3 §,
3. nätkoncessionen uppfyller kravet i 3 kap. 4 §, och
4. nätkoncessionen är förenad med sådana villkor som behövs enligt 4 kap. 2 §.

5 § Vid en omprövning enligt 1 § ska 2–4 kap. och 5 kap. 3–5 och 18 §§ miljöbalken tillämpas.

För den nätkoncession som ska omprövas ska

1. frågan om huruvida en betydande miljöpåverkan kan antas avgöras genom ett särskilt beslut enligt 6 kap. 26 § miljöbalken, som ska göras tillgängligt enligt 6 kap. 26 a § och som inte får överklagas särskilt enligt 6 kap. 27 §, efter det att en undersökning enligt 6 kap. 23–26 §§ har gjorts, om något annat inte följer av 6 kap. 23 § andra stycket,

2. en specifik miljöbedömning göras, information lämnas och samordning ske enligt 6 kap. 28–46 §§ miljöbalken, om en betydande miljöpåverkan kan antas, och

3. ett förenklat underlag tas fram enligt 6 kap. 47 § miljöbalken, om länsstyrelsen beslutar att en betydande miljöpåverkan inte kan antas.

Vid omprövningen ska också föreskrifter som har meddelats med stöd av 3 kap. 8 § tillämpas.

6 § Nätkoncessionshavaren ska tillhandahålla den utredning som behövs för en omprövning enligt 1 §.

Nätmyndigheten får förelägga nätkoncessionshavaren att lämna in den utredning som behövs. Ett föreläggande får förenas med vite.

7 § Efter en omprövning enligt 1 § får en sådan omprövning göras på nytt först fyrtio år efter det att det tidigare omprövningsärendet avgjordes slutligt.

Ändring av en nätkoncession för linje på ansökan av nätkoncessionshavaren

8 § Prövningsmyndigheten får på ansökan av nätkoncessionshavaren ändra en nätkoncession för linje i fråga om ledningens sträckning, utförande eller tillåtna spänning, om ändringen är förenlig med förutsättningarna för att bevilja nätkoncession enligt 3 kap. 1–4 §§.

Vid en ändring får koncessionsvillkoren ändras eller upphävas och koncessionen förenas med nya villkor.

Vid prövningen av en ansökan ska 3 kap. 7 §, 4 kap. 2 § och föreskrifter som har meddelats med stöd av 3 kap. 8 § tillämpas.

9 § Prövningsmyndigheten får på ansökan av nätkoncessionshavaren, ändra en nätkoncession för linje när det gäller ledningens sträckning eller utförande utan att göra en sådan prövning som anges i 8 §, om

1. ändringen inte påverkar ledningens sträckning eller funktion på något väsentligt sätt,

2. samtliga berörda sakägare har medgett att ändringen görs, och

3. sökanden har tagit nödvändiga miljöhänsyn.

Ändring av koncessionsvillkor på ansökan av nätkoncessionshavaren

10 § Koncessionsvillkor får ändras eller upphävas efter ansökan av nätkoncessionshavaren.

Omprövning av villkor för en nätkoncession för område

11 § Villkoren för en nätkoncession för område får även utan ansökan omprövas sedan tjugofem år förflutit sedan villkor senast beslutades. Nätkoncessionen får då förenas med nya villkor.

Ändring av gränserna för en nätkoncession för område

12 § Gränserna för en nätkoncession för område får ändras av nätmyndigheten, om det behövs för en ändamålsenlig nätverksamhet och det kan ske utan synnerlig olägenhet för nätkoncessionshavaren.

I 9 kap. 29 § elmarknadslagen (2026:000) finns det bestämmelser om fördelning av intäktsramen vid ändring av koncessionsgränser.

6 kap. Sammanläggning, delning, överlåtelse och återkallelse av nätkoncessioner

Sammanläggning av nätkoncessioner

1 § Flera nätkoncessioner får på ansökan av nätkoncessionshavaren läggas samman till en ny nätkoncession, om nätkoncessionerna

1. är av samma slag,
2. har samma högsta och, i förekommande fall, lägsta tillåtna spänning,
3. redovisas samlat, och
4. tekniskt och funktionellt avser samma ledning eller ledningsnät.

Nätkoncessioner för linje får inte läggas samman till en nätkoncession för område.

Vid en sammanläggning får koncessionsvillkor ändras eller upphävas och den nya nätkoncessionen förenas med nya villkor enligt 4 kap. 2 §.

2 § Om flera nätkoncessioner för linje har lagts samman enligt 1 §, får den nya nätkoncessionen omprövas för första gången enligt 5 kap. 1 § första stycket när någon av de nätkoncessioner som omfattas av sammanläggningen hade fått omprövas, om sammanläggningen inte hade genomförts.

Delning av en nätkoncession

3 § En nätkoncession för linje får på ansökan av nätkoncessionshavaren delas upp i flera nätkoncessioner för linje, om var och en av de nya nätkoncessionerna tekniskt och funktionellt utgör en lämplig enhet.

Vid en delning får koncessionsvillkor ändras eller upphävas och de nya nätkoncessionerna förenas med nya villkor enligt 4 kap. 2 §.

4 § En nätkoncession som tillkommit genom delning enligt 3 § får omprövas för första gången enligt 5 kap. 1 § första stycket när den nätkoncession som delats hade fått omprövas, om delningen inte hade genomförts.

Överlåtelse av en nätkoncession

5 § En nätkoncession får inte överlåtas utan tillstånd.

Tillstånd till en överlåtelse av en nätkoncession får beviljas endast om överlåtelsen sker till någon som uppfyller de krav som ställs på en nätkoncessionshavare enligt 3 kap. 6 §.

Om en intäktsram vid överlåtelsen ska fördelas enligt 9 kap. 26 § andra stycket elmarknadslagen (2026:000), får tillstånd till överlåtelse lämnas endast om fördelningen har godkänts enligt 9 kap. 27 § första stycket elmarknadslagen.

Återkallelse av en nätkoncession

6 § En nätkoncession ska återkallas helt eller delvis, om

1. en ledning eller ett ledningsnät som omfattas av koncessionen inte längre behövs för en säker elförsörjning,

2. koncessionen inte längre behövs för att bygga eller använda den ledning som omfattas av koncessionen,

3. staten, med stöd av 1 kap. 5 § lagen (2004:875) om särskild förvaltning av vissa elektriska anläggningar, löser in den eller de ledningar som omfattas av koncessionen, eller

4. koncessionen avser en utlandsförbindelse och nätkoncessionshavaren inte längre innehar ett överföringssystem eller är en juridisk person där en innehavare av ett överföringssystem har ett bestämmande inflytande.

7 § En nätkoncession för linje får återkallas helt eller delvis, om nätkoncessionshavaren inte har färdigställt en ledning i rätt tid enligt 4 kap. 11 §.

7 kap. Återställningsåtgärder

Återställning när en nätkoncession upphör eller ändras

1 § En nätkoncessionshavare ska ta bort en ledning med tillhörande anläggningar och vidta andra åtgärder för återställning i den utsträckning som ledningen inte längre får användas

1. sedan nätkoncessionen helt eller delvis har upphört att gälla, eller

2. till följd av ett beslut om ändring av nätkoncessionen enligt 5 kap. 8 eller 9 §.

Återställningen ska göras i den utsträckning som behövs från allmän eller enskild synpunkt.

2 § I samband med att en nätkoncession upphör eller ändras ska nätmyndigheten besluta vilka återställningsåtgärder som ska vidtas av nätkoncessionshavaren enligt 1 §.

Återställning när en starkströmsledning byggts utan nätkoncession

3 § Om en starkströmsledning har byggts utan den nätkoncession som behövs för ledningen, får nätmyndigheten förelägga ledningens innehavare att ta bort ledningen med tillhörande anläggningar och vidta andra åtgärder för återställning, om det behövs från allmän eller enskild synpunkt.

Om återställningsåtgärder inte vidtas

- 4 §** Om en skyldighet enligt 1 eller 3 § inte fullgörs, får nätmyndigheten
1. förelägga den som är skyldig att vidta återställningsåtgärder att fullgöra skyldigheten, eller
  2. besluta att sådana åtgärder ska vidtas på den åtgärdsskyldiges bekostnad.

Ett föreläggande får förenas med vite.

Ett beslut om att åtgärderna ska vidtas på den åtgärdsskyldiges bekostnad får verkställas.

Tillträde till mark för att genomföra återställningsåtgärder

- 5 §** Om någon annans mark behöver tas i anspråk för sådana återställningsåtgärder som avses i 1 eller 3 §, får nätmyndigheten besluta att tillträde till marken ska lämnas under viss tid.

Återställningsåtgärderna ska utföras så att de orsakar så lite skada och intrång som möjligt. En byggnad får uppföras eller en väg byggas endast om markens ägare och den som har nyttjanderätt eller servitut i fråga om marken har samtyckt till det eller nätmyndigheten har lämnat tillstånd till åtgärden. Tillstånd får lämnas endast om återställningsåtgärderna inte kan vidtas utan byggnaden eller vägen.

Ersättning för skada eller intrång

- 6 §** Om återställningsåtgärder som avses i 1 eller 3 § orsakar skada eller intrång, ska den som vidtar åtgärderna betala ersättning för detta.

Talan om ersättning väcks vid den mark- och miljödomstol inom vars område hela eller större delen av marken ligger.

8 kap. Undersökningsarbeten

Tillträde till mark för undersökning

- 1 §** Nätmyndigheten får besluta att den som avser att ansöka om nätkoncession eller att bygga en starkströmsledning med stöd av en beviljad nätkoncession ska få tillträde till någon annans mark under viss tid för att kunna göra de undersökningsarbeten som behövs för att precisera ledningens sträckning eller avgöra hur byggandet och driften av ledningen påverkar miljön.

Nätmyndigheten får förlänga tiden för tillståndet, om sökanden begär det.

Undersökningens genomförande

- 2 §** En undersökning enligt 1 § ska genomföras så att den orsakar så lite skada och intrång som möjligt.

Den som genomför en undersökning får enbart skada eller fälla träd eller buskar i en trädgård, park eller liknande plantering med fastighetsägarens samtycke.

- 3 §** Polismyndigheten ska lämna den hjälp som behövs för att åtgärder enligt 1 § ska kunna genomföras.

Ersättning för skada eller intrång

4 § Om en undersökning enligt 1 § orsakar skada eller intrång, ska den som genomför undersökningen betala ersättning för detta.

I mål om ersättning ska expropriationslagen (1972:719) tillämpas.

5 § Nätmyndigheten får kräva att den som ska genomföra en undersökning enligt 1 § ställer säkerhet för framtida ersättningsanspråk innan undersökningen påbörjas.

Staten, kommuner, regioner och kommunalförbund behöver inte ställa säkerhet.

Undersökning innan beslutet om tillträde har fått laga kraft

6 § Nätmyndigheten får besluta att en undersökning enligt 1 § får påbörjas innan beslutet om tillträde har fått laga kraft, om den som ska genomföra undersökningen

1. har ställt säkerhet för framtida ersättningsanspråk, eller
2. är staten, en kommun, en region eller ett kommunalförbund.

9 kap. Ledningar vid trafikleder

Åtgärder vid ändring av en trafikled

1 § Innehavaren av en elektrisk ledning som har dragits fram inom området för en befintlig allmän väg, enskild väg som hålls öppen för trafik, järnväg, tunnelbana eller spårväg eller kanal eller annan sådan vatten- trafikled (trafikled) ska vid en ändring av trafikleden

1. åtgärda ledningen på det sätt som behövs för att ändringen av trafikleden ska kunna genomföras, och
2. svara för kostnaderna för dessa åtgärder.

2 § Om syftet med en ledning är att transportera el för belysning av en allmän väg, ska väghållaren ersätta ledningens innehavare för de kostnader som avses i 1 §. Om ledningen även har något annat ändamål, ska ersättningen bestämmas efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

3 § Om en ledning har åtgärdats i ett fall som avses i 1 § där ledningen korsar en trafikled, ska den som förvaltar trafikleden ersätta ledningens innehavare för kostnaderna för andra åtgärder än flyttning av stolpe, stag eller liknande anordningar inom trafikledens område.

Kostnader för underhållet av en trafikled

4 § Om en elektrisk ledning som har dragits fram inom ett område för en befintlig trafikled medför ökade kostnader för trafikledens underhåll, ska innehavaren av ledningen ersätta dessa ökade kostnader.

Arbete på en ledning som är belägen inom ett område för en trafikled

Prop. 2025/26:240
Bilaga 8

5 § Om arbete på en ledning som är belägen inom ett område för någon annan trafikled än allmän väg kan inverka på trafiksäkerheten eller om arbetet medför större ingrepp i trafikleden, ska det utföras efter anvisningar av den som förvaltar trafikleden eller genom att förvaltaren ser till att det blir gjort. Ledningens innehavare svarar för kostnaderna för arbetet, om inte något annat följer av 3 §.

I fråga om arbete med en ledning inom ett område för allmän väg gäller särskilda bestämmelser.

Skador som orsakas den som förvaltar järnvägsinfrastruktur eller utför järnvägstrafik

6 § Innehavaren av en starkströmsledning inom ett område för järnväg ska ersätta den som förvaltar järnvägsinfrastrukturen eller utför järnvägstrafik för kostnader eller skador som denne drabbas av genom att ledningen dras fram, används eller underhålls.

10 kap. Delgivning och kungörelse

1 § Nätmyndighetens beslut i en fråga om nätkoncession ska delges sökanden och de sakägare som har yttrat sig i ärendet.

2 § Nätmyndigheten ska genom ett meddelande i Post- och Inrikes Tidningar kungöra ett beslut

1. att bevilja nätkoncession,
2. att medge byggande eller användning enligt 2 kap. 6 §,
3. att förlänga en nätkoncessions giltighetstid enligt 4 kap. 5, 8 eller 9 §,
4. om vad som ska gälla för en nätkoncession efter en omprövning enligt 5 kap. 1 §,
5. att ändra en nätkoncession enligt 5 kap. 8 eller 9 §,
6. att ändra eller upphäva ett koncessionsvillkor enligt 5 kap. 10 eller 11 §,
7. att lägga samman nätkoncessioner enligt 6 kap. 1 §, och
8. att dela upp en nätkoncession enligt 6 kap. 3 §.

Beslutets huvudsakliga innehåll och var beslutet hålls tillgängligt ska anges i meddelandet.

3 § Nätmyndigheten ska senast den dag som ett meddelande kungörs enligt 2 § skicka meddelandet till de kända sakägare som inte ska delges beslutet enligt 1 §.

11 kap. Tillsyn

1 § Nätmyndigheten utövar tillsyn över att lagen och föreskrifter eller villkor som har meddelats i anslutning till lagen följs.

2 § Nätmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen.

3 § Nätmyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för att denna lag och de föreskrifter och villkor som har meddelats i anslutning till lagen ska följas. Ett föreläggande får förenas med vite.

Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart, om det avser skyldigheten att lämna upplysningar och handlingar enligt 2 §.

12 kap. Straff

1 § Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. bryter mot 2 kap. 1 eller 2 §, eller

2. bryter mot villkor som har meddelats med stöd av 4 kap. 2 §.

Till böter döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 4 kap. 14 §.

Om gärningen är ringa utgör den inte brott.

2 § Ansvar enligt denna lag ska inte dömas ut om gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

3 § Den som har överträtt ett vitesföreläggande ska inte dömas till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av föreläggandet.

13 kap. Överklagande

Överklagande till regeringen

1 § Följande beslut av nätmyndigheten får överklagas till regeringen:

1. beslut enligt 2 kap. 1, 4–7 §§, 4 kap. 5, 8, 9, 11 och 15 §§, 5 kap. 1, 8–10 §§ och 6 kap. 1, 3 och 5 §§, om ärendet avser en ledning som ingår i ett överföringssystem,

2. beslut att inte inleda en omprövning efter en ansökan som avses i 5 kap. 2 §, om ärendet avser en ledning som ingår i ett överföringssystem eller avser en utlandsförbindelse, och

3. beslut i frågor om tillträde till mark enligt 8 kap. 1 och 6 §§.

Överklagande till mark- och miljödomstol

2 § Andra beslut av nätmyndigheten enligt denna lag än de som anges i 1 § får överklagas till mark- och miljödomstol.

Beslut enligt 5 kap. 2 § att inleda en omprövning får dock inte överklagas.

Miljöorganisationers rätt att överklaga

3 § En sådan ideell förening eller annan juridisk person som avses i 16 kap. 13 § miljöbalken får överklaga nätmyndighetens beslut enligt 2 kap. 1 och 4–7 §§, 4 kap. 5, 9, 11 och 15 §§ och 5 kap. 1 och 8–11 §§ och beslut att inte inleda en omprövning efter en ansökan som avses i 5 kap. 2 §.

Hur beslut överklagas

4 § Bestämmelser om hur beslut överklagas och överklagandetiden finns i 43 och 44 §§ förvaltningslagen (2017:900).

När det gäller sådana beslut som ska kungöras enligt 10 kap. 2 § räknas dock tiden för överklagande, för den som inte ska delges beslutet enligt 10 kap. 1 §, från den dag som infaller en vecka efter det att beslutet har kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar.

Den som vill överklaga ett beslut med stöd av 3 § ska göra det innan tiden för överklagande har gått ut för parterna och övriga sakägare.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

2. Bestämmelserna i 5 b § i den upphävda lagen (1902:71 s. 1) innefattande vissa bestämmelser för elektriska anläggningar ska fortfarande gälla för ledningar som före den 1 januari 1998 har dragits fram efter expropriation. Det som i den paragrafen sägs om fastighetsdomstol ska i stället gälla mark- och miljödomstol.

3. Om en ledning har dragits fram före den 1 juli 1982 ska 7 kap. 1 § tillämpas endast om

a) ledningen var i bruk den 1 juli 1982 eller togs i bruk därefter och återställningsåtgärderna behövs från allmän synpunkt, eller

b) ledningen inte längre får användas till följd av ett beslut om ändring av nätkoncessionen enligt 5 kap. 8 eller 9 §.

4. Om ett ärende om prövning av nätkoncession har inletts före den 1 januari 1999, ska ärendet handläggas och bedömas enligt 2 kap. i den upphävda ellagen (1997:857) i dess ursprungliga lydelse. Bestämmelserna om miljö kvalitetsnormer i miljöbalken ska dock tillämpas.

5. Den som före den 1 januari 1998 har beviljats nätkoncession för en utlandsförbindelse och inte innehar ett överföringssystem eller är en juridisk person där en som innehar ett överföringssystem har ett bestämmande inflytande får inneha nätkoncessionen trots 4 kap. 10 §. I fråga om en sådan nätkoncession tillämpas inte 6 kap. 6 § 4.

6. En nätkoncession som gällde den 1 juni 2013 ska gälla tills vidare. En nätkoncession för linje som har meddelats före den 1 juni 2013 ska dock anses vara en sådan nätkoncession för linje som enligt 4 kap. 4 § gäller för en viss tid, om den senast bestämda giltighetstiden är kortare än tjugofem år eller nätkoncessionshavaren före nämnda dag har ansökt om att giltighetstiden ska förlängas med en kortare tid än fyrtio år. Trots 4 kap. 4 § andra stycket gäller den giltighetstid som redan har bestämts.

7. En ansökan, som har lämnats in före den 1 juni 2013, om förlängning av giltighetstiden för en nätkoncession för linje med fyrtio år ska prövas i sak, om nätkoncessionshavaren har begärt det före utgången av november 2013. Ansökan ska i sådant fall prövas som en ansökan enligt 4 kap. 5 § om att nätkoncessionen ska gälla tills vidare.

8. Ett beslut enligt 2 kap. 14 § i den upphävda ellagen (1997:857) i dess lydelse den 31 maj 2013 att förlänga giltighetstiden för en nätkoncession för linje med tjugofem år eller mer ska vid tillämpningen av 5 kap. 1 § jämsställas med ett beslut att bevilja nätkoncession.

9. Om ett ärende om prövning av nätkoncession har inletts före den 1 januari 2018, ska ärendet handläggas och bedömas enligt 2 kap. 8 a och

15 g §§ i den upphävda ellagen (1997:857) i dess lydelse den 31 december 2017. Dessa bestämmelser gäller också i fråga om beslut att en verksamhet eller åtgärd inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan som har meddelats före den 1 januari 2018 och i fråga om samråd som har skett före den dagen.

10. När mål och ärenden som har inletts före den 1 juli 2024 prövas ska bestämmelsen i 3 kap. 2 § om vad som krävs för att en anläggning ska vara lämplig från allmän synpunkt inte tillämpas.

11. Av 4 § lagen om införande av elmarknadslagen (2026:000) framgår att beslut som har meddelats enligt den upphävda ellagen (1997:857) fortfarande gäller.

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 11 a och 16 §§ miljöbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

11 a §¹

Inom ett biotopskyddsområde enligt 11 § första stycket 1 gäller förbuden i 11 § andra stycket inte

1. byggande av allmän väg eller järnväg enligt en fastställd vägplan enligt väglagen (1971:948) eller en fastställd järnvägsplan enligt lagen (1995:1649) om byggande av järnväg, eller

2. byggande och underhåll av en starkströmsledning enligt en nät-koncession för linje enligt *ellagen* (1997:857).

2. byggande och underhåll av en starkströmsledning enligt en nät-koncession för linje enligt *lagen* (2026:000) om *elektriska ledningar*.

16 §²

Förbuden i 15 § gäller inte

1. en byggnad, anläggning, anordning eller åtgärd som inte är avsedd att tillgodose bostadsändamål, om

a) den behövs för en förvärvsverksamhet inom jordbruk, fiske, vattenbruk, skogsbruk eller renskötsel som är avsedd att bedrivas varaktigt, och

b) den för sin funktion, eller för att uppnå ett funktionellt samband med en befintlig byggnad, anläggning eller anordning som används eller är avsedd att användas i verksamheten, måste finnas eller vidtas inom strandskyddsområdet,

2. verksamheter eller åtgärder som har tillåtits av regeringen enligt 17 kap. 1, 3 eller 4 § eller som omfattas av ett tillstånd enligt denna balk eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av balken,

3. byggande av allmän väg eller järnväg enligt en fastställd vägplan enligt väglagen (1971:948) eller en fastställd järnvägsplan enligt lagen (1995:1649) om byggande av järnväg, eller

4. byggande och underhåll av en starkströmsledning enligt en nät-koncession för linje enligt *ellagen* (1997:857).

4. byggande och underhåll av en starkströmsledning enligt en nät-koncession för linje enligt *lagen* (2026:000) om *elektriska ledningar*.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

¹ Senaste lydelse 2024:421.

² Senaste lydelse 2025:512.

Förslag till lag om ändring i lagen (1980:307) om skyldighet för utländska kärande att ställa säkerhet för rättegångskostnader

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1980:307) om skyldighet för utländska kärande att ställa säkerhet för rättegångskostnader ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Säkerhet behöver inte ställas i

1. mål som handläggs enligt lagen (1974:371) om rättegången i arbets- tvister,

2. mål och ärenden vid mark- och miljödomstol enligt

– jordabalken,

– 21 kap. 1 § första stycket 2 miljöbalken som är ansökningsmål eller 21 kap. 1 § första stycket 5 miljöbalken som avser ersättning vid in- gripande av det allmänna,

– lagen (1933:269) om ägofred,

– lagen (1945:119) om stängselskyldighet för järnväg m.m.,

– fastighetsbildningslagen (1970:988),

– rennäringslagen (1971:437),

– väglagen (1971:948),

– lagen (1971:1037) om äganderättsutredning och legalisering,

– lagen (1972:114) med anledning av konventionen den 9 februari 1972 mellan Sverige och Norge om renbetning,

– expropriationslagen (1972:719),

– lagen (1973:1084) om avveckling av vissa godmanskap för delägare i skifteslag,

– ledningsrättslagen (1973:1144),

– anläggningslagen (1973:1149),

– lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter,

– bostadsförvaltningslagen (1977:792),

– lagen (1978:160) om vissa rörledningar,

– jordförvärvslagen (1979:230),

– skogsvårdslagen (1979:429),

– lagen (1985:139) om ersättning för intrång i enskild fiskerätt,

– kulturmiljölagen (1988:950),

– minerallagen (1991:45),

– bostadsrättslagen (1991:614),

– lagen (1995:1649) om byggande av järnväg,

– *ellagen* (1997:857),

– *lagen* (2026:000) om elektriska ledningar,

– lagen (2004:875) om särskild förvaltning av vissa elektriska anläggningar,

- naturgaslagen (2005:403), och
  - plan- och bygglagen (2010:900),
  - 3. växelmål och checkmål,
  - 4. mål som har tagits upp efter offentlig stämning, och
  - 5. mål vid förvaltningsdomstol.
- Säkerhet behöver inte heller ställas i annat fall om talan väcks genom genstämning.
-

Prop. 2025/26:240
Bilaga 8

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

Förslag till lag om ändring i lagen (1990:1157) om säkerhet vid tunnelbana och spårväg

Härigenom föreskrivs att 20 § lagen (1990:1157) om säkerhet vid tunnelbana och spårväg¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 §²

Tillsynen över efterlevnaden av denna lag och av de föreskrifter och villkor som meddelats med stöd av lagen utövas av tillsynsmyndigheten.

För elektriska anläggningar finns särskilda föreskrifter i *el-lagen (1997:857)*. För elektriska anläggningar finns särskilda föreskrifter i *lagen (2026:000) om elektriska ledningar*.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

¹ Lagen omtryckt 1996:736.
Senaste lydelse av lagens rubrik 2004:518.
² Senaste lydelse 2004:518.

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 17 och 17 a §§ och 11 kap. 5 och 7 §§ lagen (1994:1776) om skatt på energi ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

17 §¹

Med nättinnehavare avses den som överför elektrisk kraft med stöd av en koncession enligt 2 kap. *ellagen* (1997:857).

Med nättinnehavare avses den som överför elektrisk kraft med stöd av en koncession enligt *lagen* (2026:000) om elektriska ledningar.

17 a §²

Med koncessionspliktigt nät avses ett ledningsnät som omfattas av en nätkoncession som meddelats med stöd av 2 kap. *ellagen* (1997:857).

Med koncessionspliktigt nät avses ett ledningsnät som omfattas av en nätkoncession som meddelats med stöd av *lagen* (2026:000) om elektriska ledningar.

11 kap.

5 §³

Skyldig att betala energiskatt (skattskyldig) är den som i Sverige

1. framställer skattepliktig elektrisk kraft (producent),

2. är nättinnehavare,

3. godkänts som frivilligt skattskyldig enligt 6 §, eller

4. innehar ett elnät för vilket koncession inte meddelats och som via detta elnät för in elektrisk kraft till Sverige.

Skattskyldig enligt första stycket 1 är inte den som framställer elektrisk kraft enbart i enlighet med 2 § första stycket 1 a och b. Skattskyldig enligt första stycket 2 är inte *den myndighet som är systemansvarig enligt 8 kap. 1 § ellagen* (1997:857). Införsel av elektrisk kraft till Sverige via ett elnät på Öresundsbron medför inte att den som för in den elektriska kraften blir skattskyldig för införseln enligt första stycket 4.

Skattskyldig enligt första stycket 1 är inte den som framställer elektrisk kraft enbart i enlighet med 2 § första stycket 1 a och b. Skattskyldig enligt första stycket 2 är inte *en sådan systemansvarig för överförings-system som avses i elmarknads-lagen* (2026:000), om den *systemansvariga är en myndighet*. Införsel av elektrisk kraft till Sverige via ett elnät på Öresundsbron medför inte att den som för in den elektriska kraften

¹ Senaste lydelse 2016:1073.

² Senaste lydelse 2018:1887.

³ Senaste lydelse 2020:1045.

7 §⁴

Skyldigheten att betala energiskatt inträder

1. för den som är skattskyldig enligt 5 § första stycket 1, 2 eller 3, när skattepliktig elektrisk kraft

a) överförs till någon som inte är skattskyldig enligt 5 § första stycket 1, 2 eller 3, eller

b) förbrukas av den skattskyldige, och

2. för den som är skattskyldig enligt 5 § första stycket 4, när elektrisk kraft förs in till Sverige.

Skattskyldighet enligt första stycket 1 a inträder inte vid överföring av elektrisk kraft till det elnät som ägs av *den myndighet som är systemansvarig enligt 8 kap. 1 § ellagen (1997:857)*.

Skattskyldighet enligt första stycket 1 a inträder inte vid överföring av elektrisk kraft till det elnät som ägs av *en sådan systemansvarig för överföringssystem som avses i elmarknadslagen (2026:000), om den systemansvariga är en myndighet*.

Skattskyldighet enligt första stycket 1 a inträder inte vid överföring av elektrisk kraft till ett järnvägsfordon om den elektriska kraften omfattas av 18 § första stycket 1.

Skattskyldighet enligt första stycket 1 inträder inte om skattskyldighet för den elektriska kraften redan har inträtt, utom i fråga om elektrisk kraft som omfattas av rätt till återbetalning enligt 13 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

Förslag till lag om ändring i elberedskapslagen (1997:288)

Prop. 2025/26:240
Bilaga 8

Härigenom föreskrivs att 1 och 19 §§ elberedskapslagen (1997:288) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Denna lag innehåller bestämmelser om skyldighet att vidta beredskapsåtgärder inom elsektorn.

Bestämmelserna gäller för den som bedriver produktion av el, handel med el eller sådan *överföring* av el som sker med stöd av nätkoncession enligt 2 kap. 1 § *ellagen* (1997:857).

Bestämmelserna gäller för den som bedriver produktion av el, handel med el eller sådan *transport* av el som sker med stöd av nätkoncession enligt *lagen* (2026:000) om *elektriska ledningar*.

19 §²

Mål enligt 11 kap. miljöbalken om tillstånd till anläggning som omfattas av bestämmelserna i denna lag eller till väsentlig ombyggnad, ändring eller utvidgning av en sådan anläggning får inte avgöras innan prövning har skett enligt denna lag.

Första stycket tillämpas också beträffande ärende om nätkoncession enligt *ellagen* (1997:857) om anläggningen omfattas av bestämmelser enligt denna lag.

Första stycket tillämpas också beträffande ärende om nätkoncession enligt *lagen* (2026:000) om *elektriska ledningar* om anläggningen omfattas av bestämmelser enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft 1 januari 2027.

¹ Senaste lydelse 2012:396.

² Senaste lydelse 1998:853.

Förslag till lag om ändring i lagen (2004:875) om särskild förvaltning av vissa elektriska anläggningar

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 1 a och 2 §§ lagen (2004:875) om särskild förvaltning av vissa anläggningar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 a §¹

I lagen avses med

elektrisk anläggning: en starkströmsanläggning för *överföring* av el med de särskilda föremål som finns i anläggningen och som behövs för driften av den,

nätföretag: den som ställer en starkströmsledning till förfogande för *överföring* av el för någon annans räkning,

nätmyndigheten: den myndighet som regeringen enligt 1 kap. 5 § *ellagen* (1997:857) har utsett att handlägga de frågor som ligger på nätmyndigheten.

elektrisk anläggning: en starkströmsanläggning för *transport* av el med de särskilda föremål som finns i anläggningen och som behövs för driften av den,

nätföretag: den som ställer en starkströmsledning till förfogande för *transport* av el för någon annans räkning,

nätmyndigheten: den myndighet som regeringen enligt 1 kap. 6 § *elmarknadslagen* (2026:000) har utsett att handlägga de frågor som ligger på nätmyndigheten.

2 §²

Om ett nätföretag, som använder en elektrisk anläggning med stöd av en nätkoncession enligt 2 kap. 1 § *första stycket ellagen* (1997:857), i väsentlig *mån* inte fullgör sina skyldigheter enligt *ellagen*, enligt föreskrifter som har *meddelats med stöd av den lagen* eller enligt villkor i nätkoncessionen, *skall* förvaltningsrätten, efter ansökan av nätmyndigheten, besluta om särskild förvaltning av den elektriska anläggningen.

Om ett nätföretag använder en elektrisk anläggning utan stöd av nätkoncession, där sådan behövs,

Om ett nätföretag, som använder en elektrisk anläggning med stöd av en nätkoncession enligt *lagen* (2026:000) om *elektriska ledningar*, i väsentlig *utsträckning* inte fullgör sina skyldigheter enligt *elmarknadslagen* (2026:000) eller *lagen om elektriska ledningar*, enligt föreskrifter som har meddelats *i anslutning till någon av de lagarna* eller enligt villkor i nätkoncessionen, *ska* förvaltningsrätten, efter ansökan av nätmyndigheten, besluta om särskild förvaltning av den elektriska anläggningen.

Om ett nätföretag använder en elektrisk anläggning utan stöd av nätkoncession, där *en* sådan be-

¹ Senaste lydelse 2022:597.

² Senaste lydelse 2009:844.

skall förvaltningsrätten, efter ansökan av nätmyndigheten, besluta om särskild förvaltning av den elektriska anläggningen.

Ansökan om särskild förvaltning *skall* göras hos den förvaltningsrätt inom vars domkrets nätmyndigheten är belägen.

Sådana beslut som avses i första och andra styckena får meddelas bara om anläggningen alltjämt behövs för en säker elförsörjning.

Den särskilda förvaltningen *skall* utformas så, att en tillfredsställande förvaltning av den berörda anläggningen kan åstadkommas.

hövs, *ska* förvaltningsrätten, efter ansökan av nätmyndigheten, besluta om särskild förvaltning av den elektriska anläggningen.

Ansökan om särskild förvaltning *ska* göras hos den förvaltningsrätt inom vars domkrets nätmyndigheten är belägen.

Den särskilda förvaltningen *ska* utformas så, att en tillfredsställande förvaltning av den berörda anläggningen kan åstadkommas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

Förslag till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 2 c § och 5 kap. 2 § naturgaslagen (2005:403) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

2 c §¹

Det som anges i 2 b § gäller inte kontroll eller rättighet som utövas av staten genom regeringen.

Bestämmelserna i 2 § andra stycket, 2 a § och 2 b § första och andra styckena hindrar inte att en transmissionsnätsoperatör bedriver sådan produktion av el som avses i 3 kap. 12 § andra stycket *ellagen* (1997:857) eller ingår i samma koncern som ett företag som bedriver produktion av el som uteslutande är knuten till driften av transmissionsnätsoperatörens elektriska ledningsnät.

Bestämmelserna i 2 § andra stycket, 2 a § och 2 b § första och andra styckena hindrar inte att en transmissionsnätsoperatör bedriver sådan produktion av el som avses i 4 kap. 1 § andra stycket *elmarknadslagen* (2026:000) eller ingår i samma koncern som ett företag som bedriver produktion av el som uteslutande är knuten till driften av transmissionsnätsoperatörens elektriska ledningsnät.

5 kap.

2 §²

Om en sådan juridisk person som avses i 10 kap. 2–6 §§ kommunalagen (2017:725) bedriver handel med naturgas samt därmed sammanhängande verksamhet, ska verksamheten drivas på affärsmässig grund och redovisas särskilt. Om företaget även bedriver sådan verksamhet som avses i 7 kap. 1 § 1 *ellagen* (1997:857), får företaget redovisa de berörda verksamheterna tillsammans.

Om en sådan juridisk person som avses i 10 kap. 2–6 §§ kommunalagen (2017:725) bedriver handel med naturgas samt därmed sammanhängande verksamhet, ska verksamheten drivas på affärsmässig grund och redovisas särskilt. Om företaget även bedriver sådan verksamhet som avses i 17 kap. 1 § 1 *elmarknadslagen* (2026:000), får företaget redovisa de berörda verksamheterna tillsammans.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

¹ Senaste lydelse 2022:598.

² Senaste lydelse 2017:747.

Härigenom föreskrivs att rubriken till lagen (2011:710) om certifiering av transmissionsnät företag för el¹ samt 1 kap. 1 och 2 §§, 2 kap. 1 och 2 §§, 3 kap. 5–7 och 9 §§, 4 kap. 2 och 5 §§ och 5 kap. 1 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

**Lag om certifiering av
transmissionsnät företag för
el**

**Lag om certifiering av
systemansvariga för
överföringssystem för el**

1 kap.

1 §²

I denna lag finns bestämmelser om certifiering av transmissionsnät företag.

Bestämmelser om certifiering finns även i artikel 51 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 av den 5 juni 2019 om den inre marknaden för el (EU:s elmarknadsförordning).

2 §³

Ord och uttryck som används i denna lag har samma betydelse som i *ellagen* (1997:857).

Med tredjeland avses ett land utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-området).

Ord och uttryck som används i denna lag har samma betydelse som i *elmarknadslagen* (2026:000).

utanför Europeiska ekonomiska

2 kap.

1 §⁴

Ett nät företag får inte bedriva överföring av el för annans räkning genom ett transmissionsnät utan certifiering enligt denna lag.

En systemansvarig får inte bedriva överföring utan certifiering enligt denna lag.

Kravet gäller inte i fråga om en sådan systemansvarig för överföringssystem som avses i 4 kap. 25 § elmarknadslagen (2026:000).

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2018:1449.

² Senaste lydelse 2022:599.

³ Senaste lydelse 2022:599.

⁴ Senaste lydelse 2018:1449.

Certifiering får beviljas efter ansökan av den som avser att bedriva *transmission*, om kraven i 3 kap. 12 och 30–36 §§ *ellagen* (1997:857) är uppfyllda.

I fråga om en person från ett tredjeland, eller ett företag som kontrolleras av eller kan antas komma att kontrolleras av en eller flera personer från ett tredjeland, krävs vidare att en certifiering inte äventyrar en trygg energiförsörjning i någon medlemsstat i Europeiska unionen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om krav för certifiering när det gäller en sådan person eller ett sådant företag som avses i andra stycket.

Certifiering får beviljas efter ansökan av den som avser att bedriva *överföring*, om kraven i 4 kap. 1 och 17–23 §§ *elmarknadslagen* (2026:000) är uppfyllda.

I fråga om en person från ett tredjeland, eller ett företag som kontrolleras av eller kan antas komma att kontrolleras av en eller flera personer från ett tredjeland, krävs *det* vidare att en certifiering inte äventyrar en trygg energiförsörjning i någon medlemsstat i Europeiska unionen.

3 kap.

5 §⁶

Ett certifierat transmissionsnät-företag ska till nätmyndigheten anmäla planerade transaktioner som har betydelse för bedömningen av om företaget uppfyller kraven i 3 kap. 12 och 30–36 §§ *el-lagen* (1997:857).

En certifierad systemansvarig för överföringssystem ska till nätmyndigheten anmäla planerade transaktioner som har betydelse för bedömningen av om företaget uppfyller kraven i 4 kap. 1 och 17–23 §§ *elmarknadslagen* (2026:000).

6 §⁷

Nätmyndigheten ska ompröva en certifiering

1. efter en anmälan enligt 5 §,
2. efter en begäran från Europeiska kommissionen, eller
3. om det annars finns anledning att anta att *ett transmissionsnät-företag* inte uppfyller kraven i 3 kap. 12 och 30–36 §§ *el-lagen* (1997:857).

3. om det annars finns anledning att anta att *en systemansvarig för överföringssystem* inte uppfyller kraven i 4 kap. 1 och 17–23 §§ *elmarknadslagen* (2026:000).

7 §⁸

Nätmyndigheten ska återkalla en certifiering, om *transmissionsnät-företaget* inte längre uppfyller kraven i 3 kap. 12 och 30–36 §§ *el-lagen* (1997:857).

Nätmyndigheten ska återkalla en certifiering, om *den systemansvariga för överföringssystem* inte längre uppfyller kraven i 4 kap. 1 och 17–23 §§ *elmarknadslagen* (2026:000).

⁵ Senaste lydelse 2022:599.

⁶ Senaste lydelse 2022:599.

⁷ Senaste lydelse 2022:599.

⁸ Senaste lydelse 2022:599.

9 §⁹
Europeiska kommissionen och nätmyndigheten får begära att från ett transmissionsnätstföretag eller ett företag som producerar eller handlar med el få de upplysningar och få ta del av de handlingar som de anser behövas för att förutsättningarna för certifiering ska kunna bedömas.

9 §⁹
Europeiska kommissionen och nätmyndigheten får begära att från en systemansvarig för överförings-system eller ett företag som producerar eller handlar med el få de upplysningar och få ta del av de handlingar som de anser behövas för att förutsättningarna för certifiering ska kunna bedömas.

4 kap.
2 §¹⁰

Nätmyndigheten ska begära ett yttrande från Europeiska kommissionen om huruvida

1. den verksamhet som certifieringen avser uppfyller kraven i 3 kap. 12 och 30–36 §§ ellagen (1997:857), och

1. den verksamhet som certifieringen avser uppfyller kraven i 4 kap. 1 och 17–23 §§ elmarknads-lagen (2026:000), och

2. en certifiering kan äventyra en trygg energiförsörjning till Europeiska unionen.

5 §¹¹

Ett transmissionsnätstföretag ska till nätmyndigheten anmäla omständigheter som kan leda till att en eller flera personer från ett tredjelands får kontroll över transmissionsnätstföretaget eller transmissionsnätet.

En systemansvarig för överförings-system ska till nätmyndigheten anmäla omständigheter som kan leda till att en eller flera personer från ett tredjelands får kontroll över den systemansvariga eller överföringsystemet.

5 kap.
1 §¹²

Nätmyndigheten utövar tillsyn över att transmissionsnätstföretag följer denna lag.

Nätmyndigheten utövar tillsyn över att systemansvariga för överförings-system följer denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

⁹ Senaste lydelse 2018:1449.

¹⁰ Senaste lydelse 2022:599.

¹¹ Senaste lydelse 2022:599.

¹² Senaste lydelse 2018:1449.

Förslag till lag om ändring i lagen (2011:1200) om elcertifikat

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 10 § lagen (2011:1200) om elcertifikat ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

10 §

En innehavare av nätkoncession är skyldig att på begäran av tillsynsmyndigheten lämna uppgifter om den *överföring* av el som skett till elanvändare som avses i 4 kap. 1 § 2 eller 3.

En innehavare av nätkoncession är skyldig att på begäran av tillsynsmyndigheten lämna uppgifter om den *transport* av el som skett till elanvändare som avses i 4 kap. 1 § 2 eller 3.

Om begärda uppgifter inte lämnas får tillsynsmyndigheten förelägga den uppgiftsskyldige att lämna uppgifterna. Ett föreläggande får förenas med vite.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

Förslag till lag om ändring i lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergi produkter

Prop. 2025/26:240
Bilaga 8

Härigenom föreskrivs att 12 § lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergi produkter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Tillsynsmyndighet är den myndighet som regeringen har utsett enligt 1 kap. 5 § *ellagen* (1997:857).

12 §¹

Tillsynsmyndighet är den myndighet som regeringen har utsett enligt 1 kap. 6 § *elmarknadslagen* (2026:000).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

¹ Senaste lydelse 2022:600.

Förslag till lag om ändring i elsäkerhetslagen (2016:732)

Härigenom föreskrivs att 2, 3 och 47 §§ elsäkerhetslagen (2016:732) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Med elektrisk anläggning avses i denna lag en anläggning för produktion, överföring eller användning av el med de särskilda föremål som finns i anläggningen och som behövs för driften av den.

Med elektrisk anläggning avses i denna lag en anläggning för produktion, transport eller användning av el med de särskilda föremål som finns i anläggningen och som behövs för driften av den.

Om olika delar av en och samma anläggning har skilda innehavare, anses varje sådan del som en särskild anläggning. Om en anläggning för användning av el är ansluten till en eller flera andra sådana anläggningar och anläggningarna har samma innehavare, ska anläggningarna anses som en och samma anläggning.

3 §

I denna lag avses med

starkströmsanläggning: en elektrisk anläggning för sådan spänning, strömstyrka eller frekvens som kan vara farlig för människor eller egendom,

elektrisk utrustning: en anordning, apparat eller annat föremål som producerar, överför, använder eller förbrukar el eller en komponent i en sådan utrustning eller i en starkströmsanläggning, och

elektrisk utrustning: en anordning, apparat eller annat föremål som producerar, transporterar, använder eller förbrukar el eller en komponent i en sådan utrustning eller i en starkströmsanläggning, och

säkerhetsbrist i el: el som inte är så säker som skäligen kan förväntas.

47 §¹

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. beskaffenhet, placering, provning, kontroll, besiktning, användning och skötsel av elektriska starkströmsanläggningar och elektrisk utrustning som är avsedd att anslutas till en starkströmsanläggning samt om arbete på eller i anslutning till sådana anläggningar och sådan utrustning,

2. tillståndsplikt eller anmälningsplikt för uppförande, ändring eller borttagning av starkströmsanläggningar,

3. skyldighet för innehavare av nätkoncession enligt *el-lagen (1997:857)* eller en stark-

3. skyldighet för innehavare av nätkoncession enligt *lagen (2026:000) om elektriska ledningar*

strömsanläggning att anmäla eller en starkströmsanläggning att
olycksfall eller driftstörningar, anmäla olycksfall eller drift-
störningar,

Prop. 2025/26:240

Bilaga 8

4. skyldigheter vid framdragande av svagströmsledning,

5. säkerhetskrav som avses i 16–18 §§,

6. skyldigheter i fråga om information som ska följa med elektrisk
utrustning,

7. skyldigheter att i fråga om elektrisk utrustning vidta skadeföre-
byggande arbete och vidta åtgärder när det finns anledning att anta att
sådan utrustning inte överensstämmer med säkerhetskraven,

8. vilken utbildning och praktisk erfarenhet som krävs för att bli
auktoriserad som elinstallatör,

9. de slag av elinstallationsarbete för vilka auktorisation kan ges enligt
20 § andra stycket och de för vilka anmälan kan göras enligt 25 §,

10. vad ett egenkontrollprogram ska innehålla,

11. avgifter för en myndighets verksamhet enligt denna lag,

12. ersättning för uttaget prov enligt 39 § och om skyldighet att ersätta
kostnaderna för provningen, och

13. sådana undantag från kraven i 16–27 §§ som det finns särskilda skäl
för.

Av lagen (2014:140) med bemyndigande att meddela vissa föreskrifter
om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn framgår att
föreskrifter om avgifter för marknadskontroll enligt förordning
(EU) 2019/1020 får meddelas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

Förslag till lag om ändring i lagen (2021:311) om särskilt investeringsutrymme för elnätsverksamhet

Härigenom föreskrivs att 1 och 9 §§ lagen (2021:311) om särskilt investeringsutrymme för elnätsverksamhet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Denna lag syftar till att skapa särskilda drivkrafter för *elnätsföretag* att göra investeringar som ökar kapaciteten i elnätet.

Lagen ska tillämpas i fråga om investeringar som en nätkoncessionshavare gör under tillsynsperioderna 2020–2023 och 2024–2027.

Om de samlade intäkterna från en redovisningsenhet med särskilt investeringsutrymme under tillsynsperioden 2020–2023 har varit mindre än intäktsramen med tillägg av det belopp som nätkoncessionshavaren kan ha fått uppbära under tillsynsperioden enligt ett beslut enligt 5 kap. 29 § ellagen (1997:857), ska nätmyndigheten besluta att intäktsramen för tillsynsperioden 2024–2027 ska ökas med ett belopp som motsvarar underskottet.

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag syftar till att skapa särskilda drivkrafter för *systemansvariga* att göra investeringar som ökar kapaciteten i elnätet

9 §

Om de samlade intäkterna från en redovisningsenhet med särskilt investeringsutrymme under tillsynsperioden 2020–2023 har varit mindre än intäktsramen med tillägg av det belopp som nätkoncessionshavaren kan ha fått uppbära under tillsynsperioden enligt ett beslut enligt 5 kap. 29 § *i den upphävda* ellagen (1997:857), ska nätmyndigheten besluta att intäktsramen för tillsynsperioden 2024–2027 ska ökas med ett belopp som motsvarar underskottet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

Förslag till lag om ändring i lagen (2023:75) om skatt på överintäkter från el

Prop. 2025/26:240
Bilaga 8

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (2023:75) om skatt på överintäkter från el ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Med koncessionspliktigt nät avses en ledning eller ett ledningsnät som omfattas av en nätkoncession som meddelats med stöd av 2 kap. ellagen (1997:857).

Föreslagen lydelse

6 §

Med koncessionspliktigt nät avses en ledning eller ett ledningsnät som omfattas av en nätkoncession som meddelats med stöd av *lagen (2026:000) om elektriska ledningar*.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

Förslag till lag om ändring i lagen (2025:50) om finansiering av en kapacitetsmekanism för elmarknaden

Härigenom föreskrivs att 2, 3, 6 och 7 §§ och rubriken närmast före 3 § lagen (2025:50) om finansiering av en kapacitetsmekanism för elmarknaden ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Ord och uttryck som används i lagen har samma innebörd som i *ellagen* (1997:857).

Ord och uttryck som används i lagen har samma innebörd som i *elmarknadslagen* (2026:000).

Avgift till den systemansvariga myndigheten

Avgift till Affärsverket svenska kraftnät

3 §

För att täcka *den systemansvariga myndighetens* kostnader enligt sådana avtal som *myndigheten* ingår för att det ska finnas en kapacitetsmekanism, får *myndigheten* ta ut en avgift av den som har åtagit sig ett sådant balansansvar som enligt 8 kap. 12 § *ellagen* (1997:857) krävs för att en elleverantör ska få leverera el i en uttagspunkt.

För att täcka *Affärsverket svenska kraftnäts* kostnader enligt sådana avtal som *verket* ingår för att det ska finnas en kapacitetsmekanism, får *verket* ta ut en avgift av den som har åtagit sig ett sådant balansansvar som enligt 11 kap. 2 § *elmarknadslagen* (2026:000) krävs för att en elleverantör ska få leverera el i en uttagspunkt.

6 §

Den systemansvariga myndigheten får i enskilda fall besluta om avgifter.

Affärsverket svenska kraftnät får i enskilda fall besluta om avgifter.

7 §

Den systemansvariga myndighetens beslut enligt 6 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Affärsverket svenska kraftnäts beslut enligt 6 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

Förslag till lag om ändring i lagen (2025:1345) om
ändring i ellagen (1997:857)

Prop. 2025/26:240
Bilaga 8

Härigenom föreskrivs att lagen (2025:1345) om ändring i el-
lagen (1997:857) ska utgå.

Förslag till lag om ändring i lagen (2025:1348) om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar

Härigenom föreskrivs att 11, 12 och 17 §§ lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar i stället för lydelsen i lagen (2025:1348) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2025:1348

Föreslagen lydelse

11 §

En kammarrätt får vara indelad i avdelningar. Chef för en avdelning är presidenten eller en lagman.

Bestämmelser om särskild sammansättning av kammarrätten vid behandling av vissa mål finns i fastighetstaxeringslagen (1979:1152), *ellagen* (1997:857), naturgaslagen (2005:403), lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt *och* lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation. Bestämmelser om särskild sammansättning vid behandling av mål om laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725) finns i 13 a §.

Bestämmelser om särskild sammansättning av kammarrätten vid behandling av vissa mål finns i fastighetstaxeringslagen (1979:1152), naturgaslagen (2005:403), lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt, lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation *och elmarknadslagen* (2026:000). Bestämmelser om särskild sammansättning vid behandling av mål om laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725) finns i 13 a §.

12 §

En kammarrätt är domför med tre lagfarna ledamöter. Fler än fyra lagfarna ledamöter får inte ingå i rätten.

När det är särskilt föreskrivet att nämndemän ska ingå i rätten är en kammarrätt domför med tre lagfarna ledamöter och två nämndemän. Fler än fyra lagfarna ledamöter och tre nämndemän får inte ingå i rätten.

Om en av de lagfarna ledamöterna eller en av nämndemännen får förhinder sedan handläggningen har påbörjats, är rätten ändå domför.

En kammarrätt är domför utan nämndemän

1. vid prövning av överklagande av beslut som inte innebär att målet avgörs,

2. vid förordnande om saken i avvaktan på målets avgörande och vid annan åtgärd som endast avser målets beredande, och

3. vid beslut genom vilket domstolen skiljer sig från målet utan att detta har prövats i sak.

Om ett mål som avses i andra stycket handläggs gemensamt med ett annat mål, får nämndemän delta vid handläggningen även av det senare målet.

Bestämmelser om domförhet vid behandling av vissa mål finns i fastighetstaxeringslagen

Bestämmelser om domförhet vid behandling av vissa mål finns i fastighetstaxeringslagen

(1979:1152), *ellagen* (1997:857), naturgaslagen (2005:403), lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt och lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation. Bestämmelser om domförhet vid behandling av mål om laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725) finns i 13 a §.

(1979:1152), naturgaslagen (2005:403), lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt, lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation *och elmarknadslagen* (2026:000). Bestämmelser om domförhet vid behandling av mål om laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725) finns i 13 a §.

Vid behandling av frågor om prövningstillstånd är kammarrätten domför med två lagfarna ledamöter, om de är ense om slutet. Detsamma gäller vid behandling av andra frågor i mål där prövningstillstånd krävs för prövning av ett överklagande, om frågorna behandlas före eller i samband med frågan om prövningstillstånd. Ett prövningstillstånd som inte är begränsat enligt 34 a § tredje stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291) får meddelas av en lagfaren ledamot, om frågan är enkel.

Vid behandling av en fråga om avvisning av ett överklagande på grund av att det har kommit in för sent är kammarrätten domför med två lagfarna ledamöter, om de är ense om slutet.

Vid beslut om avskrivning av ett mål efter en återkallelse är kammarrätten domför med en lagfaren ledamot.

Åtgärder som endast avser beredandet av ett mål får utföras av en lagfaren ledamot i kammarrätten eller, om åtgärderna inte är av sådant slag att de bör förbehållas lagfarna ledamöter, av någon annan som har tillräcklig kunskap och erfarenhet och som är anställd vid en allmän förvaltningsdomstol, en allmän domstol eller en hyresnämnd. Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om detta.

17 §

En förvaltningsrätt är domför med en lagfaren domare och tre nämndemän, om inte annat följer av 17 b eller 18 §. Om en av nämndemännen får förhinder sedan handläggningen har påbörjats, är rätten domför med en lagfaren domare och två nämndemän.

Om det finns skäl för det med hänsyn till målets omfattning eller svårighetsgrad, får antalet lagfarna domare utökas med en utöver vad som följer av första stycket. Detsamma gäller i fråga om antalet nämndemän. Om någon eller några av ledamöterna får förhinder sedan handläggningen har påbörjats gäller första stycket andra meningen i fråga om domförhet.

Bestämmelser om domförhet vid behandling av vissa mål finns, förutom i 18 §, i fastighets-taxeringslagen (1979:1152), *ellagen* (1997:857), naturgaslagen (2005:403), lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt *och* lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation.

Bestämmelser om domförhet vid behandling av vissa mål finns, förutom i 18 §, i fastighets-taxeringslagen (1979:1152), naturgaslagen (2005:403), lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt, lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation *och elmarknadslagen* (2026:000).

Förslag till lagen om ändring i lagen (2025:1349) om ändring i lagen (2021:311) om särskilt investeringsutrymme för elnätsverksamhet

Härigenom föreskrivs att 2–6, 8 och 12 §§ lagen (2021:311) om särskilt investeringsutrymme för elnätsverksamhet i stället för lydelsen enligt lagen (2025:1349) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2025:1349

Föreslagen lydelse

2 §

I denna lag avses med

1. redovisningsenhet: den nätverksamhet som omfattas av en viss intäktsram, och

2. kapitalbas: det kapital som krävs för att bedriva en nätverksamhet.

Övriga ord och uttryck som används i lagen har samma innebörd som i *ellagen* (1997:857).

Övriga ord och uttryck som används i lagen har samma innebörd som i *elmarknadslagen* (2026:000).

3 §

Nätmyndigheten ska efter ansökan av nätkoncessionshavaren besluta om ett särskilt investeringsutrymme för en redovisningsenhet och tillsynsperiod, om

1. intäktsramen för tillsynsperioden 2016–2019 har ökat med tillämpning av 5 kap. 20 § *ellagen* (1997:857) i dess lydelse före den 1 januari 2019 eller nätkoncessionshavaren med tillämpning av 5 kap. 29 § *ellagen i dess lydelse före den 1 januari 2027* fått uppbära ett sådant belopp som avses i den paragrafen under tillsynsperioden 2016–2019, och

2. nätkoncessionshavarens intäkter från nätverksamheten under tillsynsperioden 2016–2019 har varit mindre än intäktsramen med tillägg av det belopp som nätmyndigheten kan ha beslutat enligt 5 kap. 29 § *ellagen i dess lydelse före den 1 januari 2027*.

1. intäktsramen för tillsynsperioden 2016–2019 har ökat med tillämpning av 5 kap. 20 § *i den upphävda ellagen* (1997:857) i dess lydelse före den 1 januari 2019 eller nätkoncessionshavaren med tillämpning av 5 kap. 29 § *i den upphävda ellagen* fått uppbära ett sådant belopp som avses i den paragrafen under tillsynsperioden 2016–2019, och

2. nätkoncessionshavarens intäkter från nätverksamheten under tillsynsperioden 2016–2019 har varit mindre än intäktsramen med tillägg av det belopp som nätmyndigheten kan ha beslutat enligt 5 kap. 29 § *i den upphävda ellagen*.

4 §

En ansökan om särskilt investeringsutrymme ska ges in till nätmyndigheten före utgången av den tillsynsperiod som ansökan avser.

Om det hos nätmyndigheten eller allmän förvaltningsdomstol pågår en prövning i fråga om tillämp-

Om det hos nätmyndigheten eller allmän förvaltningsdomstol pågår en prövning i fråga om tillämp-

ningen av 5 kap. 29 § ellagen (1997:857) i dess lydelse före den 1 januari 2027 när det gäller ett underskott i förhållande till intäktsramen för tillsynsperioden 2016–2019 får en ansökan, som gäller särskilt investeringsutrymme för tillsynsperioden 2020–2023, inte prövas i sak innan ärendet eller målet har avgjorts och avgörandet har fått laga kraft.

ningen av 5 kap. 29 § i den upphävda ellagen (1997:857) när det gäller ett underskott i förhållande till intäktsramen för tillsynsperioden 2016–2019 får en ansökan, som gäller särskilt investeringsutrymme för tillsynsperioden 2020–2023, inte prövas i sak innan ärendet eller målet har avgjorts och avgörandet har fått laga kraft.

5 §

Det särskilda investeringsutrymmet för tillsynsperioden 2020–2023 ska motsvara intäktsramen för tillsynsperioden 2016–2019, i förekommande fall med tillägg av det belopp som nätkoncessionshavaren fått uppbära under tillsynsperioden 2016–2019 enligt ett beslut enligt 5 kap. 29 § ellagen (1997:857) i dess lydelse före den 1 januari 2027, med avdrag för

Det särskilda investeringsutrymmet för tillsynsperioden 2020–2023 ska motsvara intäktsramen för tillsynsperioden 2016–2019, i förekommande fall med tillägg av det belopp som nätkoncessionshavaren fått uppbära under tillsynsperioden 2016–2019 enligt ett beslut enligt 5 kap. 29 § i den upphävda ellagen (1997:857) med avdrag för

1. nätkoncessionshavarens intäkter från nätverksamheten under tillsynsperioden 2016–2019, inbegripet belopp som inte ska anses vara intäkter från nätverksamheten enligt 5 kap. 29 § andra stycket ellagen i dess lydelse före den 1 januari 2027, och

1. nätkoncessionshavarens intäkter från nätverksamheten under tillsynsperioden 2016–2019, inbegripet belopp som inte ska anses vara intäkter från nätverksamheten enligt 5 kap. 29 § andra stycket i den upphävda ellagen, och

2. belopp som nätkoncessionshavaren under tillsynsperioden 2020–2023 får uppbära från nätverksamheten enligt ett beslut enligt 5 kap. 29 § ellagen i dess lydelse före den 1 januari 2027.

2. belopp som nätkoncessionshavaren under tillsynsperioden 2020–2023 får uppbära från nätverksamheten enligt ett beslut enligt 5 kap. 29 § i den upphävda ellagen.

Det särskilda investeringsutrymmet för tillsynsperioden 2024–2027 ska motsvara det särskilda investeringsutrymmet för tillsynsperioden 2020–2023 med avdrag för investeringsbelopp som har ökat intäktsramen för den tillsynsperioden enligt 6 §.

6 §

Om en nätkoncessionshavare har ett särskilt investeringsutrymme för en redovisningsenhet, ska nätmyndigheten vid omprövning enligt 5 kap. 17 § ellagen (1997:857) öka intäktsramen med ett särskilt belopp (investeringsbelopp) för

Om en nätkoncessionshavare har ett särskilt investeringsutrymme för en redovisningsenhet, ska nätmyndigheten vid omprövning enligt 9 kap. 16 § elmarknadslagen (2026:000) öka intäktsramen med ett särskilt belopp (investerings-

tillsynsperioden efter ansökan av belopp) för tillsynsperioden efter
nätkoncessionshavaren. ansökan av nätkoncessionshavaren.

Ökningen får inte överstiga vare sig

1. det särskilda investeringsutrymmet för den tillsynsperiod som om-
prövningen avser, eller

2. nätkoncessionshavarens investeringar i redovisningsenheten under
tillsynsperioden.

8 §

En nätkoncessionshavares samlade investeringsbelopp ska beräknas så att
beloppen motsvarar 65 procent av nätkoncessionshavarens investeringar
under en tillsynsperiod i samtliga redovisningsenheter med särskilt
investeringsutrymme, sedan avdrag gjorts från investeringarna med
belopp som motsvarar

1. fyra procent av redovisningsenheternas samlade kapitalbas, och

2. anslutningsavgifter *enligt* 2. sådana anslutningsavgifter som
4 kap. 1 a § *ellagen* (1997:857). *avses i* 6 kap. 2 § *elmarknadslagen*
(2026:000).

Om en nätkoncessionshavare har fler än en redovisningsenhet med
särskilt investeringsutrymme, ska investeringsbeloppen fördelas mellan
redovisningsenheterna på det sätt som nätkoncessionshavaren anger, i den
utsträckning en sådan fördelning är förenlig med 6 § andra stycket.

12 §

När nätmyndigheten beslutar om
ett särskilt investeringsutrymme för
tillsynsperioden 2024–2027 för en
redovisningsenhet som berörs av
ett beslut enligt 5 kap. 34 eller 36 §
ellagen (1997:857) *i dess lydelse*
före den 1 januari 2027 i fråga om
fördelning av intäktsramen för
tillsynsperioden 2020–2023 ska det
särskilda investeringsutrymmet
enligt 5 § andra stycket fördelas på
samma sätt som intäktsramen.

När nätmyndigheten beslutar om
ett särskilt investeringsutrymme för
tillsynsperioden 2024–2027 för en
redovisningsenhet som berörs av
ett beslut enligt 5 kap. 34 eller 36 §
i den upphävda ellagen (1997:857)
i fråga om fördelning av intäkts-
ramen för tillsynsperioden 2020–
2023 ska det särskilda investerings-
utrymmet enligt 5 § andra stycket
fördelas på samma sätt som
intäktsramen.

Någon fördelning ska inte göras, om den del av kapitalbasen som över-
låtits eller är hänförlig till gränsändringen har liten betydelse för intäkts-
ramens storlek.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2026-03-26

Närvarande: F.d. justitieråden Karin Almgren och Sten Andersson samt justitierådet Jonas Malmberg

Nya lagar om elsystemet

Enligt en lagrådsremiss den 12 februari 2026 har regeringen (Klimat- och näringslivsdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. elmarknadslag,
2. lag om införande av elmarknadslagen (2026:000),
3. lag om elektriska ledningar,
4. lag om ändring i miljöbalken,
5. lag om ändring i lagen (1980:307) om skyldighet för utländska kärkeande att ställa säkerhet för rättegångskostnader,
6. lag om ändring i lagen (1990:1157) om säkerhet vid tunnelbana och spårväg,
7. lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi,
8. lag om ändring i elberedskapslagen (1997:288),
9. lag om ändring i lagen (2004:875) om särskild förvaltning av vissa elektriska anläggningar,
10. lag om ändring i naturgaslagen (2005:403),
11. lag om ändring i lagen (2011:710) om certifiering av transmissionsnätetsföretag för el,
12. lag om ändring i lagen (2011:1200) om elcertifikat,
13. lag om ändring i lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergi produkter,
14. lag om ändring i elsäkerhetslagen (2016:732),
15. lag om ändring i lagen (2021:311) om särskilt investeringsutrymme för elnätsverksamhet,
16. lag om ändring i lagen (2023:75) om skatt på överintäkter från el,
17. lag om ändring i lagen (2025:50) om finansiering av en kapacitetsmekanism för elmarknaden,
18. lag om ändring i lagen (2025:1345) om ändring i ellagen (1997:857),
19. lag om ändring i lagen (2025:1348) om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar,
20. lag om ändring i lagen (2025:1349) om ändring i lagen (2021:311) om särskilt investeringsutrymme för elnätsverksamhet.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av ämnesrådet Andreas Lindholm, departementssekreteraren Hanna Pettersson och kanslirådet Alexandra Kolm.

Inledning

I lagrådsremissen föreslås att den nuvarande ellagen (1997:857) ersätts med två nya lagar: en elmarknadslag och en lag om elektriska ledningar.

Ett syfte med lagförslagen är att förtydliga att de företag som bedriver nätverksamhet ansvarar för system för transport av el. Ett annat syfte är att anpassa terminologin i lagstiftningen till EU-rätten. Det innebär bland annat att begreppet nätföretag ersätts med begreppet systemansvarig. Den roll som s.k. balansansvariga i dag har för att i realtid reglera mängden el som finns i systemet delas upp i rollerna balansansvarig part och leverantör av balanstjänster.

I lagrådsremissen föreslås vidare att systemet med s.k. anvisade elavtal ersätts av ett system där det finns en leveransskyldig sistahandsleverantör.

Det föreslås även nya regler om s.k. energidelning. Reglerna syftar till att genomföra det reviderade elmarknadsdirektivet och ska bland annat göra det möjligt för en elanvändare att tillgodoräkna sig el som producerats i en produktionsanläggning utanför elanvändarens egen fastighet.

Därutöver innebär lagförslagen en omfattande omarbetning av elmarknadsregleringens struktur samt dess redaktionella och språkliga utformning. Den största förändringen är därvid att 2 kap. ellagen, som innehåller bestämmelser om nätkoncession, flyttas till en ny egen lag om elektriska ledningar. Ellagens övriga regler förs över till den nya elmarknadslagen. Även i övrigt görs omflyttningar bland de nuvarande bestämmelserna. Syftet med dessa förändringar är att göra regleringen mer överskådlig och lättillgänglig.

Syftet att göra elmarknadsregleringen mer överskådlig och lättillgänglig är vällovt. Enligt Lagrådets mening är den struktur och den redaktionella utformning som föreslås i huvudsak ägnad att göra regleringen lättare att förstå och ta till sig. Syftet motverkas dock i viss mån av att den EU-anpassade terminologi som föreslås på grund av sin abstrakta utformning är svår att tillgodogöra sig. En annan sak som gör det svårt för läsaren att förstå vad lagtexten innebär och hur den ska tillämpas är författningskommentarernas utformning.

Utformningen av författningskommentarerna

En mycket stor del av paragraferna i elmarknadslagen och lagen om elektriska ledningar är hämtade från den nuvarande ellagen. I dessa delar saknar författningskommentarerna helt konkreta beskrivningar av vad paragraferna närmare innebär och hur de ska tolkas. Inte heller framgår det av författningskommentarerna annat än i begränsad utsträckning om paragraferna har en EU-rättslig bakgrund, t.ex. om de är avsedda att genomföra någon artikel i ett EU-direktiv.

För att förstå bestämmelsernas innebörd och hur de är avsedda att tillämpas måste läsaren söka upp de äldre förarbeten till vilka författningskommentaren normalt hänvisar. Det sagda kan illustreras av den rättsutredning som krävs för att förstå innebörden av en enstaka paragraf, 4 kap. 8 § elmarknadslagen.

I paragrafen, som har rubriken ”Åtskillnad av distribution”, anges att en systemansvarig för distributionssystem som ingår i en koncern och har minst ett visst antal elanvändare (1) ska ha en organisation och ett beslutsfattande som är åtskilda från företaget som producerar eller handlar med el och (2) inte får ha en styrelseledamot, verkställande direktör eller firmatecknare som samtidigt är styrelseledamot, verkställande direktör eller firmatecknare i ett företag som producerar eller handlar med el.

I författningskommentaren sägs att paragrafen anger de övergripande krav på åtskillnad som ställs på systemansvarig för distributionssystem och att den i sak stämmer överens med hittillsvarande 3 kap. 21 § ellagen. Det hänvisas till tre propositioner: prop. 2021/22:153, prop. 2008/09:216 och prop. 2004/05:62.

I den första av dessa – prop. 2021/22:153 – sägs att 3 kap. 21 § ellagen i sak överensstämmer med dittillsvarande 3 kap. 1 b § ellagen och att bestämmelsen genomför artikel 35.2 a i elmarknadsdirektivet, dvs. direktiv (EU) 2019/944. Det hänvisas även till prop. 2008/09:216 och prop. 2004/05:62.

Av prop. 2004/05:62 framgår att 3 kap. 1 b § ellagen infördes 2006 för att genomföra artikel 15 i EU:s elmarknadsdirektiv, varmed avses direktiv 2003/54/EG. Paragrafen innehöll då endast det som framgår av första stycket 2 och det gjordes vissa uttalanden om vad den bestämmelsen innebär.

Av prop. 2008/09:216 framgår att 3 kap. 1 b § ellagen genom lagförslaget fick ett nytt första stycke där det anges att nätföretag av viss storlek som ingår i en koncern ”ska till sin organisation och sitt beslutsfattande vara åtskilt från företaget som bedriver produktion av eller handel med el”. Det då nya stycket motsvarar den första punkten i lagrådsremissens förslag till 3 kap. 8 §. I den nyss nämnda propositionen finns vissa uttalanden av vad som ligger i detta krav. Det framgår också att bestämmelsen ska ses mot bakgrund av artikel 15.2 i elmarknadsdirektivet samt att lagändringen föranleddes av att EU-kommissionen 2008 väckt talan mot Sverige vid EG-domstolen och gjort gällande att Sverige hade underlåtit att uppfylla artikel 15 i elmarknadsdirektivet.

Den genomgång som gjorts här visar att läsaren för att skaffa sig en närmare förståelse av den föreslagna 4 kap. 8 § måste ta fram tre olika propositioner och sätta sig in i hur reglerna successivt förändrats för att därefter ta ställning till i vilka avseenden det som sägs i propositionerna alltså har relevans. För att tillgodogöra sig vad som sägs i dessa förarbeten krävs dessutom att läsaren förstår eller sätter sig in i de förändringar som skett i EU:s elmarknadsrätt.

Enligt Lagrådets mening hade denna typ av svårigheter för läsaren att tillgodogöra sig innebörden av de föreslagna lagbestämmelserna kunnat undvikas om det i författningskommentarerna hade funnits korta sammanfattningar av vad som framgår av äldre förarbeten om paragrafernas innebörd och hur de ska tolkas. Det hade varit ännu lättare att ta till sig paragraferna om, i förekommande fall, det hade lämnats information om den EU-bestämmelse som paragraferna genomför.

I sammanhanget måste det dock framhållas att den utformning författningskommentarerna i lagrådsremissen har fått ligger i linje med de riktlinjer för arbetet med propositioner som utarbetats av Statsrådsberedningen. I riktlinjerna anges att när en helt ny lag som ska ersätta en tidigare och paragrafer från den tidigare lagen överförs oförändrade i sak, så bör den tidigare författningskommentaren inte upprepas i den nya kommentaren. Det gäller även om paragrafen överförs delvis. I stället ska man hänvisa till tidigare relevanta förarbeten. Det anges dock att inget hindrar att sådana delar av den tidigare kommentaren som är av särskilt värde för den fortsatta tolkningen återges, men att det då krävs en tydlig hänvisning till var i den tidigare propositionen man hittar den. (Se Propositionshandboken SB PM 2025:5 s. 90.)

Lagrådet uppfattar att skälet till Statsrådsberedningens riktlinjer i denna del är att man vill undvika risken för att de nya kommentarerna genom sin utformning kommer att styra tolkningen av bestämmelser som inte är avsedda att ändras i sak. Enligt Lagrådets mening är den risken inte ett tillräckligt skäl för att avstå från att i författningskommentaren förklara paragrafens innebörd. Det är centralt att lagstiftningsprodukten utformas så att den är informativ och begriplig och ger rimliga möjligheter för Lagrådet, riksdagen och rättstillämparna att analysera och förstå lagstiftningens innebörd.

Även i de fall där lagtext i stort sett oförändrad förs över från en befintlig lag till en ny finns det därför enligt Lagrådets mening ofta goda skäl för att tillföra författningskommentaren till den nya lagen förklaringar om vad lagtexten innebär. Det gäller i synnerhet när den överförda lagtexten tidigare har genomgått flera ändringar som är redovisade i olika propositioner (se t.ex. Lagrådets yttranden i prop. 2022/23:59 s. 283 f. med förslag till ändringar i ellagen och prop. 2021/22:136 s. 952). Risken för att författningskommentaren kommer att styra tolkningen av bestämmelserna på ett sätt som inte är förenligt med avsikten att de inte ska ändras i sak ställer dock krav på hur kommentarerna utformas. Tidigare förarbeten måste givetvis sammanfattas på ett korrekt sätt och det måste finnas hänvisningar till tidigare förarbeten som gör det möjligt att kontrollera hur sammanfattningen har gjorts.

Det är alltså enligt Lagrådets mening en brist att författningskommentarerna till de paragrafer som är hämtade från den nuvarande ellagen saknar beskrivningar av vad paragraferna närmare innebär och hur de ska tolkas. Utformningen försvårar för läsaren att förstå bestämmelsernas innehåll och hur det är avsett att de ska tillämpas. Detta motverkar i hög

Lagrådet noterar vidare att det förekommer att förändringar i lagtexten som inte bara är språkliga eller redaktionella lämnas okommenterade. Exempelvis förekommer det att terminologiska förändringar – såsom att uttrycket systemansvarig för distributionssystem har ersatt uttrycket distributionsnätsföretag – inte uppmärksammas eller kommenteras. Sådana förändringar kan inte sägas vara endast språkliga eller redaktionella, och bör därför påtalas i författningskommentaren. Det bör tilläggas att kravet på tydlighet i fråga om vilka förändringar som görs i lagtexten har särskild tyngd när bestämmelser flyttas till nya lagar eller paragrafer. När det är fråga om en ny lag eller paragraf presenteras lagtexten inte – som när en paragraf ändras – i parallella spalter. Läsarens möjligheter att jämföra den föreslagna lagtexten med den nuvarande lagtexten är därmed avsevärt sämre. För att upptäcka förändringar måste den föreslagna lagtexten motläsas mot den nuvarande lagen.

Lagrådet har även noterat att det i författningskommentarerna till bestämmelser som flyttats från ellagen saknas hänvisningar till relevant EU-rätt.

Det är angeläget att de brister i författningskommentarernas utformning som nu har påtalats åtgärdas i det fortsatta lagstiftningsarbetet. Lagrådet bedömer att detta i stor utsträckning kan ske inom ramen för den fortsatta departementsbehandlingen.

Förslaget till elmarknadslag

1 kap. 5 §

I paragrafen förklaras innebörden av några av de ord eller uttryck som används i lagen.

I lagtexten anges att med *balansansvarig part* avses ”en sådan balansansvarig part som avses i artikel 2.14 i EU:s elmarknadsförordning.” I den artikeln anges att med balansansvarig part avses ”en marknadsaktör eller dennes företrädare som ansvarar för aktörens obalanser på elmarknaden.” Denna definition underlättar inte förståelsen av lagen.

Vem som är balansansvarig part framgår av den föreslagna lagens 11 kap. Där kan utläsas att en balansansvarig är den som i enlighet med ett avtal med en systemansvarig för överföringssystemet har åtagit sig balansansvaret för en leveranspunkt (jfr 2, 3 och 5 §§). Lagrådet föreslår mot bakgrund härav att definitionen av balansansvarig part utgår eller att den får en utformning som klargör förutsättningarna för att någon ska vara balansansvarig part. Följande definition kan övervägas.

balansansvarig part: den som i enlighet med ett avtal med en systemansvarig för överföringssystemet har åtagit sig balansansvaret för en leveranspunkt eller inmatningspunkt,

Med *leverantör av balans tjänst* avses enligt den föreslagna lagtexten en sådan leverantör som avses i artikel 2.12 i EU:s elmarknadsförordning. Av den artikeln framgår att en leverantör av *balanstjänster* är en marknadsaktör som tillhandahåller balansenergi och/eller balanskapacitet för systemansvariga för överföringssystem. För att underlätta läsningen av lagen bör elmarknadsförordningens definition av begreppet anges direkt i lagen.

I samband med att Lagrådet nedan behandlar 14 kap. föreslås också vissa ändringar i definitionen av energidelnings samt att det införs definitioner av begreppen delad el och energidelningsavtal.

Lagrådet föreslår vidare att definitionen av leveransskyldig sistahandsleverantör ändras på sätt som anges nedan vid behandlingen av 12 kap. 4 §.

3 kap. 12 §

I paragrafens första stycke anges att en systemansvarig inte får ingå avtal om stödtjänster förrän nätmyndigheten har godkänt de metoder som har använts för att utforma avtalen. I andra stycket anges ”Detta gäller inte avtal om balansansvar enligt 11 kap. 5 §.”

Paragrafen motsvarar, med några terminologiska förändringar, 3 kap. 7 § ellagen. I den paragrafen har emellertid undantagsbestämmelsen i andra stycket i stället formulerats ”Första stycket gäller inte ...”.

Enligt Lagrådets mening innebär bytet från det vedertagna skrivsättet ”Första stycket gäller inte ... ” till ”Detta gäller inte ...” att lagtextens tydlighet försämrats. Lagrådet förordar därför att samma skrivsätt som i ellagen används även i den nya paragrafen.

Motsvarande skrivsätt (”Detta gäller inte...”) används även i en rad andra fall där en undantagsbestämmelse har placerats i ett särskilt stycke (se 7 kap. 5 §, 11 kap. 2 §, 12 kap. 10, 11, 13 och 26 §§, 14 kap. 27 §). Även i dessa paragrafer bör skrivsättet ”Första stycket gäller inte ...” behållas.

5 kap.

Kapitlet innehåller bestämmelser om redovisning och revision av nätverksamhet. Enligt författningskommentaren är bestämmelserna avsedda att i sak överensstämma med de bestämmelser om redovisning och revision som finns i 3 kap. ellagen.

Lagrådet noterar att varken lagtexten eller författningskommentaren ger något besked om hur de föreslagna reglerna är avsedda att förhålla sig till allmänna regler om företagsredovisning och företagsrevision. Handlar reglerna om ett särskilt slag av redovisning och revision vid sidan av det som följer av t.ex. årsredovisningslagen och associationsrättsliga regler om revision? Eller är reglerna avsedda att tillämpas vid den redovisning och revision som sker enligt dessa lagar?

Lagrådet noterar i sammanhanget att i vart fall någon av bestämmelserna – det som sägs i 1 § om att nätverksamhet ska redovisas skilt från annan verksamhet – avviker från vad som allmänt gäller om företags bokföring och redovisning. Lagrådet konstaterar också att den nuvarande regleringen i ellagen kompletteras av en förordning (1995:1145) om redovisning av nätverksamhet. I den förordningen finns bland annat bestämmelser om att ett nätföretag ska upprätta en årsrapport. Förordningens innehåll ger intryck av att det är fråga om ett särskilt slag av redovisning som ska upprättas vid sidan om den bokföring och årsredovisning som ska upprättas enligt allmänna bestämmelser. Även äldre förarbeten ger visst stöd för det (se prop. 1993/94:162 s. 155 ff., jfr även prop. 1996/97:136 s. 139 f.).

Lagrådet anser att lagtexten tydligare bör ge uttryck för hur de föreslagna reglerna om redovisning och revision ska förstås. Om avsikten är att de föreslagna reglerna om redovisning avser ett särskilt slag av redovisning, skulle 1 § kunna formuleras enligt följande.

En systemansvarig ska i en särskild handling ekonomiskt redovisa nätverksamheten skilt från annan verksamhet. Överföring och distribution ska därvid redovisas var för sig.

De följande paragraferna bör i så fall justeras så att det i respektive paragraf framgår att de är tillämpliga vid den särskilda redovisning av nätverksamheten som avses i 1 §.

Förslagets bestämmelser om revision finns framför allt i 10 §. Där föreskrivs att den som är revisor hos en systemansvarig ska göra en särskild granskning av redovisningen av nätverksamheten och årligen i ett särskilt intyg avge ett utlåtande i frågan huruvida redovisningen av nätverksamheten har gjorts enligt gällande bestämmelser. Såvitt Lagrådet förstår innebär detta att den systemansvarigas ordinarie revisor vid sidan av de uppgifter som åligger honom eller henne enligt allmänna bestämmelser ska göra en särskild granskning av den särskilda redovisning som ska upprättas enligt 1 §. Om den tolkningen är riktig, bör den emellertid komma till tydligare uttryck i lagtexten.

8 kap. 5 §

I paragrafen anges vilka uppgifter som ett avtal mellan en systemansvarig och en konsument ska innehålla.

Paragrafens innebörd är, som Lagrådet förstår det, att den systemansvariga ska se till att ett leveransavtal innehåller de aktuella uppgifterna. Detta bör framgå av lagtexten. Paragrafen bör därför inledas på följande vis: ”En systemansvarig ska se till att ett avtal mellan den systemansvariga och en konsument ...”. (jfr nedan om 12 kap. 14 § och 14 kap. 15 §).

9 kap. 16 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om omprövning av intäktsramen efter tillsynsperioden. Enligt Lagrådets mening kan bestämmelserna om senaste tidpunkt för att fatta beslut om ändring av intäktsramen vid en sådan om-

prövning förenklas om andra och tredje styckena förs samman till ett stycke med följande lydelse.

Ett beslut om ändring av intäktsramen ska fattas senast tio månader efter tillsynsperiodens slut. Om det finns särskilda hinder får beslutet fattas även efter denna tidpunkt. Den systemansvariga ska då inom den nämnda tiden informeras om att beslutet kommer att fattas vid en senare tidpunkt. Har den systemansvariga inte informerats får beslutet inte innebära någon nackdel för den systemansvariga.

11 kap.

Kapitlet har rubriken Balansansvar. Med balansansvar avses – enligt den definition som finns i 1 kap. 5 § i förslaget – det ekonomiska ansvaret för att det nationella elsystemet tillförs lika mycket el som tas ut i en uttagspunkt eller att lika mycket el tas ut från systemet som det tillförs i en inmatningspunkt. Definitionen överensstämmer med den som finns i 1 kap. 4 § ellagen. Eftersom begreppet har en så central betydelse för 11 kap. i förslaget, är det önskvärt att det förklaras på ett tydligare sätt i lagrådsremissen. Den information som nu lämnas består enbart av en mycket kortfattad hänvisning till en tidigare proposition där enbart vissa aspekter angående balansansvar berörs.

Balansansvaret kan enligt förslaget utövas av en *balansansvarig part*, dvs. en marknadsaktör eller dennes företrädare som ansvarar för aktörens obalanser på elmarknaden (se artikel 2.14 i elmarknadsförordningen). I lagrådsremissen introduceras även begreppet *leverantör av balanstjänster*, dvs. en marknadsaktör som tillhandahåller balansenergi eller balanskapacitet för systemansvariga för överföringssystem (se artikel 2.12 i elmarknadsförordningen). Även om det inte utsågs klart i lagrådsremissen synes avsikten vara att även en leverantör av balanstjänster ska kunna utöva balansansvar.

Enligt Lagrådets mening bör det i vart fall i författningskommentaren tydliggöras hur de båda begreppen är avsedda att fungera i den praktiska tillämpningen.

11 kap. 1 §

Rubriken före paragrafen är ”Kapitlets innehåll”. I paragrafen anges att det i kapitlet finns bestämmelser som kompletterar EU:s elmarknadsförordning, EU:s balansförordning och de metoder och villkor som har tagits fram med stöd av EU:s balansförordning.

Paragrafen innebär en upplysning om att kapitlet innehåller bestämmelser som kompletterar två EU-förordningar. Rubriken bör ändras så att den återspeglar detta förhållande. Vidare framstår det som oklart vad som i sammanhanget avses med ”metoder och villkor” (jfr nedan 11 kap. 9 §). Följande lydelse kan övervägas.

1 §

I detta kapitel finns bestämmelser som kompletterar EU:s elmarknadsförordning och EU:s balansförordning i frågor om balansansvar.

11 kap. 2 §

Enlig paragrafens första stycke, som motsvarar 8 kap. 12 § första stycket ellagen, får en leverantör leverera eller ta emot el endast i en leveranspunkt där någon har åtagit sig balansansvaret.

Lagrådet noterar att 11 kap. 5 § synes innebära att balansansvar inträder först när det finns såväl ett avtal om balansansvar som ett åtagande som omfattar den specifika leveranspunkten. Mot den bakgrunden föreslår Lagrådet att förevarande bestämmelse tillförs orden ”i enlighet med ett avtal om balansansvar.”

11 kap. 3 §

Enligt paragrafen får en leverantör av aggregeringstjänster tillhandahålla sådana tjänster i en leveranspunkt endast om någon har åtagit sig ett balansansvar i leveranspunkten som särskilt avser de obalanser som tjänsterna kan medföra.

På motsvarande sätt som i 2 § bör bestämmelse tillföras orden ”i enlighet med ett avtal om balansansvar.”

11 kap. 4 §

Enligt paragrafen får el delas från en produktions- eller energianläggning endast om någon har åtagit sig balansansvaret i den inmatningspunkt som hör till anläggningen. Som Lagrådet återkommer till i avsnittet ”Andra begrepp med anknytning till energidelning” är uttrycket ”delas” oklart och behöver definieras eller bytas ut mot något annat uttryck.

11 kap. 5 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om sådana avtal om balansansvar som utgör en förutsättning för att balansansvar ska inträda. I första stycket regleras skyldigheten för den som åtar sig att vara balansansvarig part att ingå ett sådant avtal, medan andra stycket avser motsvarande skyldighet för en leverantör av balanstjänster. Första stycket får förstås så att det också ska lämnas ett åtagande att vara balansansvarig part (”den som åtar sig att vara balansansvarig part”). Sambandet mellan avtalet och åtagandet framstår dock som oklart.

Lagrådet förordar att det övervägs om det i 1 kap. 5 § ska klargöras att det för att någon ska vara balansansvarig part krävs dels ett avtal om balansansvar, dels ett åtagande att ansvara för en leveranspunkt eller inmatningspunkt. Saken bör i vart fall behandlas ytterligare i författningskommen-

taren och det bör då också klargöras om samma slag av åtagande måste föreligga för att en leverantör av balanstjänster ska bli balansansvarig.

11 kap. 7 §

I paragrafens första stycke anges att ”ett avtal enligt 5 § första stycket” ska innehålla ett åtagande för balansansvariga parter att betala ersättning till den som innehar överföringssystemet, dvs. Svenska kraftnät.

Syftet måste vara att det är avtal mellan en balansansvarig part och den som innehar överföringssystemet som ska innehålla ett åtagande av detta slag. Det bör därför av lagtexten framgå att bestämmelsen gäller avtal som avses i 5 § första stycket *första meningen*.

Av motsvarande skäl bör det i andra stycket förtydligas att den bestämmelsen avser avtal enligt 5 § andra stycket *som ingås med den som innehar överföringssystemet*.

11 kap. 9 §

I paragrafen, som överensstämmer med 8 kap. 18 § ellagen, föreskrivs att den som innehar överföringssystemet och den som utför avräkning enligt EU:s balansförordning inte får ingå avtal enligt 5 § förrän de ”metoder” som ska användas för att utforma avtalen har godkänts av nätmyndigheten. I rubriken före paragrafen talas inte om ”metoder” utan om ”villkor för balansansvar”. Lagrådet, som noterar att det på annan plats i lagrådsremissen görs åtskillnad mellan ”metoder” och ”villkor” (se 3 kap. 12 och 14 §§), anser att terminologin i förevarande paragraf bör övervägas ytterligare.

11 kap. 11 §

I paragrafen regleras hur en leverantör av balanstjänster får använda någon annans produktionskapacitet.

I lagtexten bör förtydligas att de avtal som åsyftas i bestämmelsen är avtal som avses i 5 § andra stycket *och som ingås med den som innehar överföringssystemet*.

11 kap. 16 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om vad som i lagtexten betecknas som ”byte av balansansvarig part” och i rubriken före paragrafen som ”övertagande av balansansvar”. Paragrafen motsvarar väsentligen 8 kap. 27 § ellagen. I den paragrafen används dock endast uttrycket ”övertagande av balansansvar”.

Lagrådet har ingen invändning mot den förändrade terminologin i förslaget till lagtext men anser att även rubriken bör anpassas till denna. Vidare bör ordet ”övertagande” som förekommer i andra stycket ersättas med ”bytet”.

11 kap. 22 §

Enligt 11 kap. 2 § får en elleverantör leverera eller ta emot el endast i en leveranspunkt där någon har åtagit sig balansansvaret. Vidare får, enligt 11 kap. 4 §, el delas från en produktions- eller energilagringsanläggning enbart om någon har åtagit sig balansansvaret i den inmatningspunkt som hör till anläggningen. Om det inte längre finns någon som har balansansvar, innebär det därför problem för elleverantören respektive elproducenten.

Dessa problem har föranlett bland annat de bestämmelser som finns i 11 kap. 22 § (under rubriken Återställande av balansansvar) och som delvis går tillbaka på bestämmelser i 8 kap. 37 § ellagen. Enligt paragrafen får en elleverantör som med omedelbar verkan har förlorat sitt balansansvar återställa balansansvaret inom en tidsfrist om tio vardagar, dock högst femton kalenderdagar. Bestämmelsen synes innebära bland annat att om det inte finns någon som är balansansvarig för en viss leveranspunkt – t.ex. därför att avtalet om balansansvar har sagts upp – har leverantören den angivna tiden på sig för att se till att det på nytt finns någon som har balansansvar för leveranspunkten.

Lagrådet vill ifrågasätta om den föreslagna lagtexten speglar det som den vill reglera. Redan paragrafens terminologi kan ifrågasättas. I den aktuella situationen har balansansvaret inte alltid legat på elleverantören, utan balansansvaret kan ha legat på någon annan; i den situationen har elleverantören knappast ”förlorat sitt balansansvar”. Också uttrycket ”återställa balansansvaret” är mindre lyckat, bland annat därför att det inte säger något om vad elleverantören är skyldig att göra.

Lagrådet konstaterar mot denna bakgrund att paragrafen har fått en oklar och, såvitt Lagrådet kan förstå, missvisande utformning. Lagrådet, som vill erinra om att det i ett tidigare lagrådsyttrande har lämnats ett förslag till en mera konkret utformning av paragrafen (se prop. 2022/23:59 s. 294 f.), anser att paragrafens utformning behöver ses över.

12 kap. 1 och 2 §§

I 1 § anges att det för leverans av el i en uttagspunkt krävs att elanvändaren har tecknat ett avtal med den systemansvariga om rätt att ta ut el och ett avtal med en elleverantör.

Det framgår inte av lagtexten om 1 § riktar sig mot elanvändaren eller elleverantören. Detta bör förtydligas. Som Lagrådet förstår saken riktar sig bestämmelsen mot elanvändaren och det bör därför framgå av lagtexten att den anger förutsättningarna för att en elanvändare ska ha rätt att ta ut el ur en uttagspunkt.

Av bestämmelser i 11 kap. följer att en leveransskyldig sistahandsleverantör i vissa fall ska ta över leveransen av el till en elanvändare utan att ett leveransavtal har träffats. Det är alltså inte korrekt att ange att det alltid krävs ett avtal mellan elleverantören och elanvändaren. Saken bör förtydligas.

I 2 § anges att elleverantörer enbart får ingå avtal om elleverans med den elanvändare som har avtal med den systemansvariga om att få ta ut el i uttagspunkten.

Bestämmelsen riktar sig till elleverantören och i lagtexten beskrivs den ordning i vilken avtalen ska träffas; först ska elanvändaren ha träffat ett avtal med den systemansvariga och därefter får elleverantören träffa avtal med elanvändaren.

En elleverantör som träffar ett leveransavtal med elanvändaren, innan denne har träffat ett avtal med den systemansvariga bryter alltså mot elmarknadslagen. Och detta synes gälla även om leveransavtalet – uttryckligen eller underförstått – är villkorat av att elanvändaren träffar avtal med den systemansvariga.

Det framstår för Lagrådet som oklart varför avtalen behöver träffas i denna ordning. Bör inte det avgörande vara att båda avtalen finns på plats när elen börjar levereras? Om så är fallet skulle det räcka att bestämmelsen angav att en elleverantör inte får leverera el till en uttagspunkt om inte elanvändaren har tecknat ett avtal med den systemansvariga om rätt att ta ut el och ett avtal med elleverantören.

Enligt den föreslagna 2 § bryter en elleverantör alltså mot elmarknadslagen – och torde därmed kunna bli föremål för ett offentlighetsrättsligt ingripande – om den levererar el till en elanvändare utan leveransavtal. Enligt Lagrådet kan det ifrågasättas varför så ska vara fallet. Frågan bör övervägas ytterligare.

Det kan under alla förhållanden ifrågasättas om inte 1 och 2 §§ på grund av sambandet dem emellan borde sammanföras till en paragraf. En sådan paragraf skulle kunna se ut på följande sätt.

En elanvändare ska för att ha rätt till leverans i en uttagspunkt ha ingått

1. ett avtal med den systemansvariga om rätt att ta ut el i uttagspunkten, och
2. ett avtal med en elleverantör om leverans av el.

En elleverantör får leverera el till en uttagspunkt enbart om en elanvändare har ingått ett avtal med den systemansvariga om rätt att ta ut el i uttagspunkten.

Enligt 11 kap. 28 § ska en leveransskyldig sistahandsleverantör i vissa situationer ta över leveransen av el.

12 kap. 3 §

Av paragrafens andra stycke framgår att vid byte av elleverantör i en elanvändares uttagspunkt får den nya elleverantören överta leveranserna 14 dagar efter anmälan. Formuleringen måste enligt Lagrådets mening uppfattas så att en fix tidpunkt gäller för leverantörbyte. Av tidigare

förarbeten framgår emellertid att detta inte är avsikten utan att bestämmelsen avses beskriva att en ny elleverantör ska ges möjlighet att överta leveranserna till en elanvändare inom 14 dagar efter en anmälan om byte (se prop. 2010/11:70 s. 84 f.). Lagrådet föreslår därför att stycket formuleras på följande sätt.

En elleverantör ska ges möjlighet att överta leveranserna till en elanvändare i dennes uttagspunkt senast 14 dagar efter en anmälan om byte av elleverantör.

12 kap. 4 §

Genom lagförslaget ersätts reglerna om s.k. anvisade elavtal med regler om s.k. leveransskyldig sistahandsleverantör. I korthet innebär paragrafen att den elleverantör som har störst marknadsandel inom ett område som omfattas av en intäktsram för intäkter från ett lokalnät, ska vara skyldig att på begäran av en elanvändare leverera el mot betalning i elanvändarens uttagspunkt i området.

I 1 kap. 5 § definieras leveransskyldig sistahandsleverantör som en elleverantör som är skyldig att på begäran av en elanvändare leverera el i elanvändarens uttagspunkt mot betalning. I 12 kap. 4 § anges att den elleverantör som har störst marknadsandel inom ett område som omfattas av en intäktsram för intäkter från ett lokalnät, ska vara leveransskyldig sistahandsleverantör i området.

Definitionen utgår alltså från rättsföljdssidan; den leveransskyldiga sistahandsleverantören är den som är skyldig att leverera mot betalning. Vad som närmare ligger i denna skyldighet framgår av andra bestämmelser i lagen (se 12 kap. 4 § första stycket 2 och 6 §). Hur man avgör vem som är leveransskyldig framgår av 12 kap. 4 § första stycket 1.

Regler om leveransskyldiga sistahandsleverantörer finns emellertid även i 11 kap. Där finns regler om att en leveransskyldig sistahandsleverantör i vissa fall ska ta över leveransen eller mottagandet av el (se 28–33 §§). Den som läser dessa bestämmelser och vänder sig till definitionen i 1 kap. 5 § möts av upplysningen att en leveransskyldig sistahandsleverantör är den som är skyldig att leverera el mot betalning. För att reda ut vem som ska ta över leveransen eller mottagandet av el måste läsaren leta sig fram till 12 kap. 4 § för att där få reda på att den ”elleverantör som har störst marknadsandel inom ett område som omfattas av en intäktsram för intäkter från ett lokalnät, ska vara leveransskyldig sistahandsleverantör i området.”

Regleringen skulle bli enklare att ta till sig om det redan i definitionen i 1 kap. 5 § anges vem som är leveransskyldig sistahandsleverantör och att det i 12 kap. 4 § anges vilka skyldigheter denna har.

1 kap. 5 §

[...]

leveransskyldig sistahandsleverantör: den elleverantör som har störst marknadsandel inom ett område som omfattas av en intäktsram för intäkter från ett lokalnät, beräknat på mängden levererad el under tolv månader till elanvändare med en förväntad årsförbrukning som är mindre än 100 000 kilowattimmar,

12 kap. 4 §

En leveransskyldig sistahandsleverantör ska, inom det område som omfattas av den aktuella intäktsramen, på begäran av en elanvändare leverera el i elanvändarens uttagpunkt mot betalning. Skyldigheten gäller inte i fråga om elanvändare med en förväntad årsförbrukning som är 100 000 kilowattimmar eller mer.

12 kap. 13 §

I paragrafen regleras elleverantörens skyldighet att ta emot el från elanvändare som producerar eller lagrar el. Av andra stycket framgår att denna s.k. mottagningsplikt inte gäller om elanvändaren har ingått avtal med någon annan om att ta emot elen eller om elanvändaren delar elen med sig själv.

Andra stycket blir tydligare om det får följande lydelse.

En elleverantör är inte skyldig att ta emot el som matas in inom ramen för energidelning.

12 kap. 14 §

I paragrafen anges vilka uppgifter som ett avtal mellan en elleverantör och en elanvändare om leverans av el ska innehålla.

Paragrafens innebörd är, som Lagrådet förstår det, att elleverantören ska se till att ett leveransavtal innehåller de aktuella uppgifterna. Detta bör framgå av lagtexten. Paragrafen bör därför inledas på följande vis: ”En elleverantör ska se till att ett avtal mellan elleverantören och ...”. (jfr nedan om 14 kap. 15 §).

I denna paragraf, liksom i rubriken före 14 kap. 15 §, används uttrycket mellanhand. Uttrycket är hämtat från den svenska språkversionen av elmarknadsdirektivet men är, såvitt kan bedömas, inte avsett att ha någon annan innebörd än det etablerade rättsliga begreppet mellanman. Lagrådet, som är medvetet om att termen mellanhand förekommer i annan författningstext med EU-rättslig bakgrund, förordar att uttrycket ersätts med uttrycket mellanman.

12 kap. 17 §

Enligt paragrafen ska elleverantören lämna information till elanvändaren om ändrade avtalsvillkor.

Av allmänna kontraktsrättsliga principer följer som utgångspunkt att en avtalspart inte utan stöd i avtal kan ändra avtalsvillkoren under avtalets löptid. Detta gäller även för avtal som gäller tills vidare. Paragrafen bör anpassas till denna utgångspunkt och lagtexten bör avse en elleverantör ”som med stöd av avtal” vill ändra villkoren. (Jfr nedan om 14 kap. 18 §.)

14 kap.

Kapitlet är nytt och innehåller regler om energidelning. Det genomför bestämmelser i elmarknadsdirektivet, i dess lydelse efter ändringsdirektivet (EU) 2024/1711.

Den föreslagna regleringen är – liksom den bakomliggande EU-rätten – komplex och svårfångad. För att den ska bli så begriplig som möjligt bör begreppsbildningen utformas så att den bidrar till att göra regleringen mer överskådlig och enklare att tillämpa. Här finns det enligt Lagrådets mening utrymme för förbättringar.

Definitionen av energidelning i 1 kap. 5 §

Elmarknadsdirektivet innehåller en definition av begreppet energidelning. För att det ska vara fråga om energidelning i elmarknadsdirektivets mening måste en rad förutsättningar vara uppfyllda. Dessa avser sådana faktorer som hur elen produceras, vem som producerar eller lagrar den, var den produceras eller lagras samt vem som förbrukar den.

Mot bakgrund härav kan begreppet energidelning, enligt Lagrådets mening, lämpligen uppfattas som *ett förfarande* där el produceras, lagras och förbrukas på visst sätt och av vissa aktörer.

I lagförslaget – liksom i elmarknadsdirektivet – är emellertid begreppet energidelning definierat så att det språkligt framstår som att energidelning avser *förbrukning* av el i vissa situationer. Därmed blir andra begrepp som används i regleringen av energidelning svåra att förstå. Man kan t.ex. ställa frågan om någon annan än den som förbrukar elen kan delta i energidelning. Mot bakgrund härav föreslår Lagrådet att begreppet energidelning i 1 kap. 5 § utformas så att det framgår att begreppet syftar på ett förfarande genom vilket förnybar el produceras och förbrukas.

Av definitionen i 1 kap. 5 § framgår att energidelning kan gå till på två olika sätt. Dessa beskrivs i två strecksatser.

I den första strecksatsen beskrivs det fallet att den som producerar elen och matar in den i en inmatningspunkt är samma person som den som tar emot elen i en uttagspunkt och förbrukar den. Denna person betecknas i lagen som elanvändaren. Därutöver synes definitionen innebära att den produk-

tionsanläggning, där elen produceras, är belägen utanför en fastighet som elanvändaren helt eller delvis äger.

I den andra strecksatsen beskrivs det fallet att den som producerar och matar in elen överlåter rätten till elen till någon annan som tar emot och förbrukar den. Båda dessa aktörer betecknas i definitionen och i andra lagbestämmelser som "elanvändare" (se t.ex. 14 kap. 13 och 18 §§). Detta skapar oklarheter. Det förekommer även andra uttryck i lagen för de två olika rollerna. I fråga om den som överlåter elen talas om "elanvändare som delar el" eller "den som delar el", vilket språkligt även kan syfta på de elanvändare som avses i första strecksatsen. I 12 kap. 13 § används uttrycket i den betydelsen ("elanvändaren delar elen med sig själv"). Den som förvärvar elen benämns ofta mottagaren, mottagarna av elen eller den som tar emot delad el.

Lagrådet föreslår att den som överlåter rätten till elen helt enkelt kallas överlåtare. Den som köper rätten till elen kan benämnas elanvändare eller, i sammanhang där det bör klargöras att det är fråga om någon som köpt rätten till delad el, förvärvare. Detta behöver emellertid inte framgå av definitionen. Uttryck som mottagaren av el eller liknande är mindre lämpligt eftersom elanvändare som avses i första strecksatsen också tar emot delad el.

Lagrådet föreslår att den första strecksatsen formuleras om så att det där tydliggörs att strecksatsen tar sikte på det fall där elen produceras i en produktionsanläggning som är belägen utanför den fastighet där elen förbrukas. Såvitt Lagrådet förstår blir det då inte nödvändigt att anknytta bestämmelsen till vem som äger fastigheten; det bakomliggande direktivet synes inte heller kräva att det uppställs en sådan anknytning (se artikel 2.10a i det reviderade elmarknadsdirektivet). Orden "utanför elanvändarens fastighet eller på en fastighet som elanvändaren äger tillsammans med andra" bör därför kunna ersättas av "utanför den fastighet där elen förbrukas".

Uttrycket överlåta omfattar enligt sedvanlig terminologi såväl onerösa som benefika fång. Det är därför inte nödvändigt att i lagtexten ange att överlåtelsen ska ske "mot betalning eller utan kostnad". Detta kan framgå av författningskommentaren. Det är heller inte nödvändigt att i andra strecksatsen ange att överlåtelsen ska avse el "från förnybara energikällor". Det framgår redan av inledningen på definitionen.

Mot bakgrund härav kan definitionen i 1 kap. 5 § utformas enligt följande.

energidelning: ett förfarande genom vilket en elanvändare förbrukar el från förnybara energikällor och

– elen produceras av en produktionsanläggning som elanvändaren helt eller delvis äger, leasar eller hyr och som finns utanför den fastighet där elen förbrukas eller lagras i en energilagringsanläggning som är ansluten till en sådan produktionsanläggning, eller

– rätten till elen har överlåtits av den som producerar elen, under förutsättning att överlåtaren inte har deltagande i flexibilitets- eller energi-effektivitetssystem som sin huvudsakliga kommersiella eller yrkesmässiga verksamhet,

Andra begrepp med anknytning till energidelning

Lagtexten i 14 kap. innehåller flera begrepp med anknytning till energidelning som inte definieras i 1 kap. 5 §.

I lagtexten används begreppet *delad el*. Uttrycket syftar, som Lagrådet förstår saken, på el som produceras och förbrukas inom ramen för energidelning. Det bör klargöras att så är fallet och en definition bör införas i 1 kap. 5 §.

I lagtexten talas det på flera ställen om att *delta i energidelning* eller motsvarande. De som avses delta torde vara de personer som producerar elen och matar in den i elnätet samt de som tar emot och förbrukar elen. Rent språkligt kan även den systemansvarige som transporterar delad el från en inmatningspunkt till en uttagspunkt sägas delta i energidelning. Detta synes dock inte vara avsikten. Det bör i författningskommentaren klargöras att uttrycket deltar i energidelning avser de som inom ramen för energidelning matar in och tar emot delad el, dvs. elanvändaren (i första strecksatsen) samt överlåtaren och förvärvaren/elanvändaren (i andra strecksatsen).

Vidare talas det i lagtexten om att *dela el*. Begreppet synes för det mesta syfta på att någon (producenten) inom ramen för energidelning matar in el i elnätet. Att begreppet normalt inte omfattar att någon tar emot el framgår av att det i lagen talas om att ”dela el och ta emot delad el”. I 14 kap. 3 § talas dock om att dela ”från” t.ex. en produktionsanläggning ”till” en elanvändare.

Syftet med att använda uttrycket ”att dela el” synes vara att markera att en regel inte avser allt deltagande i energidelning, utan bara sådant deltagande som består i att mata in delad el i elnätet, och alltså inte att ta emot delad el. ”Den som delar el” kan alltså syfta på såväl en elanvändare (enligt första strecksatsen) som en överlåtare (enligt andra strecksatsen), men inte på elanvändaren/förvärvaren (enligt andra strecksatsen).

Enligt Lagrådets mening finns det skäl att avstå från att använda begreppet ”dela el” i lagtexten. Som framgått bör begreppet energidelning förstås så att det syftar på förfarandet från att elen produceras till dess den förbrukas. Att uttrycket ”dela el” bara skulle avse ett led i detta förfarande – inmatningen – framstår inte som självklart.

Mot bakgrund härav föreslår Lagrådet att uttrycket ”dela el” ersätts med uttrycket ”mata in delad el”.

I lagtexten används på flera ställen uttrycket ”den som delar el mot betalning” eller liknande. Funktionen med uttrycket är då att peka ut produ-

center som överlåter el inom ramen för ett sådant energidelningsarrangemang som beskrivs i andra strecksatsen. Enligt Lagrådets mening är det enklare och tydligare att i detta sammanhang tala om överlåtaren.

I 14 kap. 13–26 §§ talas på flera ställen om *energidelningsavtal*. I 14 kap. 11 § används i stället uttrycket ”avtal om energidelning”. Begreppet definieras inte i 1 kap. 5 §. Innebörden i begreppet framstår enligt Lagrådet som oklar, särskilt som energidelning förutsätter att flera avtal träffas. En elanvändare som deltar i energidelning måste t.ex. träffa avtal med såväl en systemansvarig för distributionssystem som en elleverantör. Lagförslaget får närmast förstås så att begreppet inte avser dessa avtal utan endast avtal om överlåtelse av rätt till delad el (jfr 14 kap. 15 § och rubriken före paragrafen).

Mot denna bakgrund anser Lagrådet att begreppet energidelningsavtal bör definieras i 1 kap. 5 § enligt följande.

energidelningsavtal: avtal mellan en producent (överlåtare) och elanvändare (förvärvare) om överlåtelse av rätt till delad el,

14 kap. 1 §

I paragrafen anges att den som delar el inte får ha energidelning som sin huvudsakliga kommersiella eller yrkesmässiga verksamhet.

Som bestämmelsen är utformad träffar den elanvändare som deltar i energidelning enligt första strecksatsen i definitionen i 1 kap. 5 § (som delar el med sig själv) och överlåtare av delad el (men inte förvärvaren) vid energidelning enligt andra strecksatsen. Om det är detta som är avsikten kan paragrafen inledas med ”Den som matar in delad el ...”.

Om bestämmelsen är avsedd att omfatta även förvärvaren, kan uttrycket ”den som deltar i energidelning” användas. Om det i stället är tänkt att bestämmelsen bara ska omfatta överlåtaren, kan paragrafen inledas ”Den som överlåter delad el ...”.

14 kap. 3 §

I paragrafen anges att energidelning får ske inom ett elområde och det anges att el får delas endast från en eller flera produktions- eller energilagringssystem till en elanvändare inom samma elområde. I författningens kommentaren förklaras att det innebär att den anläggning som el delas från måste finnas inom samma elområde som den elanvändare som tar emot den delade elen.

Enligt Lagrådets mening blir bestämmelsen mer ändamålsenlig och lättillämpad om den anger att energidelning får ske endast mellan en inmatnings- och en utmatningspunkt inom samma elområde. Lagrådet föreslår därför att bestämmelsen får följande utformning.

Energidelning får ske endast mellan en inmatningspunkt och en uttagspunkt inom samma elområde.

14 kap. 4 §

Paragrafen anger att en elanvändare endast får ”ta ut” delad el från en uttagpunkt om elanvändaren har ingått ett avtal med en elleverantör om att denne ska leverera el i uttagpunkten.

Lagrådet föreslår att paragrafen anpassas till den terminologi som i övrigt används i kapitlet genom att det i lagtexten – precis som i författningskommentaren – talas om att ”ta emot” delad el.

14 kap. 5 §

I paragrafen anges att elleverantörer och andra marknadsaktörer inte får erbjuda ”en elanvändare” oskäligen villkor med anledning av att denne delar el eller tar emot delad el.

Av författningskommentaren framgår att bestämmelsen är avsedd att innebära att elmarknadens aktörer inte får erbjuda sämre villkor till en elanvändare enbart på den grunden att denne deltar i energidelning, men att den inte ska hindra objektivt och sakligt motiverade skillnader i villkoren mellan elanvändare som deltar i energidelning och elanvändare som inte gör det.

Enligt Lagrådets mening kan det ifrågasättas om lagtexten – där det anges att villkoren inte får vara oskäligen – återspeglar den prövning som enligt författningskommentaren ska göras. En lagtext som ligger närmare den regel som beskrivs i kommentaren vore att föredra.

Om avsikten är att bestämmelsen ska tillämpas även på den som överlåter delad el, kan det tydliggöras genom att uttrycket ”en elanvändare” byts ut mot ”den som deltar i energidelning”.

Följande lagtext kan övervägas.

Elleverantörer och andra marknadsaktörer får inte erbjuda den som deltar i energidelning sämre villkor än de villkor som de erbjuder andra, om inte skillnaden i villkor är objektivt och sakligt motiverad.

14 kap. 6–8 §§

I 6 § anges att en elleverantör ska dra av delad el från en elanvändares totala uppmätta förbrukning. Av 7 § framgår att en elleverantör inte är skyldig att göra ett sådant avdrag i vissa utpekade situationer.

Det finns enligt Lagrådets mening förutsättningar att förtydliga lagtexten. Det kan ske genom att förslagens 7 § görs till ett andra stycke i 6 §.

Innebörden i bestämmelsen i 6 § blir också lättare att förstå om det anges att avdraget ska göras vid ”vid debitering av förbrukad el”.

Punkterna 2–4 i förslagens 7 § avser fall där energidelningen har skett i strid med 1–3 §§. Det medför att lagtexten kan förkortas betydligt. Ut-

trycket ”elanvändarna som tar emot den delade elen eller som delar elen” i förslagets 7 § 1 kan ersättas med ”den som deltar i energidelningen”.

Förslagets 8 § 2 innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om metoder för beräkning av avdrag för delad el (punkten 1) och inom vilken period avdraget ska göras (punkten 2).

Enligt Lagrådets mening täcks det som sägs i punkten 2 av det som sägs i punkten 1. Punkten 2 kan därför utgå.

Mot bakgrund härav föreslår Lagrådet att 6–8 §§ ersätts av två paragrafer med följande lydelse.

6 §

En elleverantör ska vid debitering av förbrukad el för en elanvändare som tar emot delad el dra av den delade elen från den totala uppmätta förbrukningen.

Avdrag enligt första stycket behöver inte göras om

1. energidelningen har skett i strid med 1–3 §§,
2. den som deltar i energidelningen inte har uppfyllt sin anmälningskyldighet enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 9 §,
3. elleverantören inte har fått tillgång till de mätuppgifter som krävs för att kunna göra avdraget, eller
4. det saknas en balansansvarig part för den inmatningspunkt i vilken den delade elen matas in.

7 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om metoder för beräkning av avdrag för delad el.

14 kap. 9 och 10 §§

I 9 § bemyndigas regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om anmälningskyldighet för den som deltar i energidelning till en eller flera elleverantörer. I 10 § finns bestämmelser om att elleverantörer vars kunder deltar i energidelning ska bevara uppgifter om detta i ett register.

Enligt Lagrådets mening kan det finnas skäl att även skyldigheten att anmäla att en elanvändare eller överlåtare av delad el inte längre delar el (matar in delad el) regleras på en nivå lägre än lag. Med denna utgångspunkt skulle förslagets punkt 1 kunna avse skyldighet för den som deltar i energidelning att anmäla sitt deltagande till berörda elanvändare och att deltagandet har upphört.

Enligt Lagrådets mening bör även elleverantörers skyldighet att föra register över anmälningar om energidelning kunna regleras på lägre författningsnivå än lag. Den föreslagna 10 § kan därför utgå. I stället kan det i förslaget 9 § införas ett bemyndigande om skyldighet att föra register över anmälningar.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. skyldighet för den som deltar eller har deltagit i energidelning att till berörda elleverantörer anmäla sitt deltagande eller att deltagandet har upphört,
2. hur en elleverantör ska hantera anmälningar som avses i 1,
3. att en elleverantör får begära att en elanvändare kompletterat sin anmälan innan avdrag för den delade elen kan göras, och
4. att en elleverantör ska föra register över de anmälningar om energidelning som har kommit in till elleverantören.

14 kap. 11 §

I 11 § anges att en elanvändare får utse en organisatör av energidelning för att utföra de typer av tjänster som räknas upp i paragrafen.

I 1 kap. 5 § definieras vad som avses med organisatör av energidelning. Det är en fysisk eller juridisk person som har utsetts av deltagare i energidelning för att utföra uppgifter relaterade till energidelningen, förutsatt att denne inte

- själv deltar i samma energidelning, eller
- äger eller förvaltar de produktions- eller energilagransanläggningar som ingår i energidelningen och anläggningarna har en sammanlagd installerad kapacitet som överstiger 6 megawatt.

Vilken närmare funktion som 11 § är avsedd att ha framstår som något oklart. Ordalydelsen tyder närmast på att bestämmelsen klargör att en elanvändare har möjlighet att uppdra åt annan att utföra de typer av uppdrag som räknas upp i paragrafen. Att en elanvändare har möjlighet att göra detta följer emellertid av allmänna kontraktsrättsliga regler och någon lagregel i frågan behövs knappast.

En annan funktion skulle kunna vara att klargöra att det inte strider mot elmarknadslagen att en elanvändare anlitar någon annan för de uppräknade tjänsterna. Att elanvändaren ”får utse” en organisatör skulle då betyda ”får utan hinder av lagen utse”. Lagrådet kan inte se att det finns behov av en sådan bestämmelse. Även utan en sådan bestämmelse skulle det inte strida mot lagen att anlita någon annan för att utföra de uppräknade tjänsterna.

Regeln skulle möjligen också kunna uppfattas på ett tredje sätt, som en utfyllande regel om vilken behörighet en organisatör av energidelning har. Regeln skulle då innebära att den som får i uppdrag att vara ”organisatör av energidelning”, om inte annat följer av uppdraget, har behörighet att utföra de tjänster som räknas upp i paragrafen. Detta synes emellertid inte vara avsikten och en sådan regel kan knappast vara sakligt motiverad.

Enligt Lagrådets mening ligger det närmast till hands att anta att regeln är avsedd att utgöra en precisering av vad som avses med en organisatör av energidelning. Paragrafen skulle då läsas som att den anger vad de ”uppgifter relaterade till energidelningen” som nämns i definitionen i 1 kap. 5 § syftar på; det är de tjänster som räknas upp 14 kap. 11 § 1–6. Med organisatör av energidelning skulle alltså avses en fysisk eller juridisk person som av någon som deltar i energidelning har fått i uppdrag att utföra *någon av* de typer av tjänster som räknas upp i 14 kap. 11 § (om inte de undantag som nämns i strecksatserna i 1 kap. 5 § är tillämpliga).

Enligt Lagrådets mening bör definitionen av begreppet finnas samlad i en paragraf och inte som enligt förslaget i två paragrafer i olika kapitel. Definitionen kan placeras i 1 kap. 5 § eller – om den bedöms för lång för att passa där – i 14 kap. 11 §.

I 11 § talas om att ”ingå avtal om energidelning”. Lagrådet har ovan föreslagit att begreppet energidelningsavtal ska definieras i 1 kap. 5 §. Denna term kan med fördel användas här.

I lagtexten anges även att avtalet ska ingås ”för en elanvändares räkning”. Den som har ett uppdrag att träffa avtal för någon annans räkning kan göra detta i eget namn (kommission) eller i annans namn (fullmakt). Av andra strecksatsen i definitionen av energidelning framgår att det, för att det ska vara fråga om energidelning, är den som producerar elen som ska överlåta elen. Av detta följer att organisatören av energidelning ska överlåta rätten till el i producentens namn (som fullmäktig), och inte i eget namn men för producentens räkning (som kommittent). Detta bör framgå av lagtexten.

Mot bakgrund härav föreslår Lagrådet att följande definition övervägs.

Med organisatör av energidelning avses den som har utsetts av deltagare i energidelning för att

1. göra anmälningar som krävs enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 9 §,
2. kommunicera med marknadsaktörer om energidelningen,
3. ansvara för installation eller drift av de produktions- eller energilagringsanläggningar som används inom energidelningen,
4. ge stöd i att reglera uttag av delad el,
5. ingå energidelningsavtal i annans namn, eller

6. hantera faktureringen av elanvändare som tar emot delad el.

Prop. 2025/26:240
Bilaga 9

Den som utsetts enligt första stycket är inte att anse som organisatör av energidelning om denne

– själv deltar i samma energidelning, eller

– äger eller förvaltar de produktions- eller energilagringsanläggningar som ingår i energidelningen och anläggningarna har en sammanlagd installerad kapacitet som överstiger 6 megawatt.

14 kap. 13 och 14 §§

Paragraferna 14 kap. 13–26 §§ står under rubriken ”Skyldigheter i vissa fall” och innehåller bestämmelser om skyldigheter för den som överlåter el i samband med energidelningsavtal mot betalning som träffas med en organisatör av energidelning som mellanman.

Bestämmelserna i 13 och 14 §§ står under underrubriken ”För vem skyldigheterna gäller”. I 13 § anges att bestämmelserna i 15, 16, 18–20 och 22–26 §§ endast ska tillämpas på en elanvändare som ingår avtal om att dela el mot betalning genom en organisatör av energidelning som också hanterar faktureringen av de elanvändare som tar emot den delade elen.

13 § är utformad så att den anger att de uppräknade paragraferna ska tillämpas ”på en elanvändare”. Därmed borde det, kan det tyckas, inte vara nödvändigt att i de uppräknade paragraferna särskilt ange att de gäller för elanvändare. Så görs inte heller i några av paragraferna (se t.ex. 15 och 20 §§). I de flesta paragraferna anges dock direkt att det är elanvändaren som ska ”se till” att det som anges i paragrafen ska inträffa (se 16, 18, 19 och 23–25 §§, se även 22 §).

Enligt Lagrådets mening blir lagregleringen enklare att ta till sig om det i 13 § förklaras att de följande paragraferna är tillämpliga när energidelningsavtal mot betalning träffas med en organisatör av energidelning som mellanman, och att det i de enskilda bestämmelserna klargörs att de reglerar ”elanvändarens” skyldigheter.

Som Lagrådet redan varit inne på är uttrycket ”en elanvändare som ingår avtal om att dela el” inte helt klargörande. Av sammanhanget kan i och för sig utläsas att det syftar på producenter som överlåter delad el mot betalning genom ett energidelningsavtal. Även den som förvärvar delad el kan emellertid beskrivas som ”en elanvändare som ingår avtal om att dela el”.

I 13 § räknas inte 17 och 21 §§ upp bland de bestämmelser som ska vara tillämpliga på energidelningsavtal mot betalning som träffas med organisatör av energidelning som mellanman. Enligt Lagrådets mening blir regleringen lättare att förstå om dessa inkluderas i uppräknningen.

Rubriken före 15 § bör flyttas till närmast före 13 §, och ordet mellanhand bör bytas mot mellanman.

Mot bakgrund härav föreslår Lagrådet att 13 och 14 §§ slås samman till en paragraf med följande lydelse.

Energidelningsavtal med en organisatör av energidelning som mellanman

Tillämpningsområdet för [15–26 §§]

Bestämmelserna i [15–26 §§] tillämpas när en överlåtare träffar ett energidelningsavtal mot betalning genom en organisatör av energidelning som har i uppdrag att hantera faktureringen av den som förvärvar rätten till den delade elen. Detta gäller dock inte om överlåtaren och förvärvaren är fysiska personer och elen matas in från en produktions- eller energilagringssystem som finns på en fastighet med

1. ett småhus, om produktions- eller energilagringssystemet har en installerad kapacitet som inte överstiger 30 kilowatt, eller
2. ett flerbostadshus, om produktions- eller energilagringssystemet har en installerad kapacitet som inte överstiger 100 kilowatt.

14 kap. 15 §

I paragrafen anges vilka uppgifter ett avtal om att dela el mot betalning som har ingåtts med en organisatör av energidelning som mellanman ska innehålla, om organisatören också sköter faktureringen.

Terminologin bör ändras så att det talas om överlåtare i stället för el-användare som delar elen. Vidare bör det av paragrafen framgå att det är överlåtaren som ska se till att avtalet innehåller de uppräknade villkoren.

I paragrafen talas om en elanvändare som är ”konsument i förhållande till den som delar elen”. Med konsument avses enligt 1 kap. 5 § en fysisk person som el distribueras eller levereras till, huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet. Definitionen motsvarar den som återfinns i konsumenträttslig lagstiftning. Vad som avses med att vara konsument ”i förhållande till den som delar elen” är inte helt klart. Den konsumenträttsliga lagstiftningen är normalt tillämplig på avtal mellan en konsument och näringsidkare, men inte på avtal mellan konsumenter. Om avsikten är att bestämmelsen ska ha denna innebörd bör det i stället talas om avtal som ingås mellan en näringsidkare och en konsument.

Enligt Lagrådets mening är dock en sådan avgränsning inte självklar. Eftersom energidelningsavtal sluts med en organisatör av energidelning som mellanman och denne normalt får förutsättas vara näringsidkare, förefaller det rimligt att reglerna är tillämpliga även när både överlåtaren och förvärvaren är konsumenter. Om så ska vara fallet är det tillräckligt att i lagtexten ange ”konsument”.

Sammanfattningsvis bör uttrycket ”konsument i förhållande till den som delar elen” inte användas och det bör klargöras om det räcker med att ange att elanvändaren/förvärvaren är konsument eller det därutöver krävs att överlåtaren är näringsidkare.

Uttrycket ”konsument i förhållande till den som delar elen” finns i flera andra paragrafer och samma klarläggande behövs där (se 18, 19, 24 och 26 §§).

Mot bakgrund härav föreslår Lagrådet att förslagets 15 § får följande lydelse.

Avtalets innehåll

Överlåtaren ska se till att ett energidelningsavtal innehåller följande uppgifter:

1. namn och adress för överlåtaren och för organisatören av energidelningen,
2. telefonnummer och webbplats tillhörande överlåtaren eller organisatören,
3. när avtalet träffas och från vilken tidpunkt rätten till elen kommer att överlätas,
4. avtalets löptid,
5. vilka tjänster avtalet omfattar,
6. vilka åtaganden överlåtaren har gentemot förvärvaren,
7. villkoren för fakturering och betalning,
8. vad som gäller i fråga om förlängning av ett avtal som löper under en viss tid,
9. villkoren för uppsägning av avtalet och om avtalet kan sägas upp avgiftsfritt,
10. hur ersättningen beräknas vid uppsägning i förtid av ett avtal som löper under viss tid,
11. villkoren för ersättning om överlåtaren inte uppfyller sitt åtagande enligt avtalet,
12. var mottagaren av elen kan hitta information om priser, övriga tjänster och villkor, samt,
13. om förvärvaren är en konsument, information om konsumenträttigheter och hur tvistlösning utanför domstol inleds.

14 kap. 16 §

Av paragrafen framgår att den som delar el mot betalning ska se till att mottagaren får viss information.

Paragrafen kan förenklas genom användning av den terminologi som förordats ovan. Den bör även få en egen rubrik. Lagrådet föreslår följande lydelse.

Information om avtalsvillkor

Innan ett energidelningsavtal ingås eller bekräftas ska överlåtaren se till att förvärvaren får

1. information om avtalsvillkoren i energidelningsavtalet, och
2. en kortfattad och lättillgänglig sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren.

14 kap. 17 §

I paragrafen finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om informationskyldighet och om sammanfattningen av avtalsvillkoren.

Lagrådet har ovan föreslagit att 13 § utformas så att där hänvisas även till förevarande paragraf. Därigenom, och med användande av samma terminologi som Lagrådet har förordat i fråga om de föregående paragraferna, bör denna paragraf kunna förenklas betydligt. Lagrådet föreslår följande lydelse.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. att en överlåtare ska lämna viss information till förvärvaren på sina webbplatser, i reklam eller på något annat sätt, och
2. vilka delar av avtalsinnehållet enligt 15 § som ska finnas med i den sammanfattning som avses i 16 § 2 och hur sammanfattningen ska tillhandahållas.

Det kan noteras att med denna lagtekniska konstruktion kommer punkt 1 att innebära en föreskriftsrätt i fråga om sådana överlåtare som avses i 13 § första meningen och som inte är undantagna enligt samma paragrafs andra mening.

14 kap. 18 §

I paragrafen anges vilka skyldigheter den som delar el mot betalning har i samband med ändring av avtalsvillkoren i ett energidelningsavtal.

Av allmänna kontraktsrättsliga principer följer som utgångspunkt att en avtalspart inte utan stöd i avtal kan ändra avtalsvillkoren under avtalets

löptid. Detta gäller även för avtal som gäller tills vidare. Paragrafen bör anpassas till denna utgångspunkt.

Prop. 2025/26:240
Bilaga 9

Beträffande uttrycket ”konsument i förhållande till den som delar elen”, se det som Lagrådet anfört ovan. Paragrafen bör också ändras terminologiskt.

Lagrådet föreslår följande lydelse.

En överlåtare som avser att med stöd av avtal ändra villkoren för ett energidelningsavtal som löper tills vidare, ska se till att förvärvaren får ett särskilt meddelande om ändringen och om rätten att säga upp energidelningsavtalet. Om villkorsändringen gäller priset för den delade elen, ska även skälen och villkoren för ändringen redovisas i meddelandet.

Förvärvaren ska få meddelandet senast två veckor innan de nya villkoren börjar tillämpas, eller, om förvärvaren är en konsument, senast två månader innan de nya villkoren börjar tillämpas.

14 kap. 19 §

I paragrafen föreskrivs att den som delar el mot betalning ska informera en mottagare som är konsument i förhållande till elanvändaren, om alternativ till uppsägning, innan ett energidelningsavtal sägs upp på grund av mottagarens avtalsbrott.

Paragrafen genomför en bestämmelse i artikel 15a.3 andra stycket elmarknadsdirektivet, som hänvisar till artikel 10.11. Där anges följande.

Leverantörerna ska erbjuda hushållskunder tillräcklig information om alternativ till bortkoppling i tillräckligt god tid före den planerade bortkopplingen. Dessa alternativ kan gälla möjligheter till stöd för att undvika bortkoppling, system för förskottsbetalning, energibesiktningar, energirådgivningstjänster, alternativa betalningsplaner, råd om skuldhantering eller anstånd med bortkoppling, och de bör inte medföra en extra kostnad för de kunder som står inför en bortkoppling.

Enligt den föreslagna elmarknadslagen medför det förhållandet att ett energidelningsavtal upphör att gälla inte att elen blir bortkopplad för elanvändaren (förvärvaren). En elanvändare som deltar i energidelning ska teckna ett avtal med en elleverantör om att denne ska leverera el i uttagspunkten (se 4 §). Om energidelningsavtalet upphör att gälla, kommer den el som elanvändaren förbrukar i uttagspunkten att vara levererad enligt det avtal med en elleverantör som elanvändaren tecknat. Det synes vara det enda ”alternativet till bortkoppling”. Det bör därför övervägas om det är möjligt att genomföra direktivet genom att ange att förvärvaren ska informeras om att all el fortsättningsvis levereras enligt förvärvarens avtal med sin elleverantör.

Beträffande uttrycket ”konsument i förhållande till den som delar elen”, se det som Lagrådet anfört ovan. Paragrafen bör också ändras terminologiskt.

Lagrådet har följande förslag till lagtext.

Innan en överlåtare säger upp ett energidelningsavtal med förvärvare som konsument på grund av förvärvarens avtalsbrott, ska överlåtaren se till att förvärvaren informeras om att all el fortsättningsvis levereras enligt förvärvarens avtal med sin elleverantör.

14 kap. 21 §

I paragrafen bemyndigas regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om fakturering och faktureringsinformation vid energidelningsavtal som träffas med en organisatör av energidelning som mellanman.

Lagrådet har ovan föreslagit att 14 kap. 13 § ska innehålla en hänvisning även till 21 §. I 21 § behöver det därför inte specificeras att den rör energidelningsavtal som träffas med organisatör av energidelning som mellanman.

Lagtexten kan få följande utformning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om fakturering av delad el och om en skyldighet för överlåtaren att lämna information till mottagarna av delad el i samband med faktureringen.

14 kap. 22 §

Paragrafen innehåller ett förbud mot att ta ut avgifter för att tillhandahålla dem som tar emot delad el fakturor och faktureringsinformation.

Paragrafen bör ändras terminologiskt. Lagrådet föreslår följande lydelse.

Överlåtaren får inte ta ut någon avgift för att tillhandahålla fakturor eller information enligt de föreskrifter som meddelas med stöd av 21 §. Överlåtaren ska se till att organisatören inte tar ut någon sådan avgift.

14 kap. 23 §

I paragrafen ställs det krav på valfrihet rörande betalningssätt och uppställs begränsningar av vilka avgifter som får tas ut för ett valt betalningssätt.

Paragrafen bör ändras terminologiskt. Lagrådet föreslår följande lydelse.

Överlåtaren ska se till att förvärvaren erbjuds flera betalningssätt och inte missgynnas på grund av det betalningssätt som han eller hon valt.

De avgifter som tas ut för ett visst betalningssätt eller för ett system för förskottsbetalning får inte överstiga betalningsmottagarens kostnader för användningen av betalningssättet eller systemet.

14 kap. 24 §

I paragrafen uppställs krav på tillhandahållande av en slutfaktura vid uppsägning och att fakturan i vissa fall ska tillhandahållas kostnadsfritt.

Beträffande uttrycket ”konsument i förhållande till den som delar elen”, se det som Lagrådet anförde ovan. Paragrafen bör även ändras terminologiskt. Lagrådet föreslår följande lydelse.

Prop. 2025/26:240
Bilaga 9

Överlåtaren ska se till att en förvärvare som sagt upp ett energidelningsavtal får en slutfaktura inom sex veckor från den dagen då avtalet sades upp.

Om förvärvaren är ett litet företag eller en konsument får någon avgift inte tas ut för att tillhandahålla slutfakturan. I andra fall ska de avgifter som tas ut vara skäligena.

14 kap. 25 §

I paragrafen ställs krav på att det ska finnas rutiner för att hantera klagomål.

Bestämmelsen bör ändras terminologiskt. Lagrådet föreslår följande lydelse.

Överlåtaren ska ha rutiner för att hantera klagomål från förvärvare eller säkerställa att organisatören av energidelning har sådana rutiner.

14 kap. 26 §

Paragrafen innebär en skyldighet för den som delar el att vidta nödvändiga åtgärder för att mottagaren av elen ska kunna byta energidelningsarrangemang, om mottagaren begär det.

Paragrafen bör ändras terminologiskt. Lagrådet föreslår följande lydelse.

Överlåtaren ska, i den utsträckning en förvärvare begär det, på ett icke-diskriminerande sätt i fråga om kostnader, arbete och tidsåtgång, göra de uppgifter tillgängliga som krävs för att förvärvaren ska kunna byta energidelningsarrangemang. Uppgifterna ska inom tre veckor från begäran göras tillgängliga för förvärvaren eller den som förvärvaren pekar ut. Uppgifterna får göras tillgängliga av organisatören av energidelning.

Uppgifterna ska göras tillgängliga utan kostnad, om förvärvaren är en konsument eller ett litet företag.

14 kap. 27 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om kontraheringsplikt för myndigheter och offentligt styrda organ som delar el i vissa fall.

Paragrafen bör ändras terminologiskt. Lagrådet föreslår följande lydelse.

En myndighet eller ett offentligt styrt organ som överlåter rätten till delad el mot betalning eller utan kostnad från en egen produktions- eller energilagringsanläggning till en eller flera elanvändare får inte vägra att ingå avtal om att överlåta rätten till delad el till en utsatt kund.

Detta gäller inte om myndigheten eller det offentligt styrda organet kan visa att minst 10 procent av den el som matas in från anläggningen redan går till utsatta kunder.

17 kap. 1 §

Paragrafen innehåller undantag från den kommunala lokaliseringsprincipen vad gäller produktion av och handel med el och nätverksamhet som bedrivs av en sådan juridisk person som avses i 10 kap. 2–6 §§ kommunallagen (2017:725). Enligt författningskommentaren överensstämmer paragrafen i sak med 7 kap. 2 § ellagen. Lagrådet konstaterar emellertid att den paragrafen också innehåller ett krav på att produktion av och handel med el ska redovisas särskilt.

I 5 kap. finns särskilda regler vad gäller redovisning av nätverksamhet. Sådan verksamhet ska redovisas skilt från annan verksamhet. I det fortsatta lagstiftningsarbetet bör behovet av särskilda regler för redovisning av sådan produktion av och handel med el som bedrivs av kommunala företag uppmärksammas.

Förslaget till lag om elektriska ledningar

8 kap. 1 §

Enligt paragrafen får nätmyndigheten besluta bland annat att den som avser att ansöka om nätkoncession får tillträde till någon annans mark för att kunna göra de undersökningsarbeten som behövs. Enligt författningskommentaren stämmer paragrafen överens med 2 kap. 57 § ellagen. Den nuvarande regleringen innehåller emellertid den begränsningen att beslut får fattas ”om det finns skäl för det”. Av förarbetena till bestämmelsen framgår att för att det ska finnas skäl för tillstånd bör det krävas att planerna har nått en sådan grad av konkretion att det går att bedöma behovet av en undersökning (prop. 2020/21:188 s. 89). Eftersom någon ändring inte är avsedd i den nya lagen bör enligt Lagrådets uppfattning den nuvarande lydelsen av paragrafen föras över oförändrad till den nya lagen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Punkt 3 b)

Punkten 3 innehåller bestämmelser som begränsar skyldigheten enligt 7 kap. 1 § att vidta återställningsåtgärder när det gäller en ledning som har dragits fram före den 1 juli 1982. Bestämmelserna motsvarar i sak övergångsbestämmelserna till lagen (2021:741) om ändring i ellagen.

Av 3 b) framgår att om en ledning har dragits fram före den 1 juli 1982 ska 7 kap. 1 § tillämpas endast om ledningen inte längre får användas till följd av ett beslut om ändring av nätkoncessionen enligt 5 kap. 8 eller 9 §. Dessa bestämmelser träder dock i kraft först i och med den nu föreslagna lagen. För att möjliggöra en tillämpning av bestämmelserna i den upphävda ellagen (1997:857) behöver övergångsbestämmelsen därför kompletteras med ”eller motsvarande äldre bestämmelser i den upphävda ellagen (1997:857)”.

Punkt 4

Enligt punkten ska om ett ärende om prövning av nätkoncession har inletts före den 1 januari 1999 ärendet handläggas och bedömas enligt 2 kap. i den upphävda ellagen (1997:857) i dess ursprungliga lydelse. Av författningskommentaren framgår att punkten avses motsvara punkten 2 i övergångsbestämmelserna till lagen (1998:854) om ändring i den upphävda ellagen.

Enligt punkten 1 i övergångsbestämmelserna till lagen (1998:854) om ändring i den upphävda ellagen trädde den lagen i kraft den 1 januari 1999. Av punkten 2 framgår att ett ärende om prövning av nätkoncession ska handläggas och bedömas enligt äldre bestämmelser, om ärendet har inletts före lagens ikraftträdande men att bestämmelserna om miljö kvalitetsnormer i miljöbalken ska tillämpas omedelbart.

Lagen (1998:854) om ändring i den upphävda ellagen innebar att 2 kap. 8 och 11 §§ ändrades och att två nya paragrafer, 2 kap. 8 a och 11 a §§, infördes. Övergångsbestämmelserna till lagen träffar alltså bara dessa bestämmelser. 2 kap. 8 a § och 2 kap. 11 a § har genom lagen (2021:741) om ändring av den upphävda ellagen fått beteckningen 2 kap. 17 § respektive 2 kap. 20 §. Dessa paragrafer motsvarar 3 kap. 7 § respektive 4 kap. 3 § i den föreslagna lagen om elektriska ledningar.

Mot denna bakgrund bör enligt Lagrådets mening punkten 4 formuleras på följande sätt.

Om ett ärende om prövning av nätkoncession har inletts före den 1 januari 1999, ska ärendet handläggas och bedömas enligt 2 kap. 8 och 11 §§ i den upphävda ellagen (1997:857) i dess lydelse den 31 december 1998. För sådana ärenden ska inte 3 kap. 7 § och 4 kap. 3 § eller motsvarande äldre bestämmelser i den upphävda ellagen tillämpas.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Jämförelsetabell

Ellagen (1997:857) i dess lydelse enligt SFS 2025:1345

Motsvarighet, helt eller delvis, i elmarknadslagen eller lagen om elektriska ledningar

1 kap.

1 §	1 kap. 1 § elmarknadslagen
2 §	1 kap. 2 § elmarknadslagen
3 §	1 kap. 4 § elmarknadslagen och 1 kap. 4 § lagen om elektriska ledning
4 §	1 kap. 5 § elmarknadslagen och 1 kap. 3 § lagen om elektriska ledning
5 §	1 kap. 6 § elmarknadslagen
6 §	1 kap. 7 § elmarknadslagen
7 §	1 kap. 8 § elmarknadslagen

2 kap.

1 §	1 kap. 3 § och 2 kap. 1 § lagen om elektriska ledningar
2 §	1 kap. 3 § och 2 kap. 1 § lagen om elektriska ledningar
3 §	2 kap. 2 § lagen om elektriska ledning
4 §	1 kap. 5 § lagen om elektriska ledning
5 §	2 kap. 3 § lagen om elektriska ledning
6 §	2 kap. 4 § lagen om elektriska ledning
7 §	2 kap. 5 § lagen om elektriska ledning
8 §	2 kap. 6 § lagen om elektriska ledning
9 §	2 kap. 7 § lagen om elektriska ledning
10 §	4 kap. 1 § lagen om elektriska ledning
11 §	2 kap. 8 § lagen om elektriska ledning
12 §	3 kap. 1 § lagen om elektriska ledning
12 a §	3 kap. 2 § lagen om elektriska ledning
13 §	3 kap. 3 § lagen om elektriska ledning

14 §	3 kap. 4 § lagen om elektriska ledningar
15 §	3 kap. 5 § lagen om elektriska ledningar
16 §	3 kap. 6 § och 4 kap. 10 § lagen om elektriska ledningar
17 §	3 kap. 7 § lagen om elektriska ledningar
17 a §	3 kap. 9 § lagen om elektriska ledningar
18 §	4 kap. 2 § lagen om elektriska ledningar
19 §	3 kap. 10 § lagen om elektriska ledningar
20 §	4 kap. 3 § lagen om elektriska ledningar
21 §	4 kap. 4 § lagen om elektriska ledningar
22 §	4 kap. 5 § lagen om elektriska ledningar
23 §	4 kap. 6 § lagen om elektriska ledningar
24 §	4 kap. 7 § lagen om elektriska ledningar
25 §	4 kap. 8 § lagen om elektriska ledningar
26 §	4 kap. 9 § lagen om elektriska ledningar
27 §	5 kap. 8 § lagen om elektriska ledningar
28 §	5 kap. 9 § lagen om elektriska ledningar
29 §	5 kap. 10 § lagen om elektriska ledningar
30 §	5 kap. 11 § lagen om elektriska ledningar
31 §	5 kap. 1 § lagen om elektriska ledningar
32 §	5 kap. 2 § lagen om elektriska ledningar
33 §	5 kap. 3 § lagen om elektriska ledningar
34 §	5 kap. 4 § lagen om elektriska ledningar
35 §	5 kap. 5 § lagen om elektriska ledningar
36 §	5 kap. 6 § lagen om elektriska ledningar
37 §	5 kap. 7 § lagen om elektriska ledningar

38 §	5 kap. 12 § lagen om elektriska ledningar
39 §	6 kap. 1 § lagen om elektriska ledningar
40 §	6 kap. 2 § lagen om elektriska ledningar
41 §	6 kap. 3 § lagen om elektriska ledningar
42 §	6 kap. 4 § lagen om elektriska ledningar
43 §	6 kap. 5 § lagen om elektriska ledningar
44 §	4 kap. 11 § lagen om elektriska ledningar
45 §	4 kap. 12 § lagen om elektriska ledningar
46 §	4 kap. 13 § lagen om elektriska ledningar
47 §	4 kap. 14 § lagen om elektriska ledningar
48 §	4 kap. 15 § lagen om elektriska ledningar
49 §	6 kap. 6 § lagen om elektriska ledningar
50 §	6 kap. 7 § lagen om elektriska ledningar
51 §	7 kap. 1 § lagen om elektriska ledningar
52 §	7 kap. 2 § lagen om elektriska ledningar
53 §	7 kap. 3 § lagen om elektriska ledningar
54 §	7 kap. 4 § lagen om elektriska ledningar
55 §	7 kap. 5 § lagen om elektriska ledningar
56 §	7 kap. 6 § lagen om elektriska ledningar
57 §	8 kap. 1 § lagen om elektriska ledningar
58 §	8 kap. 2 § lagen om elektriska ledningar
59 §	8 kap. 3 § lagen om elektriska ledningar
60 §	8 kap. 4 § lagen om elektriska ledningar
61 §	8 kap. 5 § lagen om elektriska ledningar
62 §	8 kap. 6 § lagen om elektriska ledningar

63 §	10 kap. 1 § lagen om elektriska ledningar
64 §	10 kap. 2 § lagen om elektriska ledningar
65 §	10 kap. 3 § lagen om elektriska ledningar
66 §	9 kap. 1 § lagen om elektriska ledningar
67 §	9 kap. 2 § lagen om elektriska ledningar
68 §	9 kap. 3 § lagen om elektriska ledningar
69 §	9 kap. 4 § lagen om elektriska ledningar
70 §	9 kap. 5 § lagen om elektriska ledningar
71 §	9 kap. 6 § lagen om elektriska ledningar

3 kap.

1 § 1	2 kap. 3 § 1 elmarknadslagen
1 § 2	2 kap. 3 § 3 elmarknadslagen
1 § 3	2 kap. 3 § 4 elmarknadslagen
1 § 4	2 kap. 3 § 2 elmarknadslagen
1 § 5	2 kap. 1 § elmarknadslagen
2 §	2 kap. 2 § elmarknadslagen
3 §	2 kap. 4 § elmarknadslagen
4 §	2 kap. 5 § elmarknadslagen
5 §	3 kap. 9 § elmarknadslagen
6 §	3 kap. 10 § elmarknadslagen
7 §	3 kap. 11 § elmarknadslagen
8 §	3 kap. 12 § elmarknadslagen
9 §	3 kap. 13 § elmarknadslagen
10 §	3 kap. 14 § elmarknadslagen
11 § 1	3 kap. 15 § elmarknadslagen
11 § 2	2 kap. 6 § 2 elmarknadslagen
11 § 3	2 kap. 6 § 3 elmarknadslagen
11 § 4	2 kap. 6 § 4 elmarknadslagen
12 §	2 kap. 6 § 5 elmarknadslagen
13 §	4 kap. 1 § elmarknadslagen
14 §	4 kap. 2 § elmarknadslagen
15 §	4 kap. 3 § elmarknadslagen
16 §	2 kap. 7 § elmarknadslagen
17 §	2 kap. 9 § elmarknadslagen
18 §	2 kap. 10 § elmarknadslagen
	2 kap. 8 § elmarknadslagen

19 §	4 kap. 4 § elmarknadslagen
20 §	4 kap. 5 § elmarknadslagen
21 §	4 kap. 8 § elmarknadslagen
22 §	4 kap. 9 § elmarknadslagen
23 §	4 kap. 10 § elmarknadslagen
24 §	4 kap. 11 § elmarknadslagen
25 §	4 kap. 12 § elmarknadslagen
26 §	4 kap. 13 § elmarknadslagen
27 §	4 kap. 14 § elmarknadslagen
28 §	4 kap. 15 § elmarknadslagen
29 §	4 kap. 16 § elmarknadslagen
30 §	4 kap. 17 § elmarknadslagen
31 §	4 kap. 18 § elmarknadslagen
32 §	4 kap. 19 § elmarknadslagen
33 §	4 kap. 20 § elmarknadslagen
34 §	4 kap. 21 § elmarknadslagen
35 §	4 kap. 22 § elmarknadslagen
36 §	4 kap. 23 § elmarknadslagen
37 §	4 kap. 24 § elmarknadslagen
38 §	4 kap. 26 § elmarknadslagen
39 §	4 kap. 6 § elmarknadslagen
40 §	4 kap. 7 § elmarknadslagen
41 §	2 kap. 11 § elmarknadslagen
42 §	2 kap. 12 § elmarknadslagen
43 §	2 kap. 14 § elmarknadslagen
44 §	2 kap. 15 § elmarknadslagen
45 §	2 kap. 16 § elmarknadslagen
46 §	2 kap. 17 § elmarknadslagen
47 §	2 kap. 18 § elmarknadslagen
48 §	2 kap. 19 § elmarknadslagen
48 a §	2 kap. 13 § elmarknadslagen
49 §	5 kap. 1 § elmarknadslagen
50 §	5 kap. 2 § elmarknadslagen
51 §	5 kap. 3 § elmarknadslagen
52 §	5 kap. 4 § elmarknadslagen
53 §	5 kap. 5 § elmarknadslagen
54 §	5 kap. 6 § elmarknadslagen
55 §	5 kap. 7 § elmarknadslagen
56 §	5 kap. 8 § elmarknadslagen
58 §	5 kap. 9 § elmarknadslagen
59 §	5 kap. 10 § elmarknadslagen
60 §	5 kap. 11 § elmarknadslagen
61 §	5 kap. 12 § elmarknadslagen

4 kap.

1 §	6 kap. 1 § elmarknadslagen
1 a §	6 kap. 2 § elmarknadslagen
2 §	6 kap. 3 § elmarknadslagen
3 §	6 kap. 4 § elmarknadslagen
4 §	6 kap. 5 § elmarknadslagen
4 a §	6 kap. 6 § elmarknadslagen
4 b §	6 kap. 7 § elmarknadslagen
5 §	6 kap. 8 § elmarknadslagen
6 §	6 kap. 9 § elmarknadslagen
6 a §	6 kap. 10 § elmarknadslagen
7 §	6 kap. 11 § elmarknadslagen
8 §	6 kap. 12 § elmarknadslagen
8 a §	6 kap. 13 § elmarknadslagen
8 b §	6 kap. 14 § elmarknadslagen
9 §	6 kap. 15 § elmarknadslagen
12 a §	6 kap. 16 § elmarknadslagen
13 §	6 kap. 17 § elmarknadslagen
14 §	6 kap. 18 § elmarknadslagen
15 §	6 kap. 21 § elmarknadslagen
16 §	7 kap. 1 § elmarknadslagen
17 §	7 kap. 2 § elmarknadslagen
18 §	7 kap. 3 § elmarknadslagen
19 §	7 kap. 4 § elmarknadslagen
20 §	7 kap. 5 § elmarknadslagen
21 §	7 kap. 6 § elmarknadslagen
22 §	7 kap. 7 § elmarknadslagen
23 §	7 kap. 8 § elmarknadslagen
24 §	7 kap. 9 § elmarknadslagen
25 §	7 kap. 10 § elmarknadslagen
26 §	7 kap. 11 § elmarknadslagen
27 §	7 kap. 12 § elmarknadslagen
40 §	8 kap. 4 § elmarknadslagen
41 §	8 kap. 5 § elmarknadslagen
42 §	8 kap. 6 § elmarknadslagen
43 §	8 kap. 1 § elmarknadslagen
44 §	8 kap. 2 § elmarknadslagen
45 §	8 kap. 3 § elmarknadslagen
46 §	7 kap. 13 § elmarknadslagen
47 §	7 kap. 14 § elmarknadslagen

5 kap.

1 §	9 kap. 1 § elmarknadslagen
2 §	9 kap. 2 § elmarknadslagen
3 §	9 kap. 3 § elmarknadslagen
4 §	9 kap. 4 § elmarknadslagen
5 §	9 kap. 5 § elmarknadslagen
6 §	utgår
7 §	9 kap. 6 § elmarknadslagen
8 §	9 kap. 7 § elmarknadslagen
9 §	9 kap. 8 § elmarknadslagen
10 §	9 kap. 9 § elmarknadslagen
11 §	9 kap. 10 § elmarknadslagen
12 §	9 kap. 11 § elmarknadslagen
13 §	9 kap. 12 § elmarknadslagen
14 §	9 kap. 13 § elmarknadslagen
15 §	9 kap. 14 § elmarknadslagen
16 §	9 kap. 15 § elmarknadslagen
17 §	9 kap. 16 § elmarknadslagen
18 §	9 kap. 17 § elmarknadslagen
19 §	9 kap. 18 § elmarknadslagen
20 §	9 kap. 19 § elmarknadslagen
21 §	9 kap. 20 § elmarknadslagen
22 §	9 kap. 21 § elmarknadslagen
23 §	9 kap. 22 § elmarknadslagen
24 §	9 kap. 23 § elmarknadslagen
25 §	9 kap. 24 § elmarknadslagen
26 §	9 kap. 25 § elmarknadslagen
27 §	9 kap. 26 § elmarknadslagen
28 §	9 kap. 27 § elmarknadslagen
29 §	9 kap. 28 § elmarknadslagen
30 §	9 kap. 29 § elmarknadslagen
31 §	9 kap. 30 § elmarknadslagen

6 kap.

1 §	10 kap 1 § elmarknadslagen
2 §	10 kap 2 § elmarknadslagen
3 §	10 kap 3 § elmarknadslagen
3 a §	10 kap 4 § elmarknadslagen
4 §	10 kap 5 § elmarknadslagen
5 §	10 kap 6 § elmarknadslagen
6 §	10 kap 7§ elmarknadslagen
7 §	10 kap 8 § elmarknadslagen
7 a §	10 kap 9 § elmarknadslagen
8 §	10 kap 10 § elmarknadslagen
9 §	10 kap 11 § elmarknadslagen
10 §	10 kap 12 § elmarknadslagen
11 §	10 kap 13 § elmarknadslagen

7 kap.

1 §	17 kap. 1 § elmarknadslagen
2 §	17 kap. 2 § elmarknadslagen

8 kap.

1 §	3 kap. 1 § elmarknadslagen
2 §	3 kap. 2 § elmarknadslagen
3 §	3 kap. 4 § elmarknadslagen
4 §	utgår
5 §	3 kap. 5 § elmarknadslagen
	3 kap. 6 § elmarknadslagen
6 §	3 kap. 7 § elmarknadslagen
7 §	3 kap. 8 § elmarknadslagen
8 §	utgår
9 §	3 kap. 16 § elmarknadslagen
10 §	3 kap. 17 § elmarknadslagen
11 §	3 kap. 18 § elmarknadslagen
12 §	11 kap. 2 § elmarknadslagen
13 §	11 kap. 3 § elmarknadslagen
14 §	11 kap. 5 § elmarknadslagen
15 § första stycket 1	utgår
15 § första stycket 2	11 kap. 7 § elmarknadslagen
15 § andra stycket	11 kap. 8 § första stycket elmarknadslagen
16 §	11 kap. 8 § andra stycket elmarknadslagen
17 §	11 kap. 6 § elmarknadslagen
18 §	11 kap. 9 § elmarknadslagen
19 §	11 kap. 10 § elmarknadslagen
20 §	utgår
21 §	11 kap. 11 § elmarknadslagen
22 §	utgår
23 §	11 kap. 12 § elmarknadslagen
24 §	11 kap. 13 § elmarknadslagen
25 §	11 kap. 14 § elmarknadslagen
26 §	11 kap. 15 § elmarknadslagen
27 §	11 kap. 16 § elmarknadslagen
28 §	11 kap. 17 § elmarknadslagen
29 §	11 kap. 18 § elmarknadslagen
30 §	11 kap. 19 § elmarknadslagen
31 §	11 kap. 20 § elmarknadslagen
32 §	11 kap. 21 § elmarknadslagen
33 §	11 kap. 22 § elmarknadslagen
34 §	11 kap. 23 § elmarknadslagen
35 §	11 kap. 24 § elmarknadslagen
36 §	11 kap. 25 § elmarknadslagen
37 §	11 kap. 26 § elmarknadslagen
38 §	11 kap. 27 § elmarknadslagen

Prop. 2025/26:240
Bilaga 10

39 §
40 §
41 §
42 §
43 §

utgå
11 kap. 29 § elmarknadslagen
11 kap. 32 § elmarknadslagen
11 kap. 34 § elmarknadslagen
11 kap. 35 § elmarknadslagen

9 kap.

1 §
2 §
3 §
4 §
5 §
6 §
7 §
8 §
9 §
10 §
11 §
12 §
13 §
14 §
15 §
16 §
17 §
18 §
18 a §
18 b §
19 §
20 §
21 §
22 §
23 §
23 a §
23 b §
23 c §
24 §
25 §
27 §
28 §
29 §
29 a §
29 b §
29 c §
30 §
31 §
32 §
33 §
34 §

12 kap. 2 § elmarknadslagen
12 kap. 3 § elmarknadslagen
utgå
utgå
utgå
utgå
utgå
utgå
utgå
12 kap. 7 § elmarknadslagen
12 kap. 8 § elmarknadslagen
12 kap. 9 § elmarknadslagen
12 kap. 10 § elmarknadslagen
12 kap. 11 § elmarknadslagen
12 kap. 13 § elmarknadslagen
12 kap. 14 § elmarknadslagen
12 kap. 15 § elmarknadslagen
12 kap. 16 § elmarknadslagen
12 kap. 17 § elmarknadslagen
12 kap. 18 § elmarknadslagen
12 kap. 19 § elmarknadslagen
12 kap. 20 § elmarknadslagen
12 kap. 21 § elmarknadslagen
12 kap. 22 § elmarknadslagen
12 kap. 23 § elmarknadslagen
12 kap. 24 § elmarknadslagen
12 kap. 25 § elmarknadslagen
12 kap. 26 § elmarknadslagen
12 kap. 27 § elmarknadslagen
12 kap. 28 § elmarknadslagen
12 kap. 29 § elmarknadslagen
12 kap. 30 § elmarknadslagen
12 kap. 31 § elmarknadslagen
12 kap. 32 § elmarknadslagen
12 kap. 33 § elmarknadslagen
13 kap. 1 § elmarknadslagen
13 kap. 2 § elmarknadslagen
13 kap. 3 § elmarknadslagen
13 kap. 4 § elmarknadslagen
13 kap. 5 § elmarknadslagen

10 kap.

9 § första stycket	15 kap. 1 § elmarknadslagen
9 § andra stycket	15 kap. 2 § elmarknadslagen
10 §	15 kap. 3 § elmarknadslagen
11 §	15 kap. 4 § elmarknadslagen
12 § första stycket	15 kap. 5 § elmarknadslagen
12 § andra–fjärde stycket	15 kap. 6 § elmarknadslagen
13 §	15 kap. 7 § elmarknadslagen
14 §	15 kap. 8 § elmarknadslagen
15 §	15 kap. 9 § elmarknadslagen
16 §	15 kap. 10 § elmarknadslagen

11 kap.

1 § första stycket	utgår
1 § andra stycket	16 kap. 1 § elmarknadslagen
2 §	16 kap. 2 § elmarknadslagen
3 §	16 kap. 3 § elmarknadslagen
4 §	16 kap. 4 § elmarknadslagen
5 §	16 kap. 5 § elmarknadslagen
6 §	16 kap. 6 § elmarknadslagen
7 §	16 kap. 7 § elmarknadslagen
8 §	16 kap. 8 § elmarknadslagen
9 §	16 kap. 9 § elmarknadslagen
10 §	16 kap. 10 § elmarknadslagen
11 §	16 kap. 11 § elmarknadslagen

12 kap.

1 § första stycket	18 kap. 1 § första stycket elmarknadslagen
1 § andra stycket första meningen	18 kap. 1 § andra stycket elmarknadslagen 11 kap. 1 § lagen om elektriska ledningar
1 a §	18 kap. 2 § elmarknadslagen
1 b §	18 kap. 7 § elmarknadslagen
1 c §	18 kap. 8 § elmarknadslagen
2 § första stycket första meningen	18 kap. 3 § elmarknadslagen 11 kap. 2 § lagen om elektriska ledningar
2 § första stycket andra meningen	11 kap. 3 § lagen om elektriska ledningar
2 § andra stycket	11 kap. 3 § lagen om elektriska ledningar

3 § första stycket första meningen	18 kap. 4 § första stycket elmarknadslagen 11 kap. 3 § lagen om elektriska ledningar
3 § första stycket andra meningen	18 kap. 4 § andra stycket elmarknadslagen 11 kap. 3 § lagen om elektriska ledningar
3 § andra stycket 1	18 kap. 4 § andra stycket 1 elmarknadslagen
3 § andra stycket 2	18 kap. 4 § andra stycket 2 elmarknadslagen
3 § andra stycket 3	18 kap. 4 § andra stycket 4 elmarknadslagen
5 §	18 kap. 5 § elmarknadslagen
6 §	18 kap. 12 § elmarknadslagen
14 §	18 kap. 6 § elmarknadslagen
15 §	18 kap. 11 § elmarknadslagen
16 §	18 kap. 10 § elmarknadslagen
17 §	18 kap. 9 § elmarknadslagen

13 kap.

1 §	19 kap. 1 § elmarknadslagen
2 §	19 kap. 2 § elmarknadslagen
3 §	19 kap. 3 § elmarknadslagen
4 §	19 kap. 4 § elmarknadslagen
5 §	19 kap. 5 § elmarknadslagen
6 §	19 kap. 6 § elmarknadslagen
7 §	19 kap. 7 § elmarknadslagen
8 §	19 kap. 8 § elmarknadslagen
9 §	19 kap. 9 § elmarknadslagen
10 §	19 kap. 10 § elmarknadslagen
11 §	19 kap. 11 § elmarknadslagen
12 §	19 kap. 12 § elmarknadslagen
13 §	19 kap. 13 § elmarknadslagen

14 kap.

1 § första stycket 1	12 kap. 1 § första stycket 1 lagen om elektriska ledningar
1 § första stycket 2	12 kap. 1 § första stycket 2 lagen om elektriska ledningar
1 § andra stycket 1	12 kap. 1 § andra stycket lagen om elektriska ledningar

1 § andra stycket 2	20 kap. 1 § första stycket elmarknadslagen
1 § tredje stycket	20 kap. 1 § andra stycket elmarknads- lagen 12 kap. 1 § tredje stycket lagen om elektriska ledningar
2 §	20 kap. 2 § elmarknadslagen 12 kap. 2 § lagen om elektriska ledning
3 §	20 kap. 3 § elmarknadslagen 12 kap. 3 § lagen om elektriska ledning

15 kap.

1 §	13 kap. 1 § lagen om elektriska ledning
2 §	13 kap. 2 § lagen om elektriska ledning
3 §	21 kap. 1 § elmarknadslagen
4 §	13 kap. 3 § lagen om elektriska ledning
5 §	13 kap. 4 § lagen om elektriska ledning
6 §	21 kap. 2 § elmarknadslagen
7 §	21 kap. 3 § elmarknadslagen
8 §	21 kap. 4 § elmarknadslagen

Genomförandetabell

Tabellen avser endast artikel 2.10a och 15a Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU, i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1711. En genomförandetabell för andra artiklar i det reviderade elmarknadsdirektivet finns bl.a. som bilaga till prop. 2025/26:16 Förbättrad utformning av EU:s elmarknad.

Artikel i det reviderade elmarknadsdirektivet	Åtgärd	Kommentar
Artikel 2.10a	1 kap. 5 § elmarknadslagen.	
Artikel 15a.1	14 kap. 3 § elmarknadslagen	
Artikel 15a.2	14 kap. 1 § elmarknadslagen	
Artikel 15a.3 första stycket a	14 kap. 9 § första stycket 1 och 2 elmarknadslagen	
Artikel 15a.3 första stycket b	14 kap. 9 § första stycket 4 elmarknadslagen	
Artikel 15a.3 första stycket c	14 kap. 9 § första stycket 5 och 6 första stycket elmarknadslagen	
Artikel 15a.3 första stycket d	14 kap. 9 § första stycket 3 elmarknadslagen	
Artikel 15a.3 andra stycket första meningen	14 kap. 9 § andra stycket elmarknadslagen	
Artikel 15a.3 andra stycket andra meningen	14 kap. 10 § elmarknadslagen	
Artikel 15a.3 andra stycket tredje och fjärde meningen	14 kap. 11 och 12–23 §§ elmarknadslagen	Utöver vad som anges i lagen kan även föreskrifter meddelas på lägre normnivå.
Artikel 15a.4 första stycket a	14 kap. 6–7 §§ elmarknadslagen	Utöver vad som anges i lagen kan även föreskrifter meddelas på lägre normnivå
Artikel 15a.4 första stycket b		Kräver ingen särskild reglering. Alla bestämmelser som rör kundskydd etc. i elmarknadslagen gäller även för kunder som deltar i energidelning.

Artikel 15a.4 första stycket c	14 kap. 11 § elmarknadslagen	Sverige har utnyttjat den möjlighet som ges i artikel 15a.4 andra stycket.	Prop. 2025/26:240 Bilaga 11
Artikel 15a.4 första stycket d		Genomförs på annat sätt än genom författning.	
Artikel 15a.4 första stycket e		Konsumenter som delar el har tillgång till tvistlösning genom Allmänna reklamationsnämnden.	
Artikel 15a.4 första stycket f	14 kap. 5 § elmarknadslagen		
Artikel 15a.4 första stycket g		Genomförs på annat sätt än genom författning.	
Artikel 15a.4 första stycket h	14 kap. 9 § elmarknadslagen	Genomförs genom föreskrifter på lägre normnivå med stöd av bemyndigandet.	
Artikel 15a.4 andra stycket	14 kap. 11 § elmarknadslagen		
Artikel 15a.5	14 kap. 2 och 3 §§ elmarknadslagen		
Artikel 15a.6 a	10 kap. elmarknadslagen		
	Förordningen (1999:716) om mätning rapportering och beräkning av överförd el		
	Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2023/1162		
Artikel 15a.6 b	14 kap. 7 §	Punkterna i, iii och iv kommer att genomföras på lägre normnivå än lag. Att föreskrifter som genomför punkt iv följs omfattas av tillsyn enligt elmarknadslagen.	
	14 kap. 8 § elmarknadslagen		
	18 kap. 1 § elmarknadslagen		
Artikel 15a.7		Punkt ii genomförs på annat sätt än genom författning. Det finns inga hinder för utsatta kunder att delta i energidelning.	
Artikel 15a.8	14 kap. 24 § elmarknadslagen		
Artikel 15a.9		Kräver inte någon genomförandeåtgärd. Det är frivilligt att införa främjande åtgärder.	

Prop. 2025/26:240
Bilaga 11

Artikel 15a.10

Artikel 15a.11

Riktat sig till kommissionen.

De åtgärder som genomför
artikeln i Sverige påverkar
inte kundernas rätt att välja
leverantör.

Klimat- och näringslivsdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 13 april 2026

Närvarande: statsrådet Edholm, ordförande, och statsråden Forssell, Wykman, Malmer Stenergard, Kullgren, Rosencrantz, Britz, Mohamsson, Lann

Föredragande: statsrådet Lann

Regeringen beslutar proposition Nya lagar om elsystemet